

**T.C.
SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI**

**KAMU İŞLETMELERİ
2015 YILI
GENEL RAPORU**

**KAMU İKTİSADİ TEŞEBBÜSLERİ
DİĞER KURULUŞLAR
İŞTİRAKLER**

ISSN : 2146 - 7439

**T.C.
SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI**

KAMU İŞLETMELERİ 2015 YILI GENEL RAPORU

**KAMU İKTİSADİ TEŞEBBÜSLERİ
DİĞER KURULUŞLAR
İŞTİRAKLER**

Bu rapor; 03.12.2010 tarih ve 6085 sayılı Sayıştay Kanunu'nun 43 üncü maddesi gereğince düzenlenmiş, Rapor Değerlendirme Kurulu'nun 21.12.2016 tarih ve 285-1 sayılı kararıyla kabul edilmiştir.

ISBN : 978-975-7590-27-9

ISSN : 2146 - 7439

İÇİNDEKİLER

	Sayfa
GİRİŞ	-
RAPORDA YER ALAN KISALTMALAR	-
RAPORDA YER ALAN ÇİZELGELER	-
I. KAMU İKTİSADİ TEŞEBBÜSLERİ	
A- KAMU İKTİSADİ TEŞEBBÜSLERİNİN TANIMI, KURULUŞ NEDENLERİ, TARİHÇESİ, HUKUKİ YAPISI VE DENETİM ŞEKLİ	
1-Kamu iktisadi teşebbüsü kavramı ve kapsamı	1
2-Kamu iktisadi teşebbüslerinin kuruluş nedenleri.....	2
3-Kamu iktisadi teşebbüslerinin tarihçesi	3
4-Kamu iktisadi teşebbüslerinin hukuki yapısı	7
5-Kamu iktisadi teşebbüslerinin denetimi	8
B- KAMU İKTİSADİ TEŞEBBÜSLERİNİN TÜRKİYE EKONOMİSİ İÇİNDEKİ YERİ	
1-Ekonomik gelişmeler ve politikalar	12
a)Dünya ekonomisindeki gelişmeler.....	12
b)Türkiye ekonomisindeki gelişmeler	13
2-Kamu iktisadi teşebbüslerine ilişkin hedef ve politikalar	15
3- Kamu iktisadi teşebbüslerinin Türkiye ekonomisi içindeki yeri	17
a)İstihdam yönünden	19
b)Üretim yönünden	21
ba)Mal ve hizmet üretimi yönünden	21
bb)Mali kuruluşlar yönünden	23
c)Yatırımlar yönünden	26
d)Hazine ile ilişkiler yönünden	27
e)Gayri safi yurt içi hasılaya katkı yönünden	29
C- İSTİHDAM	
1-İstihdamla ilgili hedef ve politikalar	33
2-Personel istihdamı	34
3-Personelle ilgili sosyal konular	36
D- MALİ DURUM VE FİNANSMAN	
1-Genel mali durum	45
2-Sektörler itibarıyla mali durum	53
3-Finansman programı ve gerçekleşmesi	65
E- İŞLETME ÇALIŞMALARI	
1-Alımlar	69
2-Üretim	76
a)İşletmecî kuruluşlar	76
b)Mali kuruluşlar	88
3-Satışlar	106
4-Stoklar	114
5-İşletme sonuçları	116
F- YATIRIMLAR	
1-Genel durum	137
2-Yatırımların sektörel dağılımı	140
G- ÖZELLEŞTİRME ÇALIŞMALARI	
1-Özelleştirme politikaları	143
2-Mevzuat	143
3-Özelleştirme uygulamaları	143

II. DİĞER KURULUŞLAR

A- DİĞER KURULUŞLARIN HUKUKİ YAPISI VE DENETİM ŞEKLİ	149
B- DİĞER KURULUŞLARIN TÜRKİYE EKONOMİSİ İÇİNDEKİ YERİ	149
C- İSTİHDAM	
1-Personel statüsü	151
2-Personel istihdamı	151
3-Personelle ilgili sosyal konular	152
D- MALİ DURUM VE FİNANSMAN	
1-Genel mali durum	155
2-Sektörler itibarıyla mali durum	162
3-Finansman programı ve gerçekleşmesi	168
E- İŞLETME ÇALIŞMALARI	
1-Alımlar	169
2-Üretim	171
a)İşletmeciler kuruluşlar	171
b)Mali kuruluşlar	174
3-Satışlar	176
4-Stoklar	177
5-İşletme sonuçları	179
F- YATIRIMLAR	192

III. İŞTİRAKLER

A- İŞTİRAK TANIMI, İŞTİRAK NEDENLERİ, HUKUKİ YAPI VE DENETİM ŞEKLİ	
1-İştirak tanımı, iştirak nedenleri, hukuki yapı.....	193
2-İştiraklerin denetimi	194
B- İŞTİRAK UYGULAMALARI	195

IV. DENETLENEN KURULUŞLARIN GENEL VE ORTAK SORUNLARI İLE ÖNERİLER

1-İstihdamla ilgili sorunlar ve öneriler	197
2-Mali durumla ilgili sorunlar ve öneriler	198
3-İşletme çalışmalarlarıyla ilgili sorunlar ve öneriler	198
a)Alımlarla ilgili sorunlar ve öneriler	198
b)Mali kuruluşlarla ilgili sorunlar ve öneriler	198
4-Yatırımlarla ilgili sorunlar ve öneriler.....	199
EKLER	200

GİRİŞ

Cumhuriyetin ilanından sonra özel sektör ağırlıklı ekonomik politikalar benimsenmiş olmakla birlikte, Osmanlı İmparatorluğu'ndan devralınan kuruluşları işletmek üzere bazı düzenlemeler yapılmış, yeni teşebbüsler kurulmaya devam edilmiştir. 1920'li yılların sonunda ortaya çıkan Dünya ekonomik krizi, 1930'lu yıllarda devlet işletmelerinin önemini bir kat daha artırmış, devletçilik politikalarının ön plana çıkarılmasında etkili olmuştur.

Diğer ülkelerde olduğu gibi Türkiye'de de sosyal ve özellikle ekonomik nedenlerle ihtiyaç duyulan devlete ait kuruluşların genel ekonomi içindeki önem ve ağırlığı 2000'li yıllara kadar devam etmiştir. Ekonomik ve siyasi sistemi ne olursa olsun, her ülkede az veya çok sayıda yer alan bu kuruluşlar, ülkemizde esas itibarıyla iktisadi alanda ticari faaliyette bulunmak üzere kurulmuşlardır. Özelleştirme çalışmaları kapsamında; iktisadi devlet teşekküllerinde olduğu gibi, sahalarında tekel olmanın yanı sıra temel mal ve hizmet üretme işlevlerine sahip olan kamu iktisadi kuruluşlarının bu statüleri ile işlevleri de daraltılmıştır.

KİT'lerin işlevlerinin özel sektöre devredilmesine yönelik çalışmalar, 1984 yılında yürürlüğe konulan Tasarrufların Teşviki ve Kamu Yatırımlarının Hızlandırılmasına Dair 2983 sayılı ve 1986 yılında yürürlüğe konulan 3291 sayılı kanunlarla başlatılmıştır. 1994 yılında yürürlüğe giren 4046 sayılı Kanunla genel özelleştirme uygulamaları, 2000 yılında yürürlüğe giren 4502 ve 4603 sayılı kanunlarla telekomünikasyon işlemlerinin ve kamu bankalarının özelleştirilmesi hususları düzenlenmiştir. Enerji sektöründe faaliyet gösterecek özel sektörle ilgili düzenlemeler; 1984 yılında 3096 sayılı, 1994 yılında 4046 sayılı, 1997 yılında 4283 sayılı kanunlarla yapılırken, MPİ'nin uhdesinde bulunan şans oyunlarının lisans verilmek suretiyle özelleştirilmesine ilişkin hususlar 2003 yılında 4971 sayılı, 2008 yılında 5793 sayılı kanunlarla, şans oyunlarının düzenlenmesiyle ilgili iş ve hizmetlerin özel hukuk sözleşmeleriyle Türk Ticaret Kanunu hükümlerine göre kurulmuş anonim şirketlere yaptırılmasına ilişkin hususlar 2010 yılında 6009 sayılı Kanunla düzenlenmiştir.

Her ülke için geçerli tek bir KİT tanımı bulunmamaktadır. Türkiye'de Anayasada, KİT'lerin TBMM'ce denetlenmesine ilişkin 3346 sayılı Kanunda ve KİT'lerin hukukunu düzenleyen 233 sayılı KHK'da farklı KİT tanımları bulunmaktadır. Özelleştirme uygulamalarını düzenleyen kanunların kapsamına alınan kuruluşlar da KİT'lerle ilgili yasal çerçeveyi düzenleyen 233 sayılı KHK'nın dışına çıkarılarak özel hukuk hükümlerine tabi tutulmaktadır. 2011 yılından itibaren Anayasa'daki tanımı kapsamında ve yıllık olarak hazırlanan "Kamu İşletmeleri Genel Raporu"; KİT'ler, diğer kuruluşlar ve iştirakler bölümlerinden oluşmakta olup, yıllar itibarıyla karşılaştırmaya imkan vermesi için denetlenen kuruluşlarla ilgili beş yıllık verileri içermektedir.

Raporda, kuruluşlar; tarihçe, hukuki yapı ve denetim, Türkiye ekonomisi içindeki yeri, istihdam durumu, mali bünye ve finansman durumu, işletme çalışmaları, yatırımlar, KİT'lerle ilgili özelleştirme çalışmaları ve iştiraklerine ilişkin bilgileri içerecek şekilde değerlendirilmiş, denetime tabi kuruluşlarla ilgili genel mahiyetteki sorunlar ve önerilere ayrı bir bölümde yer verilmiştir.

Değerlendirmeler; tarım, sanayi ve hizmetler sektörleri olmak üzere üç ana sektör itibarıyla yapılmış olup, sanayi sektörü içinde madencilik, imalat ve enerji; hizmetler sektörü içinde ulaştırma-haberleşme, ticaret, bankacılık ve sigortacılık ile diğer hizmetler alt sektörleri yer almaktadır. Hizmetler sektörü içinde yer alan bankacılık ve sigortacılık alt sektöründe faaliyet gösteren kuruluşlara ait değerler, gerek içinde bulunduğu hizmetler sektörünü, gerekse toplam değerleri önemli ölçüde etkilediğinden, genel toplam içinde “mali kuruluşlar” başlığı altında toplanmış, içerik olarak aynı bazda olmayan tablolar mali kuruluşlar hariç olarak hazırlanmıştır.

Raporda yıllar itibarıyla yapılan karşılaştırmalarda, fiyat artışlarından kaynaklanan rakamsal değişmelerin etkisini ortadan kaldırmak için TÜİK tarafından hazırlanan 2003 temel yıllık yurt içi üretici ve tüketici fiyat endekslerinden yararlanılmıştır.

Fiyat değişim oranları ve 2003 temel yıllık fiyat endeksleri (Kaynak: TÜİK)

Yıllar	Yurt içi üretici fiyat endeksi (Yİ-ÜFE)			Tüketici fiyat endeksi (TÜFE)		
	Yıllık ortalama artış (%)	Aralık ayına göre artış (%)	2003=101,78 aralık ayı endeksi	Yıllık ortalama artış (%)	Aralık ayına göre artış (%)	2003=104,12 aralık ayı endeksi
2011	11,09	13,33	202,33	6,47	10,45	200,85
2012	6,09	2,45	207,29	8,89	6,16	213,23
2013	4,48	6,97	221,74	7,49	7,40	229,01
2014	10,25	6,36	235,84	8,85	8,17	247,72
2015	5,28	5,71	249,31	7,67	8,81	269,54

2015 yılında denetim kapsamından çıkan kuruluş olmamış, 16.02.2015 tarihi itibarıyla T.C. Ziraat Bankası AŞ'nin bağlı ortaklığı olarak kurulan Ziraat Katılım Bankası AŞ denetim kapsamına alınmıştır.

Raporda değerlendirilen beş yıllık dönemde; kapsama giren kuruluşlarla ilgili olarak 2011 yılına ait 95, 2012 yılına ait 91, 2013 yılına ait 95, 2014 yılına ait 74, 2015 yılına ait 75 adet rapor hazırlanmıştır. 2011 yılında İstanbul 2010 Avrupa Kültür Başkenti Ajansı ve 5. Dünya Su Formu Organizasyonu, 2010-2015 yıllarında Hazine Müsteşarlığı Adına Alınan Tütünlerin Hesap ve İşlemleri denetlenmiş olmakla birlikte geçici bir oluşum olduklarından, genel rapor verileri arasında değerlendirilmemiştir. Rapor kapsamına giren kuruluşlara ait başlıca bilgilere rapor ekinde yer verilmek suretiyle, yararlanmak isteyenlerin değişik ihtiyaçlarının karşılanması amaçlanmıştır.

Sayıştay'ın 3346 sayılı Kanun kapsamında yapılan denetimine tabi KİT'ler ve diğer kuruluşlarla ilgili; kesinleşmiş bilgileri ihtiva eden bu rapor, konusunda temel ve sürekli bir kaynak olma özelliği taşımaktadır.

RAPORDA YER ALAN KISALTMALAR

AB	Avrupa Birliği
ADÜAŞ	Ankara Doğal Elektrik Üretim ve Ticaret AŞ
AOÇ	Atatürk Orman Çiftliği
BDDK	Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu
BDT	Birleşik Devletler Topluluđu
BİT	Belediye iktisadi teşebbüsü
BOTAŞ	Boru Hatları ile Petrol Taşıma AŞ
CIF	Cost, insurance and freight (mal bedeli, sigorta ve navlun dahil)
ÇAY-KUR	Çay İşletmeleri Genel Müdürlüđu
DHMI	Devlet Hava Meydanları İşletmesi
DİBS	Devlet iç borçlanma senedi
DMO	Devlet Malzeme Ofisi
DOĞUSAN	Doğusan Boru Sanayii ve Tic. AŞ
DPT	Devlet Planlama Teşkilatı
ESK	Et ve Süt Kurumu
EMLAKKONUT	Emlak Konut Gayrimenkul Yatırım Ortaklığı AŞ
EÜAŞ	Elektrik Üretim AŞ
EXIMBANK	Türkiye İhracat Kredi Bankası AŞ
FOB	Free on board (Güvertede teslim)
GSMH	Gayri safi milli hasıla
GSYH	Gayri safi yurt içi hasıla
GSYO	Girişim sermayesi yatırım ortaklığı
GYO	Gayrimenkul yatırım ortaklığı
HAVAŞ	Hava Alanları Yer Hizmetleri AŞ
HM	T.C. Başbakanlık Hazine Müsteşarlığı
İDT	İktisadi devlet teşekkülü
KAP	Kamuoyu Aydınlatma Platformu
KEGM	Kıyı Emniyeti Genel Müdürlüđu
KGF	Kredi Garanti Fonu
KHK	Kanun hükmünde kararname
KİK	Kamu iktisadi kuruluşu
KİT	Kamu iktisadi teşebbüsü
LNG	Liqufied natural gas (Sıvılaştırılmış doğal gaz)
MARTEK	Marmara Teknokent AŞ
MİGEM	Maden İşleri Genel Müdürlüđu
MKE	Makina ve Kimya Endüstrisi Kurumu
MKK	Merkezi Kayıt Kuruluşu
MKYO	Menkul kıymet yatırım ortaklığı
MPI	Milli Piyango İdaresi
OECD	Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü
OPEC	Petrol İhraç Eden Ülkeler Birliği
ÖİB	Özelleştirme İdaresi Başkanlığı
ÖYK	Özelleştirme Yüksek Kurulu
PİGM	Petrol İşleri Genel Müdürlüđu

PTT	T.C. Posta ve Telgraf Teşkilatı AŞ
SAGP	Satınalma gücü paritesi
SEAS	Soma Elektrik Üretim ve Ticaret AŞ
SGK	Sosyal Güvenlik Kurumu
SGMK	Sabit getirili menkul kıymet
SPK	Sermaye Piyasası Kurulu
TBB	Türkiye Bankalar Birliği
TBMM	Türkiye Büyük Millet Meclisi
TCDD	T.C. Devlet Demiryolları İşletmesi
TCMB	Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası AŞ
TDCİ	Türkiye Demir Çelik İşletmeleri
TDİ	Türkiye Denizcilik İşletmeleri
TEDAŞ	Türkiye Elektrik Dağıtım AŞ
TEİAŞ	Türkiye Elektrik İletim AŞ
TEMSAN	Türkiye Elektromekanik Sanayi Genel Müdürlüğü
TETAŞ	Türkiye Elektrik Ticaret ve Taahhüt AŞ
TİGEM	Tarım İşletmeleri Genel Müdürlüğü
TKB	Türkiye Kalkınma Bankası
TKİ	Türkiye Kömür İşletmeleri Kurumu
TMO	Toprak Mahsulleri Ofisi
TOKİ	Toplu Konut İdaresi Başkanlığı
TPAO	Türkiye Petrolleri AO
TR	Türkiye
TRT	Türkiye Radyo Televizyon Kurumu
TSPAKB	Türkiye Sermaye Piyasası Aracı Kuruluşları Birliği
TTK	Türkiye Taşkömürü Kurumu
TÜBİTAK	Türkiye Bilimsel ve Teknik Araştırma Kurumu
TÜDEMSAŞ	Türkiye Demiryolu Makinaları Sanayi ve Ticaret AŞ
TÜİK	Türkiye İstatistik Kurumu
TÜLOMSAŞ	Türkiye Lokomotif ve Motor Sanayi Ticaret AŞ
TÜRKSAT	Uydu Haberleşme Kablo TV ve İşletme AŞ
TÜRKŞEKER	Türkiye Şeker Fabrikaları AŞ
TÜVASAŞ	Türkiye Vagon Sanayi ve Ticaret AŞ
VAKIFBANK	Türkiye Vakıflar Bankası AO
YHT	Yüksek Hızlı Tren
Yİ	Yap-işlet
YİD	Yap-işlet-devret
YPK	Yüksek Planlama Kurulu

RAPORDA YER ALAN ÇİZELGELER

No	Cizelge adı	Sayfa
1	Dünya ekonomisinde temel göstergeler	12
2	Türkiye'nin temel ekonomik göstergeleri	13
3	KİT'lerin 2011-2015 dönemine ait başlıca bilgileri	18
4	Sektörler itibarıyla istihdam	20
5	Başlıca mal ve hizmet üretimleri	22
6	Türk mali sektörünün aktif büyüklüğündeki değişim	24
7	Türkiye'de faaliyette bulunan bankalarla ilgili başlıca finansal bilgiler	25
8	Sabit sermaye yatırımları (Cari fiyatlarla)	26
9	Sabit sermaye yatırımları ve GSYH içindeki payları (Cari fiyatlarla)	27
10	KİT'lere yapılan Hazine ödemeleri	27
11	KİT'lerin Hazineye katkısı	28
12a	GSMH ve KİT'lerin GSMH'ye katkısı (Cari fiyatlarla)	30
12b	GSMH ve KİT'lerin GSMH'ye katkısı (2003 yılı fiyatlarıyla)	31
13	GSMH büyüme hızları (2003 yılı fiyatlarıyla)	32
14	Statülerine göre işçiler	35
15	Personel giderlerinin personel türleri itibarıyla dağılımı	36
16	Personel sayısı	37
17	Personel giderleri	38
18	Memur sayısı	39
19	Memur giderleri	40
20	Sözleşmeli personel sayısı	41
21	Sözleşmeli personel giderleri	42
22	İşçi sayısı	43
23	İşçi giderleri	44
24	KİT'lerin 2011-2015 yılları mali durumu	46
24a	KİT'lerin 2015 yılı kaynak ve varlıklarının sektörler itibarıyla dağılımı	47
25	KİT'lerin öz kaynak unsurları	49
26	KİT'lerin yabancı kaynak unsurları	50
27	KİT'lerin varlıklarının ayrıntısı	52
28	Varlık ve kaynakların sektörlere göre dağılımı	54
29	Tarım sektörünün 2011-2015 yılları mali durumu	55
30	Madencilik sektörünün 2011-2015 yılları mali durumu	56
31	İmalat sektörünün 2011-2015 yılları mali durumu	57
32	Enerji sektörünün 2011-2015 yılları mali durumu	58
33	Ulaştırma-haberleşme sektörünün 2011-2015 yılları mali durumu	59

<u>No</u>	<u>Cizelge adı</u>	<u>Sayfa</u>
34	Ticaret sektörünün 2011-2015 yılları mali durumu	60
35	Diğer hizmetler sektörünün 2011-2015 yılları mali durumu	61
36	Mali kuruluşların 2011-2015 yılları mali durumu	62
37	2011-2015 yılları finansman sonuçları	66
37a	2015 yılı finansman durumu	67
38a	KİT'lerin sektörler itibarıyla tüm mal alımları (Cari fiyatlarla)	70
38b	KİT'lerin sektörler itibarıyla tüm mal alımları (2003 yılı fiyatlarıyla)	70
39	Gruplar itibarıyla KİT'lerin 2011-2015 dönemi mal alımları	71
39a	KİT'lerin 2015 yılı mal alımlarının gruplar itibarıyla ayrıntısı	71
40	KİT'lerin sektörler itibarıyla dış mal alımları	71
41	KİT'lerin sektörler itibarıyla hizmet alımları	72
42	2015 yılında yüksek tutarlı mal alımı olan 25 kuruluş	72
43	KİT'lerin başlıca tarımsal ve hayvansal ürün üretimi	77
44	KİT'lerin başlıca birincil enerji kaynakları ve metal dışı maden üretimi	78
45	KİT'lerin başlıca tüketim malları, ara malları ve yatırım malları üretimi	80
46	KİT'lerin ikincil enerji kaynakları üretimi	82
47	KİT'lerin başlıca ulaştırma ve haberleşme hizmetleri üretimi	84
48	KİT'lerin başlıca ticaret sektörü üretimi	86
49	KİT'lerin başlıca diğer hizmetler üretimi	87
50	Kamu sermayeli bankalar mevduatının toplam mevduat içindeki yeri	89
51	Kamu sermayeli banka kredilerinin toplam krediler içindeki yeri	89
52	Mevduat bankalarının finansal değerleri	91
53	Mevduat bankalarına ait rasyolar	92
54	Kalkınma ve yatırım bankalarının finansal değerleri	95
55	Kalkınma ve yatırım bankalarına ait bazı rasyolar	96
56	T.H. Emlak Bankası'na ait finansal veriler	98
57	Sigorta şirketleri ile ilgili başlıca bilgiler	100
58	Aracı kurumlarla ilgili başlıca bilgiler	102
59	Portföy yönetim şirketlerine ait başlıca bilgiler	103
60	Finansal kiralama şirketleri ile ilgili başlıca bilgiler	105
61	Finansal kiralama sektörüne ait rasyolar	105
62a	Net satış hasılatı (Cari fiyatlarla)	107
62b	Net satış hasılatı (2003 yılı fiyatlarıyla)	107
63	Hazine tarafından karşılanan görev zararı ve sübvansiyonlar	109
64	KİT'lerin 2011-2015 yılları stokları	115
64a	Stok türleri itibarıyla 2015 yılı stokları	116
65a	KİT'lerin 2011-2015 yılları satış sonuçları (Cari fiyatlarla)	117
65b	KİT'lerin 2011-2015 yılları satış sonuçları (2003 yılı fiyatlarıyla)	117

No	Cizelge adı	Sayfa
66	KİT'lerin sektörler itibarıyla 2015 yılı satış sonuçları (Cari fiyatlarla)	118
67	KİT'lerle ilgili satış göstergeleri	119
68a	KİT'lerin 2011-2015 yılları gelir ve gider unsurları (Cari fiyatlarla)	120
68b	KİT'lerin 2011-2015 yılları gelir ve gider unsurları (2003 yılı fiyatlarıyla)	121
69	2015 yılı dönem sonucunun oluşumu	122
70	KİT'lerin 2011-2015 dönemi faaliyet ve dönem sonuçları	123
71a	2011-2015 yılları finansman giderleri (Cari fiyatlarla)	126
71b	2011-2015 yılları finansman giderleri (2003 yılı fiyatlarıyla)	126
72	2015 yılı finansman giderleri	127
73	Finansman giderlerinin ayrıntısı	128
74	KİT'lerin finansman giderlerinin dönem sonucuna etkisi	129
75	KİT'lerin 2011-2015 yıllarında tahakkuk eden vergileri	130
75a	2015 yılında tahakkuk eden vergiler	131
76	KİT'ler tarafından 2011-2015 yıllarında sağlanan ve ödenen dövizler	132
76a	2015 yılında sağlanan ve ödenen dövizler	133
77	KİT'lerin 2011-2015 yıllarında GSMH'ye katkısı (Cari fiyatlarla)	134
77a	2015 yılında KİT'lerin GSMH'ye katkısı	135
78	KİT'lerin yarattıkları katma değer faktörler itibarıyla dağılımı (%)	136
79	KİT'lerin 2011-2015 yılları nakdi yatırım harcamaları	138
79a	KİT'lerin sektörler itibarıyla 2015 yılı yatırım harcaması	139
80	Özelleştirme kapsam ve programındaki kuruluşlar	144
81	Diğer kuruluşların 2011-2015 dönemine ait başlıca bilgileri	150
82	Diğer kuruluşlarda çalışan personel	151
83	Diğer kuruluşlar personeli	153
84	Diğer kuruluşlar personel giderleri	153
85a	Memur giderleri	154
85b	Sözleşmeli giderleri	154
85c	İşçi giderleri	154
86	Diğer kuruluşların 2011-2015 yılları mali durumu	156
86a	Diğer kuruluşların 2015 yılı kaynak ve varlıklarının dağılımı	157
87	Diğer kuruluşların öz kaynak unsurları	158
88	Diğer kuruluşların yabancı kaynak unsurları	159
89	Diğer kuruluşların varlık unsurları	161
90	Varlık ve kaynakların sektörlere göre dağılımı	163
91	Tarım sektörünün 2011-2015 yılları mali durumu	164
92	Ulaştırma-haberleşme sektörünün 2011-2015 yılları mali durumu	165
93	Diğer hizmetler sektörünün 2011-2015 yılları mali durumu	166
94	Mali kuruluşların 2011-2015 yılları mali durumu	167

<u>No</u>	<u>Cizelge adı</u>	<u>Sayfa</u>
95	Diğer kuruluşların sektörler itibarıyla tüm mal alımları	169
95a	Diğer kuruluşların mal alımlarının gruplar itibarıyla ayrıntısı	169
95b	Diğer kuruluşların gruplar itibarıyla mal alımları	169
96	Diğer kuruluşların sektörler itibarıyla hizmet alımları	170
97	Başlıca tarımsal ve hayvansal ürün üretimi	172
98	T.Vakıflar Bankasının başlıca finansal verileri	175
99	T.Vakıflar Bankasına ait rasyolar	175
100a	Net satış hasılatı (Cari fiyatlarla)	176
100b	Net satış hasılatı (2003 yılı fiyatlarıyla)	176
101	Diğer kuruluşların 2011-2015 yılları stokları	177
101a	Diğer kuruluşların stok türleri itibarıyla 2015 yılı stokları	178
102a	Diğer kuruluşların 2011-2015 yılları satış sonuçları (Cari fiyatlarla)	180
102b	Diğer kuruluşların 2011-2015 yılları satış sonuçları (2003 yılı fiyatlarıyla)	180
103	Diğer kuruluşların sektörler itibarıyla 2015 yılı satış sonuçları	181
104a	Diğer kuruluşların 2011-2015 yılları dönem sonucunun oluşumu (Cari fiyatlarla)	182
104b	Diğer kuruluşların 2011-2015 yılları dönem sonucunun oluşumu (2003 yılı fiyat.)	183
105	Diğer kuruluşların 2015 yılı dönem sonucunun oluşumu	184
106	Diğer kuruluşların 2011-2015 yılları faaliyet ve dönem sonuçları	185
107	Diğer kuruluşların 2011-2015 yılları finansman giderleri	186
108	Diğer kuruluşların 2011-2015 yılları vergi tahakkukları	187
108a	Diğer kuruluşların 2015 yılında tahakkuk eden vergileri	188
109	2011-2015 yıllarında sağlanan ve ödenen dövizler	189
109a	Diğer kuruluşlarca 2015 yılında sağlanan ve ödenen dövizler	189
110	Diğer kuruluşların 2011-2015 yılları GSMH'ye katkısı (Cari fiyatlarla)	190
110a	Diğer kuruluşların 2015 yılı GSMH'ye katkısı	191
111	Diğer kuruluşların 2011-2015 yılları nakdi yatırım harcamaları	192
112	İştiraklere ait başlıca bilgiler	196

I. KAMU İKTİSADİ TEŞEBBÜSLERİ

A-KAMU İKTİSADİ TEŞEBBÜSLERİNİN TANIMI, KURULUŞ

NEDENLERİ, TARİHÇESİ, HUKUKİ YAPISI VE DENETİM ŞEKLİ

1- Kamu iktisadi teşebbüsü kavramı ve kapsamı:

“*Kamu İktisadi Teşebbüsü (KİT)*” kavramı ülkeden ülkeye değişmekle birlikte, genel olarak kamusal kaynakları kullanmak suretiyle ekonomik alanda faaliyet gösteren “Kamu Kuruluşları”nı ifade etmek üzere kullanılmaktadır.

Avrupa Kamu Teşebbüsleri Merkezi (CEEP) KİT’i; mal ve hizmet üretmek üzere kurulmuş olan, mali olanaklarının yarısından fazlası merkezi veya yerel kamu idareleri tarafından sağlanan veya işletme sonuçlarından bu idarelerin sorumlu bulunduğu ve bunlar tarafından denetlenen girişimler olarak tanımlamaktadır.

Ülkemizde de KİT kavramının içeriği, tarihsel süreç içerisinde önemli farklılıklar göstermiş olup, KİT’lerle ilgili ilk genel tanım, 17.06.1938 tarih ve 3460 sayılı, Sermayesinin Tamamı Devlet Tarafından Verilmek Suretiyle Kurulan İktisadi Teşekküllerin Teşkilatıyla İdare ve Murakabeleri Hakkındaki Kanun’da yer almıştır. Anılan Kanun’da, sermayesinin tamamı devlete ait olan ve kendi kanunlarında bu Kanun’a tabi oldukları belirtilen, tüzel kişiliği haiz, idarî ve malî yönden özerk ve sorumluluğu sermayeleri ile sınırlı kuruluşlar “*İktisadi Devlet Teşekkülü*” olarak tanımlanmıştır.

1961 Anayasası’nın 127 nci maddesinde, “*Kamu iktisadi teşebbüslerinin Türkiye Büyük Millet Meclisi’nce denetlenmesi kanunla düzenlenir.*” denilmek suretiyle ilk kez “*Kamu İktisadi Teşebbüsleri*” kavramı yer almasına karşılık, kavramın tanımı yapılmamıştır.

KİT’lerle ilgili olarak 1964 yılında, 3460 sayılı Kanun’un yerine çıkarılan 440 sayılı Kanun’la yapılan ikinci düzenlemede; KİT’ler için iktisadi devlet teşekkülü kavramına yer verilmiş ve “*Sermayelerinin yarısından fazlası tek başına veya birlikte Devlet’e (Genel ve Katma Bütçeli İdareler) ve iktisadi devlet teşekküllerine ait olup, iktisadi alanda ticari esaslara göre faaliyet göstermek üzere kurulan ve kuruluş kanunlarında bu Kanuna (440) tabi olacakları belirtilen teşebbüslerdir.*” şeklinde tanımlanmıştır.

1982 Anayasası’nda, 1961 Anayasası’ndan farklı olarak KİT’lerin tanımı da yer almıştır. 1982 Anayasasının “*Kamu iktisadi teşebbüslerinin denetimi*” başlığını taşıyan 165 inci maddesinde KİT’ler, “*sermayesinin yarısından fazlası doğrudan doğruya veya dolaylı olarak devlete ait olan kamu kuruluş ve ortaklıkları ...*” şeklinde tanımlanmıştır.

1983 yılında 440 sayılı Kanun’un yerine çıkarılan 60 sayılı KHK, aynı yıl 2929 sayılı Kanunla değiştirilmiş, bu Kanun da yedi ay sonra 1984 yılında yürürlükten kaldırılarak yerine 233 sayılı KHK yürürlüğe konulmuştur.

233 sayılı KHK’da; kamu iktisadi teşebbüsü (KİT) “*Teşebbüs*”, iktisadi devlet teşekkülü (İDT), kamu iktisadi kuruluşu (KİK), müessese, bağlı ortaklık, iştirak ve işletme tanımlarına ayrı ayrı yer verilirken, 1994 yılında 4046 sayılı Kanun’la 233 sayılı KHK’da yapılan düzenleme ile (KİK) “*Kuruluş*” tanımı; “*Sermayesinin tamamı Devlete ait olup, tekel niteliğindeki mal ve hizmetleri kamu yararı gözeterek üretmek ve pazarlamak üzere kurulan*

ve gördüğü bu kamu hizmeti dolayısıyla, ürettiği mal ve hizmetler imtiyaz sayılan kamu iktisadi teşebbüsüdür.” şeklinde değiştirilmiştir.

233 sayılı KHK’da; AOÇ, T.C. Merkez Bankası, Ereğli Demir ve Çelik Fabrikaları TAŞ (sonradan özelleştirilmiştir), T. İş Bankası AŞ (1998’den itibaren sermayesinde kamu payı kalmamıştır) Devlet Sanayi ve İşçi Yatırım Bankası AŞ (Türkiye Kalkınma Bankası’na dönüştürülmüştür), İller Bankası Genel Müdürlüğü ile il özel idareleri ve belediyelerin sermayelerinin yarısından fazlasına tek başına veya birlikte sahip oldukları iktisadi teşebbüsler kapsam dışında bırakılmıştır.

1987 yılında çıkarılan 3346 sayılı Kamu İktisadi Teşebbüsleri ile Fonların Türkiye Büyük Millet Meclisince Denetlenmesinin Düzenlenmesi Hakkında Kanun’da ise, “Ödenmiş sermayesinin yarısından fazlası kamu tüzel kişilerinince sağlanmış olan kurumlar ile bu kurumların ödenmiş sermayesinin yarısından fazlasını sağlamış oldukları diğer kurumlar ve yukarıda sayılanlardan olmamakla beraber, kendilerine bazı kamu yetki ve görevleri verilmiş olup, galip vasıfları bu kamu hizmetlerini yürütmek olan ve kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarından olmayan, özel kanunlara tabi kurumlar ve İller Bankası bu kanunla konulan denetime tabidir” hükmüne yer verilerek kamu iktisadi teşebbüsleri, TBMM’nin denetimi yönünden ayrıca tanımlanmış; mahalli idarelerin ve kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarının sermayesinin yarısından fazlasını sağladıkları kurumlar ile bu kurumların ödenmiş sermayesinin yarısından fazlasını sağladıkları kurumlar ve T.C. Merkez Bankası 3346 sayılı Kanun’la konulan denetimin kapsamı dışında bırakılmıştır.

3332 sayılı Kanun’un verdiği yetkiye istinaden çıkarılan 87/11914 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile, Devlet Yatırım Bankasının yeniden düzenlenmesi suretiyle kurulan Türkiye İhracat ve Kredi Bankası AŞ (EXİMBANK), sermayesinin en az yarıdan fazlasının Hazineye ait olması öngörülmüş olmasına rağmen, KİT mevzuatı dışında tutulmuştur.

1994 yılında yürürlüğe giren 4046 sayılı Kanun’un;

-37 nci maddesinde; özelleştirme uygulamaları ile ilgili olarak “Bu Kanun hükümleri gereğince özelleştirme programına alınan kuruluşlar özel hukuk hükümlerine tabi tutulmuş olup, bunlar hakkında varsa kendi kuruluş kanunları ile diğer kanunlarda yer alan, bu Kanuna aykırı hükümler ve 233 sayılı KHK hükümleri uygulanmaz” hükmüne yer verilmiş,

-11 inci maddesinde; özelleştirme kapsam ve programına alınan KİT’lerin, sermayelerindeki kamu payı %50’nin altına düşüncüye kadar TBMM ve Sayıştay’ın denetimine tabi olması düzenlenmiştir.

2-Kamu iktisadi teşebbüslerinin kuruluş nedenleri:

Kamunun mal ve hizmet üretimi ile ticari faaliyette bulunması, genel olarak ekonomik nedenlere dayanmakla birlikte, zaman zaman ideolojik, sosyal vb. nedenlerle de olabilmektedir.

Özellikle gelişmekte olan ülkelerdeki KİT’lerin kuruluş amaçları; ekonomik kalkınmayı sağlamak, tekelleri devlet eliyle işletmek, özel sektörün başaramayacağı veya giremediği işleri yapmak, ekonomiye yön vermek, özel sektöre öncülük etmek, gelir dağılımını düzenlemek vb. olarak sayılabilir.

Cumhuriyet kurulmadan önce, 17 Şubat - 4 Mart 1923 tarihleri arasında toplanan İzmir İktisat Kongresinde; ekonomik kalkınmanın itici gücünün özel teşebbüs olması, devletin özel girişimciliği desteklemesi ve teşvik etmesi fikri ağırlıklı görüş olarak benimsenmiştir. Kongrede alınan kararların 1927 yılında çıkarılan Teşvik-i Sanayi Kanunu ile desteklenmesine rağmen, özel teşebbüsün yeterli sermaye birikimine sahip olmaması, alt yapı sorunları, yetişmiş insan gücünün yetersizliği ve dünyayı sarsan 1929 ekonomik buhranının etkileri vb. nedenlerle, uygulanan ekonomik politikalardan beklenen olumlu sonuçların alınamaması üzerine uygulamaya konulan yeni ekonomik modelin esasını, Devletin planlı bir şekilde bizzat kuracağı iktisadi teşebbüslerle sanayileşmeyi gerçekleştirmek şeklinde özetlemek mümkündür.

Bu amacın, Sümerbank'ın kuruluşuna ilişkin, 03.06.1933 tarih ve 2262 sayılı Kanun'un gerekçesinde *“Milli ihtiyaç ve menfaatlerimizin mübrem kıldığı sanayi şubelerinin bir an önce tahakkuk ettirilmesi ve iktisadi istihşalat ve emniyetimizle memleketimizin umumi muvazenesini koruyacak olan bu sanayileşme hareketine hız verilmesi için bütün milli kuvvet ve menba unsurlarından en çok istifade etmek lazım geldiği...”* şeklindeki ifadelerde açık biçimde yer aldığı görülmektedir.

3-Kamu iktisadi teşebbüslerinin tarihçesi:

Türkiye’de faaliyet gösteren KİT’lerin kuruluşu Cumhuriyet öncesi dönemde başlamış olup, Cumhuriyet dönemindeki KİT politikalarının da; 1923-1930, 1931-1950, 1951-1960, 1961-1979, 1980 ve sonrası olmak üzere dönemler itibarıyla farklılık gösterdiği görülmektedir.

a) Cumhuriyet öncesi dönem:

KİT’lerin, sistemli bir şekilde kurulmaları ve geliştirilmeleri her ne kadar 1930’lu yıllardan sonra gerçekleştirilmiş ise de, Cumhuriyet öncesi dönemde de özellikle ordu ve Sarayın ihtiyaçlarını karşılamak üzere bazı devlet işletmeleri bulunmaktadır.

Osmanlı döneminde KİT sayılabilecek ilk kuruluşlar olan “Top Asitanesi” ve “Tersane-i Amire” esas olarak ordu ve Sarayın ihtiyaçlarını karşılamak üzere 15. yüzyılda kurulmuşlardır.

Cumhuriyet öncesi dönemde daha ziyade 19. yüzyılda kurulan işletme ve fabrikalar ile sandıkların başlıcaları; Beykoz Teçhizat-ı Askeriye Fabrikası (askeri kundura, çizme, palaska üretimi - 1810), Feshane Fabrikası (çuha, fes, battaniye üretimi - 1835) ve İzmit Fabrikası (çuha, asker elbiseliği üretimi - 1835), Fevaid-i Osmaniye (deniz yolu işletmesi - 1843), Hereke Fabrikası (kadife, ipekli kumaş, saten, tafta üretimi - 1845), Bakırköy Fabrikası (pamuklu bez üretimi - 1850), Ruscuk Memleket Sandığı ile Emniyet Sandığı (1863), Ziraat Bankası (1888), Yıldız Çini Fabrikası (çini eşya üretimi -1892) olarak sayılabilir.

Zamanla bünyesi ve ismi değişen “Top Asitanesi” bugünkü Makina ve Kimya Endüstrisi Kurumu’nun temelini oluşturmuştur. 1835’de kurulan Feshane, 1845 yılında kurulan Hereke İpekli ve Yünlü Dokuma Fabrikası ve 1850’de kurulan Bakırköy Pamuklu Dokuma Fabrikaları, Sümerbank bünyesinde uzun yıllar hizmet vermiştir. İlk devlet bankası olma özelliğini taşıyan Ziraat Bankası; 1863 yılında tarımı kredilendirmek amacıyla kurulan Memleket Sandıkları’nın, 1888’de banka şubelerine dönüştürülmesiyle teşekkül etmiştir.

b) Cumhuriyet dönemi:

1923 yılında gerçekleştirilen İzmir İktisat Kongresi'nde alınan kararlar doğrultusunda, ülke kalkınmasının özel sektör eliyle gerçekleştirilmesine yönelik politikaların uygulanması benimsenirken, Osmanlı döneminden devreden tesislerin, devlet tarafından işletilmesi yoluna gidilmiştir. 1925 yılında 633 sayılı Kanun'la; "*Bankaya devredilmiş olan müessesatı sınıyeyi teşekkül edecek şirketlere devredinceye kadar bizzat idare etmek, iştirak suretiyle tesisat-ı sınıyede bulunmak ve işletmek*" yanında maden işletmek ve her türlü bankacılık işlemleri yapmak üzere, "Türkiye Sanayi ve Maadin Bankası" kurulmuştur. Kanun'un 8 inci maddesinde, "*Banka kendisine devredilen fabrikaları, yüzde elli biri nama muharrer senetle kendisine ve Türk efrat ve eşhası hükmiyesine ait olmak üzere tesis edeceği Türk anonim şirketlere devrederek işletmeye mezundur*" hükmüne yer verilerek, bir yandan, anılan Kongrede saptanan ekonomik politikaların kararlılıkla uygulanacağı vurgulanırken, diğer yandan, bu düzenleme ile "Özelleştirme" kavramı ve modeli de ülke gündemine girmiştir.

Ekonomik kalkınmada temel unsur olarak görülen özel sektörün, güçlendirilmesi amacıyla 1924 yılında İş Bankası, 1926 yılında Emlak ve Eytam Bankası kurulmuş, 1927 yılında da Teşvik-i Sanayi Kanunu çıkarılmıştır. Söz konusu Kanun'la getirilen koruma ve teşviklere karşın, özel sektörün kendisinden beklenen atılımı gerçekleştirememesi, Türkiye Sanayi ve Maadin Bankası'nın da temel fonksiyonlarını yerine getirmede yetersiz kalması ve 1929 ekonomik buhranının ortaya çıkması, ekonomide devletçilik fikrinin ağırlık kazanmasına ve bu yönde yeni uygulamaların başlatılmasına neden olmuştur.

Devletçilik uygulamalarının ağır bastığı 1931-1950 döneminde, Türkiye Sanayi ve Maadin Bankası'na bağlı tesisler, 1932 yılında 2058 sayılı Kanun'la kurulan Devlet Sanayi Ofisi'ne verilmiş, Bankacılık işlemleri de 1932 yılında 2064 sayılı Kanun'la kurulan Türkiye Sanayi Kredi Bankası'na devredilmiştir.

Ekonomik politikadaki köklü değişiklik eğilimi, Devlet Sanayi Ofisi'nin kuruluşunu düzenleyen 2058 sayılı Kanun'un gerekçesinde yer alan, "*...büyük mikyasta yapılması lazım gelen sanayi işlerinin ya hariçten gelen sermayeler veya Hükümet teşebbüs muavenetiyle meydana getirilmesi zarureti hasıl olmuştur. Memleketin iktisadi muvazenesinin süratle tanzimi ve istihsal imkânlarının tahakkuku için icap eden sanayi teşebbüslerinin doğrudan doğruya Devlet tarafından vücuda getirilmesi ve işletilmesi bir zaruret teşkil etmektedir.*" şeklindeki ifadede açıkça görülmektedir.

Devlet Sanayi Ofisi ve Türkiye Sanayi Kredi Bankasının, özel teşebbüs taraftarı çevrelerde büyük tepkiyle karşılanması üzerine bu iki kuruluş, daha bir yıl olmadan "mevcut yapıları içerisinde faaliyette bulunmalarının, milli sanayinin gelişmesine katkıda bulunmaktan çok özel sektörü caydırıcı etkisi olduğu" gerekçesiyle kapatılmıştır.

Devlet Sanayi Ofisi ve Türkiye Sanayi Kredi Bankasının yerine "Alelûmum sanayi işleriyle ve bankacılık muameleleriyle iştigal etmek" üzere 1933 yılında Sümerbank'ın kuruluşunu düzenleyen 2262 sayılı Kanun incelendiğinde; KİT'lerin katı bir devletçilik anlayışı ile kurulmadığı, aynı zamanda, ekonomi açısından önemli sanayi dallarında faaliyet gösterecek özel sektör işletmelerinin kurulması ve geliştirilmesinin teşvik edildiği, kurulan işletmelerin sermayelerine iştirak etmek, kredi temin etmek ve nitelikli personel yetiştirmek amacının güdüldüğü görülmektedir.

Bu dönemde sanayinin geliştirilmesi için hazırlanan Birinci Beş Yıllık Sanayi Planında yer alan projelerin büyük bölümünü gerçekleştirme görevi de 1934 yılında 2580 sayılı Kanun'la Sümerbank'a verilmiştir.

Sümerbank'ın, kendisine devredilen mevcut sınai tesislerini işletmek yanında Birinci Beş Yıllık Sanayi Planında öngörülen projeleri gerçekleştirmeye başlaması, Türkiye ekonomisinin bugünkü biçimini almasında etkin rol oynayan ve bugün de uygulanmakta olan “*Karma Ekonomik Model*” sürecinin başlangıcını oluşturmuştur.

Sümerbank'ın kuruluşunu takiben 1935 yılında 2805 sayılı Kanun'la, Maden Tetkik ve Arama Enstitüsü'nce bulunan işletmeye elverişli madenlerin işlenmesini sağlamak ve Elektrik İşleri Etüt İdaresi'nce geliştirilecek projelere göre enerji üretimi ve dağıtımını yapmak üzere Etibank kurulmuştur.

Sümerbank ve Etibank temel sanayi, maden ve enerji işletmelerinin kurulmasında, modern işletmecilik tekniklerinin uygulanmasında, kalifiye insan gücünün yetiştirilmesinde, iştirakler kurarak şirketleşmenin geliştirilmesinde çok önemli görevler üstlenmiş olup, bunlar tarafından kurulan işletmeler, daha sonra kurulan KİT'lerin birçoğunun çekirdeğini oluşturmuştur.

Bu dönemde Sümerbank ve Etibank dışında, başkaca yeni kamu teşebbüslerinin kurulmasına bağlı olarak KİT'lerin gerek sayılarındaki artış, gerekse ekonomideki artan önemi, bu kuruluşların ortak bir düzenlemeye tabi tutulmaları gereğini ortaya çıkarmıştır. 1938 yılında 3460 sayılı Kanun çıkarılarak, o tarihte sermayesinin tamamı devlete ait teşekküllerden Sümerbank, Etibank, T.C. Ziraat Bankası, Denizbank ve Devlet Ziraat İşletmeleri Kurumu bu Kanun'a tabi kılınmıştır.

1940 yılında çıkarılan 3780 sayılı Milli Korunma Kanunu ile devletin ekonomideki ağırlığı daha da artırılmış, daha önce TBMM'ye ait olan KİT kurma yetkisinin, olağanüstü hal durumunda Bakanlar Kurulu'nca da kullanılmasına imkân tanınmıştır. Böylece hükümete, her alanda, her türlü ticari ve endüstriyel işletme kurma, hatta gerekli gördüğü özel sektör işletmelerine el koyabilme ve bunları işletme imkânı sağlanmıştır.

Birinci Beş Yıllık Sanayi Planından sonra İkinci Beş Yıllık Sanayi Planı da hazırlanmış olmakla birlikte, dünya savaşının ekonomik ve sosyal hayata yansıyan olumsuzlukları nedeniyle İkinci Beş Yıllık Sanayi Planı uygulanamamıştır.

1950 yılında çok partili demokratik sisteme geçişle birlikte başlayan 1951-1960 döneminde; devletin ekonomideki payının küçültülmesi hedeflenmiş olmasına karşılık, bu hedef gerçekleştirilememiş, mevcut KİT'ler özel sektöre devredilemediği gibi, TCDD, PTT, Denizcilik Bankası TAŞ, ve DMO iktisadi devlet teşekkülü haline dönüştürülmüş, TPAO, EBK, TDCİ ile SEKA ve T.C. Turizm Bankası gibi yeni teşekküller kurularak KİT'ler daha da yaygınlaştırılmıştır.

DPT'nin de kurulduğu 1961-1979 döneminde; karma ekonomi ilkesi benimsenmiş, KİT'lerin yeniden düzenlenmeleri ve etkinliklerinin sağlanması plan disiplini ile ele alınmaya çalışılmış, Birinci Beş Yıllık Kalkınma Planının hedef ve stratejisinde kalkınmanın bir plan düzeni içerisinde gerçekleştirilmesi öngörülmüştür.

Plan hedefleri doğrultusunda “İktisadi Devlet Teşekkülleri Yeniden Düzenleme Komisyonu” kurulmuş, 1964 yılında; 3460 sayılı Kanun'un yerine 440 sayılı İktisadi Devlet

Teşekkülleri ve İştirakler Hakkında Kanun, İDT'lerin yatırım sorunlarını çözmek amacıyla 441 sayılı Devlet Yatırım Bankası Kanunu ve KİT'lerin denetimine ilişkin olarak 468 sayılı Kamu İktisadi Teşebbüslerinin Türkiye Büyük Millet Meclisince Denetlenmesinin Düzenlenmesi Hakkında Kanun çıkarılmıştır.

T. Elektronik San. ve Tic. AŞ, T. Elektromekanik Sanayi AŞ, Türk Motor Sanayi ve Tic. AŞ, Takım Tezgahları Sanayi ve Tic. AŞ, Gerede Çelik Konstrüksiyon Teçhizat Fabrikaları San. ve Tic. AŞ, Seydişehir Alüminyum Tesisleri, İskenderun Demir Çelik Fabrikaları, Devlet Yatırım Bankası, T. Elektrik Kurumu, ÇAY-KUR, Karadeniz Bakır İşletmeleri ve Devlet Sanayi ve İşçi Yatırım Bankası gibi yeni KİT'ler bu dönemde kurulmuşlardır.

24 Ocak Kararlarının uygulamaya konulmasıyla başlayan 1980 sonrasındaki dönemde; ekonomik istikrar tedbirleri ile KİT politikalarında köklü değişiklikler yapılmıştır. Söz konusu kararlarla; genel ekonomik sorunların çözümlenmesinin yanında, ithal ikamesi ağırlıklı sanayileşme stratejisi yerine dışa yönelik sanayileşme stratejisi dönüşümünün sağlanması ve serbest piyasa kurallarının ekonomiye hakim kılınması amaçlanmış, bu amaçların gerçekleştirilmesi için çeşitli idari ve yasal düzenlemeler yapılmıştır.

1985-1989 yıllarında uygulanan Beşinci Beş Yıllık Kalkınma Planında; Kamu iktisadi teşebbüslerinin kârlı ve verimli çalışmalarının esas olduğu, idari ve mali açılarından bağımsız çalışabilmelerini sağlayacak düzenlemelerin yapılması öngörülmüştür. KİT yatırımlarının plan hedefleri doğrultusunda enerji, madencilik, ulaştırma-haberleşme sektörleri ile rehabilitasyon ve darboğaz giderme alanlarında yoğunlaştırılması ve özel sektörün yeterli olduğu alanlarda yeni yatırımlardan kaçınılması ve özelleştirmelerin hisse satışı yolu ile sağlanması ilkesi benimsenmiştir.

1990-1994 yıllarını kapsayan Altıncı Beş Yıllık Kalkınma Planında da; iktisadi etkinliğin artırılması ve sermayenin tabana yayılmasını sağlamak üzere başlatılan özelleştirme programının süratle gerçekleştirilmesi hedeflenmiş, bir yandan özelleştirme faaliyetleri sürdürülürken, diğer taraftan KİT'lerin kendilerine yeterli kaynak yaratarak daha kârlı ve verimli çalışmalarının sağlanması öngörülmüştür.

1996-2000 yıllarını kapsayan Yedinci Beş Yıllık Kalkınma Planında; KİT'lerle ilgili hedefler, ilke ve politikaların yanında, “Özelleştirme” ve “Devlet İşletmeciliğinde Yapısal Değişim” projelerine yer verilmiştir.

Kamunun ekonomideki payının azaltılması amacıyla 1980'li yıllardan itibaren başlatılan çalışmalarda; özelleştirmenin yasal alt yapısını oluşturmaya yönelik çeşitli hukuki düzenlemeler yapılmış, 1985 yılında fiilen başlatılan özelleştirme çalışmaları özellikle hukuki alt yapının yetersizliğinden kaynaklanan nedenlerle hedeflenen hızda yürütülemediği görülmüştür.

2001-2005 dönemini kapsayan Sekizinci Beş Yıllık Kalkınma Planında; Devletin ekonomiye doğrudan müdahalesinin özelleştirme politikaları çerçevesinde olabildiğince daraltılması, özelleştirme kapsamı dışındaki işletmelerin faaliyetlerini özerk bir şekilde yürütebilmelerini teminen yeniden yapılandırılması, özelleştirmeden beklenen hedeflere ulaşılması amacıyla ulaştırma-haberleşme ve enerji sektörlerinde serbestleşmeye gidilmesi, özel sektör katılımının sağlanmasına yönelik düzenlemelere devam edilmesi, yap-işlet-devret, yap-işlet ve işletme hakkı devri gibi modellerin gözden geçirilerek rekabeti engelleyici

uygulamalara yol açmasının önlenmesi, özel sektörün katılımına açılan iletişim ve enerji gibi sektörlerde, her türlü yapısal düzenlemelerin özerk düzenleyici kurullar vasıtasıyla sağlanması, özelleştirme uygulamalarında sermaye piyasasından yararlanılarak sermayenin tabana yayılmasının sağlanması öngörülmüştür.

2007-2013 dönemi için hazırlanan Dokuzuncu Beş Yıllık Kalkınma Planında; özelleştirmelerin de etkisiyle KİT sisteminin ekonomi içindeki payının önemli ölçüde azalması, KİT'lerin toplam brüt satış hasılatının GSYH'ye oranının 2006 yılındaki %9 seviyesinden 2013 yılında %3,3'e düşmesi, aynı dönemde KİT sisteminde yaratılan katma değerın GSYH'ye oranının da %2'den %0,6'ya düşmesi hedeflenmiştir. Planda özelleştirme işlemleri sonucunda kamunun, hava ve deniz ulaşımı ile lokomotif ve vagon üretimi; şeker, tütün ve çay ürünlerinin işlenmesi; petrokimya sanayi; malzeme alımı; elektrik dağıtım ve toptan ticareti faaliyet alanlarından tamamen çekilmesi öngörülmüşken; elektrik üretimi, doğal gaz piyasası, kömür ve diğer maden işletmeciliğindeki payının azalması, buna mukabil tahıl alımı, tohumluk üretimi, demiryolu ulaşımı alt yapısı, elektrik iletimi, petrol arama, hava meydanlarının işletilmesi, posta hizmetleri ile kıyı emniyetinin sağlanması alanlarında faaliyet gösteren KİT'ler özelleştirme kapsamı dışında tutulmuştur.

2014-2018 dönemini kapsayan Onuncu Kalkınma Planı ile 2014-2016 dönemini kapsayan orta vadeli plan ve yıllık programlardaki KİT'lerle ilgili düzenleme ve hedeflere "B-Kamu İktisadi Teşebbüslerinin Türkiye Ekonomisi İçindeki Yeri" alt bölümünde yer verilmiştir.

4- Kamu iktisadi teşebbüslerinin hukuki yapısı:

Cumhuriyet döneminin ilk kamu iktisadi teşebbüsleri olan Türkiye Sanayi ve Maadin Bankası, daha sonra bu Bankanın yerini alan Devlet Sanayi Ofisi ve Türkiye Sanayi Kredi Bankası ile bu iki kuruluşun yerini alan Sümerbank ve daha sonra kurulan KİT'lerin hukuki yapıları kendi kanunları ile belirlenmiştir.

KİT'ler, sayılarının ve önemlerinin giderek artması sonucu ilk olarak 1938 yılında çıkarılan 3460 sayılı Sermayesinin Tamamı Devlet Tarafından Verilmek Suretiyle Kurulan İktisadi Teşekküllerin Teşkilatıyla İdare ve Murakabeleri Hakkında Kanun ile yönetim ve denetim yönünden ortak bir statüye kavuşturulmuştur. 1940 yılında 3780 sayılı Kanunla KİT kurma yetkisi Bakanlar Kuruluna verilmiş, 1960 yılında 23 sayılı Kanunla KİT'lerin yönetim kurullarının yerine "Müdürler Kurulu" oluşturulmuş, 1964 yılında 440 sayılı Kanunla KİT'lerin tanımı yeniden yapılmış, bu kuruluşların yönetim ve denetimleri yeniden düzenlenmiştir.

KİT'lerin bugünkü hukuki statülerine ilişkin yasal düzenleme 1984 yılında 233 sayılı KHK, KİT personel rejimine ilişkin düzenleme 1990 yılında 399 sayılı KHK ile yapılmıştır.

1980 sonrasında özelleştirme çalışmalarıyla ilgili ilk düzenlemeler 1984 yılında 2983 sayılı Kanun ve 1986 yılında 3291 sayılı Kanunla yapılmıştır. 1994 yılında 4046 sayılı Kanunda; özelleştirme kapsam ve programına alınan kuruluşların özel hukuk hükümlerine tabi olması, bunlar hakkında varsa kendi kuruluş kanunları ile diğer kanunlarda yer alan 4046 sayılı Kanun'a aykırı hükümler ile 233 sayılı KHK hükümlerinin uygulanmayacağına ilişkin hususlar düzenlenmiştir.

KİT tanımı ve kapsamındaki karmaşıklığın giderilmesine yönelik düzenlemelere gerek ve ihtiyaç bulunurken, temel işlevi değişmeyen kuruluşların KİT mevzuatı dışında bırakılması uygulamadaki karmaşayı daha da artırmıştır. Belediyeler tarafından kurulan ve BİT'ler olarak anılan belediye iktisadi teşebbüsleri de KİT mevzuatına tabi bulunmamaktadır.

233 sayılı KHK'da saklı tutulan hususlar dışında özel hukuk hükümlerine tabi olarak faaliyet gösteren kamu iktisadi teşebbüsleri; Bakanlar Kurulu kararı ile kurulan, tüzel kişiliğe sahip, sermayesinin tamamı Devlete ait, sorumlulukları sermayeleri ile sınırlı kuruluşlardır.

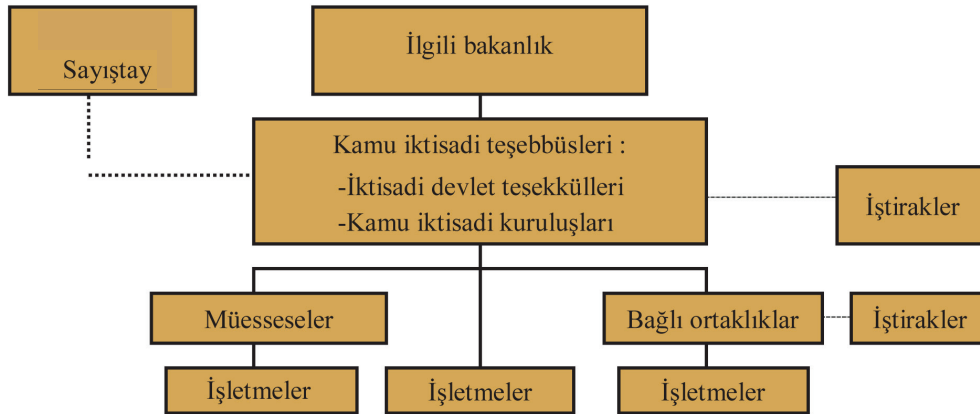
İDT'ler iktisadi alanda ticari esaslara göre faaliyette bulunmak üzere kurulan; KİK'ler ise tekel niteliğindeki mal ve hizmetleri kamu yararı gözeterek üretmek ve pazarlamak üzere kurulan ve gördüğü bu kamu hizmeti dolayısıyla ürettiği mal ve hizmetler imtiyaz sayılan kuruluşlardır.

KİT'lerin mal ve hizmet üretim birimleri, müessese ve işletme olarak yapılandırılmış olup, bağlı ortaklıklar; bir müessesenin veya işletmenin bağlı ortaklık haline getirilmesi, teşebbüsün iştirakteki hissesinin %50'nin üstüne çıkması, sermayesinde %50'den fazla hisseye sahip olunan yeni bir şirket kurulması şeklinde oluşmaktadır.

İştirakler tümüyle özel hukuk hükümlerine tabi olarak faaliyetlerini sürdürmektedirler.

KİT'lerin devlet teşkilatı içindeki konumu, ana teşekkül, müessese ve bağlı ortaklık ilişkileri aşağıdaki şemada gösterilmiştir.

Şema: Devlet teşkilatı içinde KİT'lerin konumu

233 sayılı KHK'da; ilgili bakanlıkların, teşebbüs, müessese ve bağlı ortaklık faaliyetlerinin kanun, tüzük ve yönetmelik hükümlerine uygun olarak yürütülmesini gözetmekle görevli olduğu, bu denetim ve gözetim yetkisinin, kuruluşların görev ve yetkilerini daraltmayacak, normal faaliyetlerini aksatmayacak şekilde kullanılması gerektiği düzenlenmiştir.

5- Kamu iktisadi teşebbüslerinin denetimi:

KİT'lerin, iktisadi alanda ticari esaslara göre faaliyette bulunan kuruluşlar olmaları, piyasa koşullarına göre süratle hareket etmeleri ve ileri işletmecilik kurallarına göre kârlılık ve verimlilik ilkelerine göre çalışmalarının gerekli olduğu gerekçesiyle Cumhuriyet

döneminin ilk KİT'leri, Sayıştay denetimine, Muhasebe-i Umumiye Kanunu'na ve Devlet İhale Kanunu'na tabi kılınmamış, kendi kanunlarında özel denetim şekillerine yer verilmiştir.

1930'lu yılların başından itibaren KİT sayısının ve ekonomideki ağırlıklarının giderek artması, bu konuda genel bir düzenleme yapılması ihtiyacını ortaya çıkarmıştır. Bu ihtiyaç Atatürk tarafından 1937 yılında TBMM'yi açış konuşmasında "... sermayesinin tamamı ve büyük kısmı devlete ait ticari sınai kurumların mali kontrol şeklini, bu kurumların bünyelerine ve kendilerinden istediğimiz ve isteyeceğimiz ticari usul ve zihniyetle çalışma icaplarına süratle tevfiik etmek. Bu kurumların bugünkü usullerle çalışabilmelerine imkan yoktur." şeklinde dile getirilmiştir.

1938 yılında 3460 sayılı Kanun'la; KİT'leri, idari, mali ve teknik bakımdan sürekli denetlemek ve gözetlemekle görevli "Umumi Murakabe Heyeti" ve Umumi Murakabe Heyetinin raporlarını esas alarak yapacağı denetimler sonunda KİT'lerin ibra edilip edilmemesi konusunda karar almak üzere, Başbakanın başkanlığında yasama ve yürütme organı temsilcilerinden oluşan "Umumi Heyet" kurulmuş, Umumi Murakabe Heyeti daha sonra Başbakanlık Yüksek Denetleme Kurulu adını almıştır.

1961 ve 1982 Anayasalarında KİT'lerin Türkiye Büyük Millet Meclisince denetiminin, özel bir kanunla düzenlenmesi öngörülmüş olup, günümüzde KİT'lerin denetimi 1982 Anayasası'nın 165 inci maddesi gereğince 1987 yılında çıkarılan 3346 sayılı "Kamu İktisadi Teşebbüsleri ile Fonların Türkiye Büyük Millet Meclisince Denetlenmesi Hakkında Kanun" kapsamında yürütülmektedir.

2010 yılında 6085 sayılı Sayıştay Kanunu'yla Başbakanlık Yüksek Denetleme Kurulu'nun tüzel kişiliği sona erdirilerek Sayıştay'a devredilmesi sonucu, KİT'ler 6085 sayılı Kanun ve 233 sayılı KHK gereği Sayıştay'ın denetimine tabi olmuştur.

6085 sayılı Sayıştay Kanunu'nun denetim alanını düzenleyen 4 üncü maddenin birinci fıkrasının (a) ve (b) bentlerinde öngörülen %50 sınırının Anayasa Mahkemesinin 04.12.2014 tarih ve 2014/184 K. Sayılı kararıyla iptal edilmesi üzerine, birinci fıkranın (a) ve (b) bentlerinde sayılan tüm kuruluş, idare ve şirketler sermayesindeki kamu payının oranına ve doğrudan mı, dolaylı mı olduğuna bakılmaksızın Sayıştay'ın denetim alanına girmiştir.

Anayasa Mahkemesi kararı üzerine, 14.01.2016 tarih ve 6661 sayılı Kanun'un 19 uncu maddesiyle, 6085 sayılı Kanun'un 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinde yer alan "sermayesindeki kamu payı doğrudan veya dolaylı olarak %50'den fazla olan" ibaresinin "sermayesinde doğrudan veya dolaylı olarak kamu payı olan" şeklinde değiştirilmek suretiyle, sermayesinde kamu payı olan tüm kuruluşlar Sayıştay'ın denetimine tabi olmuştur.

4046 sayılı Kanun'un 11 inci maddesinde; özelleştirme programına alınan kuruluşların sermayelerindeki kamu payı %50'nin altına düşünceye kadar Sayıştay'ın denetimine tabi olduğu düzenlenmiştir.

233 sayılı KHK'nin 55/3 üncü maddesi çerçevesinde KİT'ler tarafından kurulmuş, merkezi yurt dışında olan ve kurulduğu ülkenin mevzuatına tabi şirketler bulunmaktadır.

Kamu payı %50'nin üzerinde olan şirketlerin, Anayasanın 165 inci maddesi kapsamında TBMM tarafından denetlenmesine ilişkin düzenlemede; yurt içi ve yurt dışı ayrımı yapılmamış olmasına rağmen, yurt dışında bulunan şirketler hakkında ayrı bir denetim

raporu hazırlanmamakta, bunların faaliyetleri bağlı olduğu ana kuruluş raporunda değerlendirilmektedir.

KİT'lerin TBMM'ce denetimi, 3346 sayılı Kanun'un 3 üncü maddesi uyarınca, 35 üyeden oluşan, "Türkiye Büyük Millet Meclisi Kamu İktisadi Teşebbüsleri Komisyonu" tarafından yapılmakta, denetimde; Sayıştay'ın raporlarıyla, Başbakanlığın sevk edeceği diğer raporlar ve varsa Komisyonca tespit edilen diğer konular esas alınmaktadır.

KİT Komisyonunda, denetlenecek kuruluşların durumu; ulusal ekonomiye faydalı olabilmeleri için özerk bir tarzda, ekonominin kuralları ve ekonomik gerekler dahilinde, verimlilik ve kârlılık ilkeleri doğrultusunda yönetilerek, kuruluş amaçlarına ulaşmalarını teminen, faaliyetlerinin mevzuata, uzun vadeli kalkınma planına ve planın uygulama programlarına uygunluğu yönünden değerlendirilmektedir.

KİT Komisyonu, kuruluşu ait alt komisyonların raporlarını, Sayıştay'ın TBMM'ye sunduğu raporları ile ilgili kuruluş ve bakanlıkların bu raporlardaki önerilere ilişkin cevap ve görüşleriyle birlikte ele alarak, kuruluşların durumunu yeniden incelemekte ve bunların bilanço ve netice hesaplarını tasvip ederek yönetim kurullarının ibra edilmesine veya bilanço ve netice hesaplarını tasvip etmeyerek yönetim kurullarının ibra edilmemesine gerekçeli olarak karar vermektedir.

KİT Komisyonunca karara bağlanıp süresi içinde kesinleşen veya itiraz üzerine Genel Kurulca görüşülerek tasvip edilen veya edilmeyen bilançolarla netice hesapları veya mali durumları gösteren tablolar, yönetim kurullarının ibra edilme veya edilmeme kararı ile birlikte kesinleştikten sonra Resmî Gazetede yayımlanmakta, ibra edilmeyen kuruluşların sorumluları hakkında genel hükümlere göre adli kovuşturma veya işlem yapılabilmesi için karar, TBMM Başkanlığınca Başbakanlığa ve ilgili adli mercie bildirilmektedir.

3346 sayılı Kanun'a tabi ve genel kurulları T. Ticaret Kanunu'na veya özel kanunlarına göre oluşturulan şirket ve kurumlar, diğer KİT'ler gibi denetlenmekle birlikte, bunların bilanço ve netice hesaplarıyla ilgili olarak Komisyonca ve itiraz halinde TBMM Genel Kurulu'nda herhangi bir oylama yapılmamakta ve yönetim kurullarının ibra edilmesi veya edilmemesi hususunda karar verilmemekte, bilanço ve netice hesapları genel görüşmeye sunulmaktadır.

KİT'lerin üzerinde, TBMM ve Sayıştay'ın dışında, çeşitli mevzuat hükümleri çerçevesinde diğer bazı idare ve organların da denetim yetkileri bulunmaktadır.

KİT'ler mevzuat gereği birer bakanlıkla ilgilendirilmiş olup, 4046 sayılı Özelleştirme Uygulamaları Hakkında Kanun kapsamında özelleştirme programına alınanlar ise doğrudan ÖİB'ye bağlanmaktadır. Mevzuatla yapılan düzenlemelerle EÜAŞ, bankalar ve MPİ gibi bazı kuruluşların, özelleştirme programına alınsalar bile bağlı veya ilgili oldukları bakanlıkla bağlantısı devam ettirilmiştir.

İlgili bakanlıklar, teşebbüs, müessese ve bağlı ortaklık faaliyetlerinin kanun, tüzük ve yönetmelik hükümlerine uygun olarak yürütülmesini gözetmekle görevlendirilmiştir. İlgili bakanlıkça genelde kendi teftiş kurulları aracılığı ile yapılan denetim, periyodik bir denetim şekli olmaktan ziyade belli konuların incelenmesi ve soruşturulmasına yönelik olarak gerektiğinde yapılmaktadır.

KİT'ler, ticari kuruluşlar olmakla birlikte aynı zamanda kamu yönetimi içinde yer almaları nedeniyle, kamu yönetimi üzerinde genel denetim yetkisi bulunan Cumhurbaşkanlığı Devlet Denetleme Kurulu, Başbakanlık Teftiş Kurulu, Maliye Bakanlığı Vergi Denetim Kurulu, Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu (Bankalarla ilgili olarak), Hazine Kontrolörleri Kurulu, Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu (Enerji KİT'leri ile ilgili) gibi bazı denetim organlarının KİT'ler üzerinde denetim yetkileri bulunmaktadır. Ayrıca KİT'lerin üzerinde, başta Başbakanlık, Kalkınma Bakanlığı, Hazine Müsteşarlığı, Devlet Personel Başkanlığı ve Kamu İhale Kurulu olmak üzere diğer bazı kuruluşların da düzenleyici, izin verici, kontrol edici, kısıtlayıcı vb. nitelikte yetkileri bulunmaktadır.

B-KAMU İKTİSADİ TEŞEBBÜSLERİNİN TÜRKİYE EKONOMİSİ İÇİNDEKİ YERİ

1- Ekonomik gelişmeler ve politikalar:

a) Dünya ekonomisindeki gelişmeler:

2011-2015 yıllarında dünya ekonomisindeki gelişmelere ilişkin temel göstergeler 1 sayılı çizelgede gösterilmiştir.

Çizelge:1- Dünya ekonomisinde temel göstergeler

(Yüzde değişme)

Başlıca göstergeler	2011	2012	2013	2014	2015	Son iki yıl farkı
Dünya hasılası	3,9	3,4	3,3	3,4	3,2	(0,2)
Gelişmiş ekonomiler	1,7	1,2	1,1	1,9	2,1	0,2
-ABD	1,8	2,3	1,5	2,4	2,6	0,2
-Japonya	(0,6)	1,5	1,6	0,0	0,5	0,5
-Avro bölgesi	1,5	(0,7)	(0,3)	1,1	2,0	0,9
-Almanya	3,4	0,9	0,4	1,6	1,5	(0,1)
Yükselen piyasalar ve gelişmekte olan ekonomiler	6,2	5,1	5,0	4,6	4,0	(0,6)
-Afrika (Sahra altı)	5,5	4,4	5,2	5,1	3,4	(1,7)
-Gelişmekte olan Asya	7,8	6,7	7,0	6,8	6,6	(0,2)
-Latin Amerika	4,6	2,9	2,9	1,0	0,0	(1,0)
-Orta Doğu ve Kuzey Afrika	3,9	4,8	2,3	2,6	2,1	(0,5)
Dünya ticaret hacmi	6,1	2,9	3,3	3,8	2,6	(1,2)
(Mal ve hizmet ithalatı)						
-Gelişmiş ekonomiler	4,7	1,2	2,0	3,8	4,2	0,4
-Yükselen piyasalar ve gelişmekte olan ekonomiler	8,8	6	5,2	4,5	(0,6)	(5,1)
Tüketici fiyatları (Yıllık ortalama):						
-Gelişmiş ekonomiler	2,7	1,9	1,4	1,4	0,3	(1,1)
-Avro bölgesi	2,7	2,5	1,3	0,4	0,0	(0,4)
-Yükselen piyasalar ve gelişmekte olan ekonomiler	7,1	6,1	5,8	4,7	4,7	0,0
İşsizlik oranı (%):						
-Gelişmiş ekonomiler	7,9	8	7,9	7,3	6,7	(0,6)
-Avro bölgesi	10,2	11,3	12,0	11,6	10,9	(0,7)
Libor (Altı aylık ABD Doları) (%)	0,5	0,7	0,4	(1,5)	(0,6)	0,9

Kaynak: Kalkınma Bakanlığı (DPT), 2011-2017 yılı programları, tablo I.1-Dünya ekonomisinde temel göstergeler.

2011-2015 döneminde dünya ekonomisinin temel göstergelerine bakıldığında; 2008-2009 yıllarında yaşanan finansal krizinden sonra gelişmiş ekonomilerdeki yetersiz büyüme rakamları ve gelişmekte olan ülkelerdeki büyüme oranlarındaki yavaşlama nedenleriyle dünya hasılasının artış hızı, yatay bir seyir izlediği ve yakın dönemde de bu durumun devam edeceği beklenmektedir. En yüksek büyüme oranları Asya ve Afrika ülkelerinde en düşük büyüme oranları Japonya ve Avro bölgesinde görülmektedir.

Aynı dönemde dünya ticaret hacminde azalan ivme 2015 yılında daha belirgin hale gelmiş ve özellikle gelişmekte olan ülkelerin ticaret hacminde negatif yöndeki genişlemenin de etkisiyle son 5 yılın en düşük seviyesinde gerçekleşmiştir. Küresel talebin ve dolayısıyla dünya ticaret hacmindeki genişleme hızının düşmesine paralel olarak tüketici fiyatlardaki artış hızı da azalış göstermiştir.

b) Türkiye ekonomisindeki gelişmeler:

Türkiye'nin 2011-2015 yıllarına ilişkin temel ekonomik göstergeleri 2 sayılı çizelgede gösterilmiştir.

Çizelge: 2-Türkiye'nin temel ekonomik göstergeleri

Temel göstergeler	Ölçü	2011	2012	2013	2014	2015	Son iki yıl farkı
Büyüme ve istihdam (Yüzde değişme):							
Toplam tüketim	%	7,5	0,3	5,2	2,0	5,1	3,1
-Kamu	%	5,7	6,4	6,9	3,8	5,6	1,8
-Özel	%	7,7	(0,3)	5,0	1,8	5,0	3,2
Toplam sabit sermaye yatırımı							
-Kamu	%	17,0	(2,5)	4,7	(1,5)	3,9	5,4
-Özel	%	(3,1)	10,4	20,6	(6,3)	9,4	15,7
	%	22,2	(5,1)	0,9	(0,2)	2,4	2,6
Stok değişimi ⁽¹⁾							
Toplam mal ve hizmet ihracatı	%	(0,2)	(1,5)	1,6	(0,2)	(0,6)	(0,4)
Toplam mal ve hizmet ithalatı	%	7,9	16,3	(0,2)	7,4	(0,9)	(8,3)
GSYH	%	10,7	(0,4)	9,0	(0,3)	0,2	0,5
	%	8,8	2,1	4,2	3,0	4,0	1,0
GSYH (Cari fiyatlarla)	Milyar TL	1.298	1.417	1.567	1.748	1.953	205
GSYH (ABD Doları)	Milyar Dolar	774	786	823	799	720	(79)
Kişi başı milli gelir (GSYH)	ABD Doları	10.428	10.459	10.822	10.395	9.257	(1.138)
Kişi başı milli gelir (SAGP, GSYH)	ABD Doları	17.781	17.967	19.156	19.610	19.917	307
Nüfus (Yıl ortası)	Bin kişi	74.224	75.176	76.055	76.903	77.738	835
İş gücüne katılma oranı	%	47,4	47,6	48,3	50,5	51,3	0,8
İstihdam düzeyi	Bin kişi	23.266	23.937	24.601	25.933	26.621	688
İşsizlik oranı	%	9,1	8,4	9,0	9,9	10,3	0,4
Dış ticaret (ABD Doları):							
İhracat (FOB)	Milyar Dolar	135	153	152	158	144	(14)
İthalat (CIF) ⁽²⁾	Milyar Dolar	241	237	252	242	207	(35)
Dış ticaret dengesi	%	(105,9)	(84,1)	(99,9)	(84,6)	(63,4)	21,2
Cari işlemler dengesi / GSYH	%	(9,7)	(6,2)	(7,7)	(5,4)	(4,5)	0,9
Dış ticaret hacmi / GSYH	%	48,5	49,5	49,0	50,0	48,8	(1,2)
Kamu finansmanı (%):							
Genel devlet gelirleri / GSYH	%	36,4	37,8	39,9	39,5	40,9	1,4
Genel devlet harcamaları / GSYH	%	36,8	38,8	40,6	40,1	41,0	0,9
Genel devlet borçlanma gereği / GSYH	%	0,4	1	0,7	0,6	0,1	(0,5)
Genel devlet faiz harcamaları / GSYH	%	3,4	3,5	3,3	3,0	2,8	(0,2)
Program tanımlı genel devlet dengesi	%	1,8	0,7	0,8	0,6	0,6	0,0
Kamu kesimi borçlanma gereği ⁽³⁾ / GSYH	%	0,1	1	0,5	0,6	0,0	(0,6)
Program tanımlı kamu kesimi dengesi	%	1,9	0,8	1,0	0,6	0,7	0,1
AB tanımlı Nominal borç stoku / GSYH	%	39,1	36,2	36,1	33,5	32,9	(0,6)
Fiyatlar (Yüzde değişme):							
GSYH deflatörü	%	8,6	6,9	6,2	8,3	7,4	(0,9)
TÜFE (Yıl sonu)	%	10,5	6,2	7,4	8,2	8,8	0,6

(1) Büyümeye katkı olarak verilmektedir.

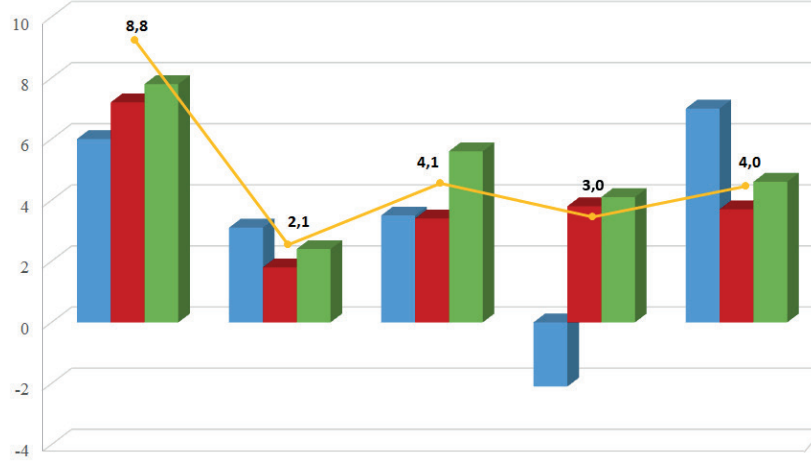
(2) Parasal olmayan altın ithalatı dahildir.

(3) Genel devlet ve KİT'leri kapsamaktadır.

Kaynak: Kalkınma Bakanlığı (DPT), 2017 Yılı Programı, tablo I.3-Temel ekonomik büyüklükler.

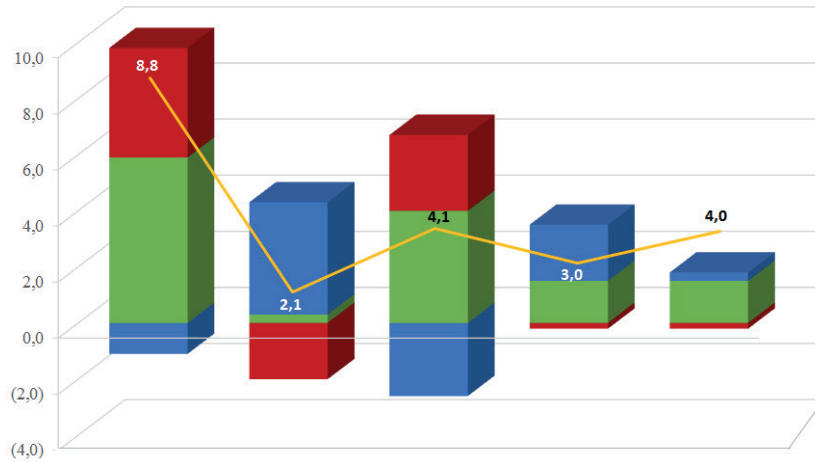
Türkiye ekonomisinin 2011-2015 yıllarına ilişkin gerçekleşen sektörel büyüme hızları 1 sayılı, GSYH büyümesine yatırım, net mal ve hizmet ihracatı ve tüketimin katkısı 2 sayılı grafikte gösterilmiştir.

Grafik: 1 - Sektörel büyüme hızları (sabit fiyatlarla)

	2011	2012	2013	2014	2015
Tanım	6	3,1	3,5	(2,1)	7
Sanayi	7,2	1,8	3,4	3,8	3,7
Hizmetler	7,8	2,4	5,6	4,1	4,6
GSYH	8,8	2,1	4,1	3,0	4,0

Grafik: 2- GSYH büyümesine katkılar

	2011	2012	2013	2014	2015
Net İhracat	(1,1)	4,0	(2,6)	2,0	0,3
Yatırım	3,9	(2,0)	2,7	(0,2)	(0,2)
Tüketim	5,9	0,3	4,0	1,5	1,5
GSYH	8,8	2,1	4,1	3,0	4,0

2011-2015 döneminde diğer kamu yatırımları %108,8 oranında, özel sektör yatırımları %89,1 oranında artış gösterirken KİT yatırımları artış oranı %63,4 olarak gerçekleşmiştir. KİT yatırımlarındaki artışta özelleştirme uygulamaları nedeniyle KİT sayısındaki azalışın yanı sıra KİT'lerde ihtiyaç duyulan kapasite artırımlarının zamanında yapılamaması etkili olmaktadır.

2- Kamu iktisadi teşebbüslerine ilişkin hedef ve politikalar:

KİT'lerin yönetim ve çalışma esasları 233 sayılı KHK'da, denetimle ilgili hususlar ise 6085 sayılı Kanun ve 3346 sayılı Kanun'la belirlenmiş olup, kalkınma planlarında ve yıllık programlarında KİT'lerle ilgili hedef ve politikalara yer verildiği gibi, Bakanlar Kurulu kararı ile çıkarılan kamu iktisadi teşebbüsleri ve bağlı ortaklıkların genel yatırım ve finansman programı ve Başbakanlık tasarruf genelgeleri ile de KİT'lerin faaliyetlerine ilişkin çeşitli düzenlemeler yapılmaktadır.

a) Kalkınma planları:

Toplumun refahını artırmak, hayat standardını yükseltmek, temel hak ve özgürlükler zemininde adil, güvenli ve huzurlu bir yaşam ortamı tesis etmek amacı ile insan için ve insanla beraber kalkınma yaklaşımının hayata geçirilmesi ve refahın toplumun tüm kesimlerine yaygınlaştırılması temel önceliğini içeren 2014-2018 dönemi için hazırlanan Onuncu Kalkınma Planında;

-Uygulanacak politikalar sonucunda reel GSYH'nın yıllık ortalama %5,5 oranında artması, cari GSYH'nın 1,3 trilyon dolara, kişi başına gelirin ise 16 bin dolara ulaşması,

-Sanayinin GSYH içerisindeki payının azalma eğiliminin tersine çevrilmesi, sanayinin geliştirilmesine ve rekabet gücünün artırılmasına yönelik atılacak adımlarla sanayi sektörünün %6,4 oranında büyümesi ve GSYH içerisindeki payının bir miktar artması, tarım sektörünün yıllık ortalama %3,1 oranında büyümesi ve GSYH içerisindeki payının plan dönemi sonunda %6,8'e gerilemesi, hizmetler sektörünün ise GSYH'ya paralel bir eğilim sergilemesi,

-Plan dönemi sonunda özelleştirme programındaki kuruluşlar dahil KİT'lerin ürettiği katma değer GSYH içindeki payının %0,8 olarak gerçekleşmesi,

-Özelleştirme kapsamındaki kuruluşlar dahil KİT'lerin faaliyetlerinin, ekonomik amaç ve hedeflere dayalı olarak yürütülmesi, devlet tarafından gerçekleştirilmesi zorunlu olan sosyal amaçlı ve kamu yararına yönelik faaliyetler için bu kuruluşların görevlendirilmesinden ziyade evrensel hizmet fonu oluşturulması gibi yöntemlerin öncelikli olarak değerlendirilmesi, KİT'lerin görevlendirilmesi zaruretinin ortaya çıkması durumunda ise oluşacak maliyet zamanında karşılanması,

-KİT'lerin faaliyetlerinin, piyasa mekanizmasını bozucu etkiye neden olmayacak şekilde yürütülmesi,

-KİT'lerde verimliliğin, hesap verebilirliğin, karar süreçlerinde esnekliğin artırılmasını sağlayacak uluslararası kabul görmüş kurumsal yönetim ilkeleriyle ve yeni Türk Ticaret Kanunuyla uyumlu bir mevzuat düzenlemesi yapılması,

-Stratejik yönetim anlayışının yaygınlaştırılması, KİT faaliyetlerinin stratejik planlar ve performans programlarına uyumunun artırılmasına yönelik uygulamalar gerçekleştirilmesi, KİT'lerde etkili iç denetim ve iç kontrol mekanizmasının kurulması ve iç denetim birimlerinin etkin hale getirilmesi, dış denetim süreçlerinin, hesap verebilirlik anlayışı çerçevesinde etkinleştirilmesi,

-KİT'lerin, istikrarlı yüksek büyümeye katkı sağlamak amacıyla teknolojik altyapılarını ve Ar-Ge faaliyetlerini geliştirerek katma değeri yüksek ürünlere yoğunlaşması, yerli enerji kaynaklarından faydalanması ve ihracata yönelik yeni fırsatları değerlendirmesi,

-KİT'lerde hizmet alım süreçlerinin etkinleştirilerek mal ve hizmet üretiminde kalite-maliyet dengesinin sağlanması,

-Özelleştirme uygulamalarının, uzun vadeli sektörel öncelikler çerçevesinde belirlenmiş bir program dâhilinde sürdürülmesi, uygulamalarda halka arz yönteminin kullanılmasına ağırlık verilmesi,

-Kamu elektrik üretim tesislerinin önemli bir bölümü ile dağıtım varlıklarının tümünün özelleştirilmesinin tamamlanması, kamu kesiminin özelleştirmelerin dışında tuttuğu santrallerle elektrik üretimine devam etmesi, iletim ve toptan satış faaliyetlerini sürdürmesi,

-Türkiye Demiryolu Ulaştırmasının Serbestleştirilmesi Hakkında Kanun çerçevesinde TCDD'nin yeniden yapılandırılmasının tamamlanması, demiryolu yük ve yolcu taşımacılığının özel demiryolu işletmelerine açılması, TCDD şebekesi yenileme ve bakım-onarım hizmetlerinin özel kesim eliyle yürütülmesinin esas olması, TCDD'nin kamu üzerindeki mali yükünün sürdürülebilir bir seviyeye çekilmesi,

öngörülmüştür.

b) Orta vadeli program ve yıllık programlar:

08.10.2014 tarih ve 29139 (Mükerrer) sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 05.09.2013 ve 2014/6840 sayılı Bakanlar Kurulu kararının eki Orta Vadeli Programda (2015-2017) kamu iktisadi teşebbüsleri ve özelleştirmeye ilişkin olarak;

-KİT'lerin kârlılık, verimlilik ve kurumsal yönetim ilkelerine uygun olarak işletilmesinin esas olduğu,

-Fiyatlandırma başta olmak üzere KİT'lerin tüm işletmecilik politikalarının, stratejik planlar ile genel yatırım ve finansman kararlarında öngörülen hedeflere ulaşacak şekilde belirlenmesi ve etkin bir şekilde uygulanması, KİT faaliyetlerinin, piyasa mekanizmasını bozucu etkiye neden olmayacak şekilde yürütülmesi,

-KİT'lerde; yetkilendirmeyi, hesap verebilirliği, şeffaflığı, karar alma süreçlerinde etkinliği ve performansa dayalı yönetimi esas alan stratejik yönetim anlayışının yaygınlaştırılması,

-KİT mevzuatının değişen şartlara uygun şekilde yenilenmesi,

-KİT'lerde bağımsız dış denetim uygulamasına geçilmesi ve finansal tabloların Türkiye Muhasebe Standartlarına göre düzenlenmesi,

-KİT faaliyetlerinin stratejik planlar ve performans programlarına uygun olarak yürütülmesi,

-Bütün KİT'lerde etkili iç denetim ve iç kontrol mekanizması kuruluş sürecinin tamamlanması ve iç denetim birimlerinin etkin hale getirilmesi,

-KİT'lerin; sosyal amaçlı ve kamu yararına yönelik faaliyetler için mümkün olduğunca görevlendirilmemesi, bununla birlikte KİT'lerin görevlendirilmesinin zorunlu olması durumunda oluşacak maliyetin zamanında karşılanması,

-KİT'lerin, teknolojik altyapılarını ve Ar-Ge faaliyetlerini geliştirerek katma değeri yüksek ürünlere yoğunlaşması, yerli enerji kaynaklarından faydalanması ve ihracata yönelik yeni fırsatları değerlendirilmesi,

-KİT'lerde etkin bir istihdam politikası uygulanmasına devam edilmesi,

-Yurt içi ve yurt dışında petrol ve doğal gaz arama faaliyetlerinin hızlandırılması, linyit kömürü ve jeotermal gibi yerli kaynakların arama ve üretim faaliyetlerinin azami seviyeye çıkarılması, kaya gazı ve diğer yeni teknolojilere yönelik kapsamlı araştırma faaliyetlerinin yürütülmesi,

-TCDD Genel Müdürlüğünün yeniden yapılandırılmasının tamamlanması, demiryolu yük ve yolcu taşımacılığının özel demiryolu işletmelerine açılması, TCDD'nin kamu üzerindeki mali yükünün sürdürülebilir bir seviyeye çekilmesi,

-TÜLOMSAŞ, TÜDEMSAŞ ve TÜVASAŞ'ın demiryolu sektöründe yapılan yasal düzenlemeler sonucu oluşan piyasa beklentilerini de karşılayacak şekilde yeniden yapılandırılması,

-Özelleştirme uygulamalarının, makroekonomik politikalar ve uzun vadeli sektörel öncelikler çerçevesinde belirlenmiş bir programa dayalı olarak sürdürülmesi, özelleştirme uygulamalarında halka arz yönteminin kullanılmasına ağırlık verilmesi,

hususlarına yer verilmiştir.

Kalkınma programları çerçevesinde Kalkınma Bakanlığı tarafından hazırlanarak Bakanlar Kurulu Kararı ile uygulamaya konulan yıllık programlarda, genelde bütün ekonomide uygulanacak politikaların yanı sıra KİT'lerle ilgili politikalara da yer verilmektedir. 2015 yılı Programı 01.11.2014 tarih ve 29162 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmış olup Programda KİT'lerle ilgili olarak;

-2015 yılında özelleştirme kapsamında izlenen kuruluşlar dahil KİT sisteminin finansman fazlasının GSYH'ya oranının %0,01 olması,

-Genel Yatırım ve Finansman Programında öngörülen fiyat politikalarının gerçekleştirilmesi,

-Tarım KİT'lerinde alım miktar ve fiyatlarının öngörülenin üstünde stok artışına yol açmayacak şekilde tespit edilmesi,

-Yatırım harcamalarının belirlenen seviyede kalması ve bütçeden yapılacak transferlerin gerçekleştirilmesi,

-KİT'lerin, 01.01.2015 tarihinde bağımsız denetim kapsamına girmelerinden dolayı finansal raporlamalarını Türkiye Muhasebe Standartlarına uygun hale getirilmesi,

- EÜAŞ'a ait elektrik üretim santrallerinin özelleştirme çalışmalarının sürdürülmesi, hedefleri benimsenmiştir.

c)Genel yatırım ve finansman programı:

KİT'lerin yıllık çalışmalarını yürütürken uyacakları esaslar, mal ve hizmet tedarik ve üretim faaliyetlerine, borç ödemeleri ve alacaklarına, istihdama ilişkin hükümler, uygulanacak fiyatlara ilişkin esaslar, her yıl Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan kamu iktisadi teşebbüsleri ve bağlı ortaklıkları genel yatırım ve finansman programı ile belirlenmektedir.

Kamu İktisadi Teşebbüsleri ve Bağlı Ortaklıklarının 2015 Yılına Ait Genel Yatırım ve Finansman Programı, Bakanlar Kurulu'nun 30.09.2014 tarih ve 2014/6842 sayılı Kararı ile kabul edilmiş, 17.10.2014 tarih ve 29148 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

3-Kamu iktisadi teşebbüslerinin Türkiye ekonomisi içindeki yeri:

KİT'lerin 2011-2015 dönemine ait başlıca bilgiler 3 sayılı çizelgede gösterilmiştir.

Çizelge : 3 - KİT'lerin 2011-2015 dönemine ait başlıca bilgileri

Toplu bilgiler	Ölçü	2011	2012	2013	2014	2015	Son iki yıl farkı	Artış veya azalış (%)
Esas sermaye	Bin TL	92.079.413	99.517.123	102.922.121	137.576.615	159.994.637	22.418.022	16,3
Ödenmiş sermaye	"	80.925.708	87.314.514	96.640.939	115.694.151	135.326.688	19.632.537	17,0
Sermaye ödeme oranı	%	87,9	87,7	93,9	84,1	84,6	0,5	0,6
Kaynaklar :								
Öz kaynaklar	Bin TL	111.276.822	126.649.570	129.429.973	151.592.218	167.886.653	16.294.435	10,7
Yabancı kaynaklar :								
-Kısa süreli	"	252.980.541	271.617.421	335.663.784	374.766.626	455.071.056	80.304.430	21,4
-Uzun süreli	"	32.017.127	39.680.125	49.443.504	69.340.965	96.653.590	27.312.625	39,4
Varlıklar :								
-Dönen varlıklar (Net)	"	167.696.362	230.591.448	310.195.931	304.357.042	360.327.097	55.970.055	18,4
-Duran varlıklar (Net)	"	228.578.128	207.355.668	204.341.330	291.342.767	359.284.202	67.941.435	23,3
Borçlanma gereği (*)	"	5.367.872	5.895.335	7.499.124	15.121.477	8.194.824	(6.926.653)	(45,8)
Yatırım harcamaları (Nakdi)	"	7.481.247	8.447.206	10.167.029	9.227.554	10.308.361	1.080.807	11,7
Tüm ahimlar tutarı	"	61.864.055	75.038.651	67.043.571	79.470.474	75.025.893	(4.444.581)	(5,6)
Net satış hasılatı (*)	"	98.638.396	122.419.364	112.182.066	120.040.853	116.560.507	(3.480.346)	(2,9)
Satışların maliyeti (*)	"	90.513.212	112.549.728	100.127.744	116.484.865	105.785.318	(10.699.547)	(9,2)
Mevduat	"	179.313.616	198.950.205	242.491.343	256.963.602	309.871.705	52.908.103	20,6
Verilen krediler	"	141.074.660	157.154.654	229.685.777	284.432.377	370.681.929	86.249.552	30,3
Subvansiyonlar	"	1.965.823	1.609.843	2.488.738	757.298	1.264.647	507.349	67,0
Stoklar:								
-İlk madde ve malzeme	"	3.489.046	3.693.092	3.056.641	2.969.592	3.163.215	193.623	6,5
-Yarı mamul-ara mamul	"	723.426	911.335	477.301	695.393	601.222	(94.171)	(13,5)
-Mamul	"	3.642.522	3.881.709	4.115.851	3.505.493	3.529.501	24.008	0,7
-Ticari mal	"	5.179.843	6.504.126	5.123.598	4.445.180	7.013.156	2.567.976	57,8
Personel:								
Memur (ortalama)	Kişi	7.377	6.054	5.613	5.089	4.781	(308)	(6,1)
Sözleşmeli personel (ortalama)	"	77.667	78.700	76.656	74.423	74.910	487	0,7
İşçi (ortalama)	"	131.734	128.852	117.265	116.112	114.790	(1.322)	(1,1)
Totam personel giderleri	Bin TL	11.589.931	12.669.978	13.437.500	13.865.476	15.016.776	1.151.300	8,3
Totam memur giderleri	Bin TL	406.015	381.910	394.745	358.996	378.115	19.119	5,3
Totam sözleşmeli personel giderleri	"	3.231.075	3.816.186	4.166.530	4.196.718	4.489.256	292.538	7,0
Totam işçi giderleri	"	7.936.319	8.453.101	8.857.700	9.290.225	10.127.871	837.646	9,0
Aylık kişi başına memur giderleri	TL	4.586	5.257	5.861	5.879	6.591	712	12,1
Aylık kişi başına sözleşmeli personel giderleri	"	3.467	4.041	4.529	4.699	4.994	295	6,3
Aylık kişi başına işçi giderleri	"	5.020	5.467	6.295	6.668	7.352	684	10,3
Tahakkuk eden kurumlar vergisi	Bin TL	2.112.189	3.722.821	3.069.524	3.081.301	2.578.921	(502.380)	(16,3)
Tahakkuk eden tüm vergiler	"	6.739.841	9.466.133	7.885.654	7.409.914	8.159.681	749.767	10,1
GSYH'ya katkı (üretici fiyatlarıyla)	"	24.922.324	29.191.560	35.056.128	30.485.576	33.383.610	2.898.034	9,5
GSYH'ya katkı (alıcı fiyatlarıyla)	"	27.283.134	33.324.893	38.032.044	33.973.111	37.698.406	3.725.295	11,0
GSMH'ye katkı (alıcı fiyatlarıyla)	"	26.751.431	33.930.050	38.443.982	31.962.765	40.985.211	9.022.446	28,2
İşletme faaliyetleri kârları toplamı (*)	"	6.501.152	7.135.737	9.539.996	4.564.038	9.284.651	4.720.613	103,4
İşletme faaliyetleri zararları toplamı (*)	"	(4.183.751)	(3.291.996)	(2.634.139)	(6.523.789)	(4.434.717)	2.089.072	(32,0)
Finansman giderleri (yatırımlar hariç)(*)	"	1.974.379	824.391	1.187.395	766.793	1.291.932	525.139	68,5
Dönem kârları toplamı	Bin TL	14.044.365	15.623.669	20.711.678	14.922.478	18.883.315	3.960.837	26,5
Dönem zararları toplamı	Bin TL	(3.980.371)	(2.634.375)	(6.772.041)	(6.671.304)	(3.891.067)	2.780.237	(41,7)

(*) Mali kuruluşlar hariç.

KİT'ler, 2015 yıl sonu itibarıyla, 167,9 milyar TL'si öz kaynak, 551,7 milyar TL'si yabancı kaynak olmak üzere toplam 719,6 milyar TL kullanmıştır. Kullanılan kaynakların; %79 oranında 568,2 milyar TL'si mali kuruluşlara, %21 oranında 151,4 milyar TL'si işletmeci KİT'lere aittir.

2015 yılında gerçekleştirilen 19,6 milyar TL'lik ödeme ile 135,3 milyar TL'ye ulaşan ödenmiş sermayenin; %14,1 oranında 19,1 milyar TL'si mali kuruluşlara, %85,9 oranında 116,2 milyar TL'si işletmeci KİT'lere aittir.

2011-2015 döneminde KİT'ler içinde değerlendirilen kuruluşların sektörler itibarıyla ayrıntısına (Ek:1) de, rapor kapsamındaki kuruluşların 2015 yılına ilişkin başlıca bilgilere (Ek:8) de yer verilmiş, KİT'lerin istihdam, üretim, yatırım, hazine ile ilişkiler ve yaratılan katma değer olarak Türkiye ekonomisindeki yeri aşağıda ayrıntılı olarak incelenmiştir.

a) İstihdam yönünden:

TÜİK hane halkı işgücü anketi sonuçlarına göre; 2015 yılında Türkiye'nin istihdama baz teşkil eden 15 yaş üzeri nüfusu 57.854 bin kişi, işgücüne dahil olmayan nüfus 28.176 bin kişi, toplam işgücü 29.678 bin kişi, işgücüne katılma oranı %51,3, toplam istihdam 26.621 bin kişi, istihdam oranı %46, işsiz sayısı 3.057 bin kişi, işsizlik oranı ise %10,3 olarak gerçekleşmiştir.

2011 yılında 23.266 bin kişi olan toplam istihdam, 2015 yılında %14,4 oranında 3.355 bin kişi artarak 26.621 bin kişiye ulaşmıştır. 2011 yılında %9,1 seviyesinde olan işsizlik oranı 2015 yılında %10,3 olarak gerçekleşmiştir.

1980'li yıllarda izlenmeye başlanan özelleştirme politikaları ve uygulamaları sonucunda KİT'ler, diğer göstergeler bakımından olduğu gibi, istihdam bakımından da küçülmeye devam etmektedir. 1990 yılında 18.538 bin kişi olan Türkiye yıllık ortalama istihdamının %3,9'u oranında 720 bin kişisi KİT'lerde istihdam edilirken, izleyen dönemlerde hem sayısal ve hem de oransal olarak azalan trend sonucunda 2011 yılında 23.266 bin kişi olan Türkiye istihdamının %0,9'u oranında 217 bin kişisi, 2015 yılında 26.621 bin kişi olan Türkiye istihdamının %0,7'si oranında 194 bin kişisi KİT'lerde istihdam edilmiştir.

2011-2015 döneminde Türkiye istihdamı %14,4 oranında artarken, KİT istihdamı %10,6 oranında azalmıştır. KİT istihdamındaki azalışta, KİT'lerin özelleştirme uygulamalarının yanında, son yıllarda birçok işin hizmet alımı suretiyle yüklenicilere gördürülmesi ve bu nedenle KİT istihdamının yerini özel sektör istihdamının alması etkili olmuştur.

Türkiye'de ve KİT'lerde 2011-2015 dönemine istihdam edilen personel sayısı, sektörler bazında ayrıntılı olarak 4 sayılı çizelgede gösterilmiştir.

Çizelge: 4-Sektörler itibarıyla istihdam (Bin kişi)

Sektörler	2011		2012		2013		2014		2015		
	TR	KİT	TR	KİT	TR	KİT	TR	KİT	TR	KİT/TR %	
1-Tarım	5.412	4	5.301	4	5.204	4	5.470	3	5.483	3	0,1
2-Sanayi:											
a)Madencilik	129	30	117	28	108	26	134	25	118	25	
b)İmalat	4.495	32	4.561	30	4.768	29	4.937	28	4.957	28	
c)Enerji	218	31	225	31	224	21	245	21	257	18	
Toplam (2)	4.842	93	4.903	89	5.101	76	5.316	74	5.332	71	1,3
3-Hizmetler:											
a)Ulaştırma-haberleşme	1.231	70	1.310	71	1.381	70	1.346	67	1.359	67	
b)Ticaret	3.410	5	3.442	5	3.456	5	3.586	5	3.692	5	
c)Diğer hizmetler	2.915	3	3.046	2	3.218	1	3.468	1	3.575	1	
Toplam (3)	7.556	78	7.798	78	8.055	76	8.400	73	8.626	73	0,8
4-Mali kuruluşlar	275	42	259	43	283	44	301	45	294	47	
5-Diğer	5.181		5.676		5.958		6.446		6.886		
Genel toplam	23.266	217	23.937	214	24.601	200	25.933	195	26.621	194	0,7
KİT/TR (%)		0,9		0,9		0,8		0,8		0,7	

Notlar:

1- Değerler yıllık ortalamadır.

2- Türkiye değerleri, TÜİK Hanehalkı İşgücü Anketi sonuçlarına dayanan Temel İstatistikler veri tabanından alınmıştır.

3- Türkiye 2011-2013 değerleri, TÜİK'in ekonometrik model değerlerine göre dağıtılmıştır.

b) Üretim yönünden:

KİT'lerin üretim yönünden Türkiye ekonomisi içindeki yeri; mal ve hizmet üreten kuruluşlar ve mali kuruluşlar (bankacılık ve sigortacılık) olmak üzere iki grup halinde değerlendirilmiştir.

ba) Mal ve hizmet üretimi yönünden:

2015 yılında Türkiye üretiminde KİT payları; gövde et üretimi %38'lik azalma ile %2,5'ten %1,5'a, çay üretimi %32 azalma ile %67'den %45'e gerilemiştir. Bu düşüş genel olarak, Türkiye toplam üretiminin artışı ile birlikte, toplam üretimdeki KİT paylarının düşmesinden kaynaklanmaktadır.

2013 yılında çıkarılan "6461 sayılı Türkiye Demiryolu Ulaştırmasının Serbestleştirilmesi Hakkında Kanun"la; Türkiye'de yeni bir dönem başlamış, sektör rekabete açılmış, TCDD altyapı işletmecisi olarak ve İDT statüsünde yapılandırılırken; demiryolu tren işletmecisi olarak "TCDD Taşımacılık Anonim Şirketi" unvanıyla yeni bir şirket kurulması öngörülmüştür. Söz konusu düzenlemeye uygun yapılanma çalışmaları halen devam etmektedir.

2013 yılına kadar demir yolları ile ilgili lokomotif ve vagon üretiminde tekel konumunda olan TCDD'nin bağlı ortaklıkları TÜDEMTAŞ, TÜLOMSAŞ ve TÜVASAŞ tarafından 2015 yılında 360 adet yük ve yolcu vagonu imal edilmiş, bir önceki yıla göre üretim %57 oranında gerilemiştir.

Türkiye'nin elektrik enerjisi kurulu gücü, son 10 yıllık dönemde yıllık ortalama %8,9 oranında artarak, 2004 yılında 36.824,0 MW iken 2015 yılında 73.147,6 MW seviyesine ulaşmıştır. 2014 yıl sonu itibarıyla EÜAŞ ve bağlı ortaklıklarına ait üretim tesislerinin kurulu güçleri toplamı 21.879,2 MW iken, özelleştirmeler sonunda 2015 yıl sonu itibarıyla 19.900 MW seviyesine düşmüş, 2014 yılında Türkiye elektrik üretim tesisleri kurulu gücü toplamının %31,5'ini oluştururken 2015 sonu itibarıyla KİT payı %27,2 olarak gerçekleşmiştir. EÜAŞ kurulu gücünün %65'i (13.000 MW) hidroelektrik, %35'i (6.900 MW) termik santrallere aittir.

Türkiye'nin elektrik enerjisi brüt üretim miktarı, 2004 yılında 156.076,9 GWh iken, son 10 yıllık dönemde yıllık ortalama %6,1 oranında artarak 2015 yılında 261.783,3 GWh seviyesine yükselmiştir.

2015 yılında EÜAŞ'ın toplam brüt enerji üretimi önceki yılın %78,5'i oranında 55.319,3 GWh olarak gerçekleşmiştir. Bu durum önceki yıl brüt üretime göre 15.149,7 GWh tutarında bir azalmaya karşılık gelmektedir.

2015 yılında demiryolu ile taşınan yolcu sayısı önceki yıla göre %22 oranında 16,9 milyon kişi artarak 95,3 milyon kişiye ulaşmış, yolcuların taşındığı mesafe 4,8 milyar yolcu/km olarak gerçekleşmiştir. YHT ile taşınan yolcu sayısında 2014 yılına göre %12 oranında artış ile 5,7 milyon kişi olmuştur.

Bazı mal ve hizmetlerin, 2011-2015 yıllarına ait Türkiye ve KİT üretimleri 5 sayılı çizelgede gösterilmiştir.

Çizelge: 5-Başlıca mal ve hizmet üretimleri

Mal ve hizmetler	Ölçü	2011			2012			2013			2014			2015		
		Türkiye	KİT	%	Türkiye	KİT	%	Türkiye	KİT	%	Türkiye	KİT	%	Türkiye	KİT	%
		1-Madencilik:														
a) Birincil enerji kaynakları:																
-Taş kömürü (tuvenan)	Bin ton	3.615	2.607	72,1	3.235	2.441	75,5	2.789	2.191	78,6	2.637	2.084	79,0	2.110	1.585	75,1
-Linyit (tuvenan)	Bin ton	79.045	36.217	45,8	78.078	35.757	45,8	60.741	22.231	36,6	69.067	44.661	64,7	51.683	22.907	44,3
-Ham petrol	Bin ton	2.427	1.780	73,3	2.367	1.710	72,2	2.476	1.809	73,1	2.574	1.800	69,9	2.757	1.786	64,8
b) Metal dışı madenler:																
-Bor mineralleri (konsantre)	Bin ton	2.121	2.121	100,0	2.225	2.225	100,0	1.780	1.780	100,0	1.871	1.871	100,0	1.884	1.884	100,0
2-İmalat:																
a) Tüketim malları:																
-Gövde et	Bin ton	777	20	2,6	916	26	2,8	996	22	2,2	1.008	25	2,5	1.150	18	1,5
-Çay	Bin ton	222	107	48,2	223	120	53,8	213	130	61,0	220	148	67,3	266	120	45,1
-Şeker	Bin ton	2.391	1.215	50,8	2.270	1.170	51,5	2.285	1.295	56,7	2.165	1.080	49,9	1.996	1.023	51,3
b) Yatırım malları:																
-Vagon	Adet	982	982	100,0	993	993	100,0	929	929	100,0	840	840	100,0	360	360	100,0
-Lokomotif	Adet	1	1	100,0	5	5	100,0	3	3	100,0	10	10	100,0	55	55	100,0
3-Enerji :																
-Elektrik (brüt)	GW/h	229.395	92.351	40,3	239.081	90.823	38,0	240.154	77.352	32,2	251.963	70.469	28,0	261.783	55.319	21,1
4-Ulaştırma:																
a) Yolcu taşıma:	Milyon yolcu x km	5.882	5.882	100,0	4.598	4.598	100,0	3.775	3.775	100,0	4.393	4.393	100,0	4.828	4.828	100,0
-Demiryolu	Milyon ton x km	11.303	11.303	100,0	11.223	11.223	100,0	11.177	11.177	100,0	11.601	11.601	100,0	10.474	10.474	100,0
b)Yük taşıma:	Milyon ton/yıl	43.828	43.828	100,0	46.773	46.773	100,0	46.534	46.534	100,0	50.311	50.311	100,0	49.958	49.958	100,0
-Demiryolu	Milyon ton/yıl	26,9	26,9	100,0	23,9	23,9	100,0	25	25	100,0	13	13	100,0	33	33	100,0
c)Petrol ve doğal gaz taşıma	Milyon ton/yıl	26,9	26,9	100,0	23,9	23,9	100,0	25	25	100,0	13	13	100,0	33	33	100,0
-Doğal gaz	Milyon ton/yıl	26,9	26,9	100,0	23,9	23,9	100,0	25	25	100,0	13	13	100,0	33	33	100,0
-Ham petrol (boru hattı)	Milyon ton/yıl	26,9	26,9	100,0	23,9	23,9	100,0	25	25	100,0	13	13	100,0	33	33	100,0
5-Haberleşme:																
-Kablo TV abonesi	Bin adet	1.261	1.261	100,0	1.251	1.251	100,0	1.182	1.182	100,0	1.176	1.176	100,0	1.161	1.161	100,0

Kaynak: Türkiye değerleri TÜİK, MİGEM ve PİGM istatistiklerinden alınmıştır.

2011-2015 döneminde; KİT'lerin Türkiye üretimindeki paylarında azalma eğilimi olduğu görülmektedir. KİT'lerin ekonomideki ağırlığı 1980'li yıllara kadar devam etmiş, ancak ithal ikamesi politikasının terk edilerek dışa açık büyüme modeline geçilmesiyle birçok KİT, dış rekabet koşullarına ayak uyduramamıştır. Bir yandan özel sektörün güçlenmesi, diğer yandan özelleştirme uygulamaları ile KİT'lerin üretimdeki payları giderek azalma sürecine girmiştir. KİT'ler son 20 yıl içinde, çimento, tekstil, kağıt, yem, süt ürünleri, orman ürünleri, demir çelik, tarım traktörü, petrol, gübre, petrokimya, turizm, hava ve denizyolu taşımacılığı ve madencilik sektörünün bazı dallarından tümüyle veya büyük ölçüde çekilmişlerdir.

bb) Mali kuruluşlar yönünden:

Ağırlıklı olarak bankacılık sektöründen oluşan mali sektör (finansal sektör) 2015 yılında da büyümesini sürdürmüş olup, 2015 yıl sonu bilanço tutarı 2014 yılına göre %10,9 oranında artarak 3,5 trilyon TL'ye ulaşmış; GSYH'ye oranı %161 olarak gerçekleşmiştir.^(1,2,3)

Bankacılık sektörünün 2015 yılı toplam varlıkları ise önceki yıla göre %18,4 oranında artarak 2,4 trilyon TL'ye yükselmiş, GSYH'ye oranı %121 olarak gerçekleşmiştir.⁽⁴⁾

2015 yılında; Türk mali sektörü aktif büyüklüğünde ilk sırayı %66,9 pay ve 2,4 trilyon TL tutarla bankacılık sektörü, ikinci sırayı %15,8 pay ve 554,9 milyar TL tutarla Borsa İstanbul (kapitalizasyon) ve üçüncü sırayı %8,3 pay ve 293,2 milyar TL ile T.C. Merkez Bankası almıştır.

2015 yıl sonu itibarıyla, 34'ü mevduat, 13'ü kalkınma ve yatırım, 5'i katılım bankası olmak üzere 52 banka faaliyet göstermiştir.

2015 yılında önceki yıla göre, TBB'ye üye bankaların toplam şube sayısı 59 adet artarak 12.269'a; istihdam edilen personel sayısı 592 kişi artarak 208 bin kişiye, toplam aktifleri %18,4 oranında 348 milyar TL artarak 2,2 trilyon TL'ye yükselmiştir.

Öz kaynaklarda büyüme önceki yıla göre sınırlı düzeyde kalmış; öz kaynaklar %13,2 oranında 29 milyar TL artarak 251 milyar TL olmuştur.

Sektörün toplam mevduatı 2015 yılında %18,3 oranında 193 milyar TL artarak 1,3 trilyon TL'ye, toplam kredileri %20,6 oranında 249 milyar TL artarak 1.459 milyar TL'ye ulaşmış, mevduatın krediye dönüşüm oranı %117 olarak gerçekleşmiştir.

Bankaların 2014 yılı net dönem kârı 24,4 milyar TL iken, 2015 yılında %4,8 oranında 1,2 milyar TL artarak 25,6 milyar TL olmuştur.

Bankacılık sektörünün toplam bilanço büyüklüğünde 2015 yılında ortaya çıkan 348 milyar TL tutarındaki kaynak artışının; %55,5 oranında 193 milyar TL'si mevduattan, %18,5 oranında 64 milyar TL'si alınan kredilerden ve %26 oranında 91 milyar TL'si diğer pasiflerden kaynaklanmıştır.

(1) TBB-Türk Bankacılık Sektörü Genel Görünümü – Mayıs 2016 – Yayın No:314 Sayfa:12

(2) BDDK-Türk Bankacılık Sektörü Temel Göstergeleri – Aralık 2014

(3) TSPB-Türkiye Sermaye Piyasaları Birliği –Türkiye Sermaye Piyasası Raporu 2014

(4) TBB-Türk Bankacılık Sektörü Genel Görünümü – Mayıs 2016 – Yayın No:314 Sayfa:14

Sağlanan kaynak artışının ağırlıklı olarak %71,6 oranında 249 milyar TL'si kredilere, %28,4 oranında 99 milyar TL'si likit aktifler ve diğer aktiflere ayrılmıştır.

2015 yılında bankacılık sektörü toplam aktifleri içinde kredilerin payı 1,2 puan artarak %65,2 olmuştur. Finansal varlıkların payı 1,5 puan azalarak %15,6'ya, takipteki kredilerin payı 0,2 puan artarak %1,9'a yükselmiştir.

TBB verilerine göre sektördeki ilk beş bankanın toplam aktifler içindeki payı önceki döneme göre değişmeyerek %58 seviyesinde gerçekleşmiş olup, ilk beş banka içinde 2015 yıl sonu itibarıyla T.C. Ziraat Bankası AŞ ve 4 özel sermayeli mevduat bankası yer alırken, ilk 10 banka arasında 3 kamu sermayeli mevduat bankası, 4 özel sermayeli banka ve 3 yabancı sermayeli banka yer almıştır. Aktif büyüklüğü 100 milyar ABD Doları'nın üzerinde olan 1 banka, 100-80 milyar ABD Doları arasında olan 3 banka ve 80-40 milyar ABD Doları arasında olan 3 banka mevcuttur. Bununla birlikte bankaların %70'inin aktif toplamı 10 milyar ABD Doları altındadır.

Türk mali sektörünün 2011-2015 yıllarına ait aktif büyüklükleri karşılaştırmalı olarak 6 sayılı, bankacılık sektörünün 2011-2015 dönemine ait başlıca finansal bilgileri, kamu bankalarıyla karşılaştırılmalı olarak 7 sayılı çizelgede gösterilmiştir.

Çizelge:6- Türk mali sektörünün aktif büyüklüğündeki değişim

(Milyar TL)

Kuruluşlar	2011	Toplam aktif payı (%)	2012	Toplam aktif payı (%)	2013	Toplam aktif payı (%)	2014	Toplam aktif payı (%)	2015	Toplam aktif payı (%)	Son iki yıl değişimi (%)
TCMB	146,2	7,6	202	8,7	265,9	9,7	281,9	8,9	293,2	8,3	4,0
Borsa İstanbul (Kapitalizasyon)	381,2	19,9	552,9	23,8	503,7	18,4	627	19,7	554,9	15,8	(11,5)
Bankalar	1.217,6	63,7	1.370,6	59,0	1732,4	63,4	1.994,2	62,8	2.357,4	66,9	18,2
Sigorta Şirketleri	40,9	2,1	50,8	2,2	62,5	2,3	79	2,5	95,0	2,7	20,3
Reasürans Şirketleri	1,6	0,1	1,8	0,1	1,8	0,1	2	0,1	3	0,1	50,0
Emeklilik Yatırım Fonları	14,1	0,7	20,4	0,9	26,3	1,0	37,8	1,2	48	1,4	27,0
Menkul Kıymet Yatırım Fonları	32,2	1,7	30,7	1,3	30,5	1,1	33,3	1,0	37,2	1,1	11,7
Finansal Kiralama Şirketleri	18,6	1,0	20,3	0,9	28,5	1,0	32,6	1,0	40,7	1,2	24,8
GYO	18,7	1,0	24,1	1,0	18,7	0,7	22	0,7	21,3	0,6	(3,2)
Aracı kurumlar	8	0,4	11,4	0,5	14,0	0,5	15,1	0,5	15,3	0,4	1,3
Factoring Şirketleri	15,7	0,8	18,2	0,8	21,8	0,8	26,5	0,8	26,7	0,8	0,8
Tüketici Finansman Şirketleri	8,9	0,5	11,6	0,5	16,0	0,6	20,3	0,6	27,2	0,8	34,0
Varlık Yönetim Şirketleri	0,9	0,0	1,4	0,1	1,6	0,1	1,7	0,1	0,2	0,0	(88,2)
Finansal Holding Şirketleri	5,5	0,3	6,2	0,3	6,0	0,2	0,3	0,0	-	-	-
MKYO	0,7	0,0	0,7	0,0	0,5	0,0	0,4	0,0	0,4	0,0	-
GSYO	0,6	0,0	0,7	0,0	1,2	0,0	1,5	0,0	1,3	0,0	(13,3)
Portföy Yönetim Şirketleri	0,3	0,0	0,4	0,0	0,7	0,0	0,4	0,0	0,5	0,0	25,0
KGF	0,2	0,0	0,3	0,0	0,3	0,0	0,3	0,0	0,3	0,0	-
Toplam	1.911,9	100,0	2.324,5	100,0	2.732,4	100,0	3.176,3	100,0	3.522,6	100,0	10,9

Kaynak: BDDK, TCMB, HM, SPK, KAP, TSPB, MKK, KGF

Çizelge : 7- Türkiye’de faaliyette bulunan bankalarla ilgili başlıca finansal bilgiler (*) (Milyon TL)

Finansal bilgiler	2011			2012			2013			2014			2015		
	Tüm bankalar	Kamu sermayeli bankalar	Payı %	Tüm bankalar	Kamu sermayeli bankalar	Payı %	Tüm bankalar	Kamu sermayeli bankalar	Payı %	Tüm bankalar	Kamu sermayeli bankalar	Payı %	Tüm bankalar	Kamu sermayeli bankalar	Payı %
Kaynaklar:															
Öz kaynaklar	138.452	34.433	24,9	174.563	43.048	24,7	184.892	47.210	25,5	222.332	61.368	27,6	251.614	69.012	27,4
Mevduat	698.920	179.314	25,7	770.016	198.940	25,8	943.313	242.491	25,7	1.057.638	256.964	24,3	1.250.698	308.615	24,7
Alınan krediler	125.999	13.205	10,5	129.330	21.834	16,9	198.038	43.046	21,7	233.056	55.268	23,7	297.163	77.615	26,1
Para piyasasına borçlar	98.932	30.663	31,0	80.081	11.635	14,5	117.591	25.652	21,8	136.040	40.414	29,7	159.576	51.696	32,4
Fonlar	8.307	7.652	92,1	9.052	8.427	93,1	9.519	8.917	93,7	11.463	10.919	95,3	12.985	12.341	95,0
Muhtelif borçlar	23.635	2.092	8,9	27.674	2.539	9,4	36.859	3.525	9,6	42.825	4.343	10,1	53.285	5.641	10,6
Karşılıklar	17.432	3.368	19,3	23.345	5.156	22,1	28.012	6.306	22,5	32.166	7.415	23,1	36.685	7.922	21,6
Diğer pasifler	49.035	4.925	10,0	84.082	10.551	12,5	117.146	13.407	11,4	152.789	20.286	13,3	173.989	25.379	14,6
Toplam	1.160.712	275.652	23,7	1.298.143	302.130	23,2	1.635.370	390.554	23,9	1.888.308	456.978	24,2	2.235.995	558.221	25,0
Varlıklar:															
Nakit değerler ve Merkez Bankası	94.904	21.570	22,7	132.657	33.222	25,0	190.820	46.578	24,4	214.596	50.426	23,5	251.700	59.863	23,8
Bankalar	41.055	6.904	16,8	35.053	9.097	25,6	44.765	8.563	19,1	48.114	9.121	19,0	61.849	12.560	20,3
Para piyasasından alacaklar	13.895	125	0,9	14.498	543	3,7	16.414	146	0,9	20.037	358	1,8	13.036	35	0,3
Finansal varlıklar (net)	303.367	95.691	31,5	294.197	89.386	30,4	304.262	92.026	30,2	322.993	91.890	28,4	349.890	93.500	26,7
Krediler ve alacaklar:	664.289	145.356	21,9	768.939	161.876	21,1	1.015.524	233.048	22,9	1.209.686	290.194	24,0	1.458.516	373.515	25,6
-Krediler ve alacaklar	660.812	144.784	21,9	763.511	160.689	21,0	1.009.334	231.738	23,0	1.201.374	288.063	24,0	1.448.210	371.638	25,7
-Takipteki krediler	17.719	2.742	15,5	21.886	4.227	19,3	27.356	4.904	17,9	33.232	6.654	20,0	43.203	7.354	17,0
-Özel karşılıklar (-)	(14.241)	(2.169)	15,2	(16.458)	(3.040)	18,5	(21.166)	(3.594)	17,0	(24.920)	(4.522)	18,1	(32.897)	(5.477)	16,6
İştirakler, bağlı ve birlikte kontrol edilen şirketler	16.355	1.752	10,7	21.981	2.940	13,4	23.387	3.742	16,0	26.250	4.322	16,5	32.618	5.595	17,2
Duran varlıklar (net)	12.652	2.203	17,4	13.165	2.363	17,9	14.712	2.544	17,3	20.148	6.356	31,5	28.448	7.642	26,9
Diğer aktifler	14.915	2.051	13,8	17.653	2.703	15,3	25.486	3.907	15,3	26.484	4.310	16,3	39.938	5.511	13,8
Toplam	1.160.712	275.652	23,7	1.298.143	302.130	23,2	1.635.370	390.554	23,9	1.888.308	456.978	24,2	2.235.995	558.221	25,0

(*) Katılım bankaları hariç.

Kamu sermayeli bankaların (Katılım bankaları hariç) toplam aktiflerinin sektör içindeki payı 0,8 puan artarak %25'e ulaşırken, toplam mevduat içindeki payı 0,4 puan artarak %24,7, toplam krediler içindeki payı 1,7 puan artarak %24'den %25,7'ye yükselmiştir.

Toplam krediler 2015 yılında %20,6 oranında 249 milyar TL büyüyerek 1.459 milyar TL'ye ulaşmıştır. Kredilerin %67'si TL, %33'ü ise yabancı para cinsi kredilerinden oluşmuştur.

Toplam mevduat %18,3 oranında büyürken, pasifler içindeki payı %55,9 düzeyinde gerçekleşmiştir. Toplam mevduatın %56'sını TL mevduat, %44'ünü yabancı para cinsi mevduat oluşturmuştur. TL mevduatın payı azalmıştır.

Toplam öz kaynaklar %13,2 oranında 29 milyar TL artarak 251 milyar TL'ye ulaşmış olup, öz kaynaklardaki artış sermaye artışı ve kâr yedeklerindeki artıştan kaynaklanmıştır.

Bankacılık dışı diğer mali sektör içinde finansal kiralama şirketleri, faktoring şirketleri, tüketici finansman şirketleri, varlık yönetim şirketleri, finansal holding şirketleri, sigorta ve reasürans şirketleri, aracı kurumlar, KGF, MKYO, GYO, GSYO, portföy yönetim şirketleri, menkul kıymet yatırım fonları ve emeklilik yatırım fonları yer almaktadır.

2015 yıl sonu itibarıyla bankacılık dışı diğer mali kuruluşlar içinde ilk sırayı sigortacılık sektörü, ikinci sırayı emeklilik yatırım fonları almış, mali sektörün toplam aktif büyüklüğü içindeki payları sırasıyla %2,7 ve %1,4 olmuştur.

c) Yatırımlar yönünden:

KİT sabit sermaye yatırımları 2014 yılına göre %11,7 oranında artarak 10,3 milyar TL olarak gerçekleşmiştir. 2015 yılında KİT'lerin kamu kesimi içindeki payı %10,8 olup, toplam sabit sermaye yatırımları içindeki payı ise %2,6 olarak gerçekleşmiştir.

2015 yılında kamu sabit sermaye yatırımları %18,4 oranında, özel sektör sabit sermaye yatırımları ise %11,8 oranında artmıştır. 2015 yılında Türkiye GSYH'sinin %20,7'si oranında sabit sermaye yatırımı gerçekleşmiştir. KİT sabit sermaye yatırımlarının KİT GSYH'sine oranı ise 2014 yılında %27,2 iken, 2015 yılında %27,3 olarak gerçekleşmiştir.

KİT, diğer kamu ve özel kesim yatırımlarının 2011-2015 yılları gerçekleştirmeleri 8 sayılı, 2011-2015 yıllarında Türkiye ve KİT'ler tarafından yaratılmış olan GSYH ve yapılan yatırımların karşılaştırması 9 sayılı çizelgede gösterilmiştir.

Çizelge: 8- Sabit sermaye yatırımları (Cari fiyatlarla)

(Milyon TL)

Kesimler	2011	2012	2013	2014	2015	Son iki yıl farkı	
						Tutar	(%)
A-Kamu kesimi:							
1-KİT'ler	7.481	8.447	10.167	9.228	10.308	1.080	11,7
2-Diğer kamu	45.766	51.661	67.998	71.205	84.963	13.758	19,3
Toplam (A)	53.247	60.108	78.165	80.433	95.271	14.838	18,4
B-Özel kesim	233.382	231.033	244.464	276.215	308.835	32.620	11,8
Genel toplam	286.629	291.141	322.629	356.648	404.107	47.459	13,3

Kaynak: Kalkınma Bakanlığı 2017 Yılı Programı, tablo 19,21,23- Sektörler itibarıyla sabit sermaye yatırımları

Çizelge: 9- Sabit sermaye yatırımları ve GSYH içindeki payları (Cari fiyatlarla)

Yıllar	Türkiye GSYH	Türkiye sabit sermaye yatırımı	Türkiye sabit sermaye yatırımı/GSYH	KİT GSYH	KİT sabit sermaye yatırımı	KİT sabit sermaye yatırımı/KİT GSYH
	Milyon TL	Milyon TL	(%)	Milyon TL	Milyon TL	(%)
2011	1.297.713	286.629	22,1	27.283	7.481	27,4
2012	1.415.786	291.141	20,6	33.325	10.167	27,23
2013	1.565.181	322.629	20,6	37.384	7.386	19,8
2014	1.748.168	356.648	20,4	33.973	9.228	27,2
2015	1.952.638	404.107	20,7	37.698	10.308	27,3

Eğitim ve sağlık hizmetlerinin etkili bir şekilde sunulması ve yaşam kalitesinin yükseltilmesi, rekabet gücümüzün artırılması ve sürdürülebilir büyümenin sağlanması için gerekli sosyal ve fiziki altyapının geliştirilmesi, çevrenin korunması, AB kriterlerine uyumun sağlanması, gelişmiş ülkelere göre ve bölgeler arasında oluşan gelişmişlik farklarının azaltılması için önemli miktarlarda kamu yatırımı ihtiyacı bulunmaktadır.

Kamu yatırımlarının etkili, verimli ve zamanında gerçekleştirilmesi, mevcut sermaye stokunun daha etkin kullanılması, eğitim, sağlık, teknolojik araştırma, ulaştırma, içme suyu ile bilgi ve iletişim teknolojilerinin geliştirilmesine yönelik altyapı kapsamındaki kamu yatırımı ihtiyacı devam etmektedir.

d) Hazine ile ilişkiler yönünden:

KİT'ler ile Hazine arasındaki mali ilişkiler, Hazine Müsteşarlığı bütçesinden KİT'lere yapılan ödemeler ile sermayeye yönelik bazı kaynakların KİT bünyesinde bırakılması ve KİT'lerden bütçeye yapılan ödemelerden oluşmaktadır.

KİT'lerin 2011-2015 döneminde Hazineden sağladığı kaynaklar 10 sayılı, KİT'lerin kâr payı ve ödediği dolaylı-dolaysız vergiler yoluyla Hazineye katkısı 11 sayılı çizelgede gösterilmiştir.

Çizelge : 10 - KİT'lere yapılan Hazine ödemeleri

(Milyon TL)

Hazine ödemeleri	2011	2012	2013	2014	2015	Son iki yıl farkı	
						Tutar	(%)
Cari fiyatlarla :							
-Sübvansiyonlar	2.551	1.888	1.627	2.298	2.265	(33)	(1,4)
-Sermaye ödemeleri (*)	6.468	5.504	7.856	13.137	9.500	(3.637)	(27,7)
Toplam	6.941	7.392	9.483	15.435	11.765	(3.670)	(23,8)
2003 yılı fiyatlarıyla :							
-Sübvansiyonlar	1.261	911	734	974	909	(66)	(6,8)
-Sermaye ödemeleri (*)	3.197	2.655	3.543	5.570	3.811	(1.760)	(31,6)
Toplam	4.458	3.566	4.277	6.545	4.719	(1.826)	(27,9)

(*) ÖİB sermaye ödemeleri dahil.

Kaynak: Hazine Müsteşarlığı Kamu Sermayeli Kuruluş ve İşletmeler İstatistikleri 04.11.2016

Çizelge: 11- KİT'lerin Hazineye katkısı

(Milyon TL)

Hazineye katkısı	2011	2012	2013	2014	2015	Son iki yıl farkı	
						Tutar	%
Dönem sonuçları yönünden:							
-Dönem kârları	14.044	15.624	20.719	14.922	18.291	3.369	22,6
-Dönem zararları	(3.980)	(2.634)	(6.772)	(6.671)	(3.879)	2.792	(41,9)
-Dönem sonucu	10.064	12.990	13.947	8.251	14.412	6.161	74,7
-Dönem kârından Hazineye devredilecek kâr payları	2.524	2.991	4.642	3.434	3.820	386	11,2
-Hasılat payı tahakkuku	473	496	573	620	679	59	9,5
Vergiler yönünden:							
-KİT vergi ödemeleri	6.740	9.466	7.886	7.410	8.160	750	10,1
-Türkiye'nin vergi hasılatı (*)	284.490	317.219	367.518	401.684	465.229	63.545	15,8
-Toplam vergi hasılatı içindeki KİT payı	2,4	3,0	2,1	1,8	1,8	-	-

(*) Gelir İdaresi Başkanlığı vergi istatistikleri, tablo 1,

http://www.gib.gov.tr/sites/default/files/fileadmin/user_upload/VI/GBG/Tablo_1.xls.htm

KİT'lere 233 sayılı KHK uyarınca Bakanlar Kurulu tarafından verilen görevler dolayısıyla mevzuatta belirtilen usullere göre tahakkuk eden görev zararı alacakları çerçevesinde Hazinece ödeme yapılmaktadır.

2015 yılında Hazine tarafından KİT'lere yapılan görev zararı ödemesi 2,3 milyar TL'nin 1.059 milyon TL'si TMO'ya, 732 milyon TL'si TKİ'ye, 410 milyon TL'si TCDD'ye, 41 milyon TL'si TTK'ya, 23 milyon TL'si de tta Gayrimenkul AŞ'ye ait bulunmaktadır.

KİT'lere yapılan sermaye ödemeleri; merkezi yönetim bütçesinden KİT'lere nakit sermaye transferi yapılması, Hazine-KİT borç alacak ilişkileri çerçevesinde Hazineye olan borçlarının ödenmemiş sermayeye mahsup edilmesi ya da Özelleştirme Fonundan yapılan ödemelerle gerçekleştirilmektedir. 2015 yılında Hazine ve Özelleştirme İdaresi tarafından gerçekleştirilen sermaye ödemesinin tutarı 9,5 milyar TL olmuştur. Anılan tutarın, 5,3 milyar TL'sini ile TCDD ve 1,2 milyar TL'sini de BOTAS'a sermaye ödemeleri, büyük kısmını oluşturmaktadır.

KİT'ler, vergi ve diğer kanuni yükümlülüklerin dışında Hazineye iki şekilde katkı yapmaktadır. Bunlardan birincisi, sermayedar olmanın bir sonucu olarak, ilgili mevzuata göre hesaplanıp Hazineye yapılan temettü ödemeleri; diğeri ise, 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 78 inci maddesi uyarınca gayri safi satış hasılatının azami %15'ine kadar olmak üzere yapılan hasılat payı ödemeleridir. Bu ödemeleri yapacak KİT'ler ve ödeme oranları 30.12.2005 tarih ve 2005/9916 sayılı ve 29.12.2006 tarihli ve 2006/11442 sayılı Bakanlar Kurulu Kararları ile Kıyı Emniyeti Genel Müdürlüğü, DHMİ, DMO ve TPAO olarak belirlenmiştir.

2015 yılında 332,9 milyon TL'si DHMİ'den, 179,5 milyon TL'si TPAO'dan, 99,1 milyon TL'si Kıyı Emniyeti Genel Müdürlüğü'nden, 67,9 milyon TL'si de DMO'dan olmak üzere değinilen dört kuruluştan Hazine adına toplam 679 milyon TL tutarında hasılat payı tahakkuku yapılmıştır.

2015 yılında dönem kârları toplamının %28 oranında 5,8 milyar TL azalış göstermesi nedeniyle, Hazine adına tahakkuk eden temettü tutarı geçen yıla göre %26 oranında 1,2 milyar TL noksan gerçekleşmiştir.

2015 yılında KİT'lere yükümlü sıfatıyla tahakkuk ettirilen vergi tutarı, önceki yılın %10,1 oranında fazlasıyla 8,2 milyar TL olarak gerçekleşmiş olup, 465,2 milyar TL tutarındaki Türkiye vergi hâsılatının %1,8'ine tekabül etmiştir.

e) Gayri safi yurt içi hasılaya katkı yönünden:

2015 yılında Türkiye'de yaratılan 2 trilyon TL tutarındaki GSYH'nin, (alıcı fiyatlarıyla) %1,9 oranında 37,7 milyar TL'si KİT'lere aittir.

2011-2015 döneminde, dalgalı bir seyir izlemekle birlikte, toplam GSYH içindeki KİT payının azalmasında dönem kârlarındaki azalışın yanı sıra EMLAKKONUT ile TEDAŞ'ın bağlı ortaklıklarının özelleştirilmesi etkili olmuştur.

KİT'lerin 2011-2015 yıllarında GSYH'ye katkısı cari fiyatlarla 12/a sayılı, 2003 yılı sabit fiyatlarıyla 12/b sayılı çizelgelerde gösterilmiştir.

(Milyon TL)

Çizelge : 12/a - GSMH ve KİT'lerin GSMH'ye katkısı (Cari fiyatlarla)

Sektörler	2011			2012			2013			2014			2015							
	Türkiye Tutar	% (1)	KİT Tutar	% (2)	Türkiye Tutar	% (1)	KİT Tutar	% (2)	Türkiye Tutar	% (1)	KİT Tutar	% (2)	Türkiye Tutar	% (1)	KİT Tutar	% (2)				
1- Tamam	103.628	8,0	228	0,2	111.682	7,9	257	0,2	115.658	7,4	296	0,3	124.586	7,1	227	0,2	147.157	7,5	262	0,2
2- Sanayi:	258.299	19,9	11.012	4,3	274.649	19,4	11.088	4,0	299.800	19,1	12.624	4,2	341.783	19,6	10.829	3,2	371.572	19,0	6.494	1,7
-Madencilik	19.133	1,5	4.954	25,9	21.200	1,5	3.962	18,7	21.916	1,4	3.739	17,1	25.453	1,5	6.354	25,0	24.626	1,3	462	1,9
-İmalat	209.165	16,1	1.884	0,9	219.641	15,5	1.853	0,8	240.200	15,3	1.775	0,7	276.549	15,8	1.989	0,7	304.438	15,6	2.588	0,9
-Enerji	30.001	2,3	4.174	13,9	33.808	2,4	5.273	15,6	37.684	2,4	7.110	18,9	39.781	2,3	2.486	6,2	42.508	2,2	3.444	8,1
3- Hizmetler:	674.302	52,0	13.682	2,0	742.559	52,4	17.847	2,4	827.418	52,8	22.136	2,7	922.326	52,8	19.430	2,1	1.019.323	52,2	26.626	2,6
-Ulaştırma- haberleşme	176.564	13,6	2.503	1,4	199.297	14,1	3.418	1,7	218.064	13,9	4.414	2,0	241.674	13,8	3.240	1,3	262.474	13,4	7.225	2,8
-Ticaret	154.648	11,9	1.264	0,8	166.296	11,7	871	0,5	188.390	12,0	716	0,4	209.271	12,0	737	0,4	227.398	11,6	654	0,3
-Hizmet, inşaat ve diğer	343.090	26,4	9.915	2,9	376.966	26,6	13.558	3,6	420.964	26,9	17.006	4,0	471.381	27,0	15.453	3,3	529.451	27,1	18.747	3,5
Toplam	1.036.229	79,9	24.922	2,4	1.128.890	79,7	29.192	2,6	1.242.876	79,3	35.056	2,8	1.388.695	79,5	30.486	2,2	1.538.052	78,8	33.382	2,2
4- Devlet hizmetleri	114.224	8,8			134.083	9,5			145.228	9,3			165.998	9,5			187.409	9,6		
5- İzafe banka hizmetleri (-)	17.324	1,3			21.926	1,5			25.195	1,6			25.063	1,4			29.319	1,5		
Toplam GSYH (Faktör fiyatları)	1.133.129	87,3	24.922	2,2	1.241.047	87,6	29.192	2,4	1.362.909	87,0	35.056	2,6	1.529.630	87,5	30.486	2,0	1.696.142	86,9	33.382	2,0
6- İthalat vergileri	164.584	12,7			175.751	12,4			204.380	13,0			217.732	12,5			256.496	13,1		
7- Dolaylı vergiler			4.628				5.743				4.816				4.244				5.581	
8- Negatif etkiler(*)			2.267				1.610				2.488				757				1.265	
Toplam GSYH (1998 bazlı) (Alıcı fiyatlarıyla)	1.297.713	100,0	27.283	2,1	1.416.798	100,0	33.325	2,4	1.567.289	100,0	37.384	2,4	1.747.362	100,0	33.973	1,9	1.952.638	100,0	37.698	1,9

Kaynak: Türkiye rakamları, TÜİK Temel Ekonomik Göstergeler 1998 yılı bazlı seriden alınmıştır. Cari fiyatlarla gayri safi yurtiçi hasıla, (<http://www.tuik.gov.tr/UsMenu.do?metod=temel>) (04.11.2016) üzerinden hesaplanmıştır.

(*) KİT'lerde negatif etkiler subvansiyon şeklindeki Hazine yardımları, başkaca yardımlar ve vergi iadelerinden oluşmaktadır.

(1) Sektörlerin Türkiye GSMH'si içindeki paylarını göstermektedir.

(2) KİTlerin Türkiye GSMH'si içindeki paylarını göstermektedir.

(Milyon TL)

Çizelge : 12/b - GSMH ve KİT'lerin GSMH'ye katkısı (2003 yılı fiyatlarıyla)

Sektörler	2011			2012			2013			2014			2015		
	Türkiye Tutar	% (1)	KİT Tutar (2)	Türkiye Tutar	% (1)	KİT Tutar	Türkiye Tutar	% (1)	KİT Tutar	Türkiye Tutar	% (1)	KİT Tutar	Türkiye Tutar	% (1)	KİT Tutar
1- Tarım	51.217	8,0	113	53.877	7,9	124	52.159	7,4	133	52.826	7,1	96	59.026	7,5	105
2- Sanayi :	127.662	19,9	5.443	132.495	19,4	5.349	135.203	19,1	5.693	144.922	19,6	4.592	149.040	19,0	2.605
-Madencilik	9.456	1,5	2.448	10.227	1,5	1.911	9.884	1,4	1.686	10.792	1,5	2.694	9.878	1,3	185
-İmalat	103.378	16,1	931	105.958	15,5	894	108.325	15,3	800	117.261	15,8	843	122.112	15,6	1.038
-Enerji	14.828	2,3	2.063	16.310	2,4	2.544	16.995	2,4	3.206	16.868	2,3	1.054	17.050	2,2	1.381
3- Hizmetler :	333.268	52,0	6.762	358.222	52,4	8.610	373.148	52,8	9.983	391.081	52,8	8.239	408.858	52,2	10.680
-Ulaştırma- haberleşme	87.265	13,6	1.237	96.144	14,1	1.649	98.342	13,9	1.991	102.474	13,8	1.374	105.280	13,4	2.898
-Ticaret	76.434	11,9	625	80.224	11,7	420	84.960	12,0	323	88.734	12,0	313	91.211	11,6	262
-Hizmet, inşaat ve diğer	169.570	26,4	4.900	181.854	26,6	6.541	189.846	26,9	7.669	199.873	27,0	6.552	212.367	27,1	7.520
Toplam	512.148	79,9	12.318	544.595	79,7	14.083	560.511	79,3	15.810	588.829	79,5	12.927	616.924	78,8	13.390
4- Devlet hizmetleri	56.454	8,8		64.684	9,5		65.495	9,3		70.386	9,5		75.171	9,6	
5- İzaflı banka hizmetleri (-)	8.562	1,3		10.577	1,5		11.362	1,6		10.627	1,4		11.760	1,5	
Toplam GSYH (Faktör fiy.)	560.040	87,3	12.318	598.701	87,6	14.083	614.643	87,0	15.810	648.588	87,5	12.927	680.335	86,9	13.390
6- İthalat vergileri	81.344	12,7		84.785	12,4		92.171	13,0		92.322	12,5		102.882	13,1	
7-Dolaylı vergiler			2.287			2.771			2.172			1.800			2.239
8-Negatif etkiler(*)			1.120			777			1.122			321			507
Toplam GSYH (1998 bazlı) (Alıcı fiyatlarıyla)	641.384	100,0	13.484	683.486	100,0	16.077	706.814	100,0	16.859	740.910	100,0	14.405	783.217	100,0	15.121

Kaynak: Türkiye rakamları, TÜİK Temel Ekonomik Göstergeler 1998 yılı bazı seriden alınmıştır. Cari fiyatlara gayri safi yurtiçi hasıla, (<http://www.tuik.gov.tr/UsstMenu.do?metod=temelist>) (04.11.2016) üzerinden hesaplanmıştır.

(*) KİT'lerde negatif etkiler sübvansiyon şeklindeki Hazine yardımları, başkaca yardımlar ve vergi iadelerinden oluşmaktadır.

(1) Sektörlerin Türkiye GSMH'si içindeki paylarını göstermektedir.

(2) KİT'lerin Türkiye GSMH'si içindeki paylarını göstermektedir.

2011-2015 yıllarında KİT'lerin yarattığı katma değer sektörler itibarıyla büyüme hızları, Türkiye değerleriyle karşılaştırmalı olarak 13 sayılı çizelgede gösterilmiştir.

Çizelge : 13 - GSMH büyüme hızları (2003 yılı fiyatlarıyla)

(%)

Sektörler	2011		2012		2013		2014		2015	
	TR	KİT	TR	KİT	TR	KİT	TR	KİT	TR	KİT
1- Tarım	(1,4)	6,4	5,2	10,0	(5,7)	7,7	3,9	(28,1)	11,7	9,2
2- Sanayi :	7,0	(33,3)	3,7	(1,7)	1,6	6,4	7,5	(19,3)	2,8	(43,3)
-Madencilik	7,2	31,7	7,9	(21,9)	(3,5)	(11,8)	9,3	59,8	(8,5)	(93,1)
-İmalat	8,1	1,6	2,5	(4,0)	1,8	(10,5)	8,0	5,3	4,1	23,1
-Enerji	(0,3)	(61,7)	10,3	23,3	3,9	26,1	3,6	(67,1)	1,1	31,1
3- Hizmetler :	3,7	(11,7)	7,7	27,3	4,0	15,9	4,8	(17,5)	4,5	29,6
-Ulaştırma- haberleşme	7,6	(43,1)	10,0	33,3	1,9	20,7	5,0	(31,0)	2,7	110,9
-Ticaret	14,0	23,1	6,1	(32,7)	4,3	(23,2)	3,9	(3,1)	2,8	(16,1)
-Hizmet, inşaat ve diğer	(2,2)	(1,4)	7,2	33,5	4,9	17,3	5,2	(14,6)	6,3	14,8
Ara toplam	4,0	(22,6)	6,4	14,3	2,4	12,3	5,4	(18,2)	4,8	3,6
4- Devlet hizmetleri	0,2		12,2		3,0		7,6		6,8	
5- İzaftı banka hizmetleri (-)	(20,6)		22,5		7,4		(6,5)		10,7	
Toplam GSYH (Fak. fiy.)	4,1	(22,6)	6,8	14,3	2,4	12,3	5,9	(18,2)	4,9	3,6
6-İthalat vergileri	5,5		4,2		8,0		0,8		11,4	
7-Dolaylı vergiler		(47,9)		21,1		(21,6)		(17,2)		24,4
8-Negatif etkiler		(39,0)		(30,7)		6,8		(71,4)		58,0
Toplam GSYH (Alıcı fiy.)	4,2	(27,0)	6,5	19,2	3,1	6,7	5,2	(14,6)	5,7	5,0

C-İSTİHDAM

1-İstihdamla ilgili hedef ve politikalar:

233 sayılı KHK'ya tabi olan KİT ve bağlı ortaklıklarında personel istihdamının temel ilkeleri, KİT personel rejimini düzenleyen 22.01.1990 tarihli ve 399 sayılı KHK'nın 2 nci maddesinde yer almıştır.

KİT'lerde istihdama ilişkin yasal düzenleme, ilke, hedef ve politikalar; yıllık kamu iktisadi teşebbüsleri ve bağlı ortaklıkları genel yatırım ve finansman programı kararnameleleri, Bakanlar Kurulu kararları, Başbakanlık tarafından yayımlanan genelgeler, yıllık işletme bütçeleri ve yönetim kurulu kararları ile uygulamaya geçirilmektedir.

2014-18 dönemini kapsayan Onuncu Kalkınma Planında istihdama ilişkin temel amaç ve hedef; "Toplumun tüm kesimlerine insana yaraşır iş fırsatlarının sunulduğu, işgücünün niteliğinin yükseltilip etkin kullanıldığı, toplumsal cinsiyet eşitliği ile iş sağlığı ve güvenliği şartlarının iyileştirildiği ve güvenceli esneklik yaklaşımının benimsendiği bir işgücü piyasasının oluşturulması ..." şeklinde belirlenmiştir.

30.09.2014 tarih ve 2014/6842 sayılı Bakanlar Kurulu Kararının eki KİT ve Bağlı Ortaklıklarının 2015 yılı Genel Yatırım ve Finansman Programının genel ilkeleri düzenleyen 3 üncü maddesinin (1/c) bendinde; etkin bir insan kaynakları politikası izlenmesi, bu çerçevede, tüm personelin kamu teşebbüsü içinde rasyonel bir şekilde dağıtılması ve atıl duran personelin eleman açığı bulunan diğer hizmet birimlerine kaydırılmasının sağlanması öngörülmüştür.

Kararnamenin istihdama ilişkin 4-11 inci maddelerinde; personel ihtiyacının temini, ilave atama, zorunlu istihdam, işe alma sınavları, geçici işçi istihdamı, fazla çalışma, pozisyon iptali gibi hususlar ayrıntılı olarak düzenlenmiş, kamu teşebbüslerinin, kararda bahsi geçmeyen her türlü personel alımından önce ilgisine göre Hazine Müsteşarlığından ve ÖİB'den izin almak zorunda oldukları belirtilmiştir.

Karar gereğince; Kalkınma Bakanlığı tarafından uygun görülen yatırımlar kapsamında kurulan yeni tesis ve işletme birimlerinin ilave personel ihtiyacına ilişkin talepler YPK tarafından karara bağlanacak, 5620 sayılı Kanun çerçevesinde, yıl içerisinde 179 prim gün süresini aşmamak üzere ve sadece mevsimlik işlerde ve/veya kampanya işlerinde geçici işçi çalıştırılabilecek, 2015 yılında geçici işçilerin çalıştırılacakları toplam adam/ay süresi, son üç yılda belirlenen en yüksek izin tavanını aşmayacak şekilde, yıl içinde askerden dönecekler de dikkate alınarak, ilgisine göre Hazine Müsteşarlığının veya ÖİB'nin uygun görüşü alındıktan sonra Devlet Personel Başkanlığına vize ettirilecek, 2015 yılında 2014 yılı için belirlenen fazla çalışma tavanını aşmayacak şekilde fazla çalışma yaptırılabilir, fazla çalışma tavanının yeterli olmaması halinde, KİT yönetim kurulları belirlenen tavanı %10'una kadar artırabilecek, maaş ve ücret ödemeleri Özelleştirme İdaresi Başkanlığınca karşılanan kuruluşlarda 2014 yılı içinde emeklilik veya iş akdi feshi nedeniyle ayrılan işçilerin pozisyonlarının tamamı 30.06.2015 tarihine kadar yönetim kurulu kararı ile iptal edilecek ve ÖİB'ye bilgi verilecektir.

2-Personel istihdamı:

KİT'lerle ilgili olarak çıkarılan 233 sayılı KHK'da KİT personel rejiminin ayrı bir kanunla düzenlenmesi öngörülmüştür.

233 sayılı KHK'nın personele ilişkin hükümlerinde önemli düzenlemeler yapan 05.01.1988 tarih ve 308 sayılı KHK'nın 3 üncü maddesinin, Anayasa Mahkemesince iptali üzerine çıkarılan 22.01.1990 tarih ve 399 sayılı KHK'nın 3 üncü maddesinin (a) bendinde istihdam şekilleri; memur, sözleşmeli personel ve işçiler olarak belirlenmiştir.

KİT'lerde işçi personelin istihdamı; 4857 sayılı İş Kanunu ile 1475 sayılı İş Kanunu'nun 14 üncü maddesi hükümlerine göre yürütülmekte olup, ücret ve diğer hakları ile ilgili olarak 2012 yılında yürürlüğe giren 6356 sayılı Sendikalar ve Toplu İş Sözleşmesi Kanunu, 2006 yılında yürürlüğe giren 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu ile toplu iş sözleşmesi ve personel yönetmelikleri hükümleri uygulanmaktadır.

KİT'lerde 4857 sayılı İş Kanunu'na tabi olarak çalışan işçiler;

-Üretim yerlerinde ve bürolarda toplu iş sözleşmesi hükümlerine tabi olarak çalışanlar,

-İşveren vekili durumunda bulunan veya sendika üyesi olması yasaklananlar veya bunlardan olmamakla beraber işverenle toplu iş sözleşmesi yapmaya yetkili işçi sendikası üyesi olmayan ve bu sendikaya dayanışma aidatı ödemediklerinden haklarında toplu iş sözleşmesi hükümleri uygulanmayan ve kapsam dışı olarak nitelendirilen personel,

-Kamuda geçici işçi çalıştırılması hakkında 5620 sayılı Kanun'un 3 üncü maddesi kapsamında bir mali yılda 6 aydan az olmak üzere çalıştırılan geçici işçiler,

olmak üzere üç ayrı grupta toplanmıştır.

4046 sayılı Kanun kapsamında özelleştirme programına alınan kuruluşların personeli programa alınma tarihindeki statülerini korumakta ve özelleşmenin gerçekleştiği tarihe kadar buldukları statülerde çalışmaya devam ettiğinden, özelleştirme programındaki kuruluşların personeli de KİT personeli olarak değerlendirilmektedir.

4603 sayılı Kanun'a tabi kamu bankaları 233 ve 399 sayılı KHK'ların kapsamından çıkarılmış olmakla birlikte, Kanun'un 2 nci maddesinin üçüncü bendinde "Bankaların bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte mevcut personeli hakkında aylık, özlük ve emeklilikleri yönünden tabi oldukları mevzuatın uygulanmasına devam olunur. Bunlardan uygun görülenler istekleri halinde, emeklilik statüleri devam etmek üzere özel hukuk hükümlerine göre çalıştırılabilir." hükmü bulunmaktadır.

2015 yılında KİT statüsündeki kuruluşlarda memur, sözleşmeli personel ve işçi olarak 276 bin kişinin istihdam edilmesi öngörülmüştür.

Mevcut kadrolar iş analizlerine dayalı olarak belirlenmiş norm kadrolar değildir. Kuruluşlarda iş analizlerine dayalı olarak norm kadroların tespit edilmesi yönünde bazı çalışmalar yapılmış ise de bu çalışmalar sonuçlandırılarak uygulanır hale getirilememiştir.

20.12.2000 tarih ve 24266 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan, 2000/1658 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan "Kamu Kurum ve Kuruluşlarınca Yapılacak Norm Kadro Çalışmalarında Uygulanacak Usul ve Esaslar" çerçevesinde KİT'lerde norm kadro tespit çalışmaları başlatılmıştır. Ancak, bu çalışmalar Usul ve Esasların 10 uncu

maddesinde öngörüldüğü şekilde sonuçlandırılmadan, 27.12.2003 tarih ve 25329 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan, 2003/6532 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ekinde “Kamu Kurum ve Kuruluşlarınca Yapılacak Norm Kadro Çalışmalarında Uyulacak Usul ve Esaslarda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Usul ve Esaslar” yürürlüğe konulmasına rağmen, çalışmalar sonuçlandırılmamıştır.

KİT’lerde çalışan personel sayısı yıllar itibarıyla sürekli azalma eğilimi içindedir. 2011 yılında istihdam edilen ortalama personel sayısı 216.778 kişi iken, 2015 yılında 194.481 kişiye, 2011 yılında yıl sonu itibarıyla istihdam edilen personel sayısı 213.372 kişi iken, 2015 yılında 192.466 kişiye gerilemiştir. 2011-2015 döneminde ortalama personel sayısı %12,5 oranında 27.851 kişi, yıl sonu personel sayısı ise %11,5 oranında 25.025 kişi azalmıştır.

2015 yılında çalışan personel sayısında tarım ve sanayi sektörlerinde görülen azalmaya karşılık, hizmetler sektörü ile mali kuruluşlarda görülen artış nedeniyle yıl sonu itibarıyla KİT toplam personel sayısı önceki yıla göre %0,1 oranında 158 kişi azalarak 192,5 bin kişiye düşmüştür. Personel sayısının azalmasında, emeklilik vb. nedenlerle ayrılmaların yanında, TEDAŞ ve TKİ gibi bazı kuruluşlardaki özelleştirmeler etkili olmakta, emeklilik veya diğer şekillerde kuruluşlardan ayrılan personelin yerine yeni personel alınmasına getirilen kısıtlamalar nedeniyle ortaya çıkan personel ihtiyacı hizmet alımı suretiyle yüklenici işçileriyle karşılanmaktadır.

2014 yıl sonu itibarıyla 61.048 kişi olan yüklenici işçisi sayısı 2015 yıl sonu itibarıyla 69.547 kişiye ulaşmıştır.

KİT’lerde çalışan işçi personelin bir bölümü kapsam içi statüde çalışırken, bir bölümü işveren vekili olarak veya büro hizmetlerinde kapsam dışı statüde, bir bölümü geçici kadrolarda istihdam edilmektedir.

2011-2015 yılları arasında KİT’lerde çalışan işçilerin statüleri itibarıyla ortalama ve yıl sonu sayıları 14 sayılı çizelgede gösterilmiştir.

Çizelge: 14- Statülerine göre işçiler

İşçiler	Kapsam dışı		Kapsam içi		Geçici işçi		Toplam	
	Ortalama	Yıl sonu	Ortalama	Yıl sonu	Ortalama	Yıl sonu	Ortalama	Yıl sonu
2011	47.222	47.575	79.295	76.675	5.217	3.779	131.734	128.029
2012	44.229	44.439	78.812	76.376	5.811	3.667	128.852	124.482
2013	45.818	46.853	66.385	65.005	5.062	3.144	117.265	115.002
2014	48.167	49.562	62.971	60.554	4.953	2.643	116.091	112.759
2015	59.011	60.333	50.400	49.362	5.379	2.764	114.790	112.459

Kapsam dışı personel uygulaması ağırlıklı olarak mali sektörde yıllar itibarıyla yaygınlaşmış olup, madencilik (TPAO), imalat (TEMSAN) ve ulaştırma (TDİ, BOTAŞ, Kıyı Emniyeti Genel Müdürlüğü vb.) sektörlerinde de rastlanmaktadır. Geçici işçiler, genel olarak mevsimlik faaliyetlerin ağırlıklı olduğu Çay İşletmeleri Genel Müdürlüğü, T. Şeker Fabrikaları AŞ gibi KİT’lerde çalıştırılmaktadır.

Memur ve sözleşmeli personelin çalışma şartları ile özlük ve mali hakları 657 sayılı Kanun ve 399 sayılı KHK'da düzenlenmiş olmakla birlikte; 2001 yılında yürürlüğe giren 4688 sayılı Kamu Görevlileri Sendikaları ve Toplu Sözleşme Kanunu gereği, memur ve sözleşmeli personel sendika üyesi olabilmekte ve ücretlerinin belirlenmesi konusunda hükümetle toplu görüşme yapabilmektedirler.

527 sayılı KHK hükümleri gereği, özelleştirme kapsam ve programında bulunan KİT'lerde çalışan sözleşmeli personel hakkında 399 sayılı KHK uygulanmaya devam edilmekte ve bunların ücretleri YPK kararları ile belirlenmektedir.

KİT'lerde 2011-2015 yıllarında sektörler itibarıyla çalışan personel için yapılan giderlerin ayrıntısı 15 sayılı çizelgede gösterilmiştir.

Çizelge : 15- Personel giderlerinin statüler itibarıyla dağılımı

Personel giderleri	2011	2012	2013	2014	2015	(Bin TL)	
						Son iki yıl farkı	
						Tutar	%
1- Yön. ve Den. Kurulu üyeleri (*)	16.522	18.781	18.525	19.537	21.534	1.997	10,2
2- Memurlar	406.015	381.910	394.745	358.996	378.115	19.119	5,3
3- Sözleşmeli personel	3.231.075	3.816.186	4.166.530	4.196.718	4.489.256	292.538	7,0
4- İşçiler	7.936.319	8.453.101	8.857.700	9.290.225	10.127.871	837.646	9,0
Toplam	11.589.931	12.669.978	13.437.500	13.865.476	15.016.776	1.151.300	8,3

(*) Kuruluş dışı

2015 yılında çalışan tüm personel için, önceki yıla göre %8,3 oranında 1,2 milyar TL artışla 15 milyar TL olarak gerçekleşen giderlerin 14,5 milyar TL'si cari yıl, 556 milyon TL'si geçmiş yıl giderleriyle ilgilidir. Geçmiş yıllarla ilgili giderlerin; 555 milyon TL'si sosyal giderlerle, 1 milyon TL'si diğer ödemelerle ilgilidir.

KİT statüsündeki kuruluşlarda 2011-2015 yıllarında çalışan personelin sektörler itibarıyla yıllık ortalama ve yıl sonu sayıları ile personel giderlerinin ayrıntısı ve personel başına düşen aylık ortalama giderler 16-23 sayılı çizelgelerde gösterilmiştir.

3-Personelle ilgili sosyal konular:

2015 yılında gerçekleşen 15 milyar TL tutarındaki personel giderlerinin %25,6'sını oluşturan 3,8 milyar TL tutarındaki sosyal giderlerin; 3,3 milyar TL'si cari yıla, 555 milyon TL'si geçmiş yıl giderleriyle ilgilidir. Toplam sosyal giderler içinde %46,3 oranında 1,8 milyar TL ile en büyük pay SGK primi ve işsizlik sigortası primi işveren payı giderlerine ait olup, emekli olan işçilere ödenen kıdem tazminatı %12,9 oranında 496 milyon TL, memur ve sözleşmeli personel için ödenen emekli ikramiyesi %2,5 oranında 96 milyon TL olarak gerçekleşmiştir.

(Kişi)

Çizelge : 16 - Personel sayısı

Sektörler	Ortalama						Yıl sonu						2015 yılı toplamı içindeki payı (%)
	2011	2012	2013	2014	2015	Son iki yıl farkı	2011	2012	2013	2014	2015	Son iki yıl farkı	
1- Tarım	3.715	3.582	3.567	3.325	3.161	(164)	3.581	3.443	3.503	3.244	3.109	(135)	1,6
2- Sanayi :													
a) Madencilik	29.616	28.139	26.387	25.347	24.836	(511)	29.344	26.899	25.345	24.733	24.687	(46)	12,8
b) İmalat	32.056	30.130	28.853	28.145	27.943	(202)	30.219	27.562	26.643	25.731	25.120	(611)	13,1
c) Enerji	31.558	30.748	21.340	21.006	18.316	(2.690)	30.858	31.019	21.234	19.738	17.454	(2.284)	9,1
Toplam (2)	93.230	89.017	76.580	74.498	71.095	(3.403)	90.421	85.480	73.222	70.202	67.261	(2.941)	35,0
3- Hizmetler :													
a) Ulaştırma-haberleşme	70.302	71.384	69.970	67.076	66.990	(86)	70.711	70.635	67.056	67.184	67.548	364	35,0
b) Ticaret	4.735	4.876	4.520	4.549	4.657	108	4.823	4.885	4.566	4.564	4.727	163	2,5
c) Diğer hizmetler	2.991	2.034	1.173	1.189	1.086	(103)	1.413	1.945	1.106	1.072	1.140	68	0,6
Toplam (3)	78.028	78.294	75.663	72.814	72.733	(81)	76.947	77.465	72.728	72.820	73.415	595	38,1
4- Mali kuruluşlar:	41.805	42.713	43.724	44.987	47.492	2.505	42.423	42.841	44.712	46.358	48.681	2.323	25,3
Genel toplam	216.778	213.606	199.534	195.624	194.481	(1.143)	213.372	209.229	194.165	192.624	192.466	(158)	100,0
Endeks 2010= 100	97,5	96,1	89,7	88,0	87,5	(0,5)	98,1	96,2	89,3	88,6	88,5	(0,1)	

(Bin TL)

Çizelge : 17 - Personel giderleri

Sektörler	2011	2012	2013	2014	2015			Toplam
					Esas ücret	Ek ödeme	Sosyal giderler	
1- Tarım	178.710	187.754	201.049	220.168	108.222	40.447	73.318	221.987
2- Sanayi :								
a) Madencilik	1.708.552	1.824.903	1.838.178	1.822.270	813.168	564.249	692.224	2.069.641
b) İmalat	1.707.497	1.806.074	1.908.425	1.929.056	1.075.194	397.960	667.889	2.141.043
c) Enerji	1.856.564	1.927.107	1.484.450	1.594.578	598.903	458.132	391.040	1.448.075
Toplam (2)	5.272.613	5.558.084	5.231.053	5.345.904	2.487.265	1.420.341	1.751.153	5.658.759
3- Hizmetler :								
a) Ulaştırma-haberleşme	3.432.197	3.962.318	4.431.892	4.417.232	2.767.121	942.736	1.063.878	4.773.735
b) Ticaret	215.158	250.855	239.599	260.708	180.296	36.128	65.077	281.501
c) Diğer hizmetler	237.683	165.279	98.571	125.292	77.062	11.471	35.452	123.985
Toplam (3)	3.885.038	4.378.452	4.770.062	4.803.232	3.024.479	990.335	1.164.407	5.179.221
4- Mali kuruluşlar	2.253.570	2.545.688	3.235.336	3.496.170	2.074.428	1.022.440	859.941	3.956.809
Genel toplam (Cari fiyatlarla)	11.589.931	12.669.978	13.437.500	13.865.476	7.694.394	3.473.563	3.848.819	15.016.776
Endeks 2010=100	105,3	115,1	122,1	126,0				136,5
Aylık ortalama gider (TL)	4.455	4.943	5.612	5.907				6.435
Endeks 2010=100	108,0	119,8	136,1	143,2				156,0
Genel toplam	5.770.441	5.941.930	5.867.648	5.597.237				5.571.261
(2003 yılı tüketici fiyatlarıyla)								
Endeks 2010=100	95,4	98,2	97,0	92,5				92,1
Aylık ortalama gider (TL)	2.218	2.318	2.451	2.384				2.387
Endeks 2010=100	97,8	102,2	108,0	105,1				105,2

Çizelge : 18- Memur sayısı (Kişi)

Sektörler	Ortalama						Yıl sonu						
	2011	2012	2013	2014	2015	Son iki yıl farkı	2011	2012	2013	2014	2015	Son iki yıl farkı	2015 yılı toplamı içindeki payı (%)
1- Tarım	171	168	166	163	162	(1)	172	166	165	163	161	(2)	3,4
2- Sanayi :													
a) Madencilik	743	720	685	624	590	(34)	743	694	640	602	590	(12)	12,5
b) İmalat	1.320	1.309	1.336	1.331	1.286	(45)	1.311	1.320	1.349	1.302	1.271	(31)	26,8
c) Enerji	1.189	1.126	884	910	893	(17)	1.141	1.129	916	905	885	(20)	18,7
Toplam (2)	3.252	3.155	2.905	2.865	2.769	(96)	3.195	3.143	2.905	2.809	2.746	(63)	58,0
3- Hizmetler :													
a) Ulaştırma- haberleşme	2.298	2.379	2.205	1.732	1.524	(208)	2.387	2.393	1.881	1.588	1.493	(95)	31,5
b) Ticaret	279	282	286	282	281	(1)	327	284	282	285	287	2	6,1
c) Diğer hizmetler	59	60	51	43	41	(2)	45	57	45	42	41	(1)	0,9
Toplam (3)	2.636	2.721	2.542	2.057	1.846	(211)	2.759	2.734	2.208	1.915	1.821	(94)	38,5
4- Mali kuruluşlar	1.318	10	0	4	4	0	50	1	0	4	4	0	0,1
Genel toplam	7.377	6.054	5.613	5.089	4.781	(308)	6.176	6.044	5.278	4.891	4.732	(159)	100,0
Endeks 2010=100	84,9	69,6	64,6	58,5	55,0	(3,5)	73,3	71,7	62,6	58,0	56,2	(1,9)	

(Bin TL)

Sektörler	2011	2012	2013	2014	2015			
					Esas ücret	Ek ödeme	Sosyal giderler	Toplam
1- Tarım	9.695	11.201	11.503	12.428	4.303	5.207	3.708	13.218
2- Sanayi :								
a) Madencilik	33.677	39.842	39.981	40.484	20.712	11.807	11.343	43.862
b) İmalat	70.614	81.975	89.975	92.300	45.170	23.265	28.461	96.896
c) Enerji	76.356	79.370	61.879	62.087	24.309	25.511	22.810	72.630
Toplam (2)	180.647	201.187	191.835	194.871	90.191	60.583	62.614	213.388
3- Hizmetler :								
a) Ulaştırma-haberleşme	124.781	147.184	169.019	127.257	37.025	60.870	27.996	125.891
b) Ticaret	14.301	17.118	18.107	19.676	7.561	7.637	5.247	20.445
c) Diğer hizmetler	4.011	4.723	4.263	4.893	1.472	1.567	2.134	5.173
Toplam (3)	143.093	169.025	191.389	151.826	46.058	70.074	35.377	151.509
4- Mali kuruluşlar	72.580	497	18					
Genel toplam (Cari fiyatlarla)	406.015	381.910	394.745	358.996	140.552	135.864	101.699	378.115
Endeks 2010=100	104,7	98,5	101,8	92,6				97,5
Aylık ortalama gider	4.586	5.257	5.861	5.879				6.591
Endeks 2010=100	123,3	141,4	157,6	158,1				177,2
Genel toplam	202.148	179.107	172.370	144.920				140.282
(2003 yılı tüketici fiyatlarıyla)								
Endeks 2010=100	94,8	84,0	80,8	67,9				65,8
Aylık ortalama gider	2.284	2.465	2.559	2.373				2.445
Endeks 2010=100	111,7	120,6	125,2	116,1				119,6

(Kişi)

Çizelge : 20- Sözleşmeli personel sayısı

Sektörler	Ortalama						Yıl sonu					2015 yılı toplamı içindeki payı (%)	
	2011	2012	2013	2014	2015	Son iki yıl farkı	2011	2012	2013	2014	2015		Son iki yıl farkı
1- Tarım	883	893	1.002	1.010	1.038	28	822	875	1.053	1.015	1.070	55	1,4
2- Sanayi :													
a) Madencilik	4.692	4.646	4.536	4.410	4.357	(53)	4.736	4.490	4.318	4.297	4.410	113	5,9
b) İmalat	6.045	6.002	5.989	5.971	6.051	80	6.182	6.019	5.925	6.022	6.092	70	8,1
c) Enerji	10.436	10.453	8.161	8.314	8.130	(184)	10.508	10.639	8.240	8.362	7.927	(435)	10,5
Toplam (2)	21.173	21.101	18.686	18.695	18.538	(157)	21.426	21.148	18.483	18.681	18.429	(252)	24,5
3- Hizmetler :													
a) Ulaştırma-haberleşme	50.060	49.982	50.162	47.780	48.322	542	50.280	49.958	47.411	48.311	48.750	439	64,7
b) Ticaret	3.413	3.520	3.641	3.732	3.839	107	3.492	3.561	3.723	3.757	3.890	133	5,2
c) Diğer hizmetler	346	353	252	170	137	(33)	287	308	201	149	125	(24)	0,2
Toplam (3)	53.819	53.855	54.055	51.682	52.298	616	54.059	53.827	51.335	52.217	52.765	548	70,1
4- Mali kuruluşlar	1.792	2.851	2.913	3.036	3.036	0	2.860	2.853	3.014	3.061	3.011	(50)	4,0
Genel toplam	77.667	78.700	76.656	74.423	74.910	487	79.167	78.703	73.885	74.974	75.275	301	100,0
Endeks 2010=100	99,8	101,1	98,5	95,6	96,2	0,6	102,8	102,2	95,9	97,3	97,7	0,4	

Çizelge : 21- Sözleşmeli personel giderleri (Bin TL)

Sektörler	2011	2012	2013	2014	2015			Toplam
					Esas ücret	Ek ödeme	Sosyal giderler	
1- Tarım	33.753	41.535	48.878	52.692	41.531	5.678	11.228	58.437
2- Sanayi :								
a) Madencilik	208.436	233.377	237.713	247.149	184.743	17.004	63.311	265.058
b) İmalat	258.284	279.933	304.144	326.156	252.177	15.306	87.440	354.923
c) Enerji	408.138	458.835	387.868	445.110	326.903	48.306	100.277	475.486
Toplam (2)	874.858	972.145	929.725	1.018.415	763.823	80.616	251.028	1.095.467
3- Hizmetler :								
a) Ulaştırma-haberleşme	2.061.603	2.411.360	2.759.418	2.660.988	1.938.105	384.245	511.729	2.834.079
b) Ticaret	136.766	157.926	177.642	197.528	150.545	19.917	43.066	213.528
c) Diğer hizmetler	14.851	21.336	17.371	13.438	6.344	667	4.837	11.848
Toplam (3)	2.213.220	2.590.622	2.954.431	2.871.954	2.094.994	404.829	559.632	3.059.455
4- Mali kuruluşlar	109.244	211.884	233.496	253.656	162.968	62.533	50.396	275.897
Genel toplam (Cari fiyatlarla)	3.231.075	3.816.186	4.166.530	4.196.718	3.063.316	553.656	872.284	4.489.256
Endeks 2010=100	117,2	138,4	151,1	152,2				162,8
Aylık ortalama gider	3.467	4.041	4.529	4.699				4.994
Endeks 2010=100	117,4	136,9	153,4	159,2				169,2
Genel toplam	1.608.701	1.789.704	1.819.366	1.694.138				1.665.525
(2003 yılı tüketici fiyatlarıyla)								
Endeks 2010=100	106,1	118,0	120,0	111,7				109,8
Aylık ortalama gider	1.726	1.895	1.978	1.897				1.853
Endeks 2010=100	106,3	116,7	121,8	116,9				114,1

Çizelge : 22- İşçi sayısı (Kişi)

Sektörler	Ortalama					Yıl sonu					2015 yılı toplamı içindeki payı (%)		
	2011	2012	2013	2014	2015	Son iki yıl farkı	2011	2012	2013	2014		2015	Son iki yıl farkı
1- Tarım	2.661	2.521	2.399	2.152	1.961	(191)	2.587	2.402	2.285	2.066	1.878	(188)	1,7
2- Sanayi :													
a) Madencilik	24.181	22.773	21.166	20.313	19.889	(424)	23.865	21.715	20.387	19.834	19.687	(147)	17,5
b) İmalat	24.691	22.819	21.528	20.843	20.606	(237)	22.726	20.223	19.369	18.407	17.757	(650)	15,8
c) Enerji	19.933	19.169	12.295	11.782	9.293	(2.489)	19.209	19.251	12.078	10.471	8.642	(1.829)	7,7
Toplam (2)	68.805	64.761	54.989	52.938	49.788	(3.150)	65.800	61.189	51.834	48.712	46.086	(2.626)	41,0
3- Hizmetler :													
a) Ulaştırma- haberleşme	17.944	19.023	17.603	17.564	17.144	(420)	18.044	18.284	17.764	17.285	17.305	20	15,3
b) Ticaret	1.043	1.074	593	535	537	2	1.004	1.040	561	522	550	28	0,5
c) Diğer hizmetler	2.586	1.621	870	976	908	(68)	1.081	1.580	860	881	974	93	0,9
Toplam (3)	21.573	21.718	19.066	19.075	18.589	(486)	20.129	20.904	19.185	18.688	18.829	141	16,7
4- Mali kuruluşlar	38.695	39.852	40.811	41.947	44.452	2.505	39.513	39.987	41.698	43.293	45.666	2.373	40,6
Genel toplam	131.734	128.852	117.265	116.112	114.790	(1.322)	128.029	124.482	115.002	112.759	112.459	(300)	100,0
Endeks 2010=100	97,0	94,9	86,4	85,5	84,5	(1,0)	97,0	94,3	87,1	85,4	85,2	(0,2)	

Sektörler	2011	2012	2013	2014	2015			Toplam
					Esas ücret	Ek ödeme	Sosyal giderler	
1- Tarım	135.067	134.817	140.437	154.938	62.306	29.549	58.382	150.237
2- Sanayi :								
a) Madencilik	1.465.549	1.550.765	1.559.524	1.534.074	607.020	535.355	617.570	1.759.945
b) İmalat	1.376.669	1.442.952	1.512.957	1.508.865	776.254	359.120	551.988	1.687.362
c) Enerji	1.369.177	1.385.893	1.033.076	1.085.749	246.396	384.285	267.942	898.623
Toplam (2)	4.211.395	4.379.610	4.105.557	4.128.688	1.629.670	1.278.760	1.437.500	4.345.930
3- Hizmetler :								
a) Ulaştırma-haberleşme	1.244.407	1.402.251	1.501.798	1.627.585	790.506	497.391	524.139	1.812.036
b) Ticaret	63.650	75.111	43.404	43.085	21.897	8.440	16.764	47.101
c) Diğer hizmetler	217.174	137.157	75.133	105.243	67.514	9.139	28.481	105.134
Toplam (3)	1.525.231	1.614.519	1.620.335	1.775.913	879.917	514.970	569.384	1.964.271
4- Mali kuruluşlar	2.064.626	2.324.155	2.991.371	3.230.685	1.898.330	959.644	809.459	3.667.433
Genel toplam (Cari fiyatlarla)	7.936.319	8.453.101	8.857.700	9.290.225	4.470.223	2.782.923	2.874.725	10.127.871
Endeks 2010=100	103,1	109,8	115,0	120,6				131,5
Aylık ortalama gider	5.020	5.467	6.295	6.668				7.352
Endeks 2010=100	106,2	115,7	133,2	141,1				155,6
Genel toplam	3.951.366	3.964.311	3.867.822	3.750.293				3.757.465
(2003 yılı tüketici fiyatlarıyla)								
Endeks 2010=100	93,3	93,6	91,3	88,6				88,7
Aylık ortalama gider	2.500	2.564	2.749	2.692				2.728
Endeks 2010=100	96,2	98,7	105,8	103,6				105,0

Çizelge: 23- İşçi giderleri

(Bin TL)

D-MALİ DURUM VE FİNANSMAN

1-Genel mali durum:

KİT'lerin 2015 yılı toplam kaynak ve varlıkları (mali kuruluşlar hariç) 2011 yıl sonu değerlerine göre %26,2 oranında artarken son beş yılın ortalama artış oranı ise %9,1 olmuştur.

Mukayese edilen yıllara ait kaynak ve varlıkların artış oranları ile yurt içi üretici fiyatlarındaki artış oranları aşağıda gösterilmiştir.

Yıllar	Kaynak - varlık artışı %	Üretici fiyatları artışı %
2011	19,41	11,09
2012	13,06	6,09
2013	(10,85)	4,48
2014	13,49	10,25
2015	10,34	5,28

Yıllar itibarıyla KİT'lerin kaynak ve varlıklarındaki artışlar 2013 yılındaki azalış dışında artan bir seyir izlemiş ve genel olarak yurt içi üretici fiyatlarındaki artışların üzerinde gerçekleşmiştir. 2015 yılında ise KİT'lerin kaynak ve varlıklarındaki artışlar üretici fiyatlarındaki artışların yaklaşık iki katı düzeyinde olmuştur.

KİT'lerin mali durumlarının değerlendirilmesine esas sektörel bazda 2015 yılı varlıklarının ayrıntısına (Ek:3), kaynaklarının ayrıntısına (Ek:4) ekler arasında yer verilmiştir.

KİT'lerin 2011-2015 yıllarına ait bilançoları üzerinde gerekli sadeleştirmeler yapılarak hazırlanan konsolide mali durumu gösteren veriler ve bu verilerin kaynak ve varlıklar toplamı içerisindeki payları 24 sayılı, 2015 yılına ait kaynak ve varlıklarının sektörler itibarıyla ayrıntısı 24/a sayılı çizelgelerde gösterilmiştir.

Çizelge: 24- KİT'lerin 2011-2015 yılları mali durumu (*)

M a l i d u r u m	2011		2012		2013		2014		2015		Son iki yıl farkı	
	Bin TL	%	Bin TL	%	Bin TL	%	Bin TL	%	Bin TL	%	Bin TL	%
Kaynaklar (Pasif) :												
1 - Öz kaynaklar	76.046.009	63,4	82.522.942	60,8	81.386.750	67,3	90.325.668	65,8	100.075.526	66,1	9.749.858	10,8
2 - Yabancı kaynaklar :												
a) Uzun süreli	13.087.806	10,9	12.012.738	8,9	11.340.216	9,4	14.398.521	10,5	20.438.608	13,5	6.040.087	41,9
b) Kısa süreli	30.831.436	25,7	41.102.207	30,3	30.547.326	25,3	32.536.509	23,7	30.938.117	20,4	(1.598.392)	(4,9)
Toplam	43.919.242	36,6	53.114.945	39,2	41.887.542	34,6	46.935.030	34,2	51.376.725	33,9	4.441.695	9,5
3 - Yabancı kaynaklara sirayet eden zarar (-)		0,0		0,0	2.359.788	2,0	24.811	0,0	19.460	0,0	(5.351)	(21,6)
Kaynaklar toplamı	119.965.251	100,0	135.637.887	100,0	120.914.504	100,0	137.235.887	100,0	151.432.791	100,0	14.196.904	10,3
Varlıklar (Aktif) :												
1 - Duran varlıklar :												
a) Bağlı değerler	57.970.158	48,3	62.400.322	46,0	61.197.332	50,6	71.770.537	52,3	79.931.857	52,8	8.161.320	11,4
b) Uzun sürede paraya çevrilebilir değerler	2.841.120	2,4	2.955.615	2,2	2.729.143	2,3	11.004.096	8,0	14.761.194	9,7	3.757.098	34,1
Toplam (1)	60.811.278	50,7	65.355.937	48,2	63.926.475	52,9	82.774.633	60,3	94.693.051	62,5	11.918.418	14,4
2 - Dönen varlıklar												
a) Kısa sürede paraya çevrilebilir değerler	51.503.690	42,9	59.347.271	43,8	46.511.509	38,5	45.793.244	33,4	48.098.340	31,8	2.305.096	5,0
b) Hazır değerler	7.650.283	6,4	10.935.679	8,1	10.476.520	8,7	8.668.010	6,3	8.641.400	5,7	(26.610)	(0,3)
Toplam (2)	59.153.973	49,3	70.282.950	51,8	56.988.029	47,1	54.461.254	39,7	56.739.740	37,5	2.278.486	4,2
Varlıklar toplamı	119.965.251	100,0	135.638.887	100,0	120.914.504	100,0	137.235.887	100,0	151.432.791	100,0	14.196.904	10,3

(*) Mali kuruluşlar hariç.

Mali rasyolar

Mali yeterlilik oranı (Finansman)	=	2011	2012	2013	2014	2015
		%	%	%	%	%
	=	173,15	155,37	194,30	192,45	194,79
Paraya çevrilebilir ve hazır değerlerin varlıklar toplamına oranı	: Öz kaynaklar/yabancı kaynaklar*100					
	Paraya çevrilebilir ve hazır					
	değerler/ Varlıklar toplamı*100	=	51,68	49,39	47,70	47,22
Bağlı değerlerin öz kaynaklara oranı	: Bağlı değerler/Öz kaynaklar*100	=	76,23	75,19	79,46	79,87
Disponibilite oranı	: Hazır değerler / Kısa süreli borçlar*100	=	24,81	26,61	26,64	27,93
Genişletilmiş likidite oranı	: Dönen varlıklar / Kısa süreli borçlar*100	=	191,86	171,00	167,39	183,40
Mali rantabilite oranı	: Dönem sonuçları (Kâr) / Öz kaynaklar*100	=	4,26	6,25	(1,58)	3,48

Çizelge : 24/a- KİT'lerin 2015 yılı kaynak ve varlıklarının sektörlere itibarıyla dağılımı (*)

(Bin TL)

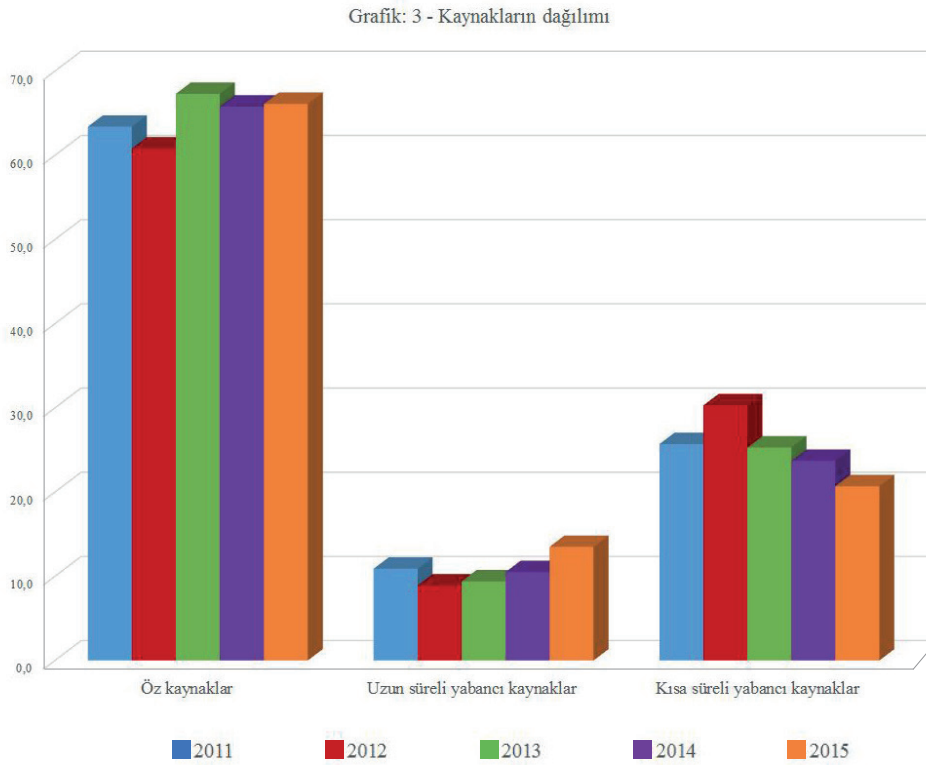
M a l i d u r u m	Tarım	Maden	İmalat	Enerji	Ulaş.-hab.	Ticaret	Diğer hizmetler	Ara toplam	Kompanse	Toplam
Sektördeki ana kuruluş sayısı	1	4	10	5	7	3	6	36	-	36
Kaynaklar (Pasif) :										
1 - Öz kaynaklar	1.173.169	12.593.721	5.084.850	29.015.023	47.571.930	4.812.802	962.693	101.214.188	1.138.662	100.075.526
2 - Yabancı kaynaklar :										
a) Uzun süreli	0	5.963.190	468.527	9.312.430	3.445.776	1.287.840	136.863	20.614.626	176.018	20.438.608
b) Kısa süreli	726.519	2.434.326	3.015.560	7.423.651	16.209.235	3.688.412	121.180	33.618.883	2.680.766	30.938.117
Toplam (2)	726.519	8.397.516	3.484.087	16.736.081	19.655.011	4.976.252	258.043	54.233.509	2.856.784	51.376.725
3 - Yabancı kaynaklara sirayet eden zarar (-)										
Kaynaklar toplamı	1.899.688	20.991.237	8.568.937	45.751.104	67.226.941	9.789.054	1.201.276	155.428.237	3.995.446	151.432.791
Varlıklar (Aktif):										
1 - Duran varlıklar :										
a) Bağlı değerler	1.300.534	5.551.843	2.098.799	26.968.859	43.068.255	1.153.447	928.782	81.070.519	1.138.662	79.931.857
b) Uzun sürede paraya çevrilebilir değerler	5.773	10.586.316	172.121	3.484.522	459.864	155.760	72.856	14.937.212	176.018	14.761.194
Toplam (1)	1.306.307	16.138.159	2.270.920	30.453.381	43.528.119	1.309.207	1.001.638	96.007.731	1.314.680	94.693.051
2 - Dönen varlıklar										
a) Kısa sürede paraya çevrilebilir değerler	575.784	4.479.542	5.969.100	14.632.526	18.233.508	6.762.783	125.863	50.779.106	2.680.766	48.098.340
b) Hazır değerler	17.597	373.536	328.917	665.197	5.465.314	1.717.064	73.775	8.641.400		8.641.400
Toplam (2)	593.381	4.853.078	6.298.017	15.297.723	23.698.822	8.479.847	199.638	59.420.506	2.680.766	56.739.740
Varlıklar toplamı	1.899.688	20.991.237	8.568.937	45.751.104	67.226.941	9.789.054	1.201.276	155.428.237	3.995.446	151.432.791
Düzeltilme öncesi sektör payı	1,22	13,51	5,51	29,44	43,25	6,30	0,77	100,00	2,57	97,43
Düzeltilme sonrası sektör payı	1,25	13,86	5,66	30,21	44,39	6,46	0,79	102,64	2,64	100,00

(*) Mali kuruluşlar hariç.

Çizelgede, sektörler arası düzeltmeler (kompanse) yapılmış olup, bu düzeltmelerden önceki ve sonraki duruma göre sektörlerin toplam varlıklar içerisindeki payları, 25 sayılı çizelgede gösterilmiştir.

a) Kaynaklar arasındaki ilişkiler:

KİT'lerin 2011-2015 yıllarına ait beş yıllık öz kaynak ve yabancı kaynaklarının durumu aşağıdaki grafikte gösterilmiştir.

2014 yılı itibarıyla KİT'lerin 137,2 milyar TL tutarındaki kaynaklarının; %10,5'i uzun, %23,7'si kısa süreli olmak üzere toplam %34,2'si yabancı kaynaklardan, %65,8'i de öz kaynaklardan oluşmuştur. 2015 yılı itibarıyla ise 151,4 milyar TL tutarındaki KİT kaynaklarının; %13,5'i uzun, %20,4'ü kısa süreli olmak üzere toplam %33,9'u yabancı kaynaklardan, %66,1'i de öz kaynaklardan oluşmuştur.

2011-2015 döneminde net öz kaynaklar ortalama %9 oranında artış kaydetmiş olup, kaynaklar içerisinde öz kaynakların payı, yıllar itibarıyla dalgalanma göstermesine rağmen ortalama %65 seviyesinde gerçekleşmiştir.

Öz kaynakları oluşturan unsurlar incelendiğinde; toplam öz kaynaklar içerisindeki ödenmiş sermaye payının yıldan yıla artmaya devam ettiği görülmektedir. KİT'ler içerisinde yaratılan kaynaklarla işletme faaliyetlerini dahi devam ettiremeyen, dolayısıyla kronik olarak Hazine finansmanına ihtiyaç duyan kuruluşların bulunması, ödenmiş sermaye paylarının sürekli olarak yükselmesinde temel etkidir. Diğer taraftan, bazı kuruluşlar tarafından başlatılan yüksek tutarlı yatırımların varlığı da, sermaye artışlarını zorunlu kılmaktadır.

KİT'lerin son beş yıla ait öz kaynak unsurları, zararları ve net öz kaynakları 25 sayılı, yabancı kaynak unsurlarının ayrıntısı 26 sayılı çizelgede gösterilmiştir.

Çizelge: 25- KİT'lerin öz kaynak unsurları (*)

Öz kaynak unsurları	2011		2012		2013		2014		2015		Son iki yıl farkı	
	Bin TL	%	Bin TL	%	Bin TL	%	Bin TL	%	Bin TL	%	Bin TL	%
1 - Ödenmiş sermaye	66.947.049	64,3	72.430.874	59,7	81.254.124	67,1	99.935.822	72,4	116.244.890	76,5	16.309.068	16,3
2 - Yeniden değerlendirme fonu												
3 - Kâr yedekleri	22.462.360	21,6	29.729.304	24,5	20.146.317	16,6	20.691.606	15,0	22.524.812	14,8	1.833.206	8,9
4 - Diğer öz kaynaklar (Geçmiş yıllar kârları, serm.yedekleri vb.)	11.539.713	11,1	15.315.170	12,6	15.221.268	12,6	15.719.937	11,4	10.598.320	7,0	(5.121.617)	(32,6)
5 - Dönem kârlarının öz kaynaklarda kalacak kısmı	3.233.480	3,1	3.796.643	3,1	4.518.914	3,7	1.641.980	1,2	2.603.734	1,7	961.754	58,6
Ara toplam	104.182.602	100,0	121.271.991	100,0	121.140.623	100,0	137.989.345	100,0	151.971.756	100,0	13.982.411	10,1
6 - Geçmiş yıllar zararları (-)	(24.047.204)	(23,1)	(35.959.054)	(29,7)	(32.995.084)	(27,2)	(41.068.299)	(29,8)	(48.036.331)	(31,6)	(6.968.032)	17,0
7 - Dönem net zararı (-)	(4.089.389)	(3,9)	(2.789.995)	(2,3)	(6.758.789)	(5,6)	(6.595.378)	(4,8)	(3.859.899)	(2,5)	2.735.479	(41,5)
Toplam öz kaynaklar	76.046.009	73,0	82.522.942	68,0	81.386.750	67,2	90.325.668	65,5	100.075.526	65,9	9.749.858	10,8
8 - Yabancı kaynaklara sırayet eden zarar (-)					(2.359.788)		(24.811)		(19.460)		5.351	(21,6)
Net öz kaynaklar	76.046.009	73,0	82.522.942	68,0	79.026.962	65,2	90.300.857	65,4	100.056.066	65,8	9.755.209	10,8

(*) Mali kuruluşlar hariç.

Çizelge: 26 - KİT'lerin yabancı kaynak unsurları (*)

Yabancı kaynak unsurları	2011		2012		2013		2014		2015		Son iki yıl farkı	
	Bin TL	%	Bin TL	%	Bin TL	%	Bin TL	%	Bin TL	%	Bin TL	%
1-Mali borçlar	9.592.252	21,8	7.356.280	13,8	9.101.882	21,7	9.682.860	20,6	13.781.766	26,8	4.098.906	42,3
a)Kısa süreli	2.368.601	5,4	2.351.296	4,4	2.937.739	7,0	3.488.188	10,7	4.440.368	14,4	952.180	27,3
b)Uzun süreli	7.223.651	16,4	5.004.984	9,4	6.164.143	14,7	6.194.672	13,2	9.341.398	18,2	3.146.726	50,8
2-Ticari borçlar	11.507.328	26,2	13.550.202	25,5	10.526.983	25,1	10.602.217	22,6	13.549.996	26,4	2.947.779	27,8
a)Kısa süreli	10.622.248	24,2	11.734.963	22,1	9.838.768	23,5	10.018.354	21,3	10.350.613	20,1	332.259	3,3
b)Uzun süreli	885.080	2,0	1.815.239	3,4	688.215	1,6	583.863	1,2	3.199.383	6,2	2.615.520	448,0
3-Vergi borçları	1.330.814	3,0	2.271.445	4,3	1.414.823	3,4	768.185	1,6	418.061	0,8	(350.124)	(45,6)
a)Kısa süreli	1.329.188	3,0	2.271.445	4,3	1.362.861	3,3	768.185	1,6	418.061	0,8	(350.124)	(45,6)
b)Uzun süreli	1.626	0,0			51.962	0,1						
4-Diğer borçlar	10.109.396	23,0	19.524.768	36,8	6.739.963	16,1	8.267.860	17,6	7.995.878	15,6	(271.982)	(3,3)
a)Kısa süreli	8.757.502	19,9	18.338.980	34,5	6.679.810	15,9	8.214.630	17,5	7.920.483	15,4	(294.147)	(3,6)
b)Uzun süreli	1.351.894	3,1	1.185.788	2,2	60.153	0,1	53.230	0,1	75.395	0,1	22.165	41,6
5-Diğer yabancı kaynaklar	11.379.452	25,9	10.413.250	19,6	14.103.891	33,7	17.613.908	37,5	15.631.024	30,4	(1.982.884)	(11,3)
a)Kısa süreli	7.753.897	17,7	6.405.523	12,1	9.728.148	23,2	10.047.152	21,4	7.808.592	15,2	(2.238.560)	(22,3)
b)Uzun süreli	3.625.555	8,3	4.007.727	7,5	4.375.743	10,4	7.566.756	16,1	7.822.432	15,2	255.676	3,4
Yabancı kaynaklar toplamı	43.919.242	100,0	53.115.945	100,0	41.887.542	100,0	46.935.030	100,0	51.376.725	100,0	4.441.695	9,5
a)Kısa süreli	30.831.436	70,2	41.102.207	77,4	30.547.326	72,9	32.536.509	69,3	30.938.117	60,2	(1.598.392)	(4,9)
b)Uzun süreli	13.087.806	29,8	12.013.738	22,6	11.340.216	27,1	14.398.521	30,7	20.438.608	39,8	6.040.087	41,9

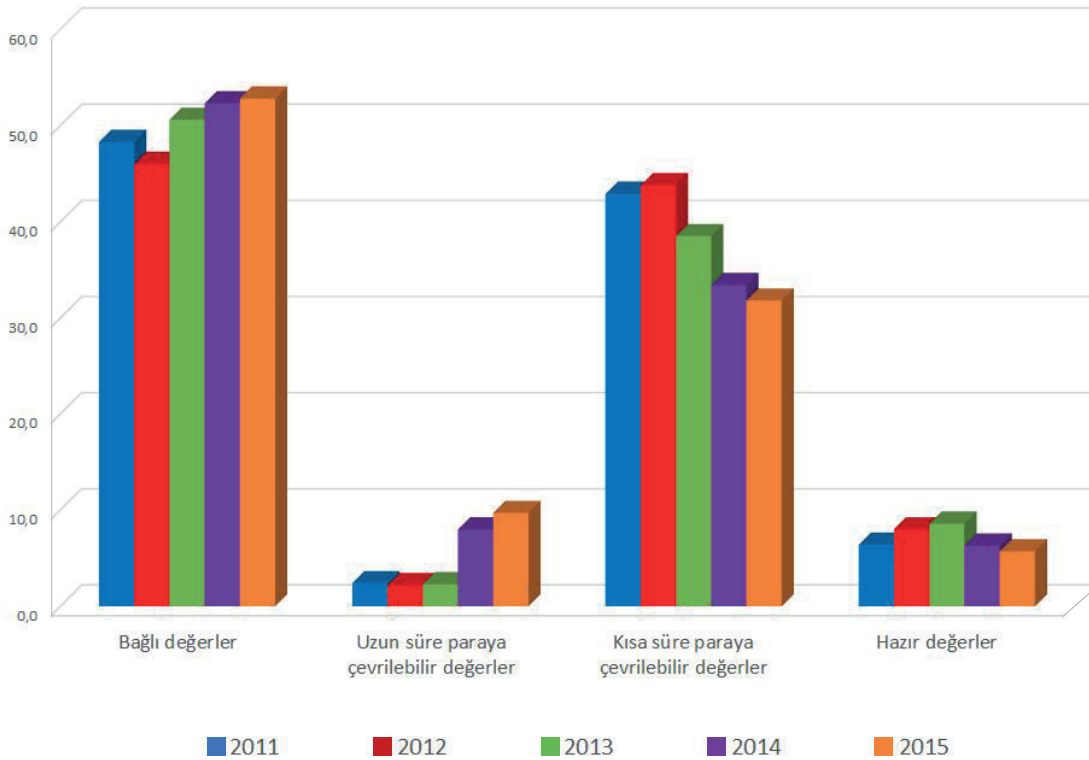
(*) Mali kuruluşlar hariç.

2015 yılında toplam yabancı kaynaklar geçen yıla göre %9,5 artış göstermesine rağmen toplam kaynaklar içerisindeki yabancı kaynak payı 0,3 puan azalarak %33,9 olmuştur. Bu durum, öz kaynaklardaki artış ve yabancı kaynaklara sirayet eden zararın azalmasından kaynaklanmıştır. Yabancı kaynakların kompozisyonu incelendiğinde; mali borçların %42,3 oranında ve ticari borçların %27,8 oranında arttığı; diğer yabancı kaynak unsurlarının ise azaldığı gözlenmektedir.

b) Varlıklar arasındaki ilişkiler:

KİT'lerin 2011-2015 yılları arasındaki beş yıllık dönemde varlıklarının durumu aşağıdaki grafikte gösterilmiştir.

Grafik: 4 - Varlıkların dağılımı

KİT'lerin 2015 yılı varlıklarının %52,8'ini bağlı değerler oluşturmaktadır. Uzun sürede paraya çevrilebilir diğer varlıklar da göz önüne alındığında, duran varlıklar toplam varlıkların %62,5'ini oluşturmaktadır. Toplam varlıkların %37,5'ini oluşturan dönen varlıkların %5,7'si hazır değerlere ait bulunmaktadır.

KİT'lerin son beş yıla ait dönen ve duran varlıkları, son iki yılı karşılaştırmalı olarak 27 sayılı çizelgede gösterilmiştir.

Çizelge : 27 - KİT'lerin varlıklarının ayrıntısı (*)

Varlık unsurları	2011		2012		2013		2014		2015		Son iki yıl farkı	
	Bin TL	%	Bin TL	%	Bin TL	%	Bin TL	%	Bin TL	%	Bin TL	%
1-Bağlı değerler :	57.970.158	48,3	62.400.322	46,0	61.197.332	50,6	71.770.537	52,3	79.931.857	52,8	8.161.320	11,4
a) Maddi duran varlıklar	51.053.593	42,6	55.108.449	40,6	55.133.015	45,6	64.227.418	46,8	69.676.212	46,0	5.448.794	8,5
b) Diğer bağlı değerler	6.916.565	5,8	7.291.873	5,4	6.064.317	5,0	7.543.119	5,5	10.255.645	6,8	2.712.526	36,0
2-Stoklar :	15.551.303	13,0	17.534.427	12,9	14.519.002	12,0	12.125.086	8,8	14.874.654	9,8	2.749.568	22,7
a) Dönen	15.551.303	13,0	17.534.427	12,9	14.519.002	12,0	12.125.086	8,8	14.803.915	9,8	2.678.829	22,1
b) Duran									70.739	0,0	70.739	
3-Hazineden alacaklar :	4.482.845	3,7	2.471.350	1,8	1.346.084	1,1	1.882.267	1,4	5.104.139	3,4	3.221.872	171,2
a) Dönen	4.441.322	3,7	2.429.923	1,8	1.307.879	1,1	1.878.984	1,4	5.101.412	3,4	3.222.428	171,5
b) Duran	41.523	0,0	41.427	0,0	38.205	0,0	3.283	0,0	2.727	0,0	(556)	(16,9)
4-Yurt dışından alacaklar :	3.830.065	3,2	1.535.979	1,1	1.838.218	1,5	5.766.334	4,2	1.866.232	1,2	(3.900.102)	(67,6)
a) Dönen	3.826.809	3,2	1.532.723	1,1	1.708.935	1,4	5.679.224	4,1	1.779.105	1,2	(3.900.119)	(68,7)
b) Duran	3.256	0,0	3.256	0,0	129.283	0,1	87.110	0,1	87.127	0,1	17	0,0
5-Diğer alacaklar :	27.895.327	23,3	35.594.625	26,2	29.732.069	24,6	36.139.040	26,3	39.824.904	26,3	3.685.864	10,2
a) Dönen	25.098.986	20,9	32.698.174	24,1	27.170.431	22,5	25.225.358	18,4	25.224.320	16,7	(1.038)	(0,0)
b) Duran	2.796.341	2,3	2.896.451	2,1	2.561.638	2,1	10.913.682	8,0	14.600.584	9,6	3.686.902	33,8
6-Menkul kıymetler :	2.585.270	2,2	776.870	0,6	1.805.279	1,5	884.613	0,6	1.189.605	0,8	304.992	34,5
a) Dönen	2.585.270	2,2	776.870	0,6	1.805.262	1,5	884.592	0,6	1.189.588	0,8	304.996	34,5
b) Duran					17	0,0	21	0,0	17	0,0	(4)	(19,0)
7-Hazır değerler :	7.650.283	6,4	10.935.679	8,1	10.476.520	8,7	8.668.010	6,3	8.641.400	5,7	(26.610)	(0,3)
a) Dönen	7.650.283	6,4	10.935.679	8,1	10.476.520	8,7	8.668.010	6,3	8.641.400	5,7	(26.610)	(0,3)
b) Duran												
Varlıklar toplamı	119.965.251	100,0	135.638.887	100,0	120.914.504	100,0	137.235.887	100,0	151.432.791	100,0	14.196.904	10,3
a) Dönen	59.153.973	49,3	70.282.950	51,8	56.988.029	47,1	54.461.254	39,7	56.739.740	37,5	2.278.486	4,2
b) Duran	60.811.278	50,7	65.355.937	48,2	63.926.475	52,9	82.774.633	60,3	94.693.051	62,5	11.918.418	14,4

(*) Mali kuruluşlar hariç.

KİT'lerin son beş yıla ait bağlı değerlerinin, paraya çevrilebilir ve hazır değerlerinin, varlıklar toplamı içindeki oranlarına aşağıda yer verilmiştir.

		2011	2012	2013	2014	2015
		%	%	%	%	%
<u>Bağlı değerlerx100</u>	=	48,3	46	50,6	52,3	52,8
Varlıklar toplamı						
<u>Paraya çevrilebilir ve hazır değerler x100</u>	=	51,7	54	49,4	47,7	47,2
Varlıklar toplamı						

2012 yılına kadar bağlı değerlerin varlıklar içerisindeki payı, yıllar itibarıyla azalış eğilimi gösterirken 2013 yılından itibaren artış göstermeye başladığı, 2015 yılında 0,5 puan artış kaydettiği, buna karşılık paraya çevrilebilir değerler ve hazır değerlerde tam tersi durumun yaşandığı görülmektedir. 2015 yılında paraya çevrilebilir ve hazır değerlerin varlıklar içerisindeki payı ise %47,2'ye gerilemiştir. Aynı oran diğer taraftan, hazır değerler, menkul kıymetler, alacaklar ve stoklar toplamından oluşan brüt işletme sermayesinin varlıklar içerisindeki oransal ağırlığını da ifade etmektedir.

c) Kaynaklarla varlıklar arasındaki ilişkiler:

Kaynaklarla varlıklar arasındaki ilişkileri ve yıllara göre izlediği seyri görmek üzere bazı göstergelere aşağıda yer verilmiştir.

		2011	2012	2013	2014	2015
		%	%	%	%	%
Bağlı değerlerin öz kaynaklara oranı	= $\frac{\text{Bağlı değerlerx100}}{\text{Öz kaynaklar}}$	76,2	75,6	75,2	79,5	79,9
Disponibilite	= $\frac{\text{Hazır değerlerx100}}{\text{Kısa süreli borçlar}}$	24,8	26,6	34,3	26,6	27,9
Genişletilmiş likidite oranı	= $\frac{\text{varlıklarx100}}{\text{Kısa süreli borçlar}}$	191,8	171	186,6	167,4	183,4

KİT'ler öz kaynakları ile bağlı değerlerini büyük ölçüde karşılayabilecek durumda bulunmaktadır. 2015 yılında hazır değerler ile kısa süreli borçları karşılama oranı %27,9 ve dönen varlıklarla kısa süreli borçları karşılama oranı %183,4 seviyesine yükselmiştir. Bu durum KİT'lerin kısa süreli borçlarının geçen yıla göre %4,9 oranında azalmasından kaynaklanmıştır.

2-Sektörler itibarıyla mali durum:

KİT toplam kaynak ve varlıkları ile bunların sektörlere göre dağılımı 28 sayılı çizelgede; sektörlerin mali durumlarına ilişkin veriler ve bu veriler ışığında hesaplanan rasyolar 29-36 sayılı çizelgelerde gösterilmiştir.

Çizelge : 28 - Varlık ve kaynakların sektörlerimize göre dağılımı

Sektör ve alt sektörler	2011		2012		2013		2014		2015		Son iki yıl farkı	
	Toplam	(%)	Toplam	(%)	Toplam	(%)	Toplam	(%)	Toplam	(%)	Toplam	(%)
1-Tarım	882.269	0,2	1.204.637	0,3	1.637.906	0,3	1.768.580	0,3	1.899.688	0,3	131.108	7,4
2-Sanayii:												
a)Madencilik	11.680.579	2,9	13.346.146	3,0	14.149.600	2,7	17.220.520	2,9	20.991.237	2,9	3.770.717	21,9
b)İmalat sanayii	7.974.112	2,0	8.062.277	1,8	7.623.813	1,5	8.372.859	1,4	8.568.937	1,2	196.078	2,3
c)Enerji	54.681.174	13,8	59.980.316	13,7	52.135.636	10,1	48.216.563	8,1	45.751.104	6,4	(2.465.459)	(5,1)
Toplam (2)	74.335.865	18,8	81.388.739	18,6	73.909.049	14,4	73.809.942	12,4	75.311.278	10,6	1.501.336	2,0
3-Hizmetler:												
a)Ulaştırma-haberleşme	36.408.644	9,2	44.953.029	10,3	50.635.672	9,8	59.052.388	9,9	67.226.941	9,4	8.174.553	13,8
b)Ticaret	8.616.793	2,2	8.218.102	1,9	7.683.712	1,5	7.192.071	1,2	9.789.054	1,4	2.596.983	36,1
c)Diğ. Hizmetler	12.551.601	3,2	16.222.623	3,7	1.203.083	0,2	1.212.207	0,2	1.201.276	0,2	(10.931)	(0,9)
Toplam (3)	57.577.038	14,5	69.393.754	15,8	59.522.467	11,6	67.456.666	11,3	78.217.271	11,0	10.760.605	16,0
Toplam (1+2+3)	132.795.172	33,5	151.987.130	34,7	135.069.422	26,2	143.035.188	24,0	155.428.237	21,8	12.393.049	8,7
Düzeltilme (-)	12.829.921	3,2	16.348.243	3,7	14.154.918	2,8	5.799.301	1,0	3.995.446	0,6	(1.803.855)	(31,1)
Net toplam (1+2+3)	119.965.251	30,3	135.638.887	31,0	120.914.504	23,5	137.235.887	23,0	151.432.791	21,2	14.196.904	10,3
4-Mali kuruluşlar	276.309.239	69,7	302.308.229	69,0	393.679.287	76,5	458.463.922	77,0	562.260.951	78,8	103.797.029	22,6
Genel toplam	396.274.490	100,0	437.947.116	100,0	514.593.791	100,0	595.699.809	100,0	713.693.742	100,0	117.993.933	19,8

Çizelge : 29 - Tarım sektörünün 2011-2015 yılları mali durumu

M a l i d u r u m	2011		2012		2013		2014		2015		Son iki yıl farkı	
	Bin TL	%	Bin TL	%	Bin TL	%	Bin TL	%	Bin TL	%	Bin TL	%
Kaynaklar (Pasif) :												
1 - Öz kaynaklar	701.848	79,6	937.670	77,8	1.169.724	71,4	1.105.043	62,5	1.173.169	61,8	68.126	6,2
2 - Yabancı kaynaklar :												
a) Uzun süreli	992	0,1	735	0,1	569	0,0	253	0,0	0	0,0	(253)	-
b) Kısa süreli	179.429	20,3	266.232	22,1	467.613	28,5	663.284	37,5	726.519	38,2	63.235	9,5
Toplam	180.421	20,4	266.967	22,2	468.182	28,6	663.537	37,5	726.519	38,2	62.982	9,5
3 - Yabancı kaynaklara sirayet eden zarar (-)												
Kaynaklar toplamı	882.269	100,0	1.204.637	100,0	1.637.906	100,0	1.768.580	100,0	1.899.688	100,0	131.108	7,4
Varlıklar (Aktif) :												
1 - Duran varlıklar :												
a) Bağlı değerler	495.079	56,1	752.569	62,5	1.055.133	64,4	1.201.989	68,0	1.300.534	68,5	98.545	8,2
b) Uzun sürede paraya çevrilebilir değerler	2.846	0,3	4.374	0,4	4.730	0,3	5.018	0,3	5.773	0,3	755	15,0
Toplam (1)	497.925	56,4	756.943	62,8	1.059.863	64,7	1.207.007	68,2	1.306.307	68,8	99.300	8,2
2 - Dönen varlıklar												
a) Kısa sürede paraya çevrilebilir değerler	353.419	40,1	433.743	36,0	568.536	34,7	555.297	31,4	575.784	30,3	20.487	3,7
b) Hazır değerler	30.925	3,5	13.951	1,2	9.507	0,6	6.276	0,4	17.597	0,9	11.321	180,4
Toplam (2)	384.344	43,6	447.694	37,2	578.043	35,3	561.573	31,8	593.381	31,2	31.808	5,7
Varlıklar toplamı	882.269	100,0	1.204.637	100,0	1.637.906	100,0	1.768.580	100,0	1.899.688	100,0	131.108	7,4

Mali rasyolar

Mali yeterlilik oranı (Finansman)	: Öz kaynaklar/yabancı kaynaklar*100	=	389,01	2011	351,23	2012	249,84	2013	166,54	2014	161,48	2015
Paraya çevrilebilir ve hazır değerlerin varlıklar toplamına oranı	: Paraya çevrilebilir ve hazır değerler/ Varlıklar toplamı*100	=	43,89	2011	37,53	2012	35,58	2013	32,04	2014	31,54	2015
Bağlı değerlerin öz kaynaklara oranı	: Bağlı değerler/Öz kaynaklar*100	=	70,54	2011	80,26	2012	90,20	2013	108,77	2014	110,86	2015
Disponibilite oranı	: Hazır değerler / Kısa süreli borçlar*100	=	17,24	2011	5,24	2012	2,03	2013	0,95	2014	2,42	2015
Genişletilmiş likidite oranı	: Dönen varlıklar / Kısa süreli borçlar*100	=	214,20	2011	168,16	2012	123,62	2013	84,67	2014	81,67	2015
Mali rantabilite oranı	: Dönem sonuçları (Kâr) / Öz kaynaklar*100	=	-	2011	1,69	2012	2,74	2013	(11,28)	2014	(6,81)	2015

Çizelge : 30 - Madencilik sektörünün 2011-2015 yılları mali durumu

M a l i d u r u m	2011		2012		2013		2014		2015		Son iki yıl farkı	
	Bin TL	%	Bin TL	%	Bin TL	%	Bin TL	%	Bin TL	%	Bin TL	%
Kaynaklar (Pasif) :												
1 - Öz kaynaklar	8.087.545	69,2	9.503.309	71,2	10.310.201	72,9	11.724.463	68,1	12.593.721	60,0	869.258	7,4
2 - Yabancı kaynaklar :												
a) Uzun süreli	537.841	4,6	574.406	4,3	571.684	4,0	2.831.729	16,4	5.963.190	28,4	3.131.461	110,6
b) Kısa süreli	3.055.193	26,2	3.268.431	24,5	3.267.715	23,1	2.664.328	15,5	2.434.326	11,6	(230.002)	(8,6)
Toplam	3.593.034	30,8	3.842.837	28,8	3.839.399	27,1	5.496.057	31,9	8.397.516	40,0	2.901.459	52,8
3 - Yabancı kaynaklara sirayet eden zarar (-)												
Kaynaklar toplamı	11.680.579	100,0	13.346.146	100,0	14.149.600	100,0	17.220.520	100,0	20.991.237	100,0	3.770.717	21,9
Varlıklar (Aktif) :												
1 - Duran varlıklar :												
a) Bağlı değerler	3.849.560	33,0	4.152.437	31,1	4.054.917	28,7	5.600.552	32,5	5.551.843	26,4	(48.709)	(0,9)
b) Uzun sürede paraya çevrilebilir değerler	1.285.576	11,0	1.251.994	9,4	2.045.328	14,5	6.438.558	37,4	10.586.316	50,4	4.147.758	64,4
Toplam (1)	5.135.136	44,0	5.404.431	40,5	6.100.245	43,1	12.039.110	69,9	16.138.159	76,9	4.099.049	34,0
2 - Dönen varlıklar												
a) Kısa sürede paraya çevrilebilir değerler	3.996.412	34,2	4.808.194	36,0	5.403.668	38,2	4.862.862	28,2	4.479.542	21,3	(383.320)	(7,9)
b) Hazır değerler	2.549.031	21,8	3.133.521	23,5	2.645.687	18,7	318.548	1,8	373.536	1,8	54.988	17,3
Toplam (2)	6.545.443	56,0	7.941.715	59,5	8.049.355	56,9	5.181.410	30,1	4.853.078	23,1	(328.332)	(6,3)
Varlıklar toplamı	11.680.579	100,0	13.346.146	100,0	14.149.600	100,0	17.220.520	100,0	20.991.237	100,0	3.770.717	21,9

Mali rasyolar

Mali yeterlilik oranı (Finansman)	: Öz kaynaklar/yabancı kaynaklar*100	=	225,09	2011	2012	2013	2014	2015
Paraya çevrilebilir ve hazır değerlerin varlıklar toplamına oranı	: Paraya çevrilebilir ve hazır değerler/ Varlıklar toplamı* 100	=	67,04	68,89	71,34	67,48	73,55	
Bağlı değerlerin öz kaynaklara oranı	: Bağlı değerler/Öz kaynaklar*100	=	47,60	43,69	39,33	47,77	44,08	
Disponibilite oranı	: Hazır değerler / Kısa süreli borçlar*100	=	83,43	95,87	80,96	11,96	15,34	
Genişletilmiş likidite oranı	: Dönen varlıklar / Kısa süreli borçlar*100	=	214,24	242,98	246,33	194,47	199,36	
Mali rantabilite oranı	: Dönem sonuçları (Kâr) / Öz kaynaklar*100	=	35,29	27,16	20,32	10,94	11,09	

Çizelge : 31 - İmalat sektörünün 2011-2015 yılları mali durumu

M a l i d u r u m	2011		2012		2013		2014		2015		Son iki yıl farkı	
	Bin TL	%	Bin TL	%	Bin TL	%	Bin TL	%	Bin TL	%	Bin TL	%
Kaynaklar (Pasif) :												
1 - Öz kaynaklar	4.365.405	54,7	4.279.451	53,1	4.313.908	56,6	4.420.498	52,8	5.084.850	59,3	664.352	15,0
2 - Yabancı kaynaklar :												
a) Uzun süreli	362.455	4,5	389.612	4,8	322.873	4,2	423.026	5,1	468.527	5,5	45.501	10,8
b) Kısa süreli	3.246.252	40,7	3.393.214	42,1	2.987.032	39,2	3.529.335	42,2	3.015.560	35,2	(513.775)	(14,6)
Toplam	3.608.707	45,3	3.782.826	46,9	3.309.905	43,4	3.952.361	47,2	3.484.087	40,7	(468.274)	(11,8)
3 - Yabancı kaynaklara sırayet eden zarar (-)												
Kaynaklar toplamı	7.974.112	100,0	8.062.277	100,0	7.623.813	100,0	8.372.859	100,0	8.568.937	100,0	196.078	2,3
Varlıklar (Aktif) :												
1 - Duran varlıklar :												
a) Bağlı değerler	1.649.267	20,7	1.617.106	20,1	1.697.895	22,3	1.739.477	20,8	2.098.799	24,5	359.322	20,7
b) Uzun sürede paraya çevrilebilir değerler	480.096	6,0	291.299	3,6	157.122	2,1	568.204	6,8	172.121	2,0	(396.083)	(69,7)
Toplam (1)	2.129.363	26,7	1.908.405	23,7	1.855.017	24,3	2.307.681	27,6	2.270.920	26,5	(36.761)	(1,6)
2 - Dönen varlıklar												
a) Kısa sürede paraya çevrilebilir değerler	5.165.736	64,8	5.128.639	63,6	5.201.260	68,2	5.744.738	68,6	5.969.100	69,7	224.362	3,9
b) Hazır değerler	679.013	8,5	1.025.233	12,7	567.536	7,4	320.440	3,8	328.917	3,8	8.477	2,6
Toplam (2)	5.844.749	73,3	6.153.872	76,3	5.768.796	75,7	6.065.178	72,4	6.298.017	73,5	232.839	3,8
Varlıklar toplamı	7.974.112	100,0	8.062.277	100,0	7.623.813	100,0	8.372.859	100,0	8.568.937	100,0	196.078	2,3

Mali rasyolar

Mali yeterlilik oranı (Finansman)	: Öz kaynaklar/yabancı kaynaklar*100	2011	2012	2013	2014	2015
Paraya çevrilebilir ve hazır değerlerin varlıklar toplamına oranı	: Paraya çevrilebilir ve hazır değerler/ Varlıklar toplamı*100	= 120,97	= 113,13	= 130,33	= 111,84	= 145,94
Bağlı değerlerin öz kaynaklara oranı	: Bağlı değerler/Öz kaynaklar*100	= 79,32	= 79,94	= 77,73	= 79,22	= 75,51
Disponibilite oranı	: Hazır değerler / Kısa süreli borçlar*100	= 37,78	= 37,79	= 39,36	= 39,35	= 41,28
Genişletilmiş likidite oranı	: Dönen varlıklar / Kısa süreli borçlar*100	= 20,92	= 30,21	= 19,00	= 9,08	= 10,91
Mali rantabilite oranı	: Dönem sonuçları (Kâr) / Öz kaynaklar*100	= 180,05	= 181,36	= 193,13	= 171,85	= 208,85
		= -	= -	= -	= -	= 0,31

Çizelge : 32 - Enerji sektörünün 2011-2015 yılları mali durumu

M a l i d u r u m	2011		2012		2013		2014		2015		Son iki yıl farkı	
	Bin TL	%	Bin TL	%	Bin TL	%	Bin TL	%	Bin TL	%	Bin TL	%
Kaynaklar (Pasif) :												
1 - Öz kaynaklar	28.606.322	52,3	30.018.867	50,0	27.386.957	52,5	28.891.117	59,9	29.015.023	63,4	123.906	0,4
2 - Yabancı kaynaklar :												
a) Uzun süreli	6.273.558	11,5	5.292.126	8,8	5.576.148	10,7	6.572.839	13,6	9.312.430	20,4	2.739.591	41,7
b) Kısa süreli	19.801.294	36,2	24.669.323	41,1	21.518.577	41,3	12.752.607	26,4	7.423.651	16,2	(5.328.956)	(41,8)
Toplam	26.074.852	47,7	29.961.449	50,0	27.094.725	52,0	19.325.446	40,1	16.736.081	36,6	(2.589.365)	(13,4)
3 - Yabancı kaynaklara sırayet eden zarar (-)					2.346.046	4,5						
Kaynaklar toplamı	54.681.174	100,0	59.980.316	100,0	52.135.636	100,0	48.216.563	100,0	45.751.104	100,0	(2.465.459)	(5,1)
Varlıklar (Aktif) :												
1 - Duran varlıklar :												
a) Bağlı değerler	28.319.614	51,8	27.868.426	46,5	23.634.808	45,3	25.939.775	53,8	26.968.859	58,9	1.029.084	4,0
b) Uzun sürede paraya çevrilebilir değerler	101.470	0,2	150.142	0,3	222.336	0,4	3.785.275	7,9	3.484.522	7,6	(300.753)	(7,9)
Toplam (1)	28.421.084	52,0	28.018.568	46,7	23.857.144	45,8	29.725.050	61,6	30.453.381	66,6	728.331	2,5
2 - Dönen varlıklar												
a) Kısa sürede paraya çevrilebilir değerler	24.907.057	45,5	29.395.103	49,0	25.353.134	48,6	16.508.969	34,2	14.632.526	32,0	(1.876.443)	(11,4)
b) Hazır değerler	1.353.033	2,5	2.566.645	4,3	2.925.358	5,6	1.982.544	4,1	665.197	1,5	(1.317.347)	(66,4)
Toplam (2)	26.260.090	48,0	31.961.748	53,3	28.278.492	54,2	18.491.513	38,4	15.297.723	33,4	(3.193.790)	(17,3)
Varlıklar toplamı	54.681.174	100,0	59.980.316	100,0	52.135.636	100,0	48.216.563	100,0	45.751.104	100,0	(2.465.459)	(5,1)

Mali rasyolar

Mali yeterlilik oranı (Finansman)	: Öz kaynaklar/yabancı kaynaklar*100	=	109,71	2011	100,19	2012	101,08	2013	149,50	2014	173,37	2015
Paraya çevrilebilir ve hazır değerlerin varlıklar toplamına oranı	: Paraya çevrilebilir ve hazır değerler/ Varlıklar toplamı*100	=	48,21	2011	53,54	2012	54,67	2013	46,20	2014	41,05	2015
Bağlı değerlerin öz kaynaklara oranı	: Bağlı değerler/Öz kaynaklar*100	=	99,00	2011	92,84	2012	86,30	2013	89,78	2014	92,95	2015
Disponibilitite oranı	: Hazır değerler / Kısa süreli borçlar*100	=	6,83	2011	10,40	2012	13,59	2013	15,55	2014	8,96	2015
Genişletilmiş likidite oranı	: Dönen varlıklar / Kısa süreli borçlar*100	=	132,62	2011	129,56	2012	131,41	2013	145,00	2014	206,07	2015
Mali rantabilite oranı	: Dönem sonuçları (Kâr) / Öz kaynaklar*100	=	4,05	2011	8,30	2012	0,80	2013	(5,6)	2014	2,6	2015

Çizelge : 33 - Ulaştırma-haberleşme sektörünün 2011-2015 yılları mali durumu

Mali durum	2011		2012		2013		2014		2015		Son iki yıl farkı	
	Bin TL	%	Bin TL	%	Bin TL	%	Bin TL	%	Bin TL	%	Bin TL	%
Kaynaklar (Pasif) :												
1 - Öz kaynaklar	25.292.118	69,5	28.690.733	63,8	34.579.970	68,3	40.248.029	68,2	47.571.930	70,8	7.323.901	18,2
2 - Yabancı kaynaklar :												
a) Uzun süreli	2.134.156	5,9	2.264.702	5,0	2.680.075	5,3	3.093.212	5,2	3.445.776	5,1	352.564	11,4
b) Kısa süreli	8.982.370	24,7	13.997.594	31,1	13.375.627	26,4	15.711.147	26,6	16.209.235	24,1	498.088	3,2
Toplam	11.116.526	30,5	16.262.296	36,2	16.055.702	31,7	18.804.359	31,8	19.655.011	29,2	850.652	4,5
3 - Yabancı kaynaklara sırayet eden zarar (-)												
Kaynaklar toplamı	36.408.644	100,0	44.953.029	100,0	50.635.672	100,0	59.052.388	100,0	67.226.941	100,0	8.174.553	13,8
Varlıklar (Aktif) :												
1 - Duran varlıklar :												
a) Bağlı değerler	20.437.406	56,1	23.879.815	53,1	29.894.217	59,0	36.313.608	61,5	43.068.255	64,1	6.754.647	18,6
b) Uzun sürede paraya çevrilebilir değerler	541.861	1,5	367.697	0,8	173.128	0,3	52.977	0,1	459.864	0,7	406.887	768,0
Toplam (1)	20.979.267	57,6	24.247.512	53,9	30.067.345	59,4	36.366.585	61,6	43.528.119	64,7	7.161.534	19,7
2 - Dönen varlıklar												
a) Kısa sürede paraya çevrilebilir değerler	14.130.120	38,8	18.644.307	41,5	17.630.980	34,8	18.332.686	31,0	18.233.508	27,1	(99.178)	(0,5)
b) Hazır değerler	1.299.257	3,6	2.061.210	4,6	2.937.347	5,8	4.353.117	7,4	5.465.314	8,1	1.112.197	25,5
Toplam (2)	15.429.377	42,4	20.705.517	46,1	20.568.327	40,6	22.685.803	38,4	23.698.822	35,3	1.013.019	4,5
Varlıklar toplamı	36.408.644	100,0	44.953.029	100,0	50.635.672	100,0	59.052.388	100,0	67.226.941	100,0	8.174.553	13,8

Mali rasyolar

Mali yeterlilik oranı (Finansman)	=	2011	2012	2013	2014	2015
		%	%	%	%	%
	=	227,52	176,42	215,38	214,04	242,03
Paraya çevrilebilir ve hazır değerlerin varlıklar toplamına oranı	=	43,87	46,88	40,96	38,51	35,94
Bağlı değerlerin öz kaynaklara oranı	=	80,81	83,23	86,45	90,22	90,53
Disponibilitite oranı	=	14,46	14,73	21,96	27,71	33,72
Genişletilmiş likidite oranı	=	171,77	147,92	153,77	144,39	146,21
Mali rantabilite oranı	=	-	-	4,39	(2,41)	2,1

Çizelge : 34- Ticaret sektörünün 2011-2015 yılları mali durumu

M a l i d u r u m	2011		2012		2013		2014		2015		Son iki yıl farkı	
	Bin TL	%	Bin TL	%	Bin TL	%	Bin TL	%	Bin TL	%	Bin TL	%
Kaynaklar (Pasif) :												
1 - Öz kaynaklar	4.324.258	50,2	4.252.310	51,7	3.831.924	49,9	4.167.259	57,9	4.812.802	49,2	645.543	15,5
2 - Yabancı kaynaklar :												
a) Uzun süreli	2.842.242	33,0	2.244.992	27,3	1.932.576	25,2	1.254.411	17,4	1.287.840	13,2	33.429	2,7
b) Kısa süreli	1.450.293	16,8	1.720.800	20,9	1.919.212	25,0	1.770.401	24,6	3.688.412	37,7	1.918.011	108,3
Toplam	4.292.535	49,8	3.965.792	48,3	3.851.788	50,1	3.024.812	42,1	4.976.252	50,8	1.951.440	64,5
3 - Yabancı kaynaklara sırayet eden zarar (-)												
Kaynaklar toplamı	8.616.793	100,0	8.218.102	100,0	7.683.712	100,0	7.192.071	100,0	9.789.054	100,0	2.596.983	36,1
Varlıklar (Aktif) :												
1 - Duran varlıklar :												
a) Bağlı değerler	1.881.890	21,8	1.885.238	22,9	1.098.716	14,3	1.147.487	16,0	1.153.447	11,8	5.960	0,5
b) Uzun sürede paraya çevrilebilir değerler	40.591	0,5	80.877	1,0	71.680	0,9	116.077	1,6	155.760	1,6	39.683	34,2
Toplam (1)	1.922.481	22,3	1.966.115	23,9	1.170.396	15,2	1.263.564	17,6	1.309.207	13,4	45.643	3,6
2 - Dönen varlıklar												
a) Kısa sürede paraya çevrilebilir değerler	5.801.891	67,3	5.315.711	64,7	5.242.344	68,2	4.295.689	59,7	6.762.783	69,1	2.467.094	57,4
b) Hazır değerler	892.421	10,4	936.276	11,4	1.270.972	16,5	1.632.818	22,7	1.717.064	17,5	84.246	5,2
Toplam (2)	6.694.312	77,7	6.251.987	76,1	6.513.316	84,8	5.928.507	82,4	8.479.847	86,6	2.551.340	43,0
Varlıklar toplamı	8.616.793	100,0	8.218.102	100,0	7.683.712	100,0	7.192.071	100,0	9.789.054	100,0	2.596.983	36,1

Mali rasyolar

Mali yeterlilik oranı (Finansman)	=	2011	2012	2013	2014	2015
		%	%	%	%	%
		100,74	107,22	99,48	137,77	96,72
Paraya çevrilebilir ve hazır değerlerin	: Öz kaynaklar/yabancı kaynaklar*100					
Paraya çevrilebilir ve hazır değerlerin	Paraya çevrilebilir ve hazır					
varlıklar toplamına oranı	değerler/ Varlıklar toplamı*100	=	78,16	85,70	84,05	88,22
Bağlı değerlerin öz kaynaklara oranı	: Bağlı değerler/Öz kaynaklar*100	=	43,52	28,67	27,54	23,97
Disponibilite oranı	: Hazır değerler / Kısa süreli borçlar*100	=	61,53	66,22	92,23	46,55
Genişletilmiş likidite oranı	: Dönen varlıklar / Kısa süreli borçlar*100	=	461,58	339,37	334,87	229,91
Mali rantabilite oranı	: Dönem sonuçları (Kâr) / Öz kaynaklar*100	=	3,65	5,70	6,25	7,62

Çizelge : 36- Mali kuruluşların 2011-2015 yılları mali durumu

M a l i d u r u m	2011		2012		2013		2014		2015		Son iki yıl farkı	
	Bin TL	%	Bin TL	%	Bin TL	%	Bin TL	%	Bin TL	%	Bin TL	%
Kaynaklar (Pasif) :												
1 - Öz kaynaklar	35.230.813	12,8	44.126.628	14,6	48.076.399	12,2	61.266.550	13,4	68.575.606	12,2	7.309.056	11,9
2 - Yabancı kaynaklar :												
a) Uzun süreli	18.929.321	6,9	27.666.387	9,2	40.294.197	10,2	54.967.255	12,0	73.903.172	13,1	18.935.917	34,4
b) Kısa süreli	222.149.105	80,4	230.515.214	76,3	305.308.691	77,6	342.230.117	74,6	419.782.173	74,7	77.552.056	22,7
Toplam	241.078.426	87,2	258.181.601	85,4	345.602.888	87,8	397.197.372	86,6	493.685.345	87,8	96.487.973	24,3
3 - Azımlık payları												
Kaynaklar toplamı	276.309.239	100,0	302.308.229	100,0	393.679.287	100,0	458.463.922	100,0	562.260.951	100,0	103.797.029	22,6
Varlıklar (Aktif) :												
1 - Duran varlıklar :												
a) Bağlı değerler	3.804.671	1,4	5.085.976	1,7	5.854.469	1,5	9.311.734	2,0	11.604.529	2,1	2.292.795	24,6
b) Uzun sürede paraya çevrilebilir değerler	163.962.179	59,3	136.913.755	45,3	134.583.567	34,2	199.256.400	43,5	288.812.363	51,4	89.555.963	44,9
Toplam (1)	167.766.850	60,7	141.999.731	47,0	140.438.036	35,7	208.568.134	45,5	300.416.892	53,4	91.848.758	44,0
2 - Dönen varlıklar												
a) Kısa sürede paraya çevrilebilir değerler	78.904.782	28,6	116.616.691	38,6	196.069.106	49,8	187.921.376	41,0	186.525.583	33,2	(1.395.793)	(0,7)
b) Hazır değerler	29.637.607	10,7	43.691.807	14,5	57.172.145	14,5	61.974.412	13,5	75.318.476	13,4	13.344.064	21,5
Toplam (2)	108.542.389	39,3	160.308.498	53,0	253.241.251	64,3	249.895.788	54,5	261.844.059	46,6	11.948.271	4,8
Varlıklar toplamı	276.309.239	100,0	302.308.229	100,0	393.679.287	100,0	458.463.922	100,0	562.260.951	100,0	103.797.029	22,6

Mali rasyolar

Mali yeterlilik oranı (Finansman)	: Öz kaynaklar/yabancı kaynaklar*100	=	2011	2012	2013	2014	2015
			%	%	%	%	%
			14,61	17,09	13,91	15,42	13,89
Paraya çevrilebilir ve hazır değerlerin varlıklar toplamına oranı	: Paraya çevrilebilir ve hazır değerler/ Varlıklar toplamı*100	=	98,62	98,32	98,51	97,97	97,94
Bağlı değerlerin öz kaynaklara oranı	: Bağlı değerler/Öz kaynaklar*100	=	10,80	11,53	12,18	15,20	16,92
Disponibilitite oranı	: Hazır değerler / Kısa süreli borçlar*100	=	13,34	18,95	18,73	18,11	17,94
Genişletilmiş likidite oranı	: Dönen varlıklar / Kısa süreli borçlar*100	=	48,86	69,54	82,95	73,02	62,38
Mali rantabilite oranı	: Dönem sonuçları (Kâr) / Öz kaynaklar*100	=	19,49	17,70	18,68	15,79	16,68

KİT'lerin mali durumlarıyla ilgili olarak, gerek sektörler bazında yapılan incelemede, gerekse bu raporun 3 ve 4 numaralı eklerinde kaynak ve varlıkların ayrıntısı verildiğinden, aşağıda sektörler itibarıyla yapılan mali durum değerlendirmelerinde genel bilgilere yer verilmiştir.

a) Tarım sektörü:

Tarım sektöründe faaliyet gösteren tek KİT olan TİGEM'in 2015 yılı kaynak ve varlıkları 2011 yılına göre %115,3, bir önceki döneme göre ise %7,4 oranında artmıştır.

2015 yılında iklim şartlarının olumlu olmasıyla TİGEM, net satışlarını bir önceki döneme göre %16 artmış, böylece, dönem zararı 45 milyon TL azalarak 80 milyon TL'ye gerilemiştir. 2014 yılındaki zarar 2015 yılını da etkilediğinden, Teşekkülün yeterli fon oluşturamaması sonucu banka kredilerinde artış devam etmiştir. Yeterli gelir elde edemeyen kuruluşun mali bünyesinde, yabancı kaynakların ağırlığı artmış, öz kaynak-yabancı kaynak dengesi yabancı kaynaklar lehine değişmiştir. Diğer bir ifade ile Teşekkül üretim kapasitesini yenilemek ve arttırmak için gerçekleştirdiği yatırımları büyük ölçüde yabancı kaynaklarla finanse etmektedir.

b) Sanayi sektörü:

Sanayi sektöründe faaliyet gösteren KİT'lerin 2011-2015 dönemine ait mali durumları madencilik, imalat ve enerji alt sektörleri bazında aşağıda incelenmiştir.

2015 yılı itibarıyla madencilik sektöründe faaliyet gösteren 4 kuruluşun toplam varlıkları sanayi sektörünün %27,9'unu oluşturmuştur.

Madencilik alt sektöründe faaliyet gösteren KİT'lerin 2015 yılı toplam kaynak ve varlıkları 2011 yılı değerlerine göre %79,7 oranında, bir önceki yıla göre ise %21,9 oranında artmıştır.

Mali yeterlilik oranının önceki döneme göre yaklaşık 63,4 puan düşmesinde TPAO'nun yatırımlarının finansmanı için faize tabi uzun vadeli yabancı kaynaklara yönelmesi etkili olmuştur. 2015 yılında TPAO'nun toplam varlıklarının %43'ü yabancı kaynaklarla karşılanmıştır.

Mali rantabilite oranının önceki döneme göre yaklaşık 9,4 puan düşmesinde ise TPAO'nun 2015 yılı dönem kârının önceki döneme göre azalması ve TTK Genel Müdürlüğünün dönem zararının artması etkili olmuştur.

2015 yılında imalat sanayinde faaliyet gösteren 10 kuruluşun toplam kaynak ve varlıkları sanayi sektörünün %11,4'ünü oluşturmuştur.

İmalat sektöründe faaliyet gösteren KİT'lerin 2014 yılı toplam kaynak ve varlıkları, 2011 yılı değerlerine göre %7,5 oranında ve bir önceki yıla göre %2,3 oranında artmıştır.

Sektör varlıklarından önceki yıla göre uzun sürede paraya çevrilebilir değerlerde görülen %69,7'lik gerileme T.Şeker Fabrikaları AŞ'nin uzun süreli ticari alacaklarından gerçekleştirdiği tahsilatlardan kaynaklanmıştır. Kuruluş tahsilatlarıyla banka kredilerini karşılama yoluna gitmiş ve sektörün yabancı kaynak kullanımı geçen yıla göre %14,6 oranında azalış göstermiştir.

Hazine tarafından sektörde yer alan MKE, ÇAY-KUR ve ESK'ye sermaye ödemesi yapılması sonucunda öz kaynaklar geçen yıla göre %15 artış göstermiştir.

Sektörü oluşturan kuruluşlar 2015 yılını toplam 15,5 milyon TL kâr ile kapatmıştır. Sektörde yer alan diğer kuruluşlar 2015 yılını kârla kapatmalarına rağmen T. Şeker Fabrikaları AŞ'nin 100,3 milyon TL, TEMSAN'ın 42,8 milyon TL, TÜDEMSAŞ'ın 8,9 milyon TL ve Doğusan AŞ'nin 1,4 milyon TL zarar etmesi sektörün finansal yapısını olumsuz etkilemektedir.

2015 yılı itibarıyla enerji sektöründe yer alan 5 kuruluşun toplam kaynak ve varlıkları sanayi sektörünün %60,7'sini oluşturmuştur.

Enerji sektöründe faaliyet gösteren KİT'lerin 2015 yılı toplam kaynak ve varlıkları 2011 yılı değerlerine göre %16,3 oranında, bir önceki yıla göre ise %5,1 oranında azalmıştır. Söz konusu azalışlar enerji sektöründe gerçekleşen özelleştirmelerden kaynaklanmıştır.

2015 yılında, TETAŞ'ın 559 milyon TL ve TEDAŞ'ın 191 milyon TL dönem zararı ile faaliyetlerini neticelendirmelerine rağmen TEİAŞ, EÜAŞ ve Ankara Doğal Elektrik Üretim AŞ'nin kâr elde etmesi nedeniyle, sektör toplamda dönemi 1,3 milyar TL kâr ile kapatmıştır.

c) Hizmetler sektörü:

Ulaştırma-haberleşme alt sektöründe faaliyet gösteren KİT'lerin 2015 yılı toplam kaynak ve varlıkları 2011 yılına göre %84,6 oranında, bir önceki döneme göre ise %13,8 oranında artmıştır.

2011 ve 2012 yıllarını zararlar kapatan sektör, 2013 yılında 1,5 milyar TL kâra geçmiş olmasına rağmen 2014 yılında kârlılığını sürdüremeyerek 2014 yılında da 968 milyon TL zarar etmiş, 2015 yılında TCDD'nin 2,1 milyar TL tutarındaki dönem zararına rağmen, sektörde faaliyet gösteren diğer kuruluşların kârlarının 3,1 milyar TL olarak gerçekleşmesinin etkisiyle sektör 2015 yılını 1 milyar TL kârla kapatmıştır.

TCDD'nin 2009-2015 faaliyet dönemleri zararlar sonuçlandığından, iç kaynak yaratılamamakta; kaynak ihtiyacı sürekli olarak Hazine tarafından yapılan sermaye artışları ve Hazine devirli/garantili yurt dışı krediler ile karşılanabilmektedir. Bu kapsamda 2015 yılında 6,1 milyar TL sermayeye mahsuben Hazine tarafından ödenmiştir.

Ticaret alanında faaliyet gösteren 3 kuruluşun 2015 yılı toplam kaynak ve varlıkları 2011 yılına göre %13,6, bir önceki döneme göre ise %36,1 oranında artmıştır.

Sektörün büyük kuruluşu TMO, her yıl Bakanlar Kurulunca çıkarılan kararnamelerle, tarım ürünlerinin destekleme alımı ve satımında görevlendirilmektedir. İlgili kararnamelerde, verilen görev sonucu meydana gelen zararların Hazine'ce karşılanması gerektiği, ayrıca TMO'nun ürün alımları için gerek duyacağı finansmanın, görev zararlarının ödenmesi için Genel Bütçeye konulan ödenekten yapılacak aktarmalar, T.C. Merkez Bankası'nca sağlanacak reeskont kredisi ve iç ve dış piyasalardan temin edilecek krediler ile karşılanması öngörülmektedir. Kuruluşun görev zararı nedeniyle Hazineden alacakları 2014 yıl sonu itibarıyla 981,2 milyon TL iken, 2015 yılında 772,2 milyon TL artarak 1.753,4 milyon TL'ye yükselmiştir.

Kuruluş, zaman zaman ortaya çıkan nakit ihtiyacını karşılamak için doğacak görev zararlarına mahsuben Hazine'den avans kullanmış olup, 2015 yılında kullanılan 1.059 milyon TL tutarındaki kaynakla birlikte Hazine'ye borçlar tutarı 1.137,6 milyon TL'ye ulaşmıştır. Hazine'den kullanılan avansların mahsup edilmesinden sonra 2014 yıl sonu itibarıyla 902,6 milyon TL olarak gerçekleşen Hazine'den net alacaklar 2015 yıl sonu itibarıyla 615,8 milyon TL'ye düşmüştür.

2015 yılında DMO 203,5 milyon TL, TMO 149,7 milyon TL ve Türkiye Petrolleri Petrol Dağıtım AŞ 13,6 milyon TL kâr elde etmiştir.

2015 yılında, diğer hizmetler alt sektöründe yer alan 8 kuruluşun varlık toplamı geçen yıla göre %0,9 oranında azalışla 1,2 milyar TL'ye gerilemiştir.

d) Mali kuruluşlar:

2015 yılında sektörde bulunan 19 şirketin kaynakları toplamı son beş yılda %103,5 oranında artarken, son dönem yıllık artışı %22,6 ile üretici fiyatları artış endeksinin oldukça üzerinde gerçekleşmiştir.

2014 yılında toplam kaynakların %86,6'sı yabancı kaynak, %13,4'ü öz kaynaklardan oluşmakta iken, 2015 yılında bu değerler sırasıyla %87,8 ve %12,2 olarak gerçekleşmiş; sektörün mali yeterlilik oranı da 2015 yılında 1,5 puan azalışla %13,9'a gerilemiştir.

Sektörün kullandığı yabancı kaynaklar önceki döneme göre %24,3 oranında artış gösterirken, öz kaynak artışı %11,9 seviyesinde olmuştur.

Sektörün öz kaynak kârlılığı önceki döneme göre yaklaşık 0,9 puan artarak %16,7 seviyesine yükselmiştir. Sektörü oluşturan kuruluşların 2015 yılı dönem kârları toplamı 11,4 milyar TL olmuştur.

3- Finansman programı ve gerçekleşmesi:

KİT'ler, bağlı ortaklıkları, özelleştirme programındaki kuruluşları ve özel kanunlara tabi kuruluşları içeren 2015 yılı genel yatırım ve finansman programında; 6 milyar TL kaynak yaratılacağı; 7,5 milyar TL yatırım, 2,8 milyar TL stok artışı, 547,6 milyon TL sabit kıymet azalışı ve 43,1 milyon TL sermaye iştirakiyle birlikte toplam 3,9 milyar TL borçlanma gereğinin doğacağı; bu tutarın, 12,5 milyar TL'sinin sermaye artışı ve 2,2 milyar TL'sinin görev zararıyla karşılanacağı; 56,2 milyon TL net faiz ödemesinden sonra 10,9 milyar TL tutarında faiz dışı fazla oluşacağı öngörülmüştür.

Genel yatırım ve finansman programları Hazine Müsteşarlığı tarafından takip edilmekte olan KİT'ler, bağlı ortaklıkları, özelleştirme programındaki kuruluşlar ve özel kanunlara tabi kuruluşlar için 2015 yılında kaynak, ödeme ve yatırım dengesi ile finansman ihtiyacı, temin edilen finansmanın kaynaklarına ilişkin program ve gerçekleşme tutarları son beş yıl gerçekleştirmeleri ile birlikte 37 sayılı, 2015 yılına ilişkin finansman sonuçlarının İDT, KİK, özelleştirme programındaki kuruluşlar ve özel kanunlara tabi kuruluşlar bazında dağılımı 37/a sayılı çizelgede gösterilmiştir.

Çizelge: 37- 2011-2015 yılları finansman sonuçları(*)

Finansman programı büyüklükleri	(Bin TL)					Son iki yıl farkı	
	2011	2012	2013	2014	2015	Tutar	(%)
I-Yaratılan fonlar (I+2):							
1-Ayrılmış dönem kâr veya zararı (-) (A+B+C+D+E):	2.899.743	3.989.183	(2.027.676)	(3.768.055)	4.675.288	8.443.343	(224,1)
A-Dönem kâr veya zararı (-):	6.016.877	7.318.285	5.135.349	1.796.494	7.739.515	5.943.021	330,8
B-Görev zararı (tahakkuk eden) (-)	2.590.485	4.313.555	2.072.222	(1.013.204)	3.608.431	4.621.635	(456,1)
C-Amortisman (cari dönemde ayrılan) (+)	(1.965.996)	(1.579.211)	(1.761.227)	(1.801.810)	(1.939.016)	(137.206)	7,6
D-Karşılık giderleri (cari dönemde ayrılan) (+)	3.710.006	3.876.069	3.679.392	4.131.333	4.367.422	236.089	5,7
E-Kur farkları (+)	574.790	558.139	487.214	106.208	947.769	841.561	792,4
1.107.592	149.733	657.748	373.967	754.909	380.942	101,9	
(3.117.134)	(3.329.102)	(7.163.025)	(5.564.549)	(3.064.227)	2.500.322	(44,9)	
2-Kanuni yükümlülükler (-):	8.267.615	9.884.518	5.471.448	11.353.692	13.077.583	1.723.891	15,2
II-Toplam finansman ihtiyacı:	6.292.255	6.426.637	7.216.094	8.588.170	9.192.603	604.433	7,0
-Yatırım	2.003.532	2.266.482	1.453.818	(2.370.856)	1.588.801	3.959.657	(167,0)
-Stok artışı	(77.860)	1.161.375	(3.007.347)	4.020.283	389.062	(3.631.221)	(90,3)
-Sabit kıymet artışı	49.688	30.024	(191.117)	1.116.095	1.907.117	791.022	70,9
-Bağı ortaklık ve iştiraklerdeki sermaye artışı	5.367.872	5.895.335	7.499.124	15.121.747	8.402.295	(6.719.452)	(44,4)
III-Borçlanma geteği (I-II)	118.023	(315.596)	(528.122)	(250.712)	(272.346)	(21.634)	8,6
IV-Net faiz ödemesi:	(469.004)	(662.589)	(758.194)	(563.548)	(573.445)	(9.897)	1,8
-Faiz gelirleri (-)	587.027	346.993	230.072	312.836	301.099	(11.737)	(3,8)
-Faiz giderleri (+)	(5.249.849)	(5.579.739)	(8.027.246)	(15.372.459)	(8.674.641)	6.697.818	(43,6)
V-Faiz dışı fazla (bütçe transferleri hariç) (III-IV)	9.041.403	7.416.718	9.510.487	15.435.243	11.767.002	(3.668.241)	(23,8)
VI-Toplam bütçe ve fon transferleri (tahsil veya mahsup olunan):	6.468.284	5.504.466	7.856.462	13.136.862	9.499.959	(3.636.903)	(27,7)
-Sermaye	2.550.662	1.887.577	1.627.094	2.298.381	2.264.844	(33.537)	(1,5)
-Görev zararı	22.457	24.675	26.931	-	2.199	2.199	
-Yardım	3.791.554	1.836.979	1.483.241	62.784	3.092.361	3.029.577	4.825,4
VII-Transferler sonrası faiz dışı fazla (VI-V)							

(*) Mali kuruluşlar hariç.

Çizelge: 37/a - 2015 yılı finansman durumu(*)

Finansman programı büyüklükleri	İDT		KİK		Özel programdaki kuruluşlar		Özel kanunlara tabi kuruluşlar		KİT toplamı	
	Program	Gerçekleşme	Program	Gerçekleşme	Program	Gerçekleşme	Program	Gerçekleşme	Program	Gerçekleşme
I-Yaratılan fonlar (I+2):	4.403.970	2.826.915	1.120.637	1.250.955	(34.070)	15.005	465.976	582.413	5.956.513	4.675.288
1-Ayıklanmış dönem kâr veya zararı (-) (A+B+C+D+E):	6.149.674	4.490.151	2.211.617	2.369.459	(34.070)	22.094	683.075	857.811	9.010.296	7.739.515
A-Dönem kâr veya zararı (-):	3.869.937	1.298.344	1.662.329	1.918.177	(270.424)	(251.162)	366.754	643.072	5.628.596	3.608.431
B-Görev zararı (tahakkuk eden) (-)	(1.928.198)	(1.939.016)							(1.928.198)	(1.939.016)
C-Amortisman (cari dönemde ayrılan) (+)	3.647.525	3.471.627	539.628	443.274	236.204	258.818	302.631	193.703	4.725.988	4.367.422
D-Karşılık giderleri (cari dönemde ayrılan) (+)	37.920	910.185	4.760	4.434	150	12.114	13.690	21.036	56.520	947.769
E-Kur farkları (+)	522.490	749.011	4.900	3.574		2.324			527.390	754.909
2-Kanuni yükümlülükler (-):	(1.745.704)	(1.663.236)	(1.090.980)	(1.118.504)		(7.089)	(217.099)	(275.398)	(3.053.783)	(3.064.227)
II-Toplam finansman ihtiyacı:	8.442.763	11.977.014	807.440	660.142	19.320	47.806	554.318	392.621	9.823.841	13.077.583
-Yatırım	6.409.393	8.347.842	549.810	418.088	22.510	16.683	540.988	409.990	7.522.701	9.192.603
-Stok artışı	2.823.733	1.610.052	(2.153)	3.802	(14.345)	(17.465)	(1.593)	(7.588)	2.805.642	1.588.801
-Sabit kıymet artışı	(833.505)	112.003	259.783	238.252	11.155	48.588	14.923	(9.781)	(547.644)	389.062
-Bağlı ortaklık ve iştiraklerdeki sermaye artışı	43.142	1.907.117							43.142	1.907.117
III-Borçlanma gereği (II-I)	4.038.793	9.150.099	(313.197)	(590.813)	53.390	32.801	88.342	(189.792)	3.867.328	8.402.295
IV-Net faiz ödemesi:	331.981	32.767	(78.414)	(82.506)	(65.030)	(66.512)	(132.366)	(156.095)	56.171	(272.346)
-Faiz gelirleri (-)	(99.991)	(262.036)	(78.414)	(82.506)	(66.730)	(72.808)	(132.366)	(156.095)	(377.501)	(573.445)
-Faiz giderleri (+)	431.972	294.803			1.700	6.296			433.672	301.099
V-Faiz dışı fazla (bütçe transferleri hariç) (IV-III)	(3.706.812)	(9.117.332)	234.783	508.307	(118.420)	(99.313)	(220.708)	33.697	(3.811.157)	(8.674.641)
VI-Toplam bütçe ve fon transferleri (tahsil veya mahsup olunan):	10.677.782	11.619.452	3.986.975		83.000	147.550			14.747.757	11.767.002
-Sermaye	8.436.165	9.352.409	3.986.975		83.000	147.550			12.506.140	9.499.959
-Görev zararı	2.241.617	2.264.844							2.241.617	2.264.844
-Yardım		2.199								2.199
VII-Transferler sonrası faiz dışı fazla (V+VI)	6.970.970	2.502.120	4.221.758	508.307	(35.420)	48.237	(220.708)	33.697	10.936.600	3.092.361

(*)Mali kuruluşlar hariç.

2015 yılında genel yatırım ve finansman programına tabi KİT'ler, bağlı ortaklıkları, özelleştirme programındaki kuruluşlar ve özel kanunlara tabi kuruluşlar toplamda 4,7 milyar TL kaynak yaratmış; 9,2 milyar TL yatırım, 1,6 milyar TL tutarındaki stok artışı, 389,1 milyon TL tutarında sabit kıymet artışı ve 1,9 milyar TL tutarındaki sermaye iştiraki neticesinde 8,4 milyar TL tutarında finansman açığı ortaya çıkmış; bu tutarın, 9,5 milyar TL'si sermaye artışı ve 2,3 milyar TL'si görev zararıyla karşılanmış, bir kuruluşa 2,2 milyon TL yardım yapılmış, 272,3 milyon TL net faiz ödemesinden sonra 3,1 milyar TL faiz dışı fazla oluşmuştur.

2014 yılında fon yaratamayan kuruluşların, 2015 yılında 4,7 milyar TL fon yaratması nedeniyle borçlanma ihtiyacı geçen yıla göre %44,4 oranında azalmıştır. Hazine tarafından yapılan toplam 11,8 milyar TL transferler sonucunda kuruluşlar 2015 yılını 3,1 milyar TL faiz dışı fazla ile kapatmışlardır.

E-İŞLETME ÇALIŞMALARI

1-Alımlar:

Kamu hukukuna tâbi olan veya kamu kaynağı kullanan kurum ve kuruluşların yapacakları ihalelerde uygulanacak esas ve usulleri belirleyen 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu, 22.01.2002 tarih ve 24648 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak 01.01.2003 tarihi itibarıyla yürürlüğe girmiştir. KİT'ler, 4734 sayılı Kanun'un 2/b maddesi ile Kamu İhale Kanunu kapsamı içinde yer almaktadır. 4603 sayılı Kanuna tabi bankaların ise sadece yapım işleri kanun kapsamında bulunmaktadır. 13.02.2011 tarih 6111 sayılı Kanun ile bu bankaların doğrudan veya dolaylı olarak birlikte ya da ayrı ayrı sermayesinin yarısından fazlasına sahip buldukları şirketlerin yapım ihaleleri dışındaki mal ve hizmet alımları, Kamu İhale Kanunu'nun kapsamı dışına çıkarılmıştır.

Kamu İhale Kanunu'nun 2 nci maddesinin son fıkrasında; enerji, su, ulaştırma ve telekomünikasyon sektörlerinde faaliyet gösteren teşebbüs, işletme ve şirketlerin bu Kanun kapsamı dışında olduğu belirtilirken, geçici 4 üncü maddesinde bu kuruluşların kendi kanunları yürürlüğe girinceye kadar 4734 sayılı Kanuna tabi olacakları belirtilmiştir. Ancak, söz konusu kanuni düzenlemenin yapılmamış olması sebebiyle, bu kuruluşlarda 4734 sayılı Kanun uygulanmaya devam edilmektedir.

Kamu İhale Kanunu'ndan istisna tutulan mal ve hizmetler, Kanun'un 3 üncü maddesinde düzenlenmiştir. Söz konusu maddenin (g) fıkrasına göre; KİT'ler ile sermayesinin yarısından fazlasına sahip buldukları her çeşit kuruluş, müessese, birlik, işletme ve şirketlerin; doğrudan mal ve hizmet üretimine veya ana faaliyetlerine yönelik ihtiyaçlarının temini için yapacakları, yaklaşık maliyeti ve sözleşme bedeli, 2015 yılı için 7.726.990 TL'yi aşmayan mal veya hizmet alımları istisna kapsamındadır. İstisna kapsamındaki mal ve hizmetler, kanunun geçici 4 üncü maddesi kapsamında, ilgili kuruluşların talebi üzerine Kamu İhale Kurumu tarafından belirlenmektedir.

19.02.2014 tarih 28918 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 6518 sayılı Kanun ile, 4734 sayılı Kanun'da değişikliğe gidilmiş, birden fazla idarenin ortak ihtiyaçları için ihale yapılması, diğer kamu kurumlarından Kamu İhale Kurumu'na yapılacak görevlendirmeler hükme bağlanmıştır. Ayrıca aynı Kanunla; yenilik, yerleşme ve teknoloji transferini sağlamaya yönelik sanayi katılımı veya off-set uygulamaları içeren mal ve hizmet alımları Kamu İhale Kanunu kapsamı dışına çıkarılmıştır.

11.09.2014 tarih 29116 (Mükerrer) sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 6552 sayılı Kanun ile de, 4734 sayılı Kanun'un personel çalıştırılmasına dayalı hizmet alımlarına ilişkin maddelerinde çeşitli değişiklikler yapılmıştır.

07.04.2015 tarih 29319 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 6637 sayılı Kanun ile, Türkiye Radyo-Televizyon Kurumu Genel Müdürlüğü'nün her türlü program, haber, yapım ve yayınlarla ilgili olarak Anadolu Ajansı Türk Anonim Şirketinden yapacağı mal ve hizmet alımları, ceza ve ihalelerden yasaklama hükümleri hariç, Kamu İhale Kanunu kapsamı dışına çıkarılmıştır. Kanun'un yayımlandığı 2002 yılında 6 bent olarak düzenlenen istisnalar, ilgili maddede yapılan değişikliklerle 2015 yıl sonu itibarıyla 20 bent olmuş ve istisnaların kapsamı genişletilmiştir.

KİT'lerin 2011-2015 yılları sektörler itibarıyla mal alımları cari fiyatlarla 41/a, 2003 yılı sabit fiyatlarıyla 41/b, 2011-2015 yılları mal alımlarının gruplar itibarıyla dağılımı 42, 2015 yılı mal alımlarının sektörel ayrıntısı 42/a, sektörler itibarıyla dış alımlar 43, hizmet alımları 44, 2015 yılında yüksek tutarlı alımı olan 25 kuruluşun 2011-2015 yılları ilk madde ve malzeme alımları 45 sayılı çizelgede gösterilmiştir.

Çizelge: 38/a – KİT'lerin sektörler itibarıyla tüm mal alımları

(Bin TL)

Sektörler	2011	2012	2013	2014	2015	Son iki yıl farkı	
						Tutar	%
a) Tarım	147.010	177.961	199.022	218.362	229.993	11.631	5,3
b) Sanayi:							
ba) Madencilik	1.937.674	1.703.540	2.233.927	2.812.591	2.781.188	(31.403)	(1,1)
bb) İmalat	3.669.167	3.962.279	4.188.435	4.502.538	5.137.140	634.602	14,1
bc) Enerji	20.309.557	24.554.875	18.714.025	22.193.985	17.827.679	(4.366.306)	(19,7)
Toplam (b)	25.916.398	30.220.694	25.136.387	29.509.114	25.746.007	(3.763.107)	(12,8)
c) Hizmetler							
ca) Ulaş.-haberleş.	27.981.199	35.008.431	32.179.003	39.545.036	34.200.160	(5.344.876)	(13,5)
cb) Ticaret	4.742.920	6.091.947	6.023.539	5.958.575	10.337.164	4.378.589	73,5
cc) Diğer hizmet	7.407	6.272	5.544	5.956	4.268	(1.688)	(28,3)
Toplam(c)	32.731.526	41.106.650	38.208.086	45.509.567	44.541.592	(967.975)	(2,1)
d) Mali kuruluşlar	151.833	216.857	221.146	431.745	249.805	(181.940)	(42,1)
Genel toplam	58.946.767	71.722.162	63.764.641	75.668.788	70.767.397	(4.901.391)	(6,5)

Çizelge: 38/b- KİT'lerin sektörler itibarıyla tüm mal alımları (2003 yılı fiyatlarıyla)

(Bin TL)

Sektörler	2011	2012	2013	2014	2015	Son iki yıl farkı	
						Tutar	%
a) Tarım	72.659	85.851	89.755	92.589	92.252	(337)	(0,4)
b) Sanayi:							
ba) Madencilik	957.680	821.815	1.007.453	1.192.584	1.115.554	(77.030)	(6,5)
bb) İmalat	1.813.457	1.911.467	1.888.895	1.909.149	2.060.543	151.394	7,9
bc) Enerji	10.037.838	11.845.663	8.439.625	9.410.611	7.150.808	(2.259.803)	(24)
Toplam (b)	12.808.974	14.578.944	11.335.973	12.512.345	10.326.905	(2.185.439)	(17,5)
c) Hizmetler:							
ca) Ulaş.-haberleşme	13.829.486	16.888.625	14.512.042	16.767.739	13.717.925	(7.366.033)	(43,9)
cb) Ticaret	2.344.151	2.938.852	2.716.487	2.526.533	4.146.309	(64.964)	(2,6)
cc) Diğer hizmet	3.661	3.026	2.500	2.525	1.712	412	16,3
Toplam(c)	16.177.297	19.830.503	17.231.030	19.296.797	17.865.946	(1.430.851)	(7,4)
d) Mali kuruluşlar	75.042	104.615	99.732	183.067	100.199	(82.868)	(45,3)
Genel toplam	29.133.974	34.599.914	28.756.489	32.084.797	28.385.302	(3.699.495)	(11,5)

Çizelge: 39- Gruplar itibarıyla KİT'lerin 2011-2015 dönemi mal alımları

(Bin TL)

Alımlar	2011	2012	2013	2014	2015	Son iki yıl farkı	
						Tutar	%
-İlk madde	10.595.911	12.013.711	10.416.924	13.485.535	9.863.425	(3.622.110)	(26,9)
-İşl. malzemesi ve yedek	1.273.606	1.582.805	1.333.921	2.390.062	1.968.552	(421.510)	(17,6)
-Ticari mal	46.728.657	57.843.057	51.759.633	59.337.647	58.486.941	(850.706)	(1,4)
-Diğer alımlar	348.593	282.589	254.163	455.544	448.479	(7.065)	(1,6)
Toplam	58.946.767	71.722.162	63.764.641	75.668.788	70.767.397	(4.901.391)	(6,5)

Çizelge: 39/a - KİT'lerin 2015 yılı mal alımlarının gruplar itibarıyla ayrıntısı

(Bin TL)

Alımlar	İlk madde	İşletme malz. ve yedek	Ticari mal	Diğer alımlar	Toplam
a) Tarım	21.573	205.173	3.247	-	229.993
b) Sanayi:					
ba) Madencilik	596.920	513.657	1.670.611	-	2.781.188
bb) İmalat	4.181.623	787.117	168.400	-	5.137.140
bc) Enerji	4.274.376	144.552	13.408.751	-	17.827.679
Toplam (b)	9.052.919	1.445.326	15.247.762	-	25.746.007
c) Hizmetler:					
ca)Ulaştırma.-haberleşme	649.626	267.239	33.161.319	121.976	34.200.160
cb)Ticaret	138.816	48.442	10.073.678	76.228	10.337.164
cc) Diğer hizmet	448	944	-	2.876	4.268
Toplam(c)	788.890	316.625	43.234.997	201.080	44.541.592
d) Mali kuruluşlar	43	1.428	935	247.399	249.805
Genel toplam	9.863.425	1.968.552	58.486.941	448.479	70.767.397

Çizelge: 40- KİT'lerin sektörler itibarıyla dış mal alımları

(Bin TL)

Sektörler	2011	2012	2013	2014	2015	Son iki yıl farkı	
						Tutar	%
a) Tarım	324	169	263	26	60	34	130,8
b) Sanayi:							
ba) Madencilik	9.034	14.451	527.694	300.986	384.327	83.341	27,7
bb) İmalat	542.648	399.976	157.299	219.454	221.737	2.283	1,0
bc) Enerji	11.136	5.886	202	7.215	107	(7.108)	(98,5)
Toplam (b)	562.818	420.313	685.195	527.655	606.171	78.516	14,9
c) Hizmetler							
ca)Ulaş.-haberleşme	27.082.875	34.156.918	29.646.497	36.213.952	32.521.801	(3.692.151)	(10,2)
cb)Ticaret	468.021	9.180	153.442	1.985.981	1.215.585	(770.396)	(38,8)
cc)Diğer hizmet	3.308						
Toplam(c)	27.554.204	34.166.098	29.799.939	38.199.933	33.737.386	(4.462.547)	(11,7)
d) Mali kuruluşlar	85.463	122.678	37.734	105.078	1.223	(103.855)	(98,8)
Genel toplam	28.202.809	34.709.258	30.523.131	38.832.692	34.344.840	(4.487.852)	(11,6)

Çizelge : 41- KİT'lerin sektörler itibarıyla hizmet alımları

(Bin TL)

Sektörler	2011	2012	2013	2014	2015	Son iki yıl farkı	
						Tutar	%
a) Tarım	59.036	71.134	88.510	103.871	114.118	10.247	9,9
b) Sanayi:							
ba) Madencilik	549.374	677.984	697.791	660.411	980.742	320.331	48,5
bb) İmalat	277.654	308.410	358.272	407.636	440.019	32.383	7,9
bc) Enerji	727.176	880.283	467.902	600.593	602.779	2.186	0,4
Toplam (b)	1.554.204	1.866.677	1.523.965	1.668.640	2.023.540	354.900	21,3
c) Hizmetler:							
ca)Ulaş.-haberleşme	651.033	697.213	793.056	1.000.697	1.356.085	355.388	35,5
cb)Ticaret	115.530	139.466	140.138	207.827	162.352	(45.475)	(21,9)
cc)Diğer hizmet	24.701	41.737	82.392	25.145	20.289	(4.856)	(19,3)
Toplam(c)	791.264	878.416	1.015.586	1.233.669	1.538.726	305.057	24,7
d) Mali kuruluşlar	512.784	500.262	658.486	795.506	582.112	(213.394)	(26,8)
Genel toplam	2.917.288	3.316.489	3.286.547	3.801.686	4.258.496	456.810	12,0

Çizelge: 42- 2015 yılında yüksek tutarlı mal alımı olan 25 kuruluş

(Bin TL)

Kuruluş	Sektör	2011	2012	2013	2014	2015	Son iki yıl farkı	
							Tutar	%
1 BOTAŞ	Ulaştırma	27.180.027	34.168.635	31.651.009	38.548.607	33.329.413	(5.219.194)	(14,0)
2 TETAŞ(1)	Enerji	11.594.486	14.342.376	22.589.925	20.937.102	20.195.577	(741.525)	(4,0)
3 TMO	Ticaret	970.960	1.251.621	2.487.782	1.378.389	4.684.511	3.306.122	239,9
4 EÜAŞ(Konsolide)	Enerji	6.171.760	7.777.890	5.605.895	7.887.796	4.106.356	(3.781.440)	(48,0)
5 DMO	Ticaret	1.567.227	1.518.514	1.582.842	2.118.943	3.283.320	1.164.377	55,0
6 T. Şeker Fab. AŞ	İmalat	1.847.959	1.909.115	2.196.795	2.240.365	2.441.061	200.696	9,0
7 TP Petrol Dağıtım AŞ	Ticaret	853.100	1.739.806	1.952.915	2.461.243	2.369.333	(91.910)	(4,0)
8 ÇAY-KUR	İmalat	788.040	861.459	961.884	978.987	1.199.019	220.032	22,5
9 TKİ	Maden	990.012	953.239	1.029.488	984.106	1.177.839	193.733	19,7
10 TCDD(Konsolide) (2)	Ulaştırma	1.007.533	965.740	574.586	1.072.229	955.041	(117.188)	(11,0)
11 ESK	İmalat	382.676	472.458	420.427	580.081	753.894	173.813	30,0
12 TPAO	Maden	716.028	525.178	976.398	777.983	446.694	(331.289)	(43,0)
13 MKE	İmalat	283.735	355.071	340.613	352.178	378.963	26.785	7,6
14 TİGEM	Tarım	147.010	177.961	199.022	218.362	229.993	11.631	5,3
15 T.C.Ziraat Bankası	Bankacılık	127.588	163.906	190.101	345.156	225.831	(119.325)	(35,0)
16 Eti Maden İşletmeleri	Maden	149.552	136.147	145.024	170.732	212.971	42.239	24,7
17 TÜDEMSAŞ	İmalat	66.300	52.149	91.645	95.396	144.406	49.010	51,4
18 DHMİ	Ulaştırma	40.347	100.935	118.791	111.867	120.280	8.413	7,5
19 TÜVASAŞ	İmalat	191.885	196.032	51.045	49.428	102.543	53.115	107,5
20 TTK	Maden	82.082	88.976	83.017	79.798	102.512	22.714	28,5
21 TÜLOMSAŞ	İmalat	93.270	94.982	110.718	183.374	99.334	(84.040)	(46,0)
22 TEİAŞ	Enerji	81.159	66.025	48.754	55.401	81.477	26.076	47,1
23 PTT	Haberleşme	34.967	43.102	37.992	55.870	61.613	5.743	10,3
24 TURKSAT	Haberleşme	51.676	51.634	26.535	57.997	59.654	1.657	2,9
25 Kıyı Emniyeti Gen. Md.	Ulaştırma	16.076	20.051	22.957	26.227	24.011	(2.216)	(8,0)
Toplam		55.435.455	68.033.002	73.496.160	81.767.617	76.785.646	(4.981.971)	(6,0)

(1) Sektör içinde kompanse edilen 6,8 milyar TL dahil.

(2) İmalat sektöründe faaliyet gösteren 3 adet bağlı ortaklığa ait 346,3 milyon TL dahil.

2015 yılında KİT'lerin toplam mal alımları, önceki yıla göre %6,5 oranında 4,9 milyar TL azalarak 70,8 milyar TL'ye düşmüştür. Azalış büyük ölçüde, BOTAŞ'ın geçen yıla göre doğal gaz alımlarının miktar itibarıyla %3 oranında artmasına rağmen, tutar itibarıyla ise, %9 oranında 5,2 milyar TL azalmasından ve EÜAŞ'ın özellikle yakıt alımlarının önceki yıla göre %48 oranında 3,8 milyar TL azalmasından kaynaklanmıştır.

2015 yılında KİT'lerin toplam mal alımlarının; %47,7'si ulaştırma haberleşme, %24,8'i enerji, %14,4'ü ticaret sektöründe, %13,1'i de diğer sektörlerde gerçekleşmiştir. Ulaştırma haberleşme sektörü içinde en büyük pay, KİT alımlarının 33,3 milyar TL'sini gerçekleştiren BOTAŞ'a aittir.

Gruplar itibarıyla alımlar değerlendirildiğinde; 2015 yılında tüm alım gruplarında azalış olduğu, tutar olarak ise en fazla azalışın ilk madde ve ticari mal alımlarında gerçekleştiği görülmektedir. Alımların %14'ünü oluşturan ilk madde ve malzeme alımlarındaki azalış, ağırlıklı olarak enerji sektörünün alımlarındaki düşüşten kaynaklanmıştır. Toplam alımların %81,4'ünü oluşturan ticari mal alımlarındaki azalışta ise ulaştırma sektöründe yer alan BOTAŞ'ın doğal gaz alım tutarındaki düşüş, önemli bir paya sahiptir.

2015 yılında KİT'lerin dış alımları, BOTAŞ'ın alımlarındaki azalışın etkisiyle %4,5 oranında düşmüştür. Dış alımların %94,7'si ulaştırma sektöründe, %3,5'i ticaret sektöründe gerçekleşmiştir. Ulaştırma sektöründe yer alan BOTAŞ tarafından 2015 yılında yurt dışından 26,4 milyar TL tutarında doğal gaz alımı yapılmıştır. Alım miktarının %58'i Rusya'dan, %16'sı Azerbaycan'dan, %26'sı İran'dan gerçekleşmiştir. TÜİK verilerine göre, 2015 yılında dış ticaret açığının 63,4 milyar Amerikan Doları düzeyinde olduğu dikkate alındığında, bu açıktaki BOTAŞ tarafından gerçekleştirilen ithalatın önemli bir etkiye sahip olduğu görülmektedir.

Ticaret sektöründe yer alan TMO'nun dış alımları önceki yıla göre %64,7 oranında 748 milyon TL düşmesine rağmen, 2015 yılında buğday, arpa, mısır, un gibi kalemlerde yüklü miktarlarda iç alım yapılması sebebiyle toplam iç alım 222,5 milyon TL'den 4,3 milyar TL'ye yükselmiş, bunun sonucunda toplam alımlar 2014 yılında 1,4 milyar TL iken 2015 yılında 4,7 milyar TL'ye yükselmiştir.

Ticaret sektöründe yer alan DMO'nun 2011 ve 2012 yıllarında 1,5 milyar TL, 2013 yılında 1,6 milyar TL, 2014 yılında 2,1 olarak gerçekleşen alımlarının; 2015 yılında 3,3 milyar TL ile en üst seviyeye çıktığı görülmektedir.

DMO'nun ticari mal alımları, müşteri dairelerin talebine bağlı olarak değişmektedir. 3,3 milyar TL tutarındaki 2015 yılı ticari mal alımları içindeki en büyük pay %54,6 oranı ile nakil vasıtalarına ait olup, bu alımları; %16,6 ile demirbaş, mefruşat, diğer makine ve teçhizat, %14,2 ile müşteriler için alınan müteferrik malzeme, %9,2 ile büro makine ve aletleri, %2,1 ile kırtasiye malzemesi, %0,7 ile diğer malzemeler izlemiştir.

KİT'ler içinde en büyük alımı gerçekleştiren ilk 25 kuruluşun 2015 yılı alımlarına bakıldığında, 33,3 milyar TL ile BOTAŞ ilk sırada, sektör içi alımlar dâhil 20,2 milyar TL ile TETAŞ ikinci sırada yer almıştır.

Sektörler itibarıyla genel durum incelendiğinde; tarım sektöründe faaliyet gösteren tek kuruluş olan TİGEM'in 2015 yılında gerçekleşen alımlar toplamının önceki yıla göre %5,3 oranında artarak 229,9 milyon TL olarak gerçekleştiği görülmektedir.

Sanayi sektörünün mal alımları, önceki yıla göre %12,8 oranında azalarak 25,7 milyar TL'ye düşmüştür. Bu tutarın %11'i madencilik, %19'u imalat ve %69'u enerji sektöründe gerçekleşmiştir.

Madencilik sektörü alımları önceki yıla göre %1,1 oranında azalarak 2,8 milyar TL'ye düşmüş olup bu düşüşte, TPAO'nun 2015 yılı alımlarının önceki yıla göre %34 oranında 198 milyon TL azalarak 383,6 milyon TL'ye gerilemesi etkili olmuştur.

TKİ ana teşekkülünün alımları 2015 yılında gerçekleşen alımların tutarı, geçen yıla göre %19,6 oranında artarak 1.179 milyon TL olmuştur. Gerçekleşen tüm alımlar toplamının; %85,2'si oranında 1.003,3 milyon TL'si ticari kömür, %7,7'si oranında 91 milyon TL'si malzeme, %7'si oranında 82,7 milyon TL'si de lastik, yedek ve diğer malzeme alımlarına aittir. Ticari kömür alımları, Kurumun sorumluluğundaki sahalarda bulunan yeraltı ocaklarında, rodövans sözleşmeleri kapsamında firmaların ürettiği kömürün tümü, sözleşmelerde yer alan rüçhanlı alım seçeneği kapsamında satın alınmaktadır.

İmalat sektörü alımları, 2015 yılında %14,1 oranında artarak 5,1 milyar TL tutarında gerçekleşmiştir. İmalat sektöründeki alımların %47,5'ini T. Şeker Fabrikaları AŞ, %23,3'ünü ÇAY-KUR, %14,7'sini ESK, %7,4'ünü MKE ve kalan %7,1'ini diğer kuruluşlar gerçekleştirmiştir. 2015 yılında 2,4 milyar TL düzeyinde olan T. Şeker Fabrikaları AŞ alımlarının %81'i pancar alımlarından oluşmaktadır.

Enerji sektörü alımları, 2015 yılında 24,6 milyar TL olarak gerçekleşmiş olup; 6,8 milyar TL tutarındaki sektör içi alımların düşülmesinden sonra nihai değer, 17,8 milyar TL olmuştur. Net alım tutarının görülebilmesi için, EÜAŞ'da üretilen ve TETAŞ'a satılan elektrik enerjisinin tutarı, toplam alımlardan düşülmüştür. Geçen yıla göre gerçekleşen azalış, büyük ölçüde EÜAŞ'ın yakıt alımlarındaki düşüşten kaynaklanmıştır.

Ulaştırma haberleşme sektörü alımları, 2015 yılında %13,5 oranında azalarak 34,2 milyar TL'ye düşmüştür. Sektör alımlarındaki azalış büyük ölçüde, BOTAŞ'ın geçen yıla göre doğal gaz alımlarının miktar itibarıyla %3 oranında artmasına rağmen, tutar itibarıyla ise, %9 oranında 5,2 milyar TL azalmasından kaynaklanmıştır.

Ticaret sektörü alımları 2015 yılında %73,5 oranında artarak 10,3 milyar TL olarak gerçekleşmiştir. Ticaret sektöründeki alımların %45,3'ü TMO, %31,8'i DMO, %22,9'u ise TP Petrol Dağıtım AŞ tarafından gerçekleştirilmiştir. TMO'nun alımları, 2015 yılında %239,9 oranında artış göstermiştir. TMO'nun dış alımları önceki yıla göre %64,7 oranında 748 milyon TL düşmesine rağmen, 2015 yılında buğday, arpa, mısır, un gibi kalemlerde yüklü miktarlarda iç alım yapılması sebebiyle toplam iç alım 222,5 milyon TL'den 4,3 milyar TL'ye yükselmiş, bunun sonucunda toplam alımlar 2014 yılında 1,4 milyar TL iken 2015 yılında 4,7 milyar TL'ye yükselmiştir.

Ticaret sektöründe faaliyet gösteren DMO'nun alımları, 2015 yılında 1,2 milyar TL artarak 3,3 milyar TL'ye yükselmiştir. DMO'nun ticari mal alımları, müşteri dairelerin talebine bağlı olarak değişmektedir. 3,3 milyar TL tutarındaki 2015 yılı ticari mal alımları içindeki en büyük pay %54,6 oranı ile nakil vasıtalarına ait olup, bu alımları; %16,6 ile demirbaş, mefruşat, diğer makine ve teçhizat, %14,2 ile müşteriler için alınan müteferrik malzeme, %9,2 ile büro makine ve aletleri, %2,1 ile kırtasiye malzemesi, %0,7 ile diğer malzemeler izlemiştir. Türkiye'de kamu kurum ve kuruluşları adına merkezi tedarik

hizmetlerini yürütme görevi DMO'ya verilmiş olmasına rağmen, kamu kurum ve kuruluşlarının DMO'dan alım yapma zorunluluğu bulunmamaktadır.

2000'li yıllardan itibaren bütün dünyada, pek çok alanda işlemlerin elektronik ortamda yapılmasına yönelik çalışmalar yürütülmüş, bu durum kamu alımları dâhil pek çok işlemin birbiri ile bağlantılı olarak daha hızlı bir şekilde gerçekleştirilmesi sonucunu ortaya koymuştur. Kurumların birçoğu alımlarda e-tedarik uygulamalarını etkin bir biçimde kullanmakta ya da kurulması yönünde çalışmalar sürdürülmektedir. Elektronik yolla yapılan kamu alımları, müşterilere işlem süresinin kısaltılması ve kolaylaştırılması, maliyeti düşürmesi ve raporlama ve değerlendirme sistemiyle mal alım sürecinin kontrolünde şeffaflık sağlaması gibi avantajlar sunmaktadır.

Kamu iktisadi teşebbüslerinin alımlarında elektronik tedarik uygulamalarının; alıcı ve satıcılara zaman ve maliyet tasarrufu sağlanması ve rekabetin artırılması yönünde katkı sağlayacağı dikkate alınarak, kamuda e-tedarik uygulamasına geçilmesi yönünde çalışmalar yapılması yararlı görülmektedir.

Ticaret sektöründe faaliyet gösteren TPPD AŞ; EPDK mevzuatı çerçevesinde satın aldığı akaryakıtı aynı mevzuat çerçevesinde dağıtarak, faaliyet sahasındaki müşteri ve bayilere satış hizmeti vermektedir. Şirketin 2,4 milyon TL olan alımlarının %99'u akaryakıt alımına aittir. Akaryakıt taşımada, Şirket tarafından ayrı ayrı yapılan ihaleler ile çok sayıda firmayla çalışılmakta, bu durum da nakliye firmalarının takip ve kontrolünü zorlaştırmaktadır. Akaryakıt taşımalarında karşılaşılan risklerin minimize edilmesi bakımından, çalışılan firma sayısının takip ve kontrole imkân verecek seviyeye düşürülmesi, kazanılan kamu ihalelerine bağlı olarak ihtiyaç duyulabilecek ilave kapasiteleri de karşılayabilecek bir taşıma sistemi oluşturulması hususu önem arz etmektedir.

Mali kuruluşların alımı, 2015 yılında 182 milyon TL azalarak 250 milyon TL olarak gerçekleşmiştir. Alımların %98,7'si bankaların, kalan %1,3'ü bankaların mali sektörde faaliyet gösteren bağlı şirketlerinin alımlarından oluşmuştur. Sektördeki alımlar; genel olarak bilgi işlem malzemesi, operasyon amaçlı cihazlar, taşıt yakıtı ve kırtasiye alımlarından oluşmaktadır.

KİT'lerin ait hizmet alımları tutarı, 2015 yılında geçen yıla göre %12 oranında artarak 4,2 milyar TL'ye yükselmiştir. 2014 yılına göre meydana gelen artışta, madencilik, ulaştırma haberleşme ve enerji sektörlerindeki hizmet alımlarının artması büyük ölçüde etkili olmuştur.

Tarım sektörünün hizmet alımları, TİGEM tarafından gerçekleştirilen temizlik, taşıma, bilgi işlem ve güvelik hizmeti gibi alımları kapsamaktadır. Madencilik sektörü hizmet alımlarının ise yarısından fazlası TKİ'nin yeraltı üretim işçiliği, kömür nakli ve diğer kalemlerdeki hizmet alımlarından, kalanı TTK, TPAO ve Eti Maden İşletmelerinin alımlarından oluşmaktadır.

Enerji sektöründeki hizmet alımları; termik santral teknik bakım ve onarımı, küçük HES işletilmesi, temizlik, araç kiralama, personel taşıma, yemek ve sosyal tesis işletmesi gibi hizmet alım kalemlerini içermektedir.

2015 yılında ulaştırma haberleşme sektörünün hizmet alımlarının 355 milyon TL yükseliş göstermesinde, özellikle PTT'nin gönderi ayırım ve posta taşıma hizmet alımlarındaki

ve TCDD'nin yemekhane, bilgi işlem, bakım onarım ve güvenlik hizmeti alımlarındaki yükseliş etkili olmuştur.

Ticaret sektöründeki hizmet alımlarının 136 milyon TL'si TMO'nun, 16 milyon TL'si TP Petrol Dağıtım AŞ'nin, 10 milyon TL'si de DMO'nun hizmet alımlarını kapsamaktadır.

Diğer hizmetler sektörünün 20 milyon TL olan hizmet alımlarının yaklaşık üçte biri Bileşim AŞ'nin işçilik, taşıma, bilgisayar ve diğer bakım hizmeti alımlarından, kalanı ise kamu bankalarının menkul değerler, finansal kiralama, portföy yönetimi şirketleri ve sektördeki diğer kurumların hizmet alımlarından oluşmaktadır.

Mali sektör hizmet alımları, 2015 yılında 213 milyon TL azalış göstermiş olup bu azalışta TC Ziraat Bankası AŞ'nin önceki yıl 438,9 milyon TL olan hizmet alımlarının 2015 yılında 146,2 milyon TL'ye düşmesi etkili olmuştur.

KİT'lerde temizlik ve yemek gibi yardımcı hizmetlerin yerine getirilmesini sağlamaya yönelik olarak başlatılan hizmet alımları yöntemi, giderlerde tasarruf sağlanması amacıyla yaygınlaşmış, son yıllarda esas faaliyet alanına giren birçok iş, hizmet alımı ile yürütülür hale gelmiştir.

TPAO'da arama ve üretim alanı ile ilgili hizmet alımı gerçekleştirilmektedir. Eti Maden İşletmeleri'nde triyaj (ayıklama), öğütme, ambalajlama gibi bazı işler yüklenici personeli tarafından yapılmaktadır. Aynı şekilde TKİ'de kömür kriblaj (eleme), lavvar (yıkama) ve torbalama tesislerinde çalıştırma ve yer altı üretim işçiliği gibi bazı üretimle ilgili işler yüklenici personeli tarafından yapılmaktadır.

KİT'lerde üçüncü kişilerden yapılan hizmet alımlarında, İş Kanunu'ndan doğan maddi yükümlülükler nedeniyle ortaya çıkan hukuki ihtilaflarda, son yıllarda kuruluşlar aleyhine verilen yargı kararlarının sürekli artması, kalıcı ve köklü çözümün sağlanması için yasal bir düzenlemenin yapılması gereğini ortaya koymaktadır.

2- Üretim:

Bu bölümde KİT üretimleri; tarım sektörü, sanayi sektörü, hizmetler sektörü ve mali kuruluşlar başlıkları altında incelenmiştir.

a) İşletmeciler kuruluşlar:

aa) Tarım sektörü:

KİT'ler içinde esas faaliyet alanı tarım olan ve tarım sektöründe tek KİT durumunda bulunan TİGEM, Türkiye'nin bitkisel ve hayvansal üretimini artırmak, çeşitlendirmek ve ürün kalitesini iyileştirmek amacıyla yetiştirdiği tohumluk, fidan, fide ve benzerleri ile ürettiği damızlık hayvan ve spermaları yetiştiricilere intikal ettirmek, tarım teknolojisi, girdi kullanımı ve ıslahı konularında öncülük ve öğreticilik yapmaktadır. TİGEM bu faaliyetleri sırasında tarımsal üretimde de bulunmaktadır.

TİGEM, Ana Statü ile kendine verilmiş olan görevleri 36 işletmesi ile yürütmekte olup, KİT'lerin başlıca tarımsal mallar üretimi 43 sayılı çizelgede gösterilmiştir.

Çizelge: 43 - KİT'lerin başlıca tarımsal ve hayvansal ürün üretimi

Ürün cinsi	Birim	2011	2012	2013	2014	2015	2014'e göre fark		2015 yılı Türkiye üretiminde KİT payı %
							Miktar	%	
Buğday	Bin ton	278	260	357	238	347	109	45,8	1,54
Arpa	Bin ton	26	17	26	11	27	16	145,5	0,34
Silaj mısır (yem)	Bin ton	118	116	145	165	198	33	20,0	1,01
Yonca (kuru ot)	Bin ton	20	20	23	28	37	9	32,1	-
Buzağı	Baş	6.044	9.260	8.088	9.883	11.279	1.396	14,1	-
Kuzu	Baş	54.061	55.655	62.098	70.980	72.744	1.764	2,5	-
Tay	Baş	299	297	311	311	332	21	6,8	-

Yapısal sorunları nedeniyle kârlı ve verimli olarak çalıştırılmayan tarım işletmelerinin tasfiye edilerek, işletme hakkının TİGEM'in amaç ve faaliyetleri doğrultusunda kullanılmak üzere devri veya kiralanması hususunda 04.07.2003 tarih ve 2003/T-13 sayılı YPK kararı alınmıştır.

2015 yılı itibarıyla, söz konusu 36 adet tarım işletmesinden, 17 adedi uzun süreli kiralama, 1 adedi kısmi kiralama ve 2 adedi de iştirak şeklinde olup, TİGEM kısmi kiralama yapılmış Boztepe TİM ile birlikte 17 adet tarım işletmesinde üretim faaliyetlerini sürdürmektedir.

2015 yılı toplam buğday üretimi önceki yıla göre %46,2 oranında artarak 347 bin ton olarak gerçekleşmiştir.

2015 yılında Dünya'da buğday üretimi 728 milyon ton, Türkiye'de ise bir önceki yıla göre %19 artışla 22,6 milyon ton olarak gerçekleşmiştir. 2015 yılı dünya buğday üretiminde Türkiye'nin payı %3,1, TİGEM'in payı ise %0,05 olarak gerçekleşmiştir.

TİGEM'in 2015 yılında buğday verimi bir önceki yıla göre %39 artışla 377 kg/da olarak gerçekleşirken, Türkiye ortalama buğday verimi 285 kg/da olarak dünya ortalamasının gerisinde kalmıştır.

TÜİK verilerine göre, buğday ekiliş alanlarının 7,9 milyon hektar olduğu Türkiye'de, yaklaşık 510 bin ton buğday tohumluğu ihtiyacı bulunmaktadır. TİGEM 2015 yılında 105 bin ton tohumluk buğday satışı yapmıştır. Bu miktar ülkenin buğday tohumluğu ihtiyacının %21'ine karşılık gelmektedir.

Arpa verimlilik oranı TİGEM için 2014 yılına göre %124 oranında artarak 318 kg/da, ülkemizde 230 kg/da olarak gerçekleşmiştir. Türkiye'nin yıllık 250 bin ton arpa tohumluğuna ihtiyacı bulunmaktadır. Ancak TİGEM'in üretimi bu ihtiyacı karşılamaya kâfi gelmemektedir. Arpa, yem ve bira sanayinin önemli bir ham maddesidir. Bu sebeple söz konusu sanayinin talep ettiği kalite ve özelliğe sahip üretimin yapılabilmesi için mutlaka nitelikli tohumluk kullanılması gerekli görülmektedir.

TİGEM'in 2.788 bin dekar kültür altı arazisi olup, bunun %30'u oranında 840.553 dekarı sulanabilmektedir. Teşekküle ait arazi varlığının Ceylanpınar İşletmesi hariç önemli bir bölümü su potansiyeli bakımından yeterli değildir. Sulu tarım yapılan işletmelerde ise mevcut yerüstü su kaynaklarından azami ölçüde faydalanılmaya çalışılmaktadır.

Türkiye’de hayvancılığın gelişmesi, alınacak birçok mali ve teknik tedbirin yanı sıra üstün nitelikli damızlık temini ile yakından ilgilidir. TİGEM hayvancılık yaparak et ve süt üreten bir kuruluştan ziyade hayvan üretiminde girdi olarak kullanılan damızlık üretimi yapmaktadır. Türkiye hayvancılığının gelişmesinde TİGEM tarafından yetiştirilen damızlıkların önemi büyüktür.

2015 faaliyet döneminde 12 işletmede 5 ırk ve 13.709 baş ana kadro olmak üzere 29.420 baş hayvan ile damızlık sığır yetiştiriciliği faaliyetleri sürdürülmüştür. Ayrıca 9 işletmede koyun yetiştiriciliği faaliyeti yürütülmüştür. Koyunculuk faaliyetleri 10 ırk ve 77.190 ana kadro olmak üzere 159.811 baş damızlık hayvan varlığı ile sürdürülmüştür. Ceylanpınar ve Anadolu Tarım İşletmelerinde keçi yetiştiriciliğine devam edilmiştir.

ab) Sanayi sektörü:

(1) Madencilik:

KİT’lerin birincil enerji kaynakları ve metal dışı maden üretimi 44 sayılı çizelgede gösterilmiştir.

Çizelge: 44 -KİT’lerin başlıca birincil enerji kaynakları ve metal dışı maden üretimi

Birincil Enerji kaynakları	Birim	2011	2012	2013	2014	2015	2014'e göre fark		2015 yılı Türkiye üretiminde KİT payı %
							Miktar	%	
Taş kömürü (tuvenan)	Bin Ton	2.607	2.441	2.191	2.084	1.585	(499)	(23,9)	75,1
Linyit kömürü (tuvenan)	Bin Ton	67.717	63.343	47.231	44.661	22.907	(21.754)	(48,7)	44,3
Ham petrol	Bin Ton	1.780	1.710	1.809	1.800	1.786	(14)	(0,8)	64,8
Doğalgaz	Milyon m ³	319	340	308	252	211	(41)	(16,3)	55,4
Tinkal (konsantre)	Bin ton	740	666	131					
Üleksit (konsantre)	Bin ton	176	214	193	250	141	(109)	(44)	100
Kolemanit (konsantre)	Bin ton	1.213	1.345	1.457	1.621	1.743	122	7,5	100

Dünya fosil yakıt rezervinin, petrol eşdeğeri olarak %74’ünü kömür, %13’ünü petrol ve %13’ünü doğal gaz oluşturmaktadır.

2015 yılı itibarıyla Türkiye’de 14 milyar tonu linyit ve 1,3 milyar tonu da taş kömürü olmak üzere 15,3 milyar ton toplam görünür kömür rezervi bulunmaktadır. Dünya birincil enerji tüketiminin türler bazında dağılımında; %33,6 ile petrol, %29,6 ile kömür, %23,8 ile doğal gaz, %8 ile hidro-elektrik ve %5 ile nükleer yer almaktadır.

Kamu eliyle linyit kömürü üretimi TKİ ve EÜAŞ tarafından gerçekleştirilmektedir. TKİ 2015 yılında üretim faaliyetlerini 2 müessese ve 1 işletmesinde sürdürmüştür. 2015 yılında satışı gerçekleştirilen 14,5 milyon ton kömürün; %63,6’sı termik santrallerine, %16,4’ü sanayi kuruluşlarına, %13,6’sı SYD Vakıflarına ve %6,5’i de ısınma amaçlı satışları göstermektedir.

EÜAŞ tarafından Afşin-Elbistan Linyit Havzasındaki Kışlaköy ve Çöllolar sahalarında kömür üretimi yapılmaktadır. Ancak 06.02.2011 ve 10.02.2011 tarihlerinde meydana gelen heyelanların sonrasında Maden İşleri Genel Müdürlüğü tarafından 15.02.2011 tarihinde

Çöllolar sahasındaki madencilik faaliyetleri durdurulmuştur. EÜAŞ'ın Afşin-Elbistan A ve B olmak üzere her iki santralının kömür ihtiyacı, Afşin Elbistan Linyitleri İşletmesi tarafından işletilen ve yıllık proje üretim kapasitesi 18,6 milyon ton olarak belirlenmiş olan Kışlaköy sahasından karşılanmaktadır.

TKİ genelinde yıl içerisinde yapılmış olan kömür üretiminin düşük oranlarda gerçekleşmesinin en önemli nedeni; pazar yetersizliği ve buna bağlı olarak üretim yapan Müessese/İşletme sayısının özelleştirme nedeniyle azalmış olması ile EÜAŞ'a bağlı enerji santrallerinin yetersiz miktarlarda kömür talep etmesinden kaynaklanmıştır. Buna ilaveten özelleştirmeler neticesinde YEAS ve SEAS bünyesinde madencilik faaliyetlerinin sona ermesi ile EÜAŞ tarafından gerçekleştirilen linyit üretimi de azalmış, bu da toplam üretilen linyit miktarında bir önceki yıla göre %49 oranında düşüş sonucunu doğurmuştur.

Türkiye'de kamu eliyle taş kömürü üretimi TTK tarafından gerçekleştirilmektedir. TTK 2015 yılında üretim faaliyetlerini 5 müessesesinde sürdürmüştür.

2015 yılında 53,8 milyon ton olarak gerçekleştirilen Türkiye toplam tuvenan kömür üretiminin; 51,7 milyon tonu linyit, 2,1 milyon tonu da taş kömürü üretimine aittir. 2015 yılında Türkiye genelindeki linyit kömürü üretiminin %23'ü TKİ, %21'i EÜAŞ, taş kömürü üretiminin %77'si TTK, ham petrol üretiminin %65'i ve doğal gaz üretiminin %55'i TPAO tarafından gerçekleştirilmiştir.

TTK genelinde üretimin, program hedeflerinden düşük gerçekleşmesinde;

-Pnömatik patlatma yöntemi ile yapılan üretimin yönetmeliğe uymadığı gerekçesi ile Çalışma Bakanlığı İş Müfettişleri tarafından durdurulması,

-ÇSG Bakanlığı iş müfettişlerince 2014 ve 2015 yıllarında tespit ettikleri bazı noksanlıkların çalışanlar için hayati tehlike oluşturması nedeniyle bütün müesseselerde yeraltı işyerlerinde işin durdurulmasına karar verilmesi,

-Ocakların giderek derinleşmesi, genişlemesi, ocaklarda gerçek anlamda konsantrasyona gidilmemesi, ayakta tutulan ocak açıklıklarının artması,

-Karadon Müessesesinde yaşanan grizu kazası, Kozlu Müessesesinde yaşanan degaj olayları, Soma faciası ve Ermenek su baskınının çalışanlar üzerinde yarattığı psikolojik etki,

-Armutçuk ve Amasra Müesseselerinde yaşanan ocak yangınları,

etkili olmuştur.

TPAO'nun doğal gaz üretimi, 2015 yılında önceki yıla göre %16,3 oranında azalarak 211 milyon Sm³ olmuştur. Yeni doğalgaz saha keşfi yapılamadığı sürece doğalgaz üretiminin azalması kaçınılmaz olacaktır.

Türkiye dünya bor rezervinin %74'üne yakın bir kısmına sahiptir. 2015 yılında dünya bor üretiminin %50,8'ini Türkiye gerçekleştirmiştir. Eti Maden İşletmeleri bor madeni üretiminde Türkiye'de tekel konumundadır. Eti Maden İşletmeleri bor satışında da dünya lideri olup, satışlarının %97 oranındaki bölümü yurt dışına yapılmıştır.

2) İmalat sanayii sektörü:

KİT'lerin başlıca tüketim malları, ara mallar ve yatırım malları üretimi 45 sayılı çizelgede gösterilmiştir.

Çizelge: 45 -KİT'lerin başlıca tüketim malları, ara malları ve yatırım malları üretimi

Tüketim malları	Birim	2011	2012	2013	2014	2015	2014'e göre fark		2015 yılı Türkiye üretiminde KİT payı %
							Miktar	%	
1-Tüketim malları:									
a)Gıda maddeleri									
-Et ve et ürünleri:									
Kırmızı et (gövde et)	Ton	20.251	26.364	21.887	24.681	17.628	(7.053)	(28,6)	1,5
Kanatlı (beyaz) et	Ton	2.973	254						
-Süt:									
Küçükbaş (koyun)	Ton	2.903	2.812	3.091	3.199	3.091	(108)	(3,4)	0,3
Büyükbaş (inek)	Ton	34.454	43.474	54.511	57.220	73.410	16.190	28,3	0,5
-Çay (paketli)	Ton	106.774	120.460	129.875	148.487	120.266	(28.221)	(19,0)	45,3
-Şeker	Bin ton	1.215	1.170	1.295	1.080	1.023	(57)	(5,3)	51,3
b)Diğer									
-Gaz maskesi	Adet	8.354	18.133	23.055	23.294	31.223	7.929	34,0	100
-Kiremit	Bin adet	1.201	1.430	1.089	777	1.321	544	70,0	-
2-Ara mallar:									
-İspirto (alkol)	Bin lt	5.190	5.200	6.400	6.000	5.480	(520)	(8,7)	-
-Morfin hidrat	Ton	123	123	119	88	113	25	28	100
-Boraks (DH:dekahidrat)	Bin ton	179	158	145	116	61	(55)	(47,4)	100
-Borik asit	Ton	326	323	257	232	203	(29)	(12,5)	100
-Boraks (PH:pentahidrat)	Bin ton	845	863	799	840	840	-	-	100
-Karboksimetil selüloz	Ton	1.442							
3-Yatırım malları:									
a)Madeni eşya üretimi:									
-Metal yapı malzemesi	Ton	1.668	1.433	1.617	1.502	1.502	-	-	-
b)Meslek, bilim, ölçü kontrol ve optik donatımı									
-Kesici	Adet	71	12	22	-	3	3	100	-
-Ayrıcı	Adet	3	4	776	4	1	(3)	(75,0)	-
c)Demiryolu taşıtları:									
-Lokomotif	Adet	1	5	3	10	55	45	450,0	100
-Yolcu vagonu	Adet	153	120	125	274	14	(260)	(94,9)	-
-Yük vagonu	Adet	829	873	804	566	346	(220)	(38,9)	-

Kırmızı ve beyaz et üretimi ESK'nın faaliyetleri içerisinde yer almaktadır. ESK 2015 yılında faaliyetlerini; büyükbaş ve küçükbaş hayvan kesiminin yapıldığı 10 adet kırmızı et kombinasında sürdürmüştür. Söz konusu kombinalarda üretim kapasiteleri kırmızı et için 153,7 bin ton/yıldır. 2015 yılında kırmızı et üretimi önceki yıla göre %28,6 oranında azalma ile 17,6 bin ton gerçekleşirken, beyaz et üretimi (Sincan Kombinasının beyaz et üretiminden çekilmesi ile) yapılmamış, satışı gerçekleştirilen tavuk eti piyasadan temin edilmiştir. Kuruma bağlı kombinaların kesim ve üretim kapasite kullanım oranları; büyükbaş hayvanda %10, küçükbaş hayvanda %4 düzeyinde olup, kapasitelerin çok altında gerçekleşmiştir.

KİT’lerde çay üretimi; 2015 yılında 45 adet tasnifli kuru çay ve 2 adet paketleme fabrikasına sahip Çay-Kur tarafından gerçekleştirilmiştir. Tasnifli kuru çay fabrikalarının 32’si Rize, 8’i Trabzon, 4’ü Artvin ve 1’ide Giresun’da bulunmaktadır. 2015 yılında 45 adet fabrikada 8.000 ton/gün kapasite ile 120 bin ton paketli çay üretimi gerçekleştirilmiştir. 2015 yılı hedefi olan %20,05 randıman oranını hiçbir fabrikanın yakalayamadığı görülmektedir. En yüksek randıman %20,16 oranı ile Tirebolu Çay Fabrikasında, en düşük verim ise %17,05 oranı ile Ambarlık Çay Fabrikasında gerçekleşmiştir. 2015 yılında gerçekleşen %19,13 ortalama randıman oranının altında kalan fabrika sayısı ise 22’dir. Gelişen teknolojiye paralel olarak dünya standartlarına uygun paketli çay üretimi yapılabilen, kendi enerjisinin bir kısmını güneş ve denizden üretebilen, içerisinde akıllı depo otomasyon sistemini de barındıran yeni ve modern bir paketleme tesisi yapılması yatırım programına alınmış olup, inşaatına başlanmıştır. Fabrikanın 2017 yılında tamamlanması öngörülmektedir.

T. Şeker Fabrikaları AŞ bünyesinde; 25 şeker fabrikası, 4 alkol fabrikası, 5 makine fabrikası, Ankara Elektromekanik Aygıtlar Fabrikası ve Tohum İşleme Fabrikası bulunmaktadır. 2015 yılı kampanya döneminde Türkiye Şeker Fabrikaları AŞ 25 şeker fabrikasından 21’inde şeker üretimini gerçekleştirmiştir. Ayrıca bünyesindeki 4 alkol fabrikasından sadece Eskişehir’deki fabrika üretim faaliyetlerine devam etmektedir.

MKEK Ana Statüsü’nün 4 üncü maddesinde Kurumun amacı; “Kalkınma planları ve yıllık programlar çerçevesinde, imalat sanayii alanında, her çeşit silah, mühimmat, patlayıcı madde, makina, teçhizat ve malzeme imalat kapasitelerini kârlılık ve verimlilik esasları göz önüne alınarak, savunma ve sivil savunma ihtiyaçlarına göre planlama ve ekonomik bir şekilde üretmek ve pazarlamak” olarak belirlenmiştir. Kurum bünyesinde bulundurduğu, Ankara’da 4, Kırıkkale’de 5 ve Çankırı’da 1 adet olmak üzere toplam 10 adet fabrika ile Ankara ve Kırıkkale’de 1’er adet olmak üzere toplam 2 adet işletme müdürlüğünde; mühimmat, silah, roket, patlayıcı/piroteknik/kimyasal maddeler ve çelik/pirinç malzemeler olmak üzere beş ana gruptan oluşan 1.000 adedi aşkın çeşitli savunma sanayii ürününü üretme imkan ve kabiliyetine sahiptir.

MKE, Milli Savunma Bakanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü ve Jandarma Genel Komutanlığının taleplerini karşılamakta olup, 2015 yılında gaz maskesi üretimi 31 bin adet olarak gerçekleşmiştir.

Perlitli beton kiremit üretimi yapan, özelleştirme kapsam ve programında bulunan Doğusan Boru San. ve Tic. AŞ tarafından 2015 yılında önceki yıla göre %70 oranında artış ile 1,3 milyon adet kiremit üretilmiştir. Buna karşılık kapasite kullanım oranı %10 mertebesinde gerçekleşmiştir. Personel sayısının emekli olan personel nedeniyle azalması ve özelleştirme sürecinde olan şirketin eleman temininde yeterince destek olmamasından dolayı yetersiz pazarlama ve satış faaliyetleri, bu sonucu doğuran ana sebepler arasında sayılabilir.

Ara malı olarak kullanılmak üzere alkol (ispirto) üretimi Türkiye Şeker Fabrikaları AŞ tarafından gerçekleştirilmektedir. Bu kuruluşa bağlı Erzurum, Eskişehir, Malatya ve Turhal şeker fabrikaları bünyesinde alkol fabrikaları bulunmaktadır. Alkol üretimi, şeker üretim sürecinin son aşamasında elde edilen melastan gerçekleştirilmektedir. Melasın bünyesinde bulunan yaklaşık %50 oranındaki şeker teknolojik olarak geri kazanılmadığı için melas şurubu alkol, yem ve maya üretiminde kullanılmaktadır. Fabrikaların yıllık alkol üretim

kapasitesi 57,6 milyon litredir. Talep azlığı ve diğer 3 fabrikanın çevre sorunları nedeniyle üretimin tamamı Eskişehir fabrikasında gerçekleştirilmiştir.

Morfin, TMO'nun 26.000 ton çizilmemiş haşhaş kapsülü işleme kapasitesine sahip Bolvadin Afyon Alkoloidleri fabrikasında üretilmektedir. Üretilen morfin ve türevleri, yurt içi ihtiyacının karşılanması yanı sıra %95'i tıbbi amaçlı olarak ihraç edilmektedir. 2015 yılında işlenen haşhaş kapsülünün %0,4'ü oranında morfin ihtiva ettiği ve yurt dışı piyasada yer alan diğer ülkelerde bunun 5 katı olarak %2 seviyesine kadar çıktığı dikkate alındığında, bu konuda alınacak daha çok mesafe bulunduğu anlaşılmaktadır.

Boraks ve borik asit üretimi Eti Maden İşletmeleri tarafından gerçekleştirilmektedir. Borik asit piyasasındaki daralmanın sonucu olarak stokların artması neticesinde geçen yıla göre %47 daha az Boraks dekahidrat üretimi yapılmıştır. Boraks Dekahidrat talebinin düşüş göstermesi sonucunda, Deka Tesisinde 2013 yılından itibaren Etibor-48 ve Dekahidrat üretimlerine son verilmiş, mevcut Deka Tesisi zayıf çözeltilerin toplandığı bir tesise dönüştürülmüştür. 2014 yılından itibaren, tamamen zayıf çözelti kullanılarak Penta-IV Tesisindeki hatlardan bir adedinden Boraks Dekahidrat üretimi gerçekleştirilmiştir.

TEMSAN'ın Ankara'da Orta ve Yüksek Gerilim Kesici ve Ayırıcı Fabrikası ve Diyarbakır'da Su Türbini ve Jeneratör Fabrikası olmak üzere iki fabrikası bulunmaktadır. Elektrik üretim ve dağıtımında kullanılan kesici ve ayırıcılar, su türbini, jeneratör, elektrik motoru gibi imalatlar ve ayrıca hidroelektrik santraller kurmakta ve işletmektedir. 2015 yılında kesici ve ayırıcı üretimindeki düşük üretim miktarlarının sebepleri incelendiğinde; piyasadaki talep yapısı ve bu üretim yelpazesinden elde edilecek katma değer dikkate alınmak suretiyle değerlendirme yapılması ve üretimi yapılacak ürünler hakkında karar verilmesi gerekmektedir.

TCDD'nin bağlı ortaklıkları olan TÜDEMSAŞ yük vagonu yapımı ve onarımı, TÜLOMSAŞ lokomotif ve yük vagonu yapımı ile bakım ve onarımı, TÜVASAŞ yolcu vagonu yapım ve onarımı alanlarında faaliyet göstermektedir. 2015 yılında 55 adet lokomotif üretimi gerçekleştirilmiş olup, TÜLOMSAŞ ve TÜDEMSAŞ tarafından toplam 346 adet yük vagonu, TÜVASAŞ tarafından 14 adet yolcu vagonu imal edilmiştir. Yük vagonu üretiminde bir önceki yıla göre %39 ve yolcu vagonundaki %95 oranlarındaki düşüşte, imalatların plan ve programlarında yaşanan aksaklıklar etkili olmuştur. Şirketlerin, sadece TCDD siparişlerine bağımlı kalmaması, dışa açılarak piyasa payını yükseltmesi gereklidir. 2013 yılında çıkarılan "6461 sayılı Türkiye Demiryolu Ulaştırmasının Serbestleştirilmesi Hakkında Kanun"la, Türkiye'de yeni bir dönem başlamış; sektör rekabete açılmıştır. Anılan Kanunla TCDD, altyapı işletmecisi olarak ve İDT statüsünde yapılandırılırken; demiryolu tren işletmecisi olarak "TCDD Taşımacılık Anonim Şirketi" unvanıyla yeni bir şirket kurulması öngörülmüştür. Söz konusu düzenlemeye uygun yapılanma çalışmaları halen devam etmektedir.

3) Enerji (ikincil enerji) sektörü:

KİT'lerin ikincil enerji kaynağı üretimi 46 sayılı çizelgede gösterilmiştir.

Çizelge: 46- KİT'lerin ikincil enerji kaynakları üretimi

İkincil enerji	Birim	2011	2012	2013	2014	2015	2014'e göre fark		2015 yılı Türkiye üretiminde KİT payı %
							Miktar	%	
Elektrik brüt üretim	GWh	92.351	90.823	77.352	70.469	55.319	(15.150)	(21,5)	21,1

Türkiye'nin 2005 yılında 38.843,5 MW elektrik enerjisi kurulu gücü, 10 yıllık dönemde %88,3 oranında artarak 2015 yılında 73.147,6 MW seviyesine ulaşmıştır. Bu dönemde toplam kurulu güç içindeki termik tesislerin payı %65,6'dan %56,7'ye düşerken, hidrolik tesislerin payı %34,3'den %35,4'e, jeotermal, rüzgâr ve güneş enerjisi gibi diğer tesislerinin payı ise %0,1'den %7,9'a yükselmiştir.

Türkiye'nin elektrik enerjisi brüt üretim miktarı, 2005 yılında 168.487,2 GWh iken, 10 yıllık dönemde %55,4 oranında artarak 2015 yılında 261.783,3 GWh olarak gerçekleşmiştir.

2014 yıl sonu itibarıyla EÜAŞ ve bağlı ortaklıklarına ait üretim tesislerinin kurulu güçleri toplamı 21.879,2 MW iken, özelleştirmeler sonunda 2015 yıl sonu itibarıyla 19.900 MW seviyesine gerilemiş, 2014 yılında Türkiye elektrik üretim tesisleri kurulu gücü toplamının %31,5'ini oluştururken 2015 sonu itibarıyla %27,2'sini oluşturmuştur. EÜAŞ kurulu gücünün %65'i (13.000 MW) hidroelektrik, %35'i (6.900 MW) termik santrallere aittir.

EÜAŞ genelinde 2014 yılında;

-Doğal gaz santrallerinde; toplam kurulu gücün %15,8'i oranında 3.778,9 MW'lık mevcut kurulu güce karşılık, toplam brüt üretimin %30,7'si oranında 21.637 GWh'lik üretim,

-Linyit santrallerinde; toplam kurulu gücün %26,8'i oranında 6.404 MW'lık mevcut kurulu güce karşılık, toplam brüt üretimin %34'ü oranında 23.992,6 GWh'lik üretim,

-Taş kömürü santralinde; toplam kurulu gücün %1,3'ü oranında 300 MW'lık mevcut kurulu güce karşılık, toplam brüt üretimin %2,1'i oranında 1.510,7 GWh'lik üretim,

-Sıvı yakıtlı santrallerde; toplam kurulu gücün %1,6'sı oranında 380 MW'lık mevcut kurulu güce karşılık, toplam brüt üretimin %0,3'ü oranında 228,5 GWh'lik üretim,

-Hidrolik santrallerde; toplam kurulu gücün %54,5'i oranında 13.000,7 MW'lık mevcut kurulu güce karşılık, toplam brüt üretimin %32,8'i oranında 23.100,1 GWh'lik üretim,

gerçekleştirilmişken,

EÜAŞ genelinde 2015 yılında;

-Doğal gaz ve sıvı yakıtlı santrallerinde; toplam kurulu gücün %19'u oranında 3.779 MW'lık mevcut kurulu güce karşılık, toplam brüt üretimin %24,6'sı oranında 13.628,6 GWh'lik üretim,

-Linyit santrallerinde; toplam kurulu gücün %15,6'sı oranında 3.115 MW'lık mevcut kurulu güce karşılık, toplam brüt üretimin %12,2'si oranında 6.726,2 GWh'lik üretim,

-Hidrolik santrallerde; toplam kurulu gücün %65,4'ü oranında 13.006,3 MW'lık mevcut kurulu güce karşılık, toplam brüt üretimin %63,2'si oranında 34.964,5 GWh'lik üretim gerçekleştirilmiştir.

EÜAŞ'ın 2015 yılında termik kaynaklı enerji üretimi bir önceki yıla göre %57 oranında azalırken, hidrolik kaynaklı enerji üretimi %51,4 oranında artmıştır.

Termik kaynaklı üretim azalmasında, su gelirlerinin artmasına bağlı olarak daha uygun maliyetli hidrolik kaynaklı üretime ağırlık verilmesi ile toplam 1.565 MW kurulu güçte Soma-B, Tunçbilek ve Orhaneli termik santrallerinin özel sektöre devri ve Afşin-Elbistan havzasında yaşanan kömür üretim problemleri etkili olmuştur.

2015 yılı Türkiye üretiminin kuruluşlara dağılımında; %21,33'ü EÜAŞ'a, %55,78'i serbest üretim şirketlerine, %16,49'u yap-işlet, %4,73'ü yap-işlet-devret modeliyle çalışan üreticilere, %0,05'i otoprodüktörlere, %1,62'si işletme hakkı devredilen santrallere aittir.

ac) Hizmetler sektörü:

(1) Ulaştırma-haberleşme:

KİT'lerin ulaştırma ve haberleşme sektöründeki başlıca üretimleri 47 sayılı çizelgede gösterilmiştir.

Çizelge: 47- KİT'lerin başlıca ulaştırma ve haberleşme hizmetleri üretimi

Ulaştırma hizmetleri	Birim	2011	2012	2013	2014	2015	2014'e göre fark		2015 yılı Türkiye üretiminde KİT payı %
							Miktar	%	
1-Ulaştırma hizmetleri:									
a)Demiryolu:									
-Yolcu taşıma	Milyon yolcu km	5.882	4.598	3.775	4.393	4.828	435	9,9	100
-Yük taşıma	Milyon ton km	11.303	11.223	11.177	11.601	10.474	(1.127)	(9,7)	100
b)Denizyolu:									
-Gemi kurtarma	Adet	12	13	15	12	18	6	50,0	-
c)Petrol ve doğalgaz taşıma:									
-Doğal gaz	Milyon Sm ³	43.828	46.773	46.534	50.311	49.958	(353)	(0,7)	100
-Ham petrol (boru hattı)	Milyon ton /yıl	27	24	25	13	33	20	153,8	100
2-Haberleşme hizmetleri:									
a)Posta hizmetleri:									
-Mektup	Milyon adet	1.009	1.019	959	920	827	(93)	(10,1)	100
-Kargo/APG/KKTG/Kurye	Milyon adet	36	39	42	44	49	5	11,4	-
-Havale	Milyon adet	38,3	51,6	30,0	27,0	23,0	(4)	(14,8)	-
b)Telekomünikasyon hizmetleri:									
-Telgraf (yurt içi)	Bin adet	727	846	747	525	397	(128)	(24,4)	100
-Kablo-TV aboneli	Bin adet	1.261	1.251	1.182	1.176	1.161	(15,0)	(1,3)	100

Ulaştırma sektöründe demiryolu taşımacılığı Türkiye'de TCDD tarafından gerçekleştirilmektedir. 2015 yılında demiryolu ile bir önceki yıla göre %22 oranında artışla

95,3 milyon kişi taşınmış ve bu yolcuların taşındığı mesafe 4,8 milyar yolcu/km olmuştur. Yolcuların %76 oranında 72 milyon kişisi banliyö, %24 oranında 23,3 milyon kişisi ana hat yolcusudur. YHT ile taşınan yolcu sayısında 2014 yılına göre % 12 oranında artış ile 5,7 milyon kişi değerine ulaşılmıştır.

Türkiye'deki hava meydanlarının işletilmesi, meydan yer hizmetlerinin sağlanması, hava trafik kontrol hizmetlerinin ifası, seyrüsefer sistem ve kolaylıklarının kurulması ve işletilmesi görevi DHMİ tarafından yürütülmektedir.

2015 yılında DHMİ tarafından işletilen 49 adet havalimanına inen-kalkan toplam uçak sayısı, geçen yıla göre %6,3 oranında artış göstererek 1.208 bin adet olarak gerçekleşmiş, yolcu sayısı ise %7,4 oranında artış göstererek 78 milyon kişi iç hat ve 73,8 milyon kişi dış hat olmak üzere 151,8 milyon kişiye ulaşılmıştır.

DHMİ, Türkiye'deki hava meydanlarının işletilmesi, meydan yer hizmetlerinin sağlanması, hava trafik kontrol hizmetlerinin ifası, seyrüsefer sistem ve kolaylıklarının kurulması ve işletilmesi görevinin yanı sıra, YİD modeli ile havalimanları yaptırabilmektedir. Bu kapsamda, 2013 yılında İstanbul Yeni Havalimanının ihalesi yapılmıştır. Söz konusu havalimanı, ilk etabının en geç 42 ayda tamamlanarak işletmeye verilmesi suretiyle 25 yıllık işletme süresi için 22.152 Milyon Avro+ KDV bedelle ihale edilmiş ve 19.11.2013 tarihinde uygulama sözleşmesi imzalanmıştır. Proje ve master plan çalışmaları kapsamında alınan izinler için geçen süreç sonunda 01.05.2015 tarihinde yer teslimi yapılmıştır. İstanbul Yeni Havalimanı birinci etabının 2018 yılında faaliyete geçmesi planlanmıştır.

Kıyı Emniyeti ve Gemi Kurtarma İşletmeleri 2015 yılında; 578 adet seyir yardımcısı ile 419 adet yardımcı tesis ile kıyı emniyeti hizmetini, 44 deniz aracı ile kurtarma hizmetlerini yürütmüş, 18 adet gemiye kurtarma yardımı hizmeti vermiştir. 2015 yılında kılavuzluk hizmeti verilen toplam gemi sayısı 42.192 adet olmuştur.

BOTAŞ, yerli ve yabancı menşeli ham petrolün borularla taşınması yanında, sıvılaştırılmış doğal gaz ve boru gazının satın alınması, yurt içinde taşınması ve ana müşterilere satılması faaliyetlerini yerine getirmektedir. Petrol boru hatları ile 2015 yılında toplamda 242,8 milyon varil ham petrol taşınmıştır. Geçen yıla göre %273,3 oranında gerçekleşme sağlanmış, geçen yıla göre taşınan ham petrol miktarı 153,9 milyon varil artmıştır. Ham petrol boru hatlarında toplam kapasite kullanımı geçen yıl %13,9 iken 2015 yılında %38,1 olmuştur.

Haberleşme sektöründe posta hizmetleri, PTT tarafından, 2015 yıl sonu itibarıyla, 82 başmüdürlüğe bağlı 1.009 merkez müdürlüğü ile merkez müdürlüklerine bağlı 2.339 şube ve 1.066 acente olmak üzere toplam 4.414 adet işyeri vasıtasıyla yürütülmektedir.

Gerek elektronik postanın, gerekse özel kargo ve koli şirketleri ile bankacılık hizmetlerinin gelişmesi, posta hizmetlerinde ana hizmet gurubu olarak kabul edilen mektup postası, koli, havale ve çek hizmetlerinin rekabet ortamına girmesine neden olmuştur. Telgraf hizmetleri ise teknolojik ve ekonomik önemini büyük ölçüde yitirerek en düşük seviyeye inmiştir. Acele posta gönderileri istikrarlı bir şekilde artmaktadır.

Türkiye'de uydu haberleşme hizmetleri 22.07.2004 tarihinden itibaren TÜRKSAT tarafından yürütülmektedir. Yapılan yasal düzenlemelerle Şirkete kablo TV şebekesinin işletilmesi ve e-Devlet Kapısının kurulması görevleri de verilmiştir. Şirket, sahibi olduğu

uydulara kapasite kullanım oranlarında önemli artışlar sağlamış, Türksat-3A uydusunu hizmete vermiş, Şirket tarafından 2011 yılında başlatılan diğer bir proje kapsamında 2014 yılında hizmete verilen 30 transponderli (Toplam 1750 Mhz bant genişliği) Türksat-4A ve 2016 yılında hizmete verilen 43 transponder kapasiteli (Toplam 3400 Mhz bant genişliği) Türksat-4B uydularıyla halen kapsanamayan bazı alanların da kapsanması mümkün hale geldiği gibi önemli bir kapasite artışı sağlanmış, ayrıca data haberleşmesi için daha küçük çaplı çanak antenlerle iletişime imkan veren Ka frekans bandında hizmet verilir hale gelmiştir. Söz konusu uyduların yanı sıra kısmen yerli katkı ile üretilecek Türksat-5A uydusunun temini için çalışmalara başlanılmış, Türksat-6A uydusunun tamamen yerli imkanlarla üretimi konusunda projeye katkı sağlayacak taraflar arasında 15.12.2014 tarihi itibarıyla mutabakat sağlanmıştır. Şirketin yatırımına katkıda bulunduğu Uzay Sistemleri Entegrasyon ve Test Merkezi (USET)'inde üretilecek olan uydunun 2019 yılında tamamlanarak, 2020 yılında uzaya fırlatılması öngörülmektedir.

(2) Ticaret sektörü:

KİT'lerin ticaret sektöründeki başlıca üretimleri 48 sayılı çizelgede gösterilmiştir.

Çizelge: 48- KİT'lerin başlıca ticaret sektörü üretimi

Ticaret ürünleri	Birim	2011	2012	2013	2014	2015	2014'e göre fark		2015 yılı Türkiye üretiminde KİT payı %
							Miktar	%	
1-Kırtasiye ürünleri:									
-Klasör	Milyon ad.	2	2,3	1,5	1,1	1,0	(0,1)	(9,1)	-
-Toplu iğne	Ton	7,5	1,7	2,1	3,5	-	(3,5)	(100,0)	-
-Ataş	Milyon ad.	57,6	39,1	50	24	27	3,0	12,5	-
2-İlaç endüstrisi ürünleri:									
-Morfin hidrat	Ton	123	123	119	88	113	25,0	28,4	-

Kamu kuruluşlarının ihtiyaç duydukları malzemelerin tek elden, topluca, zamanında, istenilen kalitede ve uygun fiyatlarla temini DMO tarafından yürütülmektedir. DMO faaliyetlerini 7 Bölge Müdürlüğü, 4 İrtibat Bürosu ve Basım İşletmesi Müdürlüğü ile sürdürmektedir. İstanbul Basım İşletmesinde müşterilerin basılı evrak ihtiyaçlarının karşılanması yanında klasör, toplu iğne, ataş ve zarf üretimi gerçekleştirilmektedir.

TMO esas itibarıyla ticari bir kuruluş olup, ana görevi hububat alımı ve bu ürünlerin piyasada istikrarının temin edilmesi ve afyon ile uyuşturucu maddelere konulan devlet tekeline işletmektir. TMO 2015 yılında yurt dışından 169 ton buğday, 150 ton arpa, 100 bin ton mısır, yurt içinden 3,3 milyon ton buğday, 1,6 milyon ton mısır, 474 bin ton arpa, 31 bin ton haşhaş kapsülü alımı yapmıştır. TMO bünyesinde sınıai üretim yapan bir alkaloid fabrikası bulunmaktadır. Afyon'un Bolvadin ilçesinde 1981 yılında kurulan ve 26 bin ton çizilmemiş haşhaş kapsülü işleme kapasitesi olan Alkaloid Fabrikasında 2015 yılında, 27.314 ton kapsül işlenerek 113.006 kg morfin (89.995 kg AMA), yan ürün olarak 4.970 kg teknik metanol üretilmiştir.

TP Petrol Dağıtım AŞ'nin doğrudan bir üretim faaliyeti bulunmamakta, EPDK mevzuatı çerçevesinde satın aldığı akaryakıtın dağıtımını yaparak faaliyet sahasındaki müşteri

ve bayilere yeterli, kaliteli ve sürekli akaryakıt sağlama hizmeti vermektedir. 2015 yılında 1.184 bin m³ beyaz ürün (benzin, motorin, gaz yağı) ve 104 bin ton siyah ürün (fuel oil, diğer) satışı yapan Şirket, akaryakıt dağıtım pazarında tonaj sıralamasında 6. sırada yer almıştır.

ad) Diğer hizmetler sektörü:

KİT'lerin diğer hizmetler sektöründeki başlıca üretimleri 49 sayılı çizelgede gösterilmiştir.

Çizelge: 49- KİT'lerin başlıca diğer hizmetler üretimi

Ticaret ürünleri	Birim	2011	2012	2013	2014	2015	2014'e göre fark		2015 yılı Türkiye üretiminde KİT payı %
							Miktar	%	
1-Bankacılık:									
-Kredi kartı	Milyon ad.	5,6	5,6	6,6	6,6	7,2	0,6	9,1	-
-Banka kartı	Milyon ad.	24,8	28,4	32,5	34,4	34,6	0,2	0,6	-
2-İnşaat sektörü:									
-Konut ve villa	Adet	10.884	17.515	12.260					
-Ticari ünite	Adet	604	1.823	2.259					

Sektörde faaliyet gösteren Bileşim Alternatif Dağıtım Kanalları ve Ödeme Sistemleri AŞ; kredili bankacılık ürünleri, kartlı ve/veya elektronik ödeme sistemleri, çağrı merkezleri, internet bankacılığı, ATM ve diğer elektronik bankacılık uygulamaları, üye işyeri çalışmalarını alanlarında mevcut veya teknolojik gelişmelerden ötürü ortaya çıkacak her türlü faaliyette bulunmaktadır. Şirket 2015 yılında 3.585 adet ATM'ye hizmet vermiştir.

Konut, villa, ticari ünite üretimi alanlarında faaliyet yürütmekte olan TOKİ'nin iştiraki olan Emlak Konut GYO, şirket hisselerinin ikincil halka arzı sonrasında ana sermayedar TOKİ'nin Şirketteki hisse payı %49,33 oranına gerilemesi neticesinde 2013 yılında Sayıştay denetiminden çıkmıştır.

Faaliyet konusu, gayrimenkul portföyü oluşturmak, geliştirmek ve gayrimenkule dayalı sermaye araçlarına yatırım yapmak olan Halk GYO'nun 2015 yıl sonu itibarıyla toplam portföyü 1.606.190 bin TL'nin; %47 oranında 761.300 bin TL'si binalardan, %52 oranında 828.856 bin TL'si gayrimenkul projelerinden, %1 oranında 16.035 bin TL'si bankalardaki vadeli mevduattan oluşmuştur. Şirket 14 adet gayrimenkulünü kiraya vermiş olup, bunlardan 42 milyon TL kira geliri elde etmiştir.

Faaliyet alanı inşaat, taahhüt, proje, müşavirlik ve mühendislik etütleri yapmak olan ve restorasyon için restorasyon mimarı, sedefkâr, sanat tarihçisi, kalemkâr vb. meslek mensuplarını kadrosunda bulunduran Vakıf İnşaat Restorasyon ve Ticaret AŞ, bu meslek guruplarıyla ilgili okul, enstitü, araştırma merkezi vb. eğitim tesisleri kurmak, yönetmek, işletmek veya işletilmesini sağlamakla da yetkilendirilmiş olup, 2015 yılı içerisinde inşaat işi gerçekleştirmemiştir.

Ziraat Teknoloji AŞ (18.04.2014 tarihine kadar Fintek Finansal Teknoloji Hizmetleri AŞ); bilgi işlem faaliyetlerinin yürütülmesinin yanında, her nevi yazılım, donanım, network yapılarının kurulması, bakım ve destek hizmetlerinin sağlanması amacıyla kurulmuş olup, 01.06.2005 tarihinden bu yana T.C. Ziraat Bankası ve iştiraklerinin bilgi işlem faaliyetlerinin yürütülmesi hususunda hizmet vermektedir. Şirket sermayesinin %24'ü Bileşim Alternatif Dağıtım Kanalları ve Ödeme Sistemleri AŞ'ye ait iken, bu payın Ziraat Bankası AŞ'ce (12.08.2013 tarihinde) alınması, Şirket Yönetim Kurulunun 19.08.2013 tarihli toplantısında kabul edilerek, pay defterine işlenmesine karar verilmiştir. Böylece Şirket sermayesinin %100'ü T.C. Ziraat Bankası AŞ'ye ait olmuştur.

Marmara Teknokent AŞ, TÜBİTAK MAM bölgesinde yaklaşık 62 hektar alan üzerine kurulu bulunan hukuki statüleri birbirinden farklı Teknoloji Serbest Bölgesi ve Teknoloji Geliştirme Bölgesinde Ar-Ge ve Ar-Ge'ye dayalı faaliyet gösteren firma ve personeline altyapı ve üstyapı olanaklarıyla çeşitli hizmetler sunan bir hizmet üretim kuruluşudur. Şirketin gelirleri; Ar-Ge yapan firmalara verilen hizmetlerin bedellerinden ve firmalara tahsis edilen gayrimenkullerin kira gelirlerinden oluşmaktadır. Yönetici Şirket, 2015 yılında tahakkuk eden toplam 7,9 milyon TL tutarındaki net satış gelirlerinin %27,4 oranında 2,2 milyon TL'sini Teknoloji Geliştirme Bölgesinde faaliyet gösteren 62 girişimci firmadan, %72,6 oranında 5,7 milyon TL'sini Teknoloji Serbest Bölgesinde faaliyette bulunan 25 girişimci firmadan elde etmiştir.

Arıcak Turizm ve Ticaret AŞ'ye ait 153 oda, 326 yatak kapasiteli, 4 yıldızlı Aries Otelı Muğla-Fethiye-Çalış mevkiinde hizmet vermektedir. Şirketin tek faaliyeti, Aries Otel'in bir kiracıya tahsis edilerek işletilmesidir.

Sektörde faaliyet gösteren tta Gayrimenkul AŞ, özelleştirme sürecinde bulunan gayrimenkullerle ilgili olarak yapılan ifraz ve tevhit çalışmalarına yardımcı olmak, her tür ve ölçekte plan, imar planı ile değişiklik ve revizyonlarını ve imar uygulamasına ilişkin parsellasyon planlarının hazırlanması alanlarında faaliyet göstermiştir. Şirket 2013 yılından itibaren bazı arsaların satışı ve Erzurum Palandöken ve Konaklı Kayak Merkezlerinin işletilmesi ile ilgili olarak ÖİB'ce görevlendirilmiş, Erzurum Palandöken ve Konaklı Kayak Merkezleri Turizm ve Ticaret AŞ, ÖYK'nın 04.07.2016 tarihli ve 2016/46 sayılı Şirket ve Taşınmaz Devrine İlişkin Kararı gereğince, 5.000.000 TL sermaye artırımını yapılmak suretiyle, 4046 Sayılı Kanununun 2/i maddesine istinaden 21.07.2016 tarihli Protokolle Erzurum Büyükşehir Belediyesine devredilmiştir.

2015 yılında gerçekleştirdiği ihaleler sonucunda 87.843.600 TL özelleştirme geliri sağlayan tta Gayrimenkul AŞ, 2016 yılında 26.08.2016 tarih ve 607 sayılı ÖİB oluru ile 31.08.2016 tarihi itibarıyla Sümer Holding AŞ ile birleştirilmek suretiyle tasfiye edilmiştir.

b) Mali kuruluşlar:

ba) Bankacılık:

Kamu sermayeli bankaların 2011-2015 yılları mevduatı ve kredileri, sektör değerleriyle karşılaştırmalı olarak 50 ve 51 sayılı çizelgede verilmiştir.

(Milyon TL)

Çizelge : 50- Kamu sermayeli mevduat bankalarının toplam mevduat içindeki yeri

Mevduat türü	2011			2012			2013			2014			2015		
	Mevduat bankaları	Kamu sermayeli bankalar	Payı %	Mevduat bankaları	Kamu sermayeli bankalar	Payı %	Mevduat bankaları	Kamu sermayeli bankalar	Payı %	Mevduat bankaları	Kamu sermayeli bankalar	Payı %	Mevduat bankaları	Kamu sermayeli bankalar	Payı %
Tasarruf mevduatı	270.786	80.583	29,8	293.590	84.621	28,8	330.986	91.989	27,8	373.973	98.488	26,3	411.750	113.424	27,5
Resmi kuruluşlar	32.147	18.590	57,8	39.858	21.876	54,9	47.763	25.307	53,0	45.935	25.810	56,2	52.768	28.236	53,5
Ticari kuruluşlar	105.828	18.399	17,4	125.896	23.241	18,6	148.115	31.993	21,6	164.009	30.537	18,6	173.439	37.983	21,9
Bankalar mevduatı	39.677	10.385	26,2	43.052	14.682	34,1	55.574	18.168	32,7	66.514	22.865	34,4	74.814	24.377	32,6
Döviz tevdiat	210.269	39.545	18,8	218.538	40.355	18,5	311.384	61.295	19,7	352.811	66.158	18,8	488.411	92.086	18,9
Diğer	29.602	9.745	32,9	34.737	11.313	32,6	33.097	9.717	29,4	41.557	9.750	23,5	40.373	10.401	25,8
Kıymetli madenler	10.612	2066	19,5	14.345	2.852	19,8	16.394	4022	24,5	12.839	3354	26,1	9.143	2.109	23,1
Toplam	698.920	179.313	25,7	770.016	198.940	25,8	943.313	242.491	25,7	1.057.638	256.964	24,3	1.250.698	308.615	24,7

(Milyon TL)

Çizelge: 51- Kamu sermayeli mevduat bankalarının toplam krediler içindeki yeri

Kredi türü	2011			2012			2013			2014			2015		
	Tüm bankalar	Kamu sermayeli bankalar	Pay %	Tüm bankalar	Kamu sermayeli bankalar	Pay %	Tüm bankalar	Kamu sermayeli bankalar	Pay %	Tüm bankalar	Kamu sermayeli bankalar	Pay %	Tüm bankalar	Kamu sermayeli bankalar	Pay %
1- Mevduat bankaları:															
a) Krediler ve Alacaklar	633.324	127.122	20,1	728.169	136.181	18,7	957.291	194.667	20,3	1.138.064	241.611	21,2	1.367.518	311.742	22,8
b) Takipteki krediler (Brüt)	17.368	2.532	14,6	21.588	4.018	18,6	26.931	4.663	17,3	32.750	6.417	19,6	42.724	7.114	16,7
c) Özel karşılıklar (-)	(13.974)	(2.008)	14,4	16.239	2.878	17,7	(20.884)	(3.434)	16,4	(24.612)	(4.346)	17,7	(32.545)	(5.298)	16,3
d) Net takipteki krediler	3.394	524	15,4	5.349	1.140	21,3	6.047	1.229	20,3	8.139	2.070	25,4	10.178	1.816	17,8
Toplam (1)	636.718	127.646	20,0	733.518	137.321	18,7	963.338	195.896	20,3	1.146.203	243.682	21,3	1.377.697	313.558	22,8
2- Kalkınma ve yatırım bankaları:															
a) Krediler ve alacaklar:	27.488	17.662	64,3	35.342	24.508	69,3	52.044	37.092	71,3	63.310	46.451	73,4	80.692	59.896	74,2
b) Takipteki krediler (Brüt)	351	210	59,8	299	210	70,2	425	242	56,9	481	237	49,2	479	240	50,0
c) Özel karşılıklar (-)	(268)	(161)	60,0	220	162	73,6	(283)	(161)	56,9	(309)	(176)	57,0	(352)	(179)	50,8
d) Net takipteki krediler	83	49	59,0	79	48	60,1	142	81	57,0	173	61	35,3	128	61	47,9
Toplam (2)	27.571	17.711	64,2	35.421	24.556	69,3	52.186	37.173	71,2	63.483	46.512	73,3	80.820	59.957	74,2
Genel toplam	664.289	145.337	21,8	768.939	161.877	21,1	1.015.52	233.069	23,0	1.209.686	290.194	24,0	1.458.516	373.515	25,6

2015 yılı sonunda bankacılık sektöründe faaliyet gösteren toplam banka sayısı 47 olmuştur. Bunların 34'ü mevduat, 13'ü kalkınma ve yatırım bankası statüsündedir. Mevduat bankalarının; 3'ü kamusal, 9'u özel, 21'i yabancı sermayeli banka ve 1 tanesi TMSF bünyesindedir. Kalkınma ve yatırım bankalarının 3'ü kamu sermayeli, 6'sı özel sermayeli ve 4'ü yabancı sermayeli bankadır. 47 bankadan 5'i (T.C. Ziraat Bankası, T. Halk Bankası, İller Bankası, T. Kalkınma Bankası AŞ ve Türk Eximbank) kamusal sermayeli bankalar olup, 2'si mevduat bankası, 3'ü ise kalkınma ve yatırım bankası statüsündedir. Kamusal sermayeli T. Emlak Bankası ise tasfiye halindedir.

Aralık 2015 itibarıyla şube sayısı 11.193, personel sayısı ise 201.204 olarak gerçekleşmiştir. Ayrıca bankacılık sektör verilerine dâhil edilmeyen 5 adet katılım bankası faaliyet göstermektedir.

Türk bankacılık sektörünün (katılım bankaları hariç) aktif büyüklüğü 2015 yıl sonunda bir önceki yıla göre %18,4 oranında artarak 2.236 milyar TL'ye yükselmiştir. 2015 yılında da krediler aktif büyümesinde belirleyici olmaya devam etmiş ve kredilerin toplam aktifler içindeki payı tarihi yüksek seviyelerini koruyarak %65,2 seviyelerine kadar yükselmiştir.

Sektörün toplam mevduat değerleri dikkate alındığında; kamu sermayeli bankaların sektör toplam mevduatından aldıkları pay, 2014 yılında %24,3 iken 2015 yılında 0,4 puan artarak %24,7 olmuştur. T.C. Ziraat Bankası'nın, 2015 yılında bankacılık sektörü mevduatından aldığı pay %14,9 oranına yükselmiş ve mevduat toplamında sektörde lider konumda yer almıştır. T. Halk Bankası ise mevduatta 2014 yılında sektördeki 47 banka arasında 7. sırada iken, 2015 yılında 6. sıraya yükselmiştir.

Bankacılık sektörünün toplam kredileri, önceki yıla göre 2015 yılında %20,6 oranında 249 milyar TL artarak 1.459 milyar TL'ye ulaşırken, kamu sermayeli bankaların kredileri aynı dönemde %28,7 oranında 83,3 milyar TL artarak 373,5 milyar TL'ye ulaşmıştır. Kredilerin artış hızında hem kurdaki yükseliş hem de politika yapıcılar tarafından bireysel tasarrufların artırılmasına yönelik geçmiş yıllarda alınan önlemlerin 2015 yılında azaltılması etkili olmuştur.

Kamu sermayeli bankaların toplam kredileri, 2014 yıl sonunda sektörün %24'ünü oluştururken, 2015 yıl sonunda bu oran %25,6'ya yükselmiştir. Sektörün toplam kredileri 2014 yılında toplam aktifin %64,1'ini oluştururken, kamu sermayeli bankaların kredileri aktiflerinin %63,5'ünü oluşturmuş; 2015 yılında bankacılık sektörünün toplam kredileri toplam aktifin %65,2'sini, kamu sermayeli bankaların kredileri ise aktiflerinin %66,9'unu oluşturmuştur. İlk defa kamu sermayeli bankalarda toplam kredilerin toplam aktife oranı sektör ortalamasının üzerinde gerçekleşmiştir.

Kamu sermayeli mevduat bankalarının 2014 yıl sonu itibarıyla kullandırdıkları krediler, tüm mevduat bankaları kredileri içinde %21,3 oranında yer alırken, bu oran 2015 yıl sonunda %22,8'e yükselmiştir. Diğer yandan, kamu sermayeli kalkınma ve yatırım bankalarının 2014 yıl sonundaki kredileri, sektör kalkınma ve yatırım bankaları içinde %73,3 oranında yer alırken, bu oran 2015 yılında %74,2 olarak gerçekleşmiştir.

2015 yılının ikinci yarısında yükselen tasfiye olunacak alacakların(brüt) yıllık artış hızı yılın üçüncü çeyreği başından itibaren yeniden gerilemiş ancak 2015 yılının son ayında %30 seviyesinde gerçekleşmiştir. Aynı dönemde kredilerin takibe dönüşüm oranı ise %3'e

yükselmiştir. 2014 yılında kamu sermayeli mevduat bankalarının brüt takipteki kredilerinin, mevduat bankaları takipteki kredileri içindeki payı %19,6 olup, 2015 yıl sonunda bu oran %16,7'ye düşerken, kamu sermayeli kalkınma ve yatırım bankalarının 2014 yılındaki brüt takipteki kredilerinin kalkınma ve yatırım bankaları takipteki kredileri içindeki payı %49,2 düzeyinde iken, bu oran 2015 yıl sonunda %50'ye yükselmiştir.

(1) Kamu sermayeli mevduat bankaları:

Kamu sermayeli mevduat ve ticaret bankalarının sektör bankaları ile birlikte önemli finansal verilerine 52 sayılı çizelgede yer verilmiştir.

Çizelge : 52- Mevduat bankalarının finansal değerleri

(Milyon TL)

Finansal değerler	2011	2012	2013	2014	2015	Son iki yıl farkı	
						Tutar	%
1- Öz kaynaklar :							
a) Diğer mevduat bankaları	101.190	128.063	133.441	156.040	177.173	21.133	13,5
b) Kamu bankaları	21.817	29.490	32.513	45.076	50.971	5.895	13,1
Toplam (1)	123.007	157.553	165.954	201.116	228.144	27.027	13,4
2- Mevduat:							
a) Diğer mevduat bankaları	519.606	571.076	700.822	800.674	942.082	141.408	17,7
b) Kamu bankaları	179.314	198.940	242.491	256.964	308.615	51.652	20,1
Toplam (2)	698.920	770.016	943.313	1.057.638	1.250.698	193.060	18,3
3- Krediler ve alacaklar:							
a) Diğer mevduat bankaları	509.072	596.198	767.442	902.521	1.064.139	161.618	17,9
b) Kamu bankaları	127.646	137.320	195.896	243.682	313.558	69.876	28,7
Toplam (3)	636.718	733.518	963.338	1.146.203	1.377.697	231.494	20,2
4- Finansal varlıklar (net):							
a) Diğer mevduat bankaları	201.948	199.109	207.946	226.128	250.935	24.806	11,0
b) Kamu bankaları	94.112	88.424	91.258	91.407	93.026	1.619	1,8
Toplam (4)	296.060	287.533	299.204	317.536	343.961	26.426	8,3
5- Toplam aktifler:							
a) Diğer mevduat bankaları	867.314	974.266	1.217.784	1.400.756	1.638.820	238.063	17,0
b) Kamu bankaları	251.805	271.150	347.474	403.023	490.578	87.554	21,7
Toplam (5)	1.119.119	1.245.416	1.565.258	1.803.780	2.129.397	325.617	18,1
6- Net dönem kârı:							
a) Diğer mevduat bankaları	14.031	16.294	16.392	16.671	16.411	(260)	(1,6)
b) Kamu bankaları	4.146	5.245	6.081	6.256	7.478	1.222	19,5
Toplam (6)	18.177	21.539	22.473	22.927	23.889	962	4,2

Kamu sermayeli mevduat bankaları (T.C. Ziraat Bankası AŞ ve T. Halk Bankası AŞ) 2015 faaliyetleri sonunda toplam aktifler, mevduat, krediler ve net dönem karı artışında sektörün üzerinde; öz kaynaklar ve finansal varlıklar (net) artışında ise sektörün altında oranlarda artış sağlamıştır.

Kamu sermayeli mevduat ve ticaret bankalarının sektör bankaları ile birlikte seçilmiş performans verilerine 53 sayılı çizelgede yer verilmiştir.

Çizelge : 53– Mevduat bankalarına ait rasyolar

(%)

Rasyolar	Mevduat bankaları					T.C. Ziraat Bankası AŞ					T. Halk Bankası AŞ				
	2011	2012	2013	2014	2015	2011	2012	2013	2014	2015	2011	2012	2013	2014	2015
Sermaye yeterlilik standart oranı	15,5	17,2	14,6	15,7	15,0	15,6	19	13,2	18,2	15,1	14,3	16,2	13,9	13,6	13,8
Öz kaynaklar / toplam aktifler	11	12,7	10,6	11,1	10,7	8,2	10,5	8,9	11,5	10,4	9,5	11,4	10,1	10,6	10,3
Toplam krediler ve alacaklar/toplam aktifler	56,9	58,9	61,5	63,5	64,7	44,5	43,9	53,5	57,3	61,7	61,7	60,9	60,6	65,5	67,5
Tüketici kredileri/toplam krediler ve alacaklar	34,3	35,2	33,1	30,0	27,1	42,5	40,4	33,6	29,7	26,9	26,5	26,6	27,2	24,6	21,1
Takipteki krediler (brüt)/toplam krediler ve alacaklar	2,7	2,9	2,8	2,9	3,1	1,2	2,9	2,2	1,9	1,7	3	3	2,6	3,6	3,1
Finansal varlıklar (net)/toplam aktifler	26,6	23,1	19,4	17,8	16,5	44	40,2	30,3	26,1	21,4	25,6	21,2	20,4	17,3	15,0
Likit aktifler / toplam aktifler	31	31,4	28,8	27,9	26,6	33,5	37,4	36,7	35,1	31,6	19,9	22,7	22,5	19,7	19,9
Net dönem kârı / toplam aktifler	1,6	1,7	1,4	1,3	1,1	1,3	1,6	1,6	1,6	1,7	2,2	2,4	2	1,4	1,2
Net dönem kârı /öz kaynaklar	14,8	13,7	13,5	11,4	10,5	15,9	15,4	18,1	14,2	16,4	23,7	21,1	19,4	13,3	11,9
Grup payı :															
Toplam kaynaklar (toplam aktifler)	-	-	-	-	-	14,4	13,1	13,3	13,7	14,2	8,1	8,7	8,9	8,6	8,8
Toplam krediler ve alacaklar	-	-	-	-	-	11,2	9,7	11,5	12,4	13,6	8,8	9	8,8	8,9	9,2
Toplam mevduat	-	-	-	-	-	16,1	15,4	15	14,5	14,9	9,4	10,4	10,7	9,8	9,8

Sermaye yeterliliği standart oranı, “Bankaların Sermaye Yeterliliğinin Ölçülmesine ve Değerlendirilmesine İlişkin Yönetmelik” çerçevesinde hesaplanmaktadır. Yönetmelikte bankaların, konsolide olmayan ve konsolide asgari sermaye yeterlilik oranında %8 olarak tespit edilmiş, BDDK’nın 6.11.2006 tarih ve 2026 sayılı Kararı ile SYR için hedef rasyo değeri %12 olarak belirlenmiştir.

Sermaye yeterliliği standart oranı 2015 yılında T.C. Ziraat Bankası’nda %15,1, T. Halk Bankası’nda ise %13,8 olarak gerçekleşmiştir. Kamu mevduat bankaları SYR’si BDDK tarafından belirlenen %12 düzeyinin üzerinde gerçekleşme ile birlikte, 2015 yıl sonunda sektörde %15,6 olarak gerçekleşen SYR’nin altında bulunmaktadır. Mevduat bankalarında ise oran %15,0 seviyesindedir.

T.C. Ziraat Bankası’nın 2015 yıl sonu itibarıyla aktif büyüklüğü, bir önceki yıl sonuna göre %22,3 oranında 55 milyar TL artarak 302,8 milyar TL’ye yükselmiş, aktif büyüklüğü itibarıyla 1. sırada yer alan Banka’nın bankacılık sektöründen aldığı pay %13,5, mevduat bankaları içindeki payı da %14,2 olarak gerçekleşmiştir. 2015 yılında Halkbank, aktif büyüklüğü bakımından, önceki döneme göre 7. sıradan 6. sıraya yükselmiştir. Banka’nın aktif büyüklüğü %20,9 oranında artarak 187,7 milyar TL olarak gerçekleşmiştir.

Mevduat bankalarında finansal varlıkların aktif içindeki payı 2015 yılında %16,5 gerçekleşirken; T.C. Ziraat Bankası’nda finansal varlıkların aktifler içindeki payı yıllar itibarıyla düşmekle beraber 2015 yılında sektör oranı olan %15,6 ve mevduat bankaları oranı %16,5’in üzerinde %21,4 olarak gerçekleşmiştir. Halkbank’ta ise bu oran %15 seviyesine gerileyerek sektörün altında gerçekleşmiştir.

2015 yılında mevduat bankalarında aktifin %64,7’sini oluşturan kredi ve alacaklar, önceki yıla göre %20,2 oranında artarak 1,4 trilyon TL seviyesine ulaşmıştır. T. Halk Bankası’nın kullandığı krediler önceki döneme göre 2015 yıl sonunda %24,5 oranında artarak 126,7 milyar TL seviyesine olarak gerçekleşmiş, aktifinin %67,5’ini oluşturmuştur. Banka’nın kredilerdeki mevduat bankaları payı önceki döneme göre %8,9’dan %9,2’ye yükselmiştir. T.C. Ziraat Bankası’nın kullandığı krediler ise %31,3 oranında artmış ve sektörden aldığı pay %13,6 seviyesine ulaşmıştır. Banka’nın kredilerinde son yıllarda yüksek tutar ve oranlarda artış izlenmiştir. Banka’da kredi ve alacaklar aktifin %61,7 ile sektör oranının gerisinde gerçekleşmiştir.

Sektörde toplam mevduat 2015 yılında 308,6 milyar TL seviyesine ulaşmıştır. T.C. Ziraat Bankası’nın mevduatı ise aynı dönemde %21,7 oranında artarak 186,5 milyar TL olarak gerçekleşmiş sektörden aldığı pay 0,4 puan artarak %14,9 seviyesine yükselmiştir. Mevduat türleri açısından bakıldığında ise; ticari kuruluşlar mevduatı ve döviz tevdiat hesabı dışındaki türlerde ilk üç sırada yer aldığı görülmektedir. Ticari kuruluşlar mevduatında Banka’nın sektör payı %8,2 seviyesinde gerçekleşmiş ve sektörde yedinci sırada yer almıştır. Bu kapsamda T.C. Ziraat Bankası AŞ’nin ticari ve kurumsal müşteriler vadesiz mevduatının sektör payının düşük kalması bu müşterilerden yeterli verim sağlanamadığına ilişkin bir göstergedir.

T. Halk Bankası’nda mevduat artış hızı %17,8 seviyesinde kalmış ve 2015 yılında 122,1 milyar TL olarak gerçekleşmiştir. Banka’nın mevduattaki sektör payı değişmeyerek %9,8’de kalmıştır. Mevduatın krediye dönüşüm oranı 2014 yılında %98,1 iken, 2015 yılında

bu oran %103,8'e yükselmiştir. Banka'da önceki döneme göre vadesiz mevduatın toplam mevduat içindeki payı 4 puan azalırken, 1 aya kadar mevduatın toplam mevduat içindeki payı 0,9 puan, 1-3 ay vadeli mevduatın toplam mevduat içindeki payı 6,6 puan artmıştır. Aktif ve pasif vade uyumsuzluğunun giderilmesinde, Banka'nın önemli fon kaynağını oluşturan vadeli mevduatın vade yapısının uzatılması, tasarrufu özendirecek yeni ürünlerin geliştirilmesi önem arz etmektedir.

Takipteki krediler (brüt) mevduat bankalarında 2015 yıl sonu itibarıyla önceki yıla göre %30,5 oranında artarak 42,7 milyar TL olarak gerçekleşmiş, takipteki krediler (brüt)/toplam krediler ve alacak oranı, 2014 yıl sonunda sektörde %2,9 iken, 2015 yıl sonunda 0,2 puan artarak %3,1'e yükselmiştir. T.C. Ziraat Bankası AŞ'de takip oranı 2014 yılında %1,9 iken, 0,2 puan azalarak 2015 yılında %1,7'ye gerilemiştir. T. Halk Bankası'nda ise oran sektörle aynı seviyededir.

Bankalararası Kart Merkezi (BKM) verilerine göre, Türkiye'de toplam kredi kartı sayısı 2015 yıl sonu itibarıyla, %2,1 oranında artışla 58.215.318 adet olarak gerçekleşmiştir. T.C. Ziraat Bankası'nın kredi kartı sayısı ise 2015 sonunda %10,3 oranında artışla 3.457.149 adet olmuştur. Banka'nın 2014 yıl sonu itibarıyla sektörün kredi kartları toplamı içinde %5,5 oranındaki payı %5,9'a yükselirken; banka kartları toplamı içindeki payı da %22,2'den %19,8 seviyesine gerilemiştir.

Bankanın, kredi kartı sayısı bakımından banka ölçeğinde düşünüldüğünde uygun bir konumda olmadığı ve sektörün gerisinde kaldığı görülmektedir. 2015 yılında önceki döneme göre bir artış olmakla birlikte, önceki yıllarda olduğu gibi kredi kartlarında sektör payı Banka büyüklüğüne paralel bir seviyeye ulaşamamıştır.

T. Halk Bankası, 2012 yılında hizmete sunduğu yeni kredi kartı "Paraf" ile kredi kartı piyasasında pazar payını da arttırmayı hedeflemiştir. 2014 yıl sonu itibarıyla 3,4 milyon olan kart sayısı 2015 yıl sonu itibarıyla 3,8 milyon adede ulaşmış; 2014 yıl sonu itibarıyla 260.630 olan POS adedi de, 2015 yıl sonu itibarıyla 281.877, Mayıs 2016 itibarıyla 295.913 olarak gerçekleşmiştir.

Mevduat bankalarının net dönem kârı 2015 yıl sonunda bir önceki yıla göre %4,2 oranında 952 milyon TL artışla 23,9 milyar TL olarak gerçekleşirken; T. Halk Bankası'nın net dönem kârı önceki yıla göre %5 oranında 110 milyon TL artışla 2,3 milyar TL, T.C. Ziraat Bankasının dönem net kârı önceki yıla göre %27,5 oranında 1,1 milyar TL artışla 5,2 milyar TL olarak gerçekleşmiştir. Kamu mevduat bankalarında net dönem karının aktiflere ve öz kaynaklara oranı mevduat bankaları sektör oranının üzerinde gerçekleşmiştir.

(2) Kamu sermayeli kalkınma ve yatırım bankaları:

2015 yıl sonu itibarıyla, 3'ü kamu sermayeli, 6'sı özel sermayeli ve 4'ü yabancı sermayeli olmak üzere toplam 13 kalkınma ve yatırım bankası mevcuttur.

Kalkınma ve yatırım bankaları varlık ve kaynaklar itibarıyla 2014 yıl sonunda tüm bankacılık sektörü aktifinin %4,5'ini oluştururken, 2015 yıl sonunda bu oran %4,8'e yükselmiştir.

Kalkınma ve yatırım bankalarının toplam kredileri, önceki yıla göre 2014 yıl sonunda %27,3 oranında, tüm bankacılık sektörünün toplam kredileri de %20,6 oranında artmış; bu

nedenle kalkınma ve yatırım bankalarının toplam krediler itibarıyla tüm sektörden aldığı pay, 2014 yılında %5,2 iken, 2015 yılında %5,5'e yükselmiştir.

2015 yıl sonunda kamu bankaları kredi ve öz kaynaklarını kalkınma ve yatırım bankaları sektöründen daha fazla büyütürken; toplam aktif ve net dönem kârında artış oranları sektörün gerisinde kalmıştır.

Kamu sermayeli kalkınma ve yatırım bankalarının sektör bankaları ile birlikte önemli finansal verileri 54 sayılı, seçilmiş performans verilerine 55 sayılı çizelgede yer verilmiştir.

Çizelge : 54- Kalkınma ve yatırım bankalarının finansal değerleri (Milyon TL)

Finansal veriler	2011	2012	2013	2014	2015	Son iki yıl farkı	
						Tutar	%
1- Krediler ve alacaklar:							
a) Diğer kalkınma ve yatırım bankaları	9.861	10.865	15.034	16.971	20.863	3.892	22,9
b) Kamu bankaları	17.710	24.556	37.153	46.512	59.957	13.445	28,9
Toplam (1)	27.571	35.421	52.187	63.483	80.820	17.336	27,3
2- Öz kaynaklar:							
a) Diğer kalkınma ve yatırım bankaları	2.809	3.452	4.241	4.923	5.429	506	10,3
b) Kamu bankaları	12.636	13.558	14.697	16.292	18.041	1.749	10,7
Toplam (2)	15.445	17.010	18.938	21.215	23.470	2.255	10,6
3- Toplam aktifler:							
a) Diğer kalkınma ve yatırım bankaları	17.746	21.746	27.032	30.574	38.954	8.380	27,4
b) Kamu bankaları	23.847	30.980	43.080	53.954	67.643	13.689	25,4
Toplam (3)	41.593	52.726	70.112	84.529	106.597	22.069	26,1
4- Net dönem kârı							
a) Diğer kalkınma ve yatırım bankaları	364	510	530	541	627	86	16,0
b) Kamu bankaları	501	557	610	998	1.128	130	13,0
Toplam (4)	865	1.067	1.140	1.539	1.755	216	14,0

2015 yılında, İller Bankası AŞ'nin kaynak ve varlıklar toplamı, önceki yıla göre %13,1 oranında 2,1 milyar TL artarak 18,4 milyar TL'ye yükselmiştir. İller Bankası AŞ, 2015 yıl sonu itibarıyla, aktif toplamı bakımından Türkiye'de faaliyet gösteren (katılım bankaları hariç) 47 adet banka içinde 17. sıradadır.

Sermayesi 18 milyar TL olan Banka, toplam 47 banka içinde en yüksek sermayeye sahip banka konumdadır.

Mevduat kabul etmeyen özel kanunla kurulmuş bir kalkınma ve yatırım bankası olan İller Bankası'nın toplam nakdi kredileri 2015 yıl sonu itibarıyla önceki yıl sonuna göre %12 oranında, 1,4 milyar TL artarak 12,9 milyar TL olmuştur. Banka'nın artış oranının sektörün gerisinde kalması nedeniyle toplam krediler itibarıyla sektörden aldığı pay, 2015 yıl sonunda %15,9'a düşmüştür.

Çizelge : 55- Kalkınma ve yatırım bankalarına ait bazı rasyolar

Rasyolar	Kalkınma ve yatırım bankaları										T. Kalkınma Bankası					T. Eximbank					İller Bankası											
	2011		2012		2013		2014		2015		2011		2012		2013		2014		2015		2011		2012		2013		2014		2015			
	2011	2012	2012	2013	2013	2014	2014	2015	2015	2011	2012	2012	2013	2013	2014	2014	2015	2011	2012	2012	2013	2013	2014	2014	2015	2011	2012	2012	2013	2013	2014	2014
Sermaye yeterlilik standart oranı	48,2	34,3	32,7	32,8	28,3	28,3	28,3	28,3	28,3	58,3	25,2	21,4	20,4	17,8	17,8	17,8	17,8	95,9	25,1	26,2	24,1	18,9	18,9	18,9	64,9	62,5	59,9	59,9	66,0	66,0	57,2	
Öz kaynaklar / toplam aktifler	37,1	32,3	27	25,1	22,0	22,0	22,0	22,0	18,9	20,1	17	16,4	14,7	14,7	14,7	14,7	14,7	37,8	23,8	15,7	12,8	10,8	10,8	10,8	74,1	73,6	69,3	69,3	69,6	69,6	68,1	
Toplam krediler ve alacaklar/toplam aktifler	66,3	67,2	74,4	75,1	75,8	75,1	75,8	75,8	66,5	78,5	77,6	80,3	82,0	82,0	82,0	82,0	82,0	83,5	86,3	92,8	94,5	97,1	97,1	97,1	68,3	70,8	77,2	77,2	70,4	70,4	69,9	
Takipteki krediler (brüt)/toplam krediler	1,3	0,8	0,8	2,2	1,7	1,7	1,7	1,7	5,1	4,3	4,5	3,5	2,7	2,7	2,7	2,7	2,7	1,4	0,8	0,5	0,4	0,3	0,3	0,3	-	-	-	-	-	-	-	
Likit aktifler / toplam aktifler	29,2	29,9	21,5	21,5	19,6	19,6	19,6	19,6	29,2	17	18,6	16,2	15,2	15,2	15,2	15,2	15,2	10,7	11,3	4,9	3,4	0,4	0,4	0,4	30,2	27,7	20	20	26,9	26,9	26,6	
Net dönem kârı / toplam aktifler	2,1	2	1,6	1,8	1,6	1,8	1,6	1,6	0,9	1,5	1	1,2	1,3	1,3	1,3	1,3	1,3	2,4	1,4	1	1,3	1,1	1,1	1,1	2,2	2,3	2,2	2,2	3,2	3,2	3,1	
Net dönem kârı / öz kaynaklar	5,6	6,3	6	7,3	7,5	7,3	7,5	7,5	4,5	7,6	6,1	7,3	8,9	8,9	8,9	8,9	8,9	6,3	6	6,3	9,9	10,2	10,2	10,2	2,9	3,1	3,2	3,2	4,6	4,6	4,6	
Grup payı :																																
Toplam kaynaklar (toplam aktif)	-	-	-	-	-	-	-	-	6,7	5,4	5,1	4,6	4,5	4,5	4,5	4,5	4,5	23,2	29,3	35,4	39,9	41,7	41,7	41,7	27,4	24	21	21	19,3	19,3	17,3	
Toplam krediler ve alacaklar	-	-	-	-	-	-	-	-	6,7	6,4	5,3	5	4,8	4,8	4,8	4,8	4,8	29,2	38,3	44,1	50,2	53,4	53,4	53,4	28,2	25,3	21,8	21,8	18,1	18,1	15,9	

2015 yılında 780 milyon TL kâr elde eden Banka'nın dönem kârının öz kaynak toplamına oranı, özetle "öz kaynak getirisi" faaliyet döneminde %4,6 oranında gerçekleşmiştir. Sektör ortalaması %10,2 ve kalkınma ve yatırım bankaları grup ortalaması %7,5 olup, Bankanın öz kaynak getirisi ortalamaların gerisinde kalmıştır.

T. Kalkınma Bankası AŞ'nin 2014 yılı faaliyetleri sonucunda aktif toplamı önceki yıla göre %22 oranında artış göstererek 4,8 milyar TL'ye ulaşmıştır. Banka'nın kullandığı toplam krediler ise 2015 yıl sonunda %24,4 oranında artarak 3,9 milyar TL'ye ulaşmıştır. Banka'nın sektörden aldığı pay %4,8'e gerilemiştir. Banka krediler ve aktif toplamında kalkınma ve yatırım bankaları ortalamasının altında performans sergilemiştir.

Banka'nın takipteki alacakları, 2014 yıl sonuna göre %1,4 oranında 1,6 milyar TL azalarak 107,5 milyar TL'ye inmiştir. 2015 yıl sonu itibarıyla, bankacılık sektör ortalaması %3,1; kalkınma ve yatırım bankaları ortalaması %0,7 olan kredinin takibe dönüşüm oranı, Banka'da %2,7 olarak gerçekleşmiştir. Önceki dönemde %3,5 olan kredinin takibe dönüşüm oranı 2015 yılında düşüş göstermesine rağmen kalkınma ve yatırım bankaları ortalamasının oldukça üzerindedir.

T. Eximbank'ın önceki yıl sonuna göre 2015 yıl sonunda; toplam aktiflerini %31,7 oranında ve kredilerini %35,3 oranında net dönem karını %14,6 oranında artarak, kalkınma ve yatırım bankaları ortalamasının üzerinde performans sergilemiştir.

TBB tarafından yayımlanan "Bankalarımız 2015" Raporuna göre üye 47 banka içinde aktif sıralamasında T. Eximbank 12, İller Bankası 17, Kalkınma Bankası 28. sırada yer almıştır.

(3) Ziraat Katılım Bankası AŞ:

BDDK verilerine göre Türkiye'de 2015 yıl sonu itibarıyla 5 katılım bankası mevcut olup, bunların toplam aktif büyüklüğü 2015 yılında %15,3 büyüme kaydederek 121,7 milyar TL'ye ulaşmıştır. Bankacılık sektörü aktiflerine göre katılım bankaları pazar payı 2015 yıl sonu itibarıyla %5,1'e yükselmiştir.¹

BDDK'nın 10.10.2014 tarihli izni kapsamında T.C. Ziraat Bankası, Ziraat Sigorta AŞ, Ziraat Hayat ve Emeklilik AŞ, Ziraat Yatırım Menkul Değerler AŞ ve Ziraat Teknoloji AŞ tarafından kurulan Ziraat Katılım Bankası AŞ, BDDK'nın 12.05.2015 tarihli izniyle, 29.05.2015 tarihinde Eminönü Şubesi ile faaliyetine başlamıştır.

Katılım bankacılığını geliştirmek, sektörde öncü olmak gibi hedef ve stratejileri benimseyen ve Türkiye'de faaliyete geçen ilk kamu sermayeli katılım bankası statüsüne sahip olan 665 milyon TL öz kaynaklı Bankanın; 2015 yıl sonu itibarıyla aktif büyüklüğü 2,2 milyar TL'ye, topladığı fonlar 1,3 milyar TL'ye, kullandırılan fonların büyüklüğü 1,7 milyar TL'ye ulaşmıştır.

İlk faaliyet dönemi sonunda Banka'nın aktif büyüklüğü, sektördeki 5 katılım bankasının 120,3 milyar TL olan aktif büyüklüğünün %1,8'ini, topladığı fonlar 74,4 milyar TL tutarındaki toplanan fonların %1,7'sini, kullandığı fonlar (krediler) 79,2 milyar TL

¹ Türkiye Katılım Bankaları Birliği - Katılım Bankaları 2015

tutarındaki kullandırılan fonların %2,1'ini, kullandığı öz kaynaklar 10,6 milyar TL tutarındaki kullanılan öz kaynakların %6,2'sini oluşturmuştur.

Sektör 2015 yılını 405 milyon TL dönem kârı ile kapatırken, Bankanın ilk faaliyet bütçesinde 2,3 milyon TL olarak öngörülen dönem zararı, dönem sonunda 12 milyon TL olarak gerçekleşmiştir.

(4) T.H. Türkiye Emlak Bankası AŞ:

2001 yılında 4603 sayılı Kanun'da yapılan değişiklikle; Banka'nın 2001/2202 sayılı Bakanlar Kurulu Kararında tüm hak ve yükümlülükleriyle birlikte Başbakanlık Toplu Konut İdaresi Başkanlığına devri öngörülen varlıkları ile kanuni takibe intikal etmiş alacakları ve yuva kredileri hariç, bütün hak, alacak ve borçlar, alacaklıların rızası ve sair herhangi bir işleme gerek kalmaksızın T.C. Ziraat Bankası AŞ veya T. Halk Bankası AŞ'ye devredilmiş, bankacılık yapma ve mevduat kabul etme yetkisi sona erdirilerek, tasfiye süreci başlatılmıştır.

Banka'nın, 2011-2015 yıllarına ait başlıca finansal verileri 56 sayılı çizelgede verilmiştir.

Çizelge : 56- T.H. T.Emlak Bankası'na ait finansal veriler

(Milyon TL)

Türü	2011	2012	2013	2014	2015	Son iki yıl farkı	
						Tutar	%
Öz kaynaklar	1.130	1.154	1.229	1.338	1.471	133	9,9
Toplam aktifler	3.040	2.193	2.293	2.394	2.642	248	10,4
Hazineye borçlar	1.858	999	998	984	993	9	0,9
Krediler	37	21	18	16	-	(16)	(100,0)
Brüt takipteki krediler	916	872	989	976	1.109	133	13,6
Karşılıklar	264	267	267	269	269	0	0,0
Takipteki krediler (Net)	652	605	722	707	840	133	18,8

Banka 2015 yılı faaliyetlerini sonucunda 132 milyon TL dönem kârı sağlamış olup öz kaynaklarını 1,5 milyar TL'ye yükseltmiştir.

Banka'nın 2015 yıl sonu itibarıyla 2,6 milyar TL olan aktiflerinin %47,2'si vadeye kadar elde tutulacak menkul kıymetlere, %31,8'i takipteki kredi alacaklarına (net) ve %21'i diğer aktiflere aittir.

Banka'nın tasfiyesinin başladığı 06.07.2001 tarihinden 31.12.2015 tarihine kadar geçen sürede tasfiye edilecek alacakların 1,3 milyar TL'si tahsil edilmiş olup; ilgili yasal mevzuat ve Banka Ana Sözleşmesinin Tasfiye Kurulu'na verdiği görev ve yetkiler kapsamında, tasfiye işlemleri sürdürülmektedir.

bb) Diğer mali kuruluşlar:

(1) Sigortacılık:

2015 yıl sonu itibarıyla kamu sermayeli 4 sigorta şirketinin ikisi hayat dışı branşlarda, ikisi hayat ve bireysel emeklilik branşlarında faaliyet göstermiştir. Halk Sigorta AŞ ve Ziraat

Sigorta AŞ hayat dışı branşlarda, Halk Hayat ve Emeklilik AŞ ve Ziraat Hayat ve Emeklilik AŞ hayat ve bireysel emeklilik branşlarında faaliyet göstermektedir.

2015 yıl sonunda sektörün varlıklar toplamı (reasürans şirketleri hariç) 95 milyar TL'ye ulaşmış olup; bunun 60 milyar TL'lik kısmı cari, kalan kısmı ise cari olmayan varlıklardan oluşmuştur. Sektörde 2011-2015 yılları arasında kaynaklar toplamı içinde yükümlülük/öz sermaye dengesi; öz sermaye %12,6, yükümlülükler de buna paralel %87,4 oranında gerçekleşmiştir.

Türkiye'de 2015 yıl sonu itibarıyla 36'sı hayat dışı sigorta, 19'u hayat ve emeklilik, 4'ü hayat sigorta ve biri reasürans alanında olmak üzere toplam 60 sigorta, reasürans ve emeklilik şirketi faaliyet göstermektedir. Türk sigortacılık sektöründe 2015 yılında hayat dışı sigorta branşlarında 27,3 milyar TL, hayat grubu sigorta dallarında ise 3,8 milyar TL olmak üzere toplam 31,1 milyar TL prim üretimi gerçekleştirilmiştir. Prim üretimi 2014 yılına göre %19,5 oranında artmıştır. Toplam üretimin 30,3 milyar TL'lik kısmı direk prim üretimi iken, kalan 759 milyon TL'lik kısmı reasürans yoluyla sağlanmıştır.

Alınan primler karşılığında yıl içinde sigortalılara verilen toplam teminat tutarı, 6111 sayılı Kanunla Sosyal Güvenlik Kurumu'na devredilen tedavi giderleri teminatı dahil, hastalık/sağlık branşı hariç olmak üzere 86,1 trilyon TL'ye ulaşmıştır. Kamu sermayeli sigorta şirketlerinden;

-Ziraat Hayat ve Emeklilik AŞ, 2015 yılında yürütülen faaliyetleri kapsamında; 618,8 milyon TL'si hayat branşından ve 11,7 milyon TL'si de ferdi kaza branşından olmak üzere toplam 630,5 milyon TL prim üretimi gerçekleştirilmiş; bir önceki yıl hayat ürünleri prim üretiminde %18,5 pazar payı ile lider konumunda bulunan Şirket'in, 2015 yılında önceki yıla göre pazar payı 2 puan düşerek %16,5 inmiş ancak bu pazar payı ile sektördeki liderliğini devam ettirmiş ve yılı 162,4 milyon TL,

-Halk Hayat ve Emeklilik AŞ 2014 yılında 238,3 milyon TL'lik prim üretimi ile hayat branşındaki şirketler arasındaki 5. yer almış iken; 2015 yılında 317,7 milyon TL'lik prim üretimi ile hayat branşındaki şirketler arasındaki 5. sıraya gerilemiş ve yılı 106,8 milyon TL,

-Ziraat Sigorta AŞ'nin 2015 yılındaki toplam prim üretimi önceki döneme göre %32,6 oranında artarak 932,4 milyon TL'ye yükselmiş ve %3,42 pazar payı ile 10. sırada yer almış ve yılı 87 milyon TL,

-Halk Sigorta AŞ hayat dışı branşlarda 2014 yılında 537,8 milyon TL prim üretimi ve %2,3 payla 14.sırada yer almış iken; 2015 yılında %40,8 oranında artarak 757,4 milyon TL olan prim üretimi ile sektörde 12. sırada yer almış ve yılı 12,2 milyon TL,

net dönem kârıyla kapatmıştır.

Kamu sermayeli sigorta şirketlerinin 2011-2015 dönemine ait başlıca bilanço kalemleri, toplam prim üretimi ve net dönem kârları, sektör değerleri ile karşılaştırmalı olarak 57 sayılı çizelgede gösterilmiştir.

(Milyon TL)

Çizelge : 57- Türkiye'de faaliyette bulunan sigorta şirketleri ile ilgili başlıca bilgiler (*)

Başlıca bilanço bilgileri	2011			2012			2013			2014			2015		
	Tüm sigortacılık	Kamu sermayeli	Payı %	Tüm sigortacılık	Kamu sermayeli	Payı %	Tüm sigortacılık	Kamu sermayeli	Payı %	Tüm sigortacılık	Kamu sermayeli	Payı %	Tüm sigortacılık	Kamu sermayeli	Payı %
Kaynaklar:															
Öz kaynaklar	8.230	324	3,9	8.573	475	5,5	10.694	702	6,6	13.187	894	6,8	13.278	957	7,2
K.vadeli yükümlülükler	22.051	433	2,0	29.017	626	2,2	35.520	847	2,4	39.697	1.175	3,0	49.989	1.502	3,0
U.vadeli yükümlülükler	10.615	831	7,8	13.245	1.072	8,1	16.223	1.813	11,2	28.135	2.714	9,6	35.161	2.036	5,8
Toplam	40.896	1.588	3,9	50.835	2.173	4,3	62.437	3.362	5,4	81.019	4.783	5,9	98.428	6.315	6,4
Varlıklar:															
Cari varlıklar	31.313	1.517	4,8	38.505	1.936	5,0	46.900	2.424	5,2	53.048	2.978	5,6	62.085	3.245	5,2
Cari olmayan varlıklar	9.583	71	0,7	12.330	237	1,9	15.537	938	6,0	27.971	1.805	6,5	36.343	3.070	8,4
Toplam	40.896	1.588	3,9	50.835	2.173	4,3	62.437	3.362	5,4	81.019	4.783	5,9	98.428	6.315	6,4
Toplam prim üretimi	17.164	1.520	8,9	19.829	1.606	8,1	24.227	2.125	8,8	25.991	2.898	11,2	31.056	2.638	8,5
Net dönem kârı	329	119		(221)	176		1.230	302		1.394	344	24,7	101	364	

Kaynak: Sigorta Denetleme Kurulu-Sigortacılık ve Bireysel Emeklilik Faaliyetleri Hakkında Rapor 2015

(2) Sermaye piyasası kurumları:

“Aracı kuruluş” terimi, sermaye piyasasında faaliyette bulunmak üzere yetki belgesi almış olan banka, aracı kurum ve vadeli işlemler aracılık şirketlerini ifade etmektedir.

(a) Aracı kurumlar:

2015 yıl sonu itibarıyla 91 aracı kurum ve 44 banka olmak üzere toplam 135 üye kuruluş sermaye piyasasında faaliyette bulunmuştur.

2015 yılında 15,3 milyar TL’ye ulaşan sektör varlıklarının; %93’ü oranında 14,2 milyar TL’si dönen, kalanı duran varlıklardan oluşmuştur. Kaynaklar toplamı içinde öz sermaye %26,2 oranında 4 milyar TL, kısa vadeli borçlar %73 oranında 11,2 milyar TL ve uzun vadeli borçlar %0,8 oranında 122 milyon TL olmuştur.

2015 yıl sonu itibarıyla faaliyet gösteren kamusal sermayeli aracı kurum sayısı iki olup; bunlar Ziraat Yatırım Menkul Değerler AŞ ve Halk Yatırım Menkul Değerler AŞ’dir.

Kamu sermayeli aracı kurumlar 2015 yılında sektör toplam varlıklarının %1,9’unu, öz kaynaklarının %4,9’unu, hisse senedi işlem hacminin %2,6’sını sağlamış ve cari yılda 33 milyon TL net dönem kârı elde etmiştir.

Halk Yatırım Menkul Değerler AŞ’nin işlem hacmi %7,6 oranında artışla 28.712 milyon TL’ye yükselmiştir. 2014 yılında işlem yapan 80 aracı kurum arasında 19. sırada yer alan ve pazar payı %1,53 olan Şirket, 2015 yılında işlem yapan 72 aracı kurum arasında 24. sırada yer almış ve pazar payı %1,42 seviyesine gerilemiştir. Şirketin hisse senedi işlem hacmindeki bireysel yatırımcı ağırlığının sektöre göre yüksek, kurumsal yatırımcı işlem hacmi ağırlığının ise daha düşük olduğu görülmüştür.

Şirket’in borçlanma araçları piyasası işlem hacminde 2013 yılında %1,93 olan pazar payı, 2014 yılında %11,04, cari dönemde ise %21,04 olarak gerçekleşmiştir.

Şirket’in 2015 yılı vadeli işlem hacmi önceki döneme göre %8,9 oranında artışla 9.665,3 milyon TL’ye yükselmiş, önceki dönemde %1,02 olan pazar payı ise %0,85’e gerilemiştir. Şirketin 2015 yılında net dönem kârı 11,2 milyon TL olmuştur.

Ziraat Yatırım Menkul Değerler AŞ 2015 yılında, alım satım aracılık faaliyetleri kapsamında; hisse senedi piyasasında %1,1 oranındaki işlem hacmi payı ile 72 aracı kurum arasında 29. sırada yer almıştır. Yine yıl sonu itibarıyla Şirket, Vadeli İşlem ve Opsiyon Piyasası (VİOP) işlem hacminde 65 kurum arasında 35. sırada, kaldıraçlı alım satım işlemlerinde de 38 aracı kurum arasında 19. sırada bulunmaktadır.

2015 yılında sektörde toplam aracılık komisyon gelirleri net 720 milyon TL olarak gerçekleşmiştir. Şirket bu gelir kaleminden önceki yılın %32,4 oranında fazlasıyla 17,6 milyon TL pay almıştır. Yıl sonu itibarıyla Şirket, 14,9 milyon TL faaliyet kârı, 23,6 milyon TL de dönem kârı sağlamış, 2014 yılında %5 olan faaliyet karlılığını %19,8 seviyesine yükseltmiştir.

Aracı kurumların 2011-2015 yıllarına ait başlıca bilgileri, kamu sermayeli aracı kurumlar ile karşılaştırmalı olarak 58 sayılı çizelgede gösterilmiştir.

Çizelge : 58- Türkiye’de faaliyette bulunan aracı kurumlarla ilgili başlıca bilgiler (*) (Milyon TL)

Başlıca bilanço bilgileri	2011			2012			2013			2014			2015		
	Tüm aracı kurumlar	Kamu sermayeli	Payı %	Tüm aracı kurumlar	Kamu sermayeli	Payı %	Tüm aracı kurumlar	Kamu sermayeli	Payı %	Tüm aracı kurumlar	Kamu sermayeli	Payı %	Tüm aracı kurumlar	Kamu sermayeli	Payı %
Kaynaklar:															
Öz kaynaklar	2.770	130	4,7	3.058	131	4,3	3.337	152	4,6	3.659	171	4,7	4.010	195	4,9
Kısa vadeli borçlar	5.227	67	1,3	8.218	339	4,1	10.579	531	5,0	11.395	399	3,5	11.180	95	0,8
Uzun vadeli borçlar	53	2	3,8	90	2	2,2	71	2	2,8	78	3	3,8	122	4	3,3
Toplam	8.050	199	2,5	11.366	472	4,2	13.987	685	4,9	15.132	573	3,8	15.312	294	1,9
Varlıklar:															
Dönen varlıklar	7.306	188	2,6	10.345	460	4,4	12.964	672	5,2	14.138	561	4,0	14.242	281	2,0
Duran varlıklar	744	11	1,5	1.021	12	1,2	1.023	13	1,3	994	11	1,1	1.070	13	1,2
Toplam	8.050	199	2,5	11.366	472	4,2	13.987	685	4,9	15.132	573	3,8	15.312	294	1,9
Hisse senedi işlem hacmi	695.000	39.541	5,7	623.000	28.979	4,7	1.633.717	84.303		1.739.199	48.864	2,8	2.027.393	52.023	2,6
Net dönem kârı	414	22		275	18		529	16		372	30		433	33	

Kaynak: Türkiye Sermaye Piyasaları Birliği-Türkiye Sermaye Piyasası 2015

Kalkınma Yatırım Menkul Değerler AŞ'nin 20.03.2012 tarihli Genel Kurulunda hakim ortak Türkiye Kalkınma Bankası AŞ'nin istemi doğrultusunda tasfiye kararı alınmış ve 27.03.2012 tarihinde tescil edilmiştir. 27.03.2012 tarihinde tasfiye işlemleri başlatılan Tasfiye Halinde Kalkınma Yatırım Menkul Değerler AŞ'nin nakitlerin mevduat olarak değerlendirilmesi sonucunda 2015 yıl sonu itibarıyla 470 bin TL net kâr sağlamıştır.

(b) Portföy yönetim şirketleri:

Portföy yönetim şirketlerinin seçilmiş performans verileri 59 sayılı çizelgede gösterilmiştir.

Çizelge: 59- Portföy yönetim şirketlerine ait başlıca bilgiler

(Milyon TL)

Başlıca Bilgiler	Ölçü	2011	2012	2013	2014	2015	Son iki yıl farkı	
							Tutar	%
Portföy büyüklüğü:								
-Sektör toplamı	Milyon TL	47.927	56.368	64.919	81.867	85.896	4.029	4,9
-Kamu sermayeli	"	2.742	2.627	3.668	6.872	11.675	4.803	69,9
-Kamu payı	%	5,7	4,7	5,7	8,4	13,6	5,2	61,8
Portföy yönetimi komisyon ücretleri:								
-Sektör toplamı	Milyon TL			201	228	290	62	27,2
-Kamu sermayeli	"			7	14	23	9	64,3
-Kamu payı	%			3,5	6,1	7,9	1,8	29,2

SPK verilerine göre, 2015 yıl sonu itibari ile portföy yönetimi belgesi olan 48 portföy yönetim şirketi bulunmaktadır. Bu şirketlerin yönetmiş oldukları portföyün büyüklüğü önceki yıl sonuna göre %4,9 oranında artarak 85,9 milyar TL olmuştur.

Kamunun yönetmiş olduğu 2 portföy yönetim şirketinin 2015 yıl sonu itibarıyla toplam portföy büyüklüğündeki payı %13,6 olmuştur.

Ziraat Portföy Yönetimi AŞ 26.11.2002 tarihli portföy yöneticiliği yetki belgesi ile 2003 yılında, Halk Portföy Yönetimi AŞ 21.09.2011 tarihli portföy yöneticiliği yetki belgesi ile 2011 yılında faaliyete başlamıştır.

2015 yılı sonunda sektörün toplam portföy büyüklüğü %23,3 oranında 19,1 milyar TL büyürken, Ziraat Portföy Yönetimi AŞ'nin portföy büyüklüğü %89,5 oranında 3,5 milyar TL büyümüştür. Yönettiği portföy büyüklüğü bakımından Ziraat Portföy Yönetimi AŞ'nin 7.514 milyon TL'lik portföy büyüklüğü ve %7,6'lık pazar payı ile 5. sırada yer almıştır.

Halk Portföy Yönetim AŞ, 2015 yıl sonu itibarıyla kendisinin kurduğu toplam 11 adet yatırım fonu ile Halk Hayat ve Emeklilik AŞ tarafından kurulan 11 adet emeklilik yatırım fonu olmak üzere toplam 22 adet yatırım fonunu yönetmektedir.

Yönetilen bu kurumsal portföyün fon toplam değeri, önceki döneme göre %45,9 oranında artarak 3.909 milyon TL'ye yükselmiş olup, bunun %60'ı oranında 2.345 milyon TL'sini Şirket'in menkul kıymet yatırım fonları, %40'ı oranında 1.564 milyon TL'sini de Halk Hayat ve Emeklilik AŞ emeklilik yatırım fonları oluşturmuştur.

(c) Finansal kiralama şirketleri:

Türkiye’de 2014 yıl sonu itibarıyla 29 ve 2015 yıl sonu itibarıyla 28 finansal kiralama şirketi faaliyet göstermiştir. 2015 yıl sonu itibarıyla kamusal sermayeli iki finansal kiralama şirketi Ziraat Finansal Kiralama AŞ ve Halk Finansal Kiralama AŞ’dir.

2015 yıl sonu itibarıyla toplam 41 milyar TL olan finansal kiralama sektörü varlıklarının %11,8’ini, kiralama işlemlerinin %11,8’ini ve net dönem kârının %5,3’ünü kamu sermayeli iki şirket gerçekleştirmiştir. Finansal kiralama sektörünün 2015 yıl sonunda gerçekleştirdiği 17.313 milyon TL’lik işlem hacminin %11,8’ini kamu sermayeli şirketler sağlamıştır.

Finansal kiralama sektöründe 2015 yılı işlem hacmi önceki döneme göre %1,5 oranında 254 milyon TL artış göstererek 17,3 milyar TL olarak gerçekleşmiştir. Aynı dönemde sözleşme adedi de önceki yıla göre %13,9 oranında 2.823 adet artarak 23.125 adet olarak gerçekleşmiştir.

Ziraat Finansal Kiralama AŞ, 2015 yılında %7,7 oranında artışla 1 milyar TL’yi aşan işlem hacmi ve %6’lık pay ile, 2015 yılında 27 firmanın faaliyet gösterdiği ve %1,5 oranında işlem hacmi artışı sağlanan leasing sektöründe altıncı sırada yer almıştır.

Ziraat Finansal Kiralama AŞ’nin net finansal kiralama alacakları, Şirket’in, net finansal kiralama alacakları, 2014 yıl sonunda 1,7 milyar TL iken, 2015 yıl sonunda %30 oranında 518,6 milyon TL artarak 2,3 milyar TL’ye yükselmiştir. Şirket’in 2015 yıl sonu itibarıyla kanuni takipteki finansal kiralama alacakları bir önceki yıl sonuna göre %3 oranında 7 milyon TL azalarak 214,7 milyon TL olarak gerçekleşmiştir.

Takipteki Finansal kiralama alacakları (Brüt)/Finansal kiralama alacakları (Takipteki FKA dâhil) oranının 2013 yılından itibaren izlediği yükseliş trendi 2015 yılı itibarıyla %8,6 ile düşüşe geçmiştir. Aynı oran sektörde 2014 yılında %6,7 olarak gerçekleşmiştir. Şirket, 2015 faaliyet dönemini 22,2 milyon TL zararla kapatmıştır.

Halk Finansal Kiralama AŞ 2015 yılı işlem hacmi önceki döneme göre %18,9 oranında 160 milyon TL artış göstererek 1 milyar TL’ye yükselmiş, ancak yapılan sözleşme adedi %14,1 oranında 124 adet azalarak 757 adet olarak gerçekleşmiştir.

2015 yılında finansal kiralama sektöründe faaliyet gösteren 28 şirket arasında Halk Finansal Kiralama AŞ; ödenmiş sermayede %7,9 pay ile 5. sırada, öz kaynaklarda %4,4 pay ile 8. sırada, toplam aktiflerde %5,6 pay ile 7. sırada, net kira alacaklarında %6,2 pay ile 8. sırada yer almıştır.

Halk Finansal Kiralama AŞ’nin net finansal kiralama alacakları, 2014 yılında 1.797,2 milyon TL iken, 2015 yılında %12 oranında 215 milyon TL artarak 2.012,2 milyon TL olarak gerçekleşmiştir. Şirketin dönem sonu itibarıyla kanuni takipteki finansal kiralama alacakları, bir önceki yıl sonuna göre %61,1 oranında 135,8 milyon TL artarak 357,5 milyon TL olarak gerçekleşmiştir. Kanuni takipteki alacaklar için 163,9 milyon TL karşılık ayrılmış olup, net alacak tutarı 193,6 milyon TL olarak gerçekleşmiştir. Şirket 2015 yılı faaliyet sonucunda 6,3 milyon TL dönem net kârı elde etmiştir.

Kamusal sermayeli finansal kiralama şirketlerinin 2011-2015 yıllarına ait başlıca bilgileri sektör değerleriyle birlikte 60, başlıca rasyolar 61 sayılı çizelgede gösterilmiştir.

(Milyon TL)

Çizelge: 60- Türkiye'de faaliyette bulunan finansal kiralama şirketleri ile ilgili başlıca bilgiler (*)

Finansal bilgiler	2011			2012			2013			2014			2015		
	Sektör toplamı	Kamusal sermayeli	Payı %	Sektör toplamı	Kamusal sermayeli	Payı %	Sektör toplamı	Kamusal sermayeli	Payı %	Sektör toplamı	Kamusal sermayeli	Payı %	Sektör toplamı	Kamusal sermayeli	Payı %
Kaynaklar:															
Öz kaynaklar	4.177	247	5,9	4.614	297	6,4	5.344	453	8,5	6.093	498	8,2	6.930	542	7,8
Alınan krediler	13.412	1.201	9,0	13.909	1.364	9,8	19.848	2.812	14,2	22.543	3.296	14,6	27.237	4.043	14,8
Diğer pasifler	1.015	49	4,8	1.737	176	10,1	3.279	300	9,1	3.942	160	4,1	6.488	227	3,5
Toplam	18.604	1.497	8,0	20.260	1.837	9,1	28.471	3.565	12,5	32.578	3.955	12,1	40.655	4.812	11,8
Varlıklar:															
Kiralama işlemleri	15.112	1.375	9,1	17.122	1.630	9,5	24.957	3.024	12,1	29.485	3.595	12,2	36.728	4.347	11,8
Takipteki alacaklar (Net)	702	30	4,3	742	63	8,5	883	211	23,9	772	188	24,4	867	254	29,3
Bankalar	1.651	24	1,5	1.484	91	6,1	1.493	244	16,3	1.094	99	9,1	1.594	125	7,8
Diğer aktifler	1.139	68	6,0	912	53	5,8	1.138	88	7,7	1.227	73	5,9	1.466	86	5,9
Toplam	18.604	1.497	8,0	20.260	1.837	9,1	28.471	3.565	12,5	32.578	3.955	12,1	40.655	4.812	11,8
Net dönem karı	510	41	8,0	443	61	13,8	450	21	4,7	526	(54)	(10,3)	809	43	5,3
İşlem hacmi	8.448	876	10,4	9.582	825	8,6	13.888	2.277	16,4	17.058	1.755	10,3	17.313	2.049	11,8
Sözleşme adedi (Bin)	14.648	1.374	9,4	17.787	1.390	7,8	19.790	1.969	9,9	20.302	1.691	8,3	23.125	1.609	7,0

Kaynak: Finansal Kurumlar Birliği (*) Halk Finansal Kiralama A.Ş. 27.05.2011 tarihinde denetime tabi olmuştur.

Çizelge: 61 - Finansal kiralama sektörüne ait rasyolar

Rasyolar	Tüm finansal kiralama sektörü						Ziraat Finansal Kiralama						Halk Finansal Kiralama					
	2011	2012	2013	2014	2015		2011	2012	2013	2014	2015		2011	2012	2013	2014	2015	
Öz kaynaklar / toplam aktifler	22,4	22,7	18,8	18,7	17		22,8	23,3	10,4	10,5	9,78		12,8	12,1	14,5	14,6	12,8	
Takipteki alacaklar (brüt)/toplam alacaklar	9	8,4	7,4	7	6,3		4,8	5,1	9,9	12,5	9,16		6,5	8,9	10,7	12,2	15,9	
YP Nakdi alacaklar/Toplam nakdi alacaklar	77,8	74,3	73,8	70,5			72	74,7	72,8	71,6			84,5	87,6	87,6	84,3		
Dönem net kârı / toplam aktifler	2,9	2,3	1,8	1,6	2,0		2,6	2,9	0,8	(3)	1,53		2,6	3,6	0,2	0,3	0,25	
Dönem net kârı / öz kaynaklar	12,6	10	8,9	27,1	11,7		13,5	29,6	5,8	(30)	15,6		20,3	12,6	1,4	1,7	1,97	
Grup payı :																		
Toplam kaynaklar (toplam aktifler)							3,0	3,2	5,4	5,8	6,0		5,0	5,8	7,1	6,3	5,9	
Öz kaynaklar							3,0	3,4	2,9	3,3	3,4		5,7	3,1	5,5	4,9	4,4	
Toplam kiralama işlemleri							3,4	3,6	5,5	6	6,0		3,8	6,0	5,8	6,2	5,8	
Toplam takipteki alacaklar (Net)							0,4	0,9	10,5	10,6	6,9		4,7	7,5	13,4	13,7	22,4	
Dönem net kârı							3,3	4,3	3,8	(11,3)	4,6		2,9	9,5	0,9	1,0	0,7	

(d) Faktoring şirketleri:

BDDK verilerine göre Türkiye’de 2015 yıl sonu itibarıyla 66 faktoring şirketi mevcut olup bunların toplam aktifleri 26,7 milyar TL, toplam öz kaynakları 4,6 milyar TL, toplam alacakları 25 milyar TL ve toplam net dönem kârları 386,7 milyon TL olarak gerçekleşmiştir. Sektörde kuruluş ve faaliyet izni verilmesi ile düzenleme, gözetim ve denetim yetkisi BDDK’ya aittir.

Kamu sermayeli Halk Faktoring AŞ, T. Halk Bankası önderliğinde kurulmuş ve BDDK izni sonrası 06.06.2012 tarihinde 20 milyon TL sermayesi ile faaliyete geçmiştir. Büyümesini sürdüren Şirketin 2015 yılı sonu itibarıyla pazar payı, bir önceki döneme göre %32 oranında artarak %1,2’den %1,8’e yükselmiştir.

Şirket’in 2015 yıl sonu itibarıyla brüt faktoring alacağı, önceki döneme göre %32,9 oranında artarak 486 milyon TL’ye ulaşmıştır. Bu tutarın %1,2’si oranında 5,9 milyon TL’lik kısmı takibe alınmıştır. Takibe alınan alacıklardan zarar niteliğindeki için 4,8 milyon TL özel karşılık ayrıldığından takipteki alacaklar net tutarı 1,1 milyon TL olmuştur.

Şirket’in %1,2 olarak gerçekleşen takipteki alacak oranı, 2015 yılı sektör ortalaması olan %5,5 değerinin oldukça altında gerçekleşmiştir.

Finansal Kurumlar Birliği’nin 2015 yılı verilerine göre, sektörde faaliyet gösteren 66 şirket arasında Halk Faktoring AŞ; aktif büyüklüğünde 16, öz kaynaklarda 25, faktoring alacaklarında 16, şüpheli alacaklarda 51 ve kârlılıkta 19. sırada yer almıştır. Şirket 2015 yılında 11 milyon TL net dönem kârı sağlamıştır.

3- Satışlar:

KİT’lerin mali kuruluşlar hariç 2015 yılı net satışları toplamı, bir önceki yıla göre cari fiyatlarla yaklaşık %1 oranında 495 milyon TL artarak 93,1 milyar TL’ye yükselmiştir. İmalat, ulaştırma-haberleşme ve ticaret sektörlerinde faaliyet gösteren kuruluşların net satış hasılatındaki artışa mukabil madencilik, enerji ve diğer hizmetler sektörlerinde faaliyet gösteren kuruluşların hasılatındaki azalış toplam hasılatın hasılatındaki artışın sınırlı kalmasına neden olmuştur. Ham petrol ortalama satış fiyatı; 2014 yılında 91,13 Dolar/varil iken 2015 yılında ise %44 oranında azalarak 50,92 Dolar/varil’e inmesi madencilik sektöründe yer alan TPAO’nun net satış hasılatında %26 azalışa neden olmuştur. Enerji sektöründe faaliyet gösteren TETAŞ’ın 2015 net satışlarının miktar olarak %8 oranında azalması, enerji sektörünün net satış hasılatının %4 oranında düşmesinde etkili olmuştur.

Sabit fiyatlar bazında sektörel satış hasılatlarına bakıldığında; imalat sektörü haricinde tüm sektörlerde azalışların etkisiyle, toplam satışların %5,1 oranında azaldığı görülmektedir.

KİT’lerin 2011-2015 yıllarına ilişkin net satış hasılatı cari fiyatlarla 62/a, 2003 yılı fiyatları ile 62/b sayılı çizelgelerde gösterilmiştir.

Çizelge: 62/a- Net satış hasılatı(*) (Cari fiyatlarla)

Sektörler	2011	2012	2013	2014	2015	Son iki yıl farkı	
						Tutar	%
a)Tarım	431.569	384.420	519.137	496.130	576.425	80.295	16,2
b)Sanayi:							
ba)Madencilik	7.082.700	7.376.088	7.115.774	7.110.808	6.415.474	(695.334)	(9,8)
bb)İmalat	5.134.031	5.866.689	6.376.760	7.086.097	8.136.572	1.050.475	14,8
bc)Enerji	34.811.283	32.505.705	27.112.078	24.190.529	23.240.223	(950.306)	(3,9)
Toplam (b)	47.028.014	45.748.482	40.604.612	38.387.434	37.792.269	(595.165)	(1,55)
c)Hizmetler:							
ca)Ulaştırma-haberleşme	32.786.481	43.042.456	40.108.211	45.248.843	46.002.428	753.585	1,7
cb)Ticaret	6.735.738	6.739.174	5.943.706	8.176.879	8.474.199	297.320	3,6
cc)Diğer hizmetler	1078580	1.319.496	2.682.805	321.367	280.490	(40.877)	(12,7)
Toplam (c)	40.600.799	51.101.126	48.734.722	53.747.089	54.757.117	1.010.028	1,9
Genel toplam	88.060.382	97.234.028	89.858.471	92.630.653	93.125.811	495.158	0,5

(*) Mali kuruluşlar hariç

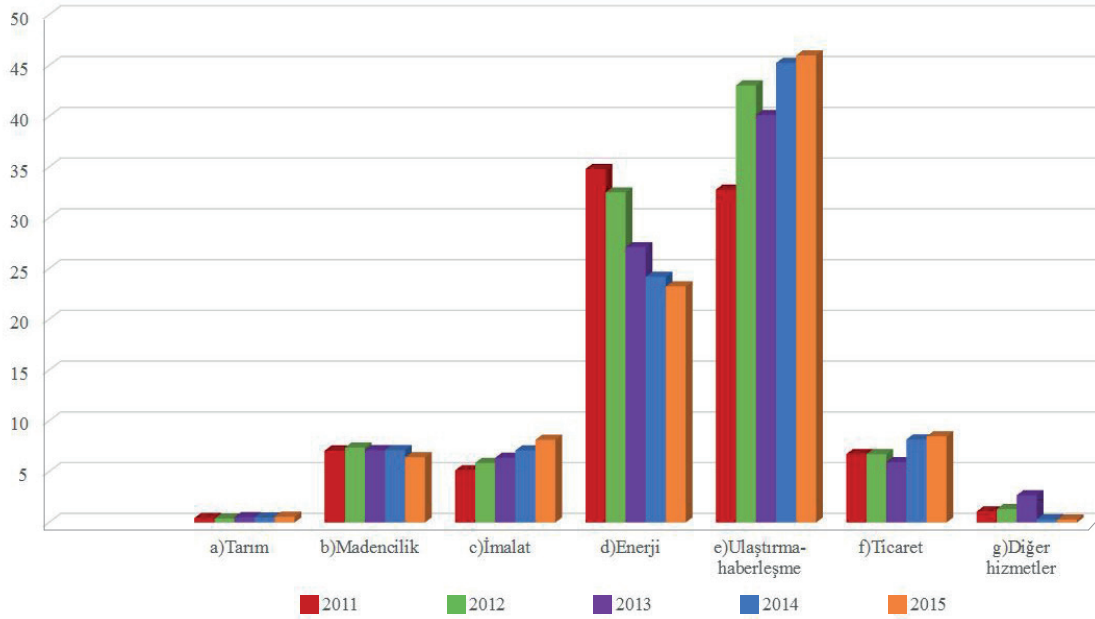
Çizelge: 62/b- Net satış hasılatı(*) (2003 yılı fiyatlarla)

Sektörler	2011	2012	2013	2014	2015	Son iki yıl farkı	
						Tutar	%
a)Tarım	213.300	185.450	234.120	210.367	231.208	20.841	9,0
b)Sanayi:							
ba)Madencilik	3.500.568	3.558.342	3.209.062	3.015.098	2.573.292	(441.806)	(17,2)
bb)İmalat	2.537.454	2.830.184	2.875.782	3.004.621	3.263.636	259.015	7,9
bc)Enerji	17.205.201	15.681.270	12.226.968	10.257.178	9.321.817	(935.361)	(10,0)
Toplam (b)	23.243.223	22.069.797	18.311.812	16.276.897	15.158.746	(1.118.151)	(7,4)
c)Hizmetler:							
ca)Ulaştırma-haberleşme	16.204.459	20.764.367	18.087.946	19.186.246	18.451.898	(734.348)	(4,0)
cb)Ticaret	3.329.085	3.251.085	2.680.484	3.467.130	3.399.061	(68.069)	(2,0)
cc)Diğer hizmetler	533.080	636.546	1.209.888	136.265	112.507	(23.758)	(21,1)
Toplam (c)	20.066.623	24.651.998	21.978.318	22.789.641	21.963.466	(826.175)	(3,8)
Genel toplam	43.523.146	46.907.245	40.524.250	39.276.905	37.353.420	(1.923.485)	(5,1)

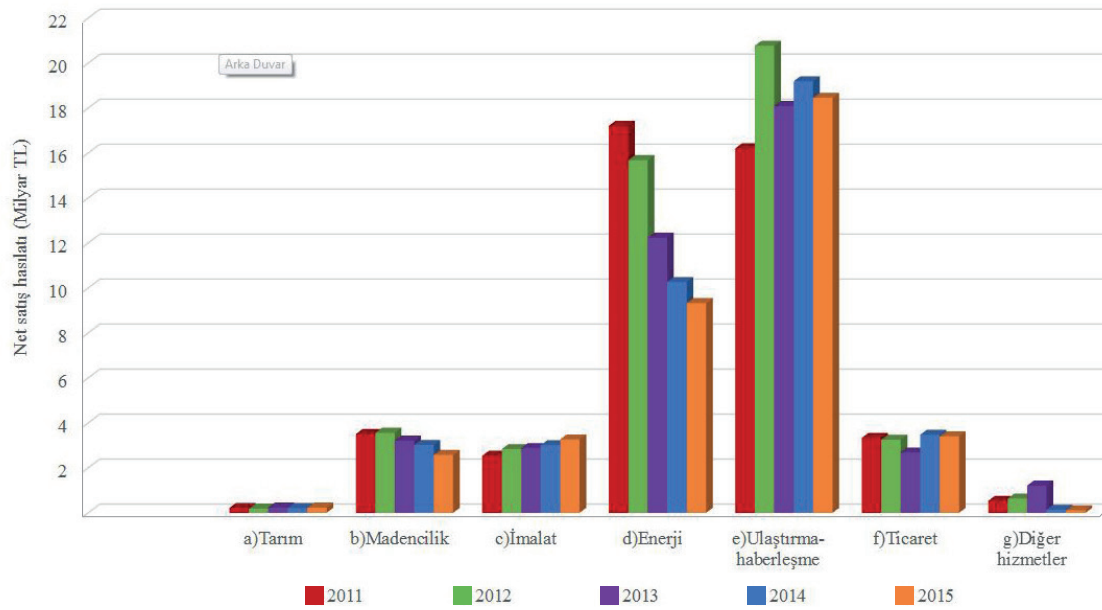
(*) Mali kuruluşlar hariç

KİT'lerin sektörler itibarıyla 2011-2015 dönemine ait net satış hasılatları cari fiyatlarla 5, sabit fiyatlarla 6 sayılı, 2015 yılı hasılatının sektörel bazda oransal dağılımı 7 sayılı grafikte, Hazine tarafından karşılanan görev zararı ve sübvansiyonların kuruluşlar bazında ayrıntısı 66 sayılı çizelgede gösterilmiştir.

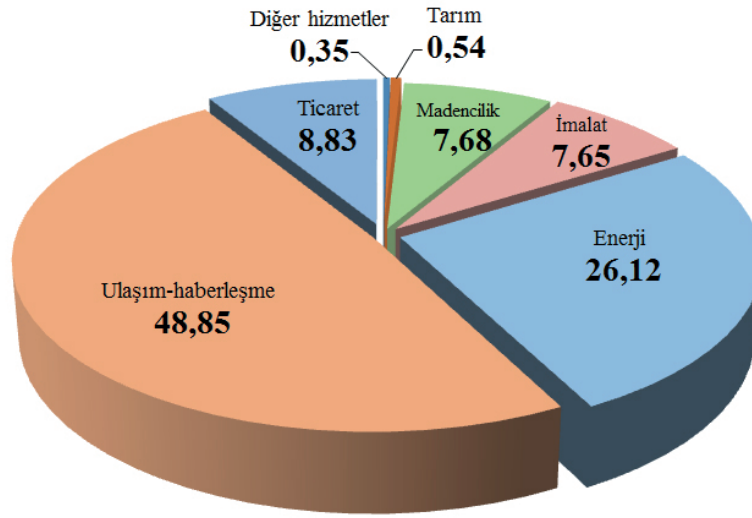
Grafik 5 - Net satış hasılatı (cari fiyatlarla)

Grafik 6 - Net satış hasılatı (2003 yılı fiyatlarıyla)

Grafik:7- 2015 yılı satışların dağılımı (%)

Çizelge 66-Hazinece karşılanan görev zararı ve sübvansiyonlar

(Bin TL)

Kuruluşlar	2011	2012	2013	2014	2015	Son iki yıl farkı	
						Tutar	%
a)233 sayılı KHK kapsamında olanlar:							
-TMO	957.640	588.873	756.807	756.030	772.244	16.214	2,1
-TCDD	333.268	339.900	356.374	392.228	486.775	94.547	24,1
-DHMİ	4.191	4.748	4.824				
-TTK	12.836	14.324	23.264	31.559	14.832	(16.727)	(53,0)
-TKİ	654.306	631.366	619.958	621.993	665.165	43.172	6,9
-TİGEM		5.482					
Toplam (a)	1.962.601	1.584.693	1.761.227	1.801.810	1.939.016	137.206	7,6
b)4046 sayılı Kanun kapsamında olanlar:							
-TÜRK ŞEKER	3.222						
Toplam (b)	3.222						
Genel toplam	1.965.823	1.584.693	1.761.227	1.801.810	1.939.016	137.206	7,6

KİT'lerin 2015 yılı net satış hasılatı 93,1 milyar TL'nin; 91,2 milyar TL'si mal ve hizmet satışlarından, 1,9 milyar TL'si de Hazine tarafından karşılanan sübvansiyon ve görev zararlarından oluşmuştur.

TCDD'ye ayrıca ödenmekte olan ve 2013 yılında 772,1 milyon TL olarak tahakkuk ettirilen yol bakım ve onarım gideri karşılığı, 2014 ve 2015 yıllarında gerçekleşmemiştir.

a) Tarım sektörü:

Türkiye'nin bitkisel ve hayvansal üretimini artırmak, çeşitlendirmek, ürün kalitesini iyileştirmek amacıyla, yetiştirmiş olduğu damızlık hayvan, tohumluk, fidan, fide gibi girdileri yetiştiricilere intikal ettirmek, tarım teknolojisi, girdi kullanımı ve ıslah konularında öncülük ve öğreticilik yapmakla yükümlü olan TİGEM, KİT statüsü içinde tarım sektöründe faaliyet gösteren tek kuruluştur.

2015 yılında gerçekleşen 576 milyon TL tutarındaki toplam satışların; %64 oranında 368 milyon TL'lik kısmını bitkisel ürün satışları, %32 oranında 183 milyon TL'lik kısmını hayvansal ürün satışları, %2 oranında 12 milyon TL'lik kısmını tali ürün satışları, %2 oranında 11 milyon TL'lik kısmını arazi satışları ve 1,2 milyon TL'lik kısmını da ticari mal satışları oluşturmuştur. Tali ürün satışları büyük ölçüde bitkisel ürünlerden oluşurken, ticari mal satışları ithal hayvan satışlarından oluşmuştur.

b) Sanayi sektörü:

ba) Madencilik sektörü:

Madencilik sektöründe Eti Maden İşletmeleri, TPAO, TKİ ve TTK olmak üzere 4 kuruluş faaliyet göstermektedir. Bu kuruluşların 2015 yılı net satışları toplamı önceki yıla göre %9,8 oranında azalarak 6,4 milyar TL olarak gerçekleşmiştir.

Bor mineralleri ve türevlerinin üretilmesi, işletilmesi ve pazarlanması alanında faaliyette bulunan Eti Maden İşletmelerinin 2015 yılı net satış hasılatı, 2014 yılına göre %12,9 oranında 254 milyon TL artarak 2,2 milyar TL olarak gerçekleşmiştir. 2014 yılına göre 2015 yılında satış miktarı azalmasına karşın döviz kurundaki artıştan dolayı TL cinsinden gelir tutarı artmıştır. 2015 yılında gerçekleştirilen satışların TL bazında %96,7 oranındaki kısmı yurt dışı satışlardan, %3,3 oranındaki kısmı yurt içi satışlardan oluşmuştur.

TPAO'nun 2015 yılı net satış hasılatı 2014 yılına göre %26,4 oranında 654 milyon TL azalarak 1,8 milyar TL olarak gerçekleşmiştir. Geçen yıla göre ham petrol satış miktarı %8 oranında artarken, satış tutarı %30 oranında azalmıştır. Satış tutarındaki düşüş esas itibarıyla uluslararası petrol piyasasındaki satış fiyatlarının düşmesinden ileri gelmiştir. Geçen yıla göre, esas itibarıyla piyasa daralmasına bağlı olarak, doğal gaz satış miktarı %22, satış tutarı %16 oranında düşmüştür. Cari yıl satışlarının %80,4'ü ham petrol, %7,2'si doğal gaz satışları ile ilgili olup, kalan %12,4'lük kısım ise; hizmet satış hasılatı, doğal gaz depolama ve ortak operasyon gelirlerine aittir.

TKİ'nin 2015 yılı net satış hasılatı 2014 yılına göre %9,6 oranında 229 milyon TL azalarak 2,1 milyar TL olarak gerçekleşmiştir. Hasılatın; 720,9 milyon TL'si termik santrallere, 665 milyon TL'si Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı aracılığı ile fakir ailelere, 442,5 milyon TL'si sanayiye, 290,2 milyon TL'si de ısınma amaçlı ticari kömür satışlarından elde edilmiştir. 2011 yılında 29,6 milyon ton olarak gerçekleşen mamul kömür

satış miktarının; 2015 yılında 14,5 milyon tona düşmesinde özelleştirme sonucu devirlerden dolayı bazı üretim sahalarının elden çıkarılması neden olmuştur.

TTK'nın 2015 yılı net satış hasılatı bir önceki döneme göre %23 oranında 72 milyon TL azalarak 240 milyon TL olarak gerçekleşmiştir. Bu satışların 201 milyon TL'si kömür satışlarından, 39 milyon TL'si de muhtelif hizmet satışı gelirleri oluşturmuştur. Zonguldak havzasındaki taş kömürünün çıkarılması ve ekonomiye kazandırılması görevini üstlenen TTK'nın 2010 yılında 1,6 milyon ton olarak gerçekleşen satış miktarı yıllar itibarıyla azalarak 2015 yılında 916 bin ton düzeyinde gerçekleşmiştir. Kurumda yeraltı işçi sayısının ve dolayısıyla satılabilir nitelikte kömür üretim miktarının azalmasına bağlı olarak toplam satış miktarı da azalmıştır. Kömür satışlarının; 521 bin tonu bir termik santrale, 316 bin tonu demir-çelik fabrikalarına, 61 bin tonu ısınma amaçlı olarak piyasaya, 17 bin tonu da muhtelif sanayi kuruluşlarına yapılmıştır.

bb)İmalat sektörü:

İmalat sektöründe yer alan KİT'lerin 2015 yılı net satış hasılatının %43,3'ünü T. Şeker Fabrikaları AŞ'ye aittir. Şirket, Şeker Kurumu tarafından tespit edilip üreticilere dağıtımı yapılan kotalar dahilinde üretim yapmaktadır. 2015 yıl sonu itibarıyla Şirket'çe geçen yıla göre %13,9 oranında fazlasıyla 3,5 milyar TL tutarında satış gerçekleştirilmiştir. Toplam satışların %92'sini oluşturan şeker satışlarında miktar olarak geçen yıla göre %0,6 oranında, tutar olarak da %15,1 oranında artış olmuştur. Geri kalan net satış hasılatının; %5'i melas ve yaş küspe, %2'si makine fabrikası ürünleri ile alkol, %1'i diğer satışlardan elde edilmiştir.

ÇAY-KUR 2015 yılı net satış hasılatı, 2014 yılına göre %4,5 oranında 88 milyon TL artarak 2 milyar TL olarak gerçekleşmiştir. ÇAY-KUR'un miktar olarak 2015 yılı çay satışı ise %20 oranında 30 bin ton azalış göstermiştir.

Satışları önemli ölçüde askeri siparişlere bağlı olan MKE Kurumu'nun net satış hasılatı 2015 yılında %20,6 oranında 164 milyon TL artışla 963,9 milyon TL olarak gerçekleşmiştir. Artışta, yurt dışı satışların 2014 yılına göre %109 oranında 136 milyon TL fazla gerçekleşmesi etkili olmuştur.

ESK, 2015 yılı faaliyet döneminde, toplam 859,9 milyon TL tutarında satış hasılatı elde etmiş olup önceki yıl satışlarına göre %42,3 oranında 256 milyon TL artış gerçekleşmiştir. Kurumun yurt dışı satışı bulunmamaktadır. Satış hasılatının %97,4 oranında 861 milyon TL'si esas ürün satışlarından, %2,6 oranında 23 milyon TL'si yan ürün satışlarından meydana gelmiştir. Geçmiş dönemlerde olduğu gibi 2015 yılı faaliyet döneminde de Milli Savunma Bakanlığı ve Jandarma Genel Komutanlığı, Et ve Süt Kurumunun en önemli müşterisi konumunda olup toplam satışların %51'i bu satışlar teşkil etmiştir. Diğer satışların %28'i mağaza ve bayiler vasıtasıyla doğrudan tüketiciye yapılan satışlara, %5'i Resmî daireler ile kamu iktisadi teşebbüslerine yapılan satışlara, %16'sı piyasaya yapılan diğer satışlara ait bulunmaktadır.

İmalat sektöründe faaliyet gösteren TCDD'nin bağlı ortaklıkları TÜDEMSAŞ, TÜVASAŞ ve TULOMSAŞ'ın 2015 yılı toplam net satış hasılatı %15,6 oranında azalışla 707 milyon TL olarak gerçekleşmiştir. TULOMSAŞ'ın satışlarında %47, TÜVASAŞ'ın satışlarında %32 artış olurken, TÜDEMSAŞ'ın satışlarında %41 azalış meydana gelmiştir.

Sektörde faaliyet gösteren diğer kuruluşlar TEMSAN'ın net satış hasılatı 31,5 milyon TL, Doğusan'ın net satış hasılatı 2 milyon TL olmuştur.

bc) Enerji sektörü:

Enerji sektöründe faaliyet gösteren TETAŞ, EÜAŞ ve TEİAŞ'ın 2014 yılı toplam net satışları geçen yıla göre %9,5 oranında azalışla 46,7 milyar TL olmuştur. Bu satışların 20 milyar TL'si TEİAŞ, 19,6 milyar TL'si TETAŞ ve 7,1 milyar TL'si EÜAŞ tarafından gerçekleştirilmiştir.

Sektör içerisinde EÜAŞ elektrik enerjisini üretmek, TEİAŞ üretilen elektriği iletmek ve yük tevzii faaliyetlerini yürütmek ve TETAŞ ise elektrik ticaret ve taahhüt faaliyetlerinde bulunmaktadır. Bu bağlamda, bu sektörde yer alan kuruluşların birbirleri arasında yaptıkları satışlar toplamı 23,2 milyar TL'nin mahsup edilmesi ile konsolide edilmiş net satış tutarı 23,2 milyar TL olmaktadır.

Sektörde yer alan ve faaliyeti, işletme hakkı devredilen 8 santralin sözleşmeden doğan takip işleri ile sınırlı olan ADÜAŞ'ın 2011-2014 yıllarında, elektrik dağıtımını yapan bağlı ortaklıklarının özelleştirilmiş olması nedeniyle TEDAŞ'ın 2013 ve 2014 yıllarında satış hasılatı bulunmamaktadır.

c) Hizmetler sektörü:

ca) Ulaştırma-haberleşme sektörü:

Ulaştırma ve haberleşme sektöründe TCDD, TDİ, PTT, TÜRK SAT, BOTAŞ, DHMİ ve Kıyı Emniyeti Genel Müdürlüğü faaliyet göstermektedir. Sektörün 2015 yılı net satışları toplamı geçen yıla göre %1,7 oranında artışla 46 milyar TL olarak gerçekleşmiştir. Sektör hasılatının %81'ini oluşturan BOTAŞ'ın net satışlarının %1 oranında azalırken diğer kuruluşların hasılatları %1 ila 35 arasında artış göstermiştir.

BOTAŞ'ın 2015 yılı satışları bir önceki yıla göre %1 oranında 0,4 milyar TL azalarak 37,1 milyar TL olarak gerçekleşmiştir. Kuruluşun 2015 yılı net satışları toplamının; %96,8'i doğal gaz ve sıvılaştırılmış doğal gaz satışlarından, kalanı ise petrol ve doğal gaz taşıma, liman hizmetlerinden elde edilmiştir. 2015 yılında gerçekleştirilen 40,4 milyar Sm³ lük yurt içi doğal gaz satış miktarının sektörel dağılımına bakıldığında ise; %44,8'ini elektrik üretim sektörüne yapılan satışlar, %26,3'ünü konut tüketimi, %26,1'ini sanayi tüketimi ve %2,8'lik kısmını ise toptan satış miktarı oluşturmaktadır.

Sektörde tekel olarak faaliyet gösteren TCDD'nin yük taşıma, liman ve iskele, yolcu ve bagaj, banliyö, yolcu taşıma, demiryolu hattı, Vangölü Feribot İşletmesi gelirlerinden oluşan 2015 yılı net satış hasılatı önceki döneme göre %6,2 oranında 102 milyon TL artışla 1,7 milyar TL olarak gerçekleşmiştir. Satışlardaki artış esas itibarıyla yurt içi yolcu taşımalarına ilişkin satışlardan kaynaklanmakta olup Kuruluş'un yurt içi yolcu ve bagaj taşımalarına ilişkin satışları geçen yıla göre %21,1 oranında 314.641 bin TL artmıştır.

DHMİ'nin 2015 yılı net satışları, geçen yıla göre %18 oranında artarak 3,2 milyar TL olarak gerçekleşmiş olup, satışların; %76,7 oranında 2,7 milyar TL'si yurt içi, %23,3 oranında 754 milyon TL'si yurt dışı hizmet gelirlerinden oluşmuştur. Bakanlar Kurulu'nun 17.07.1997 tarih ve 97/9608 sayılı kararı uyarınca ödenmekte olan ve 2013 yılında 4,8 milyon TL olarak

tahakkuk ettirilen Kuzey Kıbrıs ile Türkiye arasında gerçekleştirilen direkt uçuşların görev zararı, 2014 ve 2015 yıllarında gerçekleşmemiştir.

PTT'nin 2015 yılı net satış hasılatı 2014 yılına göre %6,6 oranında artarak 2,4 milyar TL olarak gerçekleşmiştir. Hasılatın; %67,4'ü posta hizmetlerinden, %20,5'i parasal posta hizmetlerinden, %10,9'u lojistik faaliyetlerinden ve %1,1'i telgraf hizmetlerinden elde edilmiştir.

TÜRKSAT'ın bir önceki döneme göre %24 oranında 163 milyon TL artarak 846 milyon TL olarak gerçekleşen 2015 yılı net satış hasılatının; 355,6 milyon TL'si kablo TV hizmetlerinden, 348,2 milyon TL'si uydu hizmetlerinden, 130,3 milyon TL bilişim e-devlet gelirlerinden, 12,1 milyon TL'si diğer satışlardan elde edilmiştir.

Alanında tekel konumunda faaliyet gösteren KEGM'in, fener, tahlisiye, gemi kurtarma, römorkaj, kılavuzluk ve telsiz hizmetleri gelirlerinden oluşan 2015 yılı net satışları geçen yıla göre %26 oranında artışla 662,2 milyon TL olmuştur. Bu hasılatın; %44'ü kılavuzluk ve römorkajlık hizmetlerinden, %43'ü fener hizmetlerinden, %6,7'si tahlisiye hizmetlerinden, %5,8'i gemi kurtarma ve %0,5'i de telsiz hizmetlerinden elde edilmiştir.

TDİ'nin 2015 yılı net satış hasılatı, 2014 yılına göre %35 oranında artışla 37 milyon TL olarak gerçekleşmiştir. Bunun; %97'si Tekirdağ liman işletmesinden, %2,5'i Sarayburnu Liman Müdürlüğü'nden ve %0,5'i Ordu Liman İşletmesi'nden sağlanmıştır. Uzun yıllardır Özelleştirme programında bulunan Kuruluşun mülkiyetinde bulunan limanların tamamına yakın kısmının işletme hakkının devri yoluyla özelleştirilmiş olması, kılavuzluk ve römorkaj hizmetlerinin KEGM'ne devri, Salıpazarı Limanının devri, tersanecilik ve diğer asli faaliyetlerinin de yine zaman içinde sona ermesi nedeniyle, görev ve faaliyet alanı önemli ölçüde daralmış bulunmaktadır. Buna bağlı olarak satış gelirleri azalmıştır.

cb) Ticaret sektörü:

DMO, TMO ve Türkiye Petrolleri Petrol Dağıtım AŞ'nin faaliyet gösterdiği ticaret sektörünün net satış hasılatı 2014 yılına göre %3,6 oranında artışla 8,5 milyar TL olarak gerçekleşmiştir.

Devletin merkezi satın alma birimi olarak faaliyetlerini sürdüren DMO'nun 2015 yılı net satış hasılatı önceki yıla göre %58 oranında artışla 3,5 milyar TL'ye yükselmiştir. Bu hasılatın; %53,3'ü nakil vasıtası, %17'si demirbaş, mefruşat ve diğer makine teçhizat, %14,5'i müşteriler için alınan çeşitli malzeme, %9,5'i büro makineleri, %5,7'si diğer malzeme satışlarıyla ilgilidir. Kuruluşun satışları içerisinde son dönemde en önemli artış nakil vasıtalarında görülmektedir. Nitekim 2011 yılında 793 milyon lira olan nakil vasıtaları satışları 2015 yılında 1,9 milyar TL'ye yükselmiştir.

TMO 2015 yılında, geçen yıla göre %22 oranında azalışla 2,7 milyar TL net satış hasılatı elde etmiştir. Bu satışların; 1,8 milyar TL'si yurt içi, 131 milyon TL'si yurt dışı satış gelirlerinden, 772 milyon TL'si de görev zararlarından, 29 bin TL'si ihracat karşılığı mal bedeli satışı farkından oluşmuştur. Görev zararı gelirinin dağıtılmasından sonra yurt içi satış hasılatının; %73,7'si buğday, %11,9'u arpa, %9,4'ü mısır, %2,4'ü pirinç, %2,6'sı diğer bitkisel ürünlerle ilgili olup, yurt dışı satış hasılatının tamamı haşhaş ürünleri satışından elde edilmiştir.

Türkiye Petrolleri Petrol Dağıtım AŞ'nin 2015 yılı net satışları, önceki yıla göre %9 oranında 237 milyon TL azalışla 2,3 milyar TL olarak gerçekleşmiştir. Hasılatın; 2,2 milyar TL'si benzin, motorin ve gazyağı, 147 milyon TL'si fuel oil ve diğer siyah ürünler, 7 milyon TL'si madeni yağ, 16 milyon TL'si diğer ürün satışlarından oluşmuştur.

cc)Diğer hizmetler:

Diğer hizmetler sektöründe faaliyet gösteren kuruluşların net satışları 2015 yılında %12,7 oranında 40,9 milyon TL azalışla 280,5 milyon TL olarak gerçekleşmiştir.

280,5 milyon TL tutarındaki net satış hasılatının; 57,5 milyon TL'si Bileşim Alternatif Dağıtım Kanalları ve Ödeme Sistemleri AŞ'ye, 84,4 milyon TL'si Ziraat Teknoloji AŞ'ye, 113,1 milyon TL'si Halk GYO'ya, 4 milyon TL'si Vakıf İnşaat Restorasyon ve Ticaret AŞ'ye, 8 milyon TL'si Marmara Teknokent AŞ'ye, 8,6 milyon TL'si Sümer Holding AŞ'ye, 5 milyon TL'si tta Gayrimenkul AŞ'ye aittir. Diğer hizmetler sektöründe faaliyet gösteren ve sermayesinin %99,71'i T. Kalkınma Bankası AŞ'ye ait olan Arıcak Turizm AŞ'nin 2015 yılında herhangi bir satış geliri bulunmamaktadır.

4-Stoklar:

KİT stoklarının 2011-2015 dönemindeki seyri incelendiğinde, stok miktarının 2011-2012 yıllarında arttığı, 2013 yılından itibaren azalmaya başladığı, 2015 yılında önceki yıla göre %22,6 oranında arttığı görülmektedir. 2015 yılı stok toplamı 14,9 milyar TL olup, enerji, diğer hizmetler ile ulaştırma-haberleşme sektörü dışındaki tüm sektörlerde stokların arttığı görülmektedir.

2015 yılı KİT stoklarının malzeme grupları ve sektörler itibarıyla dağılımına bakıldığında, toplam stokun, 3 milyar TL tutarında %21,3'ünü ilk madde ve malzemelerin, 601,2 milyon TL tutarında %4'ünü yarı mamullerin, 3,5 milyar TL tutarında %23,7'sini mamullerin, 7 milyar TL tutarında %47'sini ticari malların ve 588,3 milyon TL tutarında %4'ünü de diğer stokların oluşturduğu görülmektedir. Diğer yandan dikey yüzdeler olarak, 2014 yılında toplam KİT stokunun %2,9'u tarım sektörüne, %43'ü sanayi sektörüne, %54'ü hizmetler sektörüne ve %0,1'i de mali kuruluşlara ait bulunmaktadır.

2015 yılında toplam KİT stoku içinde ilk sırayı 5,1 milyar TL stok ile TMO almıştır. TMO'nun stokları, ağırlıklı olarak hububat ürünlerinden oluşmaktadır. İkinci sıradaki T. Şeker Fabrikaları AŞ'nin stokları, 2 milyar TL düzeyindedir. T. Şeker Fabrikaları AŞ'nin stoklarının tamamına yakını şeker, melas, yaş küspe vb. mamul stoklarından oluşmaktadır. Bu iki kuruluşu, 1,8 milyar TL tutarında stok ile üçüncü sırada BOTAŞ takip etmiştir. BOTAŞ'ın stoklarının büyük bölümünün gelecek yıllar ihtiyacı stoklardan oluştuğu görülmektedir.

KİT'lerin 2011-2015 dönemi stoklarının sektörler itibarıyla ayrıntısı 64, 2015 yılı stoklarının malzeme grupları ve sektörler itibarıyla ayrıntısı 64/a sayılı çizelgede gösterilmiştir.

(Bin TL)

Çizelge: 64- KİT'lerin 2011-2015 yılları stokları

Stoklar	2011		2012		2013		2014		2015		Son iki yıl farkı	
	Tutar	%	Tutar	%	Tutar	%	Tutar	%	Tutar	%	Tutar	%
1-Tarım	258.357	1,7	358.819	2,1	403.080	2,8	413.030	3,4	436.211	2,9	23.181	5,6
2-Sanayi:												
-Madencilik	2.078.653	13,4	2.277.475	13,5	2.526.541	17,4	1.412.218	11,6	1.518.638	10,2	106.420	7,5
-İmalat	4.219.100	27,1	4.347.473	25,7	4.276.338	29,4	4.042.441	33,3	4.206.277	28,2	163.836	4,1
- Enerji	1.576.746	10,1	1.234.881	7,3	967.484	6,7	796.553	6,6	677.521	4,5	(119.032)	(15)
Sanayi toplamı	7.874.499	50,6	7.859.829	46,5	7.770.363	53,4	6.251.212	51,5	6.402.436	43	151.224	2,4
3-Hizmetler:												
-Ulaştırma- haberleşme	1.598.393	10,3	2.735.943	16,2	2.206.258	15,2	2.673.361	22,0	2.553.463	17,1	(119.898)	(4,5)
-Ticaret	2.816.105	18,1	3.077.504	18,2	4.079.152	28,1	2.730.318	22,5	5.447.202	36,6	2.716.884	99,5
-Diğer hizmetler	3.003.949	19,3	2.840.700	16,8	60.081	0,4	57.165	0,5	35.342	0,2	(21.823)	(38,2)
Hizmetler toplamı	7.418.447	47,6	8.654.147	51,2	6.345.491	43,6	5.460.844	45,0	8.036.007	53,9	2.575.163	47,2
Ara toplam	15.551.303	99,9	16.872.795	99,9	14.518.934	99,8	12.125.086	99,8	14.874.654	99,9	2.749.568	22,7
4-Mali kuruluşlar	17.463	0,1	24.445	0,1	22.949	0,2	20.242	0,2	20.771	0,1	529	2,6
Genel toplam	15.568.766	100	16.897.240	100	14.541.883	100	12.145.328	100,0	14.895.425	100,0	2.750.097	22,6

Çizelge: 64/a - Stok türleri itibarıyla 2015 yılı stokları

(Bin TL)

Stoklar	İlk madde malzeme.	Yarı mamul	Mamul	Ticari mal	Diğer	Toplam
1-Tarım	55.263	151.041	191.920	2.171	38.516	436.211
2-Sanayi :						
-Madencilik	935.182	115.533	299.991	11.327	156.605	1.518.638
-İmalat	822.390	301.615	2.941.007	24.330	116.935	4.206.277
-Enerji	621.991	-	19.765	-	35.765	677.521
Toplam (2)	2.379.563	417.148	3.260.763	35.657	309.305	6.402.436
3-Hizmetler:						
-Ulaş- haberleşme	603.130	27.637	-	1.823.543	99.153	2.553.463
-Ticaret	127.778	5.396	45.320	5.151.778	116.930	5.447.202
-Diğer hizmetler	13	-	31.498	7	3.824	35.342
Toplam (3)	730.921	33.033	76.818	6.975.328	219.907	8.036.007
Ara toplam	3.163.047	601.222	3.529.501	7.013.156	567.728	14.874.654
4-Mali kuruluşlar	168	-	-	-	20.603	20.771
Genel toplam	3.163.215	601.222	3.529.501	7.103.156	588.331	14.895.425

2015 yılında enerji, ulaştırma-haberleşme ve diğer hizmetler alt sektörlerinin dışındaki diğer sektörlerin stoklarında artış görülmüş olup, KİT stoklarındaki 2,8 milyar TL'lik artışta TMO'nun stoklarında ortaya çıkan 2,6 milyar TL'lik artış etkili olmuştur.

5- İşletme sonuçları:

a) Satışların kârlılığı:

KİT'lerin dönemine ilişkin faaliyet kârı veya zararlarının oluşumu cari fiyatlarla 65/a, 2003 yılı fiyatlarıyla 65/b, sektörel bazda 2015 yılı faaliyet sonuçları 66 sayılı çizelgelerde gösterilmiştir.

Çizelge : 65/a - KİT'lerin 2011-2015 yılları satış sonuçları (Cari fiyatlarla) (*)

(Bin TL)

Yıllar	Brüt satışlar (1)	Satış indirimleri (2)	Net satışlar (3=1-2)	Satışların maliyeti (4)	Pazarlama satış ve dağıtım giderleri (5)	Diğer giderler (6)	Satış maliyeti tutarı (7=4+5+6)	Faaliyet kârı veya zararı (8=3-7)	Satış maliyetine göre kar veya zarar (8/7)%
2011	99.654.431	1.016.035	98.638.396	90.513.212	1.892.712	3.875.071	96.280.995	2.357.401	2,4
2012	123.598.121	1.178.757	122.419.364	112.549.728	1.959.802	4.066.093	118.575.623	3.843.741	3,2
2013	113.646.153	1.369.741	112.276.412	100.169.639	999.988	4.193.627	105.363.254	6.913.158	6,6
2014	121.578.624	1.537.771	120.040.853	116.484.865	1.106.398	4.421.514	122.012.777	(1.971.924)	(1,6)
2015	117.938.252	1.377.745	116.560.507	105.785.318	1.567.889	4.357.366	111.710.573	4.849.934	4,3
Son iki yıl farkı	(3.640.372)	(160.026)	(3.480.346)	(10.699.547)	461.491	(64.148)	(10.302.204)	6.821.858	6,0
Artış yada azalış (%)	(3,0)	(10,4)	(2,9)	(9,2)	41,7	(1,5)	(8,4)	345,9	368,6

(*) Mali kuruluşlar hariç.

Çizelge : 65/b - KİT'lerin 2011-2015 yılları satış sonuçları (2003 yılı fiyatlarıyla) (*)

(Bin TL)

Yıllar	Brüt satışlar (1)	Satış indirimleri (2)	Net satışlar (3=1-2)	Satışların maliyeti (4)	Pazarlama satış ve dağıtım giderleri (5)	Diğer giderler (6)	Satış maliyeti tutarı (7=4+5+6)	Faaliyet kârı veya zararı (8=3-7)	Satış maliyetine göre kar veya zarar (8/7)%
2011	49.253.413	502.167	48.751.246	44.735.438	935.458	1.915.223	47.586.119	1.165.127	2,4
2012	59.625.704	568.651	59.057.052	54.295.783	945.440	1.961.548	57.202.771	1.854.282	3,2
2013	51.251.986	617.724	50.634.262	45.174.366	450.973	1.891.236	47.516.575	3.117.686	6,6
2014	51.551.316	652.040	50.899.276	49.391.479	469.131	1.874.794	51.735.404	(836.128)	(1,6)
2015	47.305.865	552.623	46.753.242	42.431.237	628.891	1.747.770	44.807.899	1.945.343	4,3
Son iki yıl farkı	(4.245.451)	(99.417)	(4.146.034)	(6.960.242)	159.761	(127.024)	(6.927.505)	2.781.471	6,0
Artış yada azalış (%)	(8,2)	(15,2)	(8,1)	(14,1)	34,1	(6,8)	(13,4)	332,7	368,6

(*) Mali kuruluşlar hariç.

Çizelge : 66 - KİT'lerin sektörler itibarıyla 2015 yılı satış sonuçları (Cari fiyatlarla) (*) (Bin TL)

Satış sonuçları	Brüt satışlar (1)	Satış indirimleri (2)	Net satışlar (3=1-2)	Satışların maliyeti (4)	Pazarlama satış ve dağıtım giderleri (5)	Diğer giderler (6)	Satış maliyeti tutarı (7=4+5+6)	Faaliyet kârı veya zararı (8=3-7)	Satış maliyetine göre kâr veya zarar (8/7) (%)
a) Tarım	576.536	111	576.425	445.430	12.042	155.831	613.303	(36.878)	(6,0)
b) Sanayi:									
(1) Madencilik	6.629.280	213.806	6.415.474	4.094.544	438.943	1.824.419	6.357.906	57.568	0,9
(2) İmalat sanayi	8.166.529	29.957	8.136.572	6.871.097	381.977	460.769	7.713.843	422.729	5,5
(3) Enerji	47.174.701	499.782	46.674.919	44.265.875	402.990	378.776	45.047.641	1.627.278	3,6
Toplam (b)	61.970.510	743.545	61.226.965	55.231.516	1.223.910	2.663.964	59.119.390	2.107.575	3,6
c) Hizmetler:									
(1) Ulaştırma-haberleşme	46.531.995	529.567	46.002.428	42.123.205	115.886	1.301.477	43.540.568	2.461.860	5,7
(2) Ticaret	8.576.525	102.326	8.474.199	7.857.968	215.496	111.342	8.184.806	289.393	3,5
(3) Diğer hizmetler	282.686	2.196	280.490	127.199	555	124.752	252.506	27.984	11,1
Toplam (c)	55.391.206	634.089	54.757.117	50.108.372	331.937	1.537.571	51.977.880	2.779.237	5,3
KİT toplamı	117.938.252	1.377.745	116.560.507	105.785.318	1.567.889	4.357.366	111.710.573	4.849.934	4,3

(*) Mali kuruluşlar hariç

KİT'lerin 2011 yılına göre 2015 yılı brüt satışları cari fiyatlarla %18,3 oranında artarken, net satış gelirleri artış oranı %18,2 satış maliyet giderleri artış oranı %16,1 olarak gerçekleşmiştir. Tarım dışındaki sektörlerin dönem sonuçları kâr oluşturmasına bağlı olarak önceki dönem toplam faaliyet zararının aksine 2015 yılı 4,9 milyar TL faaliyet kârı ile kapanmıştır.

Sabit fiyatlar bazında dalgalı seyir izleyen net satış gelirleri 2015 yılında 2011 yılına göre %4,1 oranında azalışla 46,8 milyar TL olarak gerçekleşmiştir.

KİT'lerin son beş yıllık faaliyet sonuçlarına göre hesaplanan maliyet, dönem, satış, faaliyet sonucu göstergeleri ile mali kârlılık göstergeleri 67 sayılı çizelgede gösterilmiştir.

Çizelge: 67- KİT'lerle ilgili satış göstergeleri (*)

Göstergeler						(%)
	2011	2012	2013	2014	2015	Son iki yıl farkı
1-Maliyet giderleri göstergesi :						
-Satış üretim maliyeti/Net satış hasılatı x 100	91,8	91,9	89,2	97,0	90,8	(6,2)
2-Dönem giderleri göstergesi :						
-Satış giderleri/Net satış hasılatı x 100	1,9	1,6	0,9	0,9	1,3	0,4
-Diğer dönem giderleri/Net satış hasılatı x 100	3,9	3,3	3,7	3,7	3,7	0,0
3-Satış göstergesi :						
-Satış maliyeti tutarı/Net satış hasılatı x 100	97,6	96,8	93,8	101,6	95,8	(5,8)
4-Faaliyet sonucu göstergesi :						
-Faaliyet kârı/Net satış hasılatı x 100	2,4	3,2	6,2	(1,6)	4,2	5,8
5-Mali kârlılık/(zararlılık) :						
-Dönem sonucu/Öz kaynaklar x 100	4,1	6,3	6,1	(1,6)	3,5	5,1
-Dönem sonucu/Aktif toplamı x 100	2,6	3,8	4,1	(0,1)	2,3	2,4

(*)Mali kuruluşlar hariç.

b) Dönem sonuçları:

KİT'lerin 2011-2015 yıllarına ilişkin dönem sonuçlarının oluşumu cari fiyatlarla 68/a, 2003 sabit fiyatlarıyla 68/b, 2015 yılı dönem sonuçlarının sektörler itibarıyla ayrıntısı 69, kuruluş bazında brüt satış kârı veya zararı ile faaliyet ve dönem sonuçları 70 sayılı çizelgede gösterilmiştir.

Çizelge: 68/a - KİT'lerin 2011-2015 yılları gelir ve gider unsurları (Cari fiyatlarla) (*)

(Bin TL)

Gelir ve giderler	2011	2012	2013	2014	2015	Son iki yıl farkı	
						Tutar	%
A-Brüt satışlar	99.654.431	123.598.121	113.646.153	121.578.624	117.938.252	(3.640.372)	(3,0)
1-Yurt içi satışlar	85.165.290	94.594.103	94.374.721	95.141.941	93.684.271	(1.457.670)	(1,5)
2-Yurt dışı satışlar	3.826.313	14.617.418	3.915.357	4.844.747	5.772.999	928.252	19,2
3-Diğer gelirler	10.662.828	14.386.600	15.356.075	21.591.936	18.480.982	(3.110.954)	(14,4)
B-Satış indirimleri (-)	1.016.035	1.178.757	1.369.741	1.537.771	1.377.745	(160.026)	(10,4)
1- Satıştan iadeler (-)	468.419	528.720	643.188	742.255	491.876	(250.379)	(33,7)
2- Satış iskontoları (-)	43.294	99.334	339.720	144.589	185.829	41.240	28,5
3- Diğer indirimler (-)	504.322	550.703	386.833	650.927	700.040	49.113	7,5
C-Net satışlar	98.638.396	122.419.364	112.276.412	120.040.853	116.560.507	(3.480.346)	(2,9)
D-Satışların maliyeti (-)	90.513.212	112.549.728	100.169.639	116.484.865	105.785.318	(10.699.547)	(9,2)
1-Satılan mamuller maliyeti (-)	15.199.932	33.504.853	16.034.845	21.778.145	19.505.567	(2.272.578)	(10,4)
2- Satılan ticari mallar maliyeti (-)	59.150.728	55.411.694	61.755.573	67.638.145	62.021.842	(5.616.303)	(8,3)
3-Satılan hizmet maliyeti (-)	7.196.387	10.772.108	8.391.226	6.738.451	6.966.544	228.093	3,4
4-Diğer satışların maliyeti (-)	8.966.165	12.861.073	13.987.995	20.330.124	17.291.365	(3.038.759)	(14,9)
Brüt satış kârı	8.125.184	9.869.636	12.106.773	3.555.988	10.775.189	7.219.201	203,0
E-Faaliyet giderleri (-)	5.767.783	6.025.895	5.193.615	5.527.912	5.925.255	397.343	7,2
1-Araştırma ve geliştirme giderleri (-)	740.575	493.082	449.991	795.821	1.094.285	298.464	37,5
2-Pazarlama, satış ve dağıtım giderleri (-)	1.892.712	1.959.802	999.988	1.106.398	1.567.889	461.491	41,7
3-Genel yönetim giderleri (-)	3.134.496	3.573.011	3.743.636	3.625.693	3.263.081	(362.612)	(10,0)
Faaliyet kârı	2.357.401	3.843.741	6.913.158	(1.971.924)	4.849.934	6.821.858	(345,9)
F-Diğer faal. olağan gelir ve kârlar	7.949.161	7.364.440	9.070.922	9.024.183	11.867.283	2.843.100	31,5
1-İştiraklerden temettü gelirleri	791.309	680.827	1.017.793	616.405	395.455	(220.950)	(35,8)
2-Bağlı ortaklıklardan temettü gelirleri	813.844	663.030	700.892	323.966	105.936	(218.030)	(67,3)
3-Faiz gelirleri	626.316	799.194	1.094.803	891.868	978.897	87.029	9,8
4-Komisyon gelirleri	13.115	4.083	558	1.049	1.103	54	5,1
5-Konusu kalmayan karşılıklar	604.571	243.503	97.754	119.711	58.390	(61.321)	(51,2)
6-Menkul kıymet satış kârları	15.864	33.528	82.484	451.423	68.247	(383.176)	(84,9)
7-Kambiyo kârları	1.419.955	1.150.550	1.570.747	1.983.763	4.112.911	2.129.148	107,3
8-Reeskont faiz gelirleri	133.234	40.113	35.944	38.636	108.597	69.961	181,1
9-Enflasyon düzeltmesi kârları							
10-Diğer olağan gelir ve kârlar	3.530.953	3.749.612	4.469.947	4.597.362	6.037.747	1.440.385	31,3
G-Diğer faal. olağan gider ve zararlar (-)	4.537.807	4.409.855	5.706.870	5.669.996	8.686.071	3.016.075	53,2
1-Komisyon giderleri (-)	146.950	22.687	25.356	30.970	30.181	(789)	(2,5)
2-Karşılık giderleri (-)	492.407	583.056	530.174	111.811	970.650	858.839	768,1
3-Menkul kıymet satış zararları (-)	86	27.475	10.264	24.793	19.010	(5.783)	(23,3)
4-Kambiyo zararları (-)	1.082.107	795.734	1.091.717	1.288.405	2.584.106	1.295.701	100,6
5-Reeskont faiz giderleri (-)	52.355	35.944	47.369	26.790	94.225	67.435	251,7
6-Enflasyon düzeltmesi zararları (-)							
7-Diğer olağan gider ve zararlar (-)	2.763.902	2.944.959	4.001.990	4.187.227	4.987.899	800.672	19,1
H-Finansman giderleri (-)	1.578.128	501.578	1.043.114	645.881	1.144.215	498.334	77,2
1-Kısa vadeli borçlanma giderleri (-)	203.999	166.212	106.632	165.095	160.703	(4.392)	(2,7)
2-Uzun vadeli borçlanma giderleri (-)	1.374.129	335.366	936.482	480.786	983.512	502.726	104,6
Olağan kâr	4.190.627	6.296.748	9.234.096	736.382	6.886.931	6.150.549	835,2
I-Olağan dışı gelir ve kârlar	12.195.121	3.591.947	4.182.074	2.248.792	1.292.058	(956.734)	(42,5)
J-Olağandışı gider ve zararlar (-)	13.241.674	4.731.849	8.477.426	4.412.807	4.693.872	281.065	6,4
Dönem kârı veya zararı	3.144.074	5.156.846	4.938.744	(1.427.633)	3.485.117	4.912.750	(344,1)
K-Dönem kârı vergi ve diğer yasal yükümlülük karşılıkları	1.301.089	1.386.924	1.900.062	1.085.218	1.320.459	235.241	21,7
Net dönem kârı veya zararı	1.842.985	3.769.922	3.038.682	(2.512.851)	2.164.658	4.677.509	(186,1)

(*) Mali kuruluşlar hariç

Çizelge: 68/b - KİT'lerin 2011-2015 yılları gelir ve gider unsurları (2003 yılı fiyatlarıyla) (*)

(Bin TL)

Gelir ve giderler	2011	2012	2013	2014	2015	Son iki yıl farkı	
						Tutar	%
A-Brüt satışlar	49.253.413	59.625.704	51.251.986	51.551.316	47.305.865	(4.245.451)	(8,2)
1-Yurt içi satışlar	42.092.270	45.633.703	42.560.982	40.341.732	37.577.422	(2.764.310)	(6,9)
2-Yurt dışı satışlar	1.891.125	7.051.675	1.765.742	2.054.252	2.315.591	261.339	12,7
3-Diğer gelirler	5.270.018	6.940.325	6.925.262	9.155.332	7.412.852	(1.742.480)	(19,0)
B-Satış indirimleri (-)	502.167	568.651	617.724	652.040	552.623	(99.417)	(15,2)
1- Satıştan iadeler (-)	231.512	255.063	290.064	314.728	197.295	(117.433)	(37,3)
2- Satış iskontoları (-)	21.398	47.920	153.206	61.308	74.537	13.229	21,6
3- Diğer indirimler (-)	249.257	265.668	174.453	276.004	280.791	4.787	1,7
C-Net satışlar	48.751.246	59.057.052	50.634.262	50.899.276	46.753.242	(4.146.034)	(8,1)
D-Satışların maliyeti (-)	44.735.438	54.295.783	45.174.366	49.391.479	42.431.237	(6.960.242)	(14,1)
1-Satılan mamuller maliyeti (-)	7.512.446	16.163.275	7.231.372	9.234.288	7.823.821	(1.410.468)	(15,3)
2- Satılan ticari mallar maliyeti (-)	29.234.779	26.731.484	27.850.443	28.679.675	24.877.398	(3.802.276)	(13,3)
3-Satılan hizmet maliyeti (-)	3.556.757	5.196.637	3.784.264	2.857.213	2.794.330	(62.883)	(2,2)
4-Diğer satışların maliyeti (-)	4.431.456	6.204.387	6.308.287	8.620.304	6.935.689	(1.684.615)	(19,5)
Brüt satış kârı veya zararı	4.015.808	4.761.270	5.459.896	1.507.797	4.322.004	2.814.208	186,6
E-Faaliyet giderleri (-)	2.850.681	2.906.988	2.342.209	2.343.925	2.376.662	32.737	1,4
1-Araştırma ve geliştirme giderleri (-)	366.023	237.871	202.936	337.441	438.925	101.484	30,1
2-Pazarlama, satış ve dağıtım giderleri (-)	935.458	945.440	450.973	469.131	628.891	159.761	34,1
3-Genel yönetim giderleri (-)	1.549.200	1.723.677	1.688.300	1.537.353	1.308.845	(228.508)	(14,9)
Faaliyet kârı veya zararı	1.165.127	1.854.282	3.117.686	(836.128)	1.945.343	2.781.471	(332,7)
F-Diğer faali.olağan gelir ve kârlar	3.928.810	3.552.723	4.090.792	3.826.401	4.760.051	933.650	24,4
1-İştiraklerden temettü gelirleri	391.098	328.442	459.003	261.366	158.620	(102.746)	(39,3)
2-Bağlı ortaklıklardan temettü gelirleri	402.236	319.856	316.087	137.367	42.492	(94.875)	(69,1)
3-Faiz gelirleri	309.552	385.544	493.733	378.167	392.642	14.476	3,8
4-Komisyon gelirleri	6.482	1.970	252	445	442	(2)	(0,5)
5-Konusu kalmayan karşılıklar	298.804	117.470	44.085	50.759	23.421	(27.339)	(53,9)
6-Menkul kıymet satış kârları	7.841	16.174	37.199	191.411	27.374	(164.036)	(85,7)
7-Kambiyo kârları	701.802	555.044	708.373	841.148	1.649.718	808.570	96,1
8-Reeskont faiz gelirleri	65.850	19.351	16.210	16.382	43.559	27.177	165,9
9-Enflasyon düzeltmesi kârları							
10-Diğer olağan gelir ve kârlar	1.745.146	1.808.873	2.015.851	1.949.356	2.421.783	472.427	24,2
G-Diğer faal. olağan gider ve zararlar (-)	2.242.775	2.127.384	2.573.676	2.404.171	3.484.044	1.079.874	44,9
1-Komisyon giderleri (-)	72.629	10.945	11.435	13.132	12.106	(1.026)	(7,8)
2-Karşılık giderleri (-)	243.368	281.276	239.097	47.410	389.335	341.925	721,2
3-Menkul kıymet satış zararları (-)	43	13.254	4.629	10.513	7.625	(2.888)	(27,5)
4-Kambiyo zararları (-)	534.823	383.875	492.341	546.305	1.036.503	490.198	89,7
5-Reeskont faiz giderleri (-)	25.876	17.340	21.362	11.359	37.794	26.435	232,7
6-Enflasyon düzeltmesi zararları (-)							
7-Diğer olağan gider ve zararlar (-)	1.366.037	1.420.695	1.804.812	1.775.452	2.000.681	225.229	12,7
H-Finansman giderleri (-)	779.977	241.969	470.422	273.864	458.953	185.089	67,6
1-Kısa vadeli borçlanma giderleri (-)	100.825	80.183	48.089	70.003	64.459	(5.544)	(7,9)
2-Uzun vadeli borçlanma giderleri (-)	679.152	161.786	422.333	203.861	394.494	190.633	93,5
Olağan kâr veya zarar	2.071.184	3.037.652	4.164.380	312.238	2.762.397	2.450.159	784,7
I-Olağan dışı gelir ve kârlar	6.027.342	1.732.812	1.886.026	953.524	518.254	(435.271)	(45,6)
J-Olağandışı gider ve zararlar (-)	6.544.592	2.282.719	3.823.138	1.871.102	1.882.745	11.643	0,6
Dönem kârı veya zararı	1.553.934	2.487.745	2.227.268	(605.340)	1.397.905	2.003.245	(330,9)
K-Dönem kârı vergi ve diğer yasal yükümlülük karşılıkları	643.053	669.074	856.887	460.150	529.645	69.495	15,1
Net dönem kârı veya zararı	910.881	1.818.670	1.370.381	(1.065.490)	868.260	1.933.749	(181,5)

(*) Mali kuruluşlar hariç

(Bin TL)

Çizelge: 69- 2015 yılı dönem sonucunun oluşumu (*)

Gelir ve giderler	Tarım	Sanayi			Hizmetler			KİT toplamı		
		Maden	İnşaat	Enerji	San. top.	Ulaş.-hab.	Ticaret		Diğer hizm.	Hiz. top.
A-Brüt satışlar	576.536	6.629.280	8.166.529	47.174.701	61.970.510	46.531.995	8.576.525	282.686	55.391.206	117.938.252
1-Yurt içi satışlar	562.810	4.440.819	7.724.439	29.982.424	42.147.682	43.041.036	7.657.151	275.592	50.973.779	93.684.271
2-Yurt dışı satışlar	110	2.188.461	442.090	17.192.277	17.192.277	486.774	788.136	179	1.275.089	18.480.982
3-Diğer gelirler	13.616	213.806	29.957	499.782	743.545	529.567	102.326	2.196	634.089	1.377.745
B-Satış indirimleri (-)	85	227	1.454	471.420	473.101	13.659	3.281	1.750	18.690	491.876
1- Satıştan indirimler (-)	26	1.395	27.104	16.146	44.645	72.665	68.435	58	141.158	185.829
2- Satış iskontoları (-)			1.399	12.216	225.999	443.243	30.610	388	474.241	700.040
3- Diğer indirimler (-)										
C-Net satışlar	576.425	6.415.474	8.136.572	46.674.919	61.226.969	46.002.428	8.474.199	280.490	54.757.117	116.560.507
D-Satışların maliyeti (-)	445.430	4.094.544	6.871.097	44.265.875	55.231.516	42.123.205	7.857.968	127.199	50.108.372	105.785.318
1-Satılan malların maliyeti (-)	433.992	3.723.262	6.367.125	5.430.552	15.520.939	3.360.368	184.713	5.555	3.550.636	19.505.567
2- Satılan ticari malların maliyeti (-)	1.076	221.684	304.977	20.195.418	20.722.079	33.602.320	7.665.014	31.353	41.298.687	62.021.842
3-Satılan hizmet maliyeti (-)		149.598	5.892	1.553.072	1.708.562	5.160.517	7.174	90.291	5.257.982	6.966.544
4-Diğer satışların maliyeti (-)	10.362		193.103	17.086.833	17.279.936		1.067		1.067	17.291.365
Brüt satış kârı veya zararı	130.995	2.320.930	1.265.475	2.409.044	5.995.449	3.879.223	6.16.231	153.291	4.648.745	10.775.189
E-Faaliyet giderleri (-)	1.67.873	2.263.362	842.746	781.766	3.887.874	1.417.363	326.838	125.307	1.869.508	5.925.255
1-Araştırma ve geliştirme giderleri (-)	404	965.659	44.710	1.010.369	1.010.369	11.607	1.061	70.844	83.512	1.094.285
2-Pazarlama, satış ve dağıtım giderleri (-)	12.042	438.943	381.977	402.990	1.223.910	115.886	215.496	555	331.937	1.567.889
3-Genel yönetim giderleri (-)	155.427	858.760	416.059	378.776	1.653.595	1.289.870	1.10.281	53.908	1.454.059	3.263.081
Faaliyet kârı veya zararı	(36.878)	57.568	422.729	1.627.278	2.107.575	2.461.860	289.393	27.984	2.779.237	4.849.934
F-Diğer faaliyetlerden oluşan gelir ve kârlar	59.867	2.701.861	145.922	5.636.750	8.484.533	2.847.279	436.809	38.795	3.322.883	11.867.283
1-İştiraklerden temennü gelirleri		336.402	12.694	40.196	389.292	4.042		2.121	6.163	395.455
2-Bağlı ortaklıklardan temennü gelirleri										
3-Faiz gelirleri	304	190.343	14.055	104.964	104.964	441.513	141.729	972	587.455	105.936
4-Komisyon gelirleri				186.740	391.138			4.213		978.897
5-Konusu kalmayan karşılıklar			199		199	904			904	1.103
6-Menkul kıymet satış kârları		307	2.148	31.500	33.955	22.614	218	1.603	24.435	58.390
7-Kambiyo kârları	18	1.919.165	87.045	221.944	2.228.154	1.789.037	88.977	6.725	1.884.739	4.112.911
8-Reeskont faiz gelirleri			19				108.578		108.578	108.578
9-Enflasyon düzeltmesi kârları										
10-Diğer oluşan gelir ve kârlar	59.545	255.644	29.762	5.051.406	5.336.812	581.786	39.113	20.491	641.390	6.037.747
G-Diğer faal. oluşan gider ve zarar(-)	41.589	980.351	131.059	4.829.857	5.941.267	2.448.774	247.755	6.686	2.703.215	8.686.071
1-Komisyon giderleri (-)		14	954	851	1.819	27.138	888	336	28.362	30.181
2-Karşılık giderleri (-)		17.446	19.902	12.284	49.632	914.313	4.684	2.021	921.018	970.650
3-Menkul kıymet satış zararları (-)							18.545	465	19.010	19.010
4-Kambiyo zararları (-)	225	807.781	93.368	63.550	964.699	1.486.946	129.388	2.848	1.619.182	2.584.106
5-Reeskont faiz giderleri (-)			19				94.206		94.206	94.206
6-Enflasyon düzeltmesi zararları (-)										
7-Diğer oluşan gider ve zararlar (-)	41.364	155.110	16.816	4.753.172	4.925.098	20.377	44	1.016	21.437	4.987.899
H-Finansman giderleri (-)	47.710	172.872	75.455	370.366	618.693	471.268	4.893	1.651	477.812	1.144.215
1-Uzun vadeli borçlanma giderleri (-)	47.710	506	75.455	1.325	77.286	30.788	4.893	26	35.707	160.703
2-Uzun vadeli borçlanma giderleri (-)				369.041	541.407	440.480		1.625	442.105	983.512
3-Kısa vadeli borçlanma giderleri (-)	(66.310)	1.606.206	362.137	2.063.805	4.032.148	2.389.097	473.554	58.442	2.921.093	6.886.931
4-Olağan dışı gelir ve kârlar	21.453	220.131	87.931	213.386	521.448	698.110	47.305	3.742	749.157	1.292.058
J-Olağandışı gider ve zararlar (-)	35.017	430.066	434.530	1.536.999	2.401.595	2.076.622	154.041	26.597	2.257.260	4.693.872
Dönem kârı veya zararı	(79.874)	1.396.271	15.538	740.192	2.152.001	1.010.585	366.818	35.587	1.412.990	3.485.117
K-Dönem kârı vergi ve diğer yasal yükümlülük karşılıkları (-)										
Dönem net kârı veya zararı	(79.874)	411.928	10.949	274.991	697.868	543.593	77.256	1.742	622.591	1.320.459
Dönem net kârı veya zararı		984.343	4.589	465.201	1.454.133	466.992	289.562	33.845	790.399	2.164.658

(*) Mali kuruluşlar hariç

(Bin TL)

Çizelge: 70- KİT'lerin 2011-2015 dönemi faaliyet ve dönem sonuçları

Kuruluşlar	2011			2012			2013			2014			2015		
	Bütüt satış kârı veya zararı	Faaliyet kârı veya zararı	Dönem kârı veya zararı	Bütüt satış kârı veya zararı	Faaliyet kârı veya zararı	Dönem kârı veya zararı	Bütüt satış kârı veya zararı	Faaliyet kârı veya zararı	Dönem kârı veya zararı	Bütüt satış kârı veya zararı	Faaliyet kârı veya zararı	Dönem kârı veya zararı	Bütüt satış kârı veya zararı	Faaliyet kârı veya zararı	Dönem kârı veya zararı
Tarım :															
TİGEM	135.292	32.397	30.099	142.981	30.865	15.823	173.178	43.574	32.054	86.249	(60.409)	(124.681)	130.995	(36.878)	(79.874)
Madencilik :															
ETİ Maden İşl. AŞ	971.183	773.919	841.485	996.283	749.880	779.077	1.053.081	773.966	841.797	1.288.464	938.557	1.032.916	1.486.459	1.112.387	1.248.003
TKİ (Konsolide)	929.083	595.846	513.807	1.221.875	842.318	860.016	721.637	362.127	178.037	540.777	109.778	(8.865)	349.127	(33.109)	81.340
TTK (Konsolide)	(313.856)	(436.453)	(460.056)	(356.250)	(487.073)	(529.356)	(387.205)	(526.941)	(558.658)	(390.825)	(542.993)	(580.760)	(505.326)	(669.352)	(755.652)
TPAO	1.619.598	545.016	1.792.793	1.602.163	697.533	1.471.136	1.865.675	972.183	1.634.199	1.348.876	98.692	839.412	990.670	(352.358)	822.580
İmalat :															
ESK	(11.730)	(49.252)	(48.854)	39.121	(21.493)	(25.534)	28.518	(38.434)	(45.447)	(45.308)	(86.445)	(91.142)	116.607	71.886	67.492
MKE	422.132	260.280	164.969	376.862	198.411	138.808	387.398	199.196	136.862	359.082	151.428	5.759	419.485	191.980	47.746
Sümer Holding AŞ (1)	(105)	(18.166)	(105.101)	(105)	(18.166)	(105.101)	(105)	(18.166)	(105.101)	(105)	(18.166)	(105.101)	(105)	(18.166)	(105.101)
T. Şeker Fabrikaları AŞ	142.507	(14.756)	(134.883)	124.148	(43.845)	(198.228)	61.070	(116.581)	(251.362)	183.994	(3.793)	(197.026)	227.059	22.491	(100.279)
T. Elektromekanik San. AŞ	(7.837)	(17.905)	(26.236)	(10.189)	(22.446)	(36.862)	(20.223)	(33.927)	(49.136)	2.050	(13.400)	(23.080)	(11.015)	(29.613)	(42.785)
ÇAY-KUR	98.253	(26.926)	(74.557)	171.758	(1.681)	(64.828)	194.851	(44.034)	(39.301)	256.039	36.276	12.062	414.393	117.061	22.671
T. Vagon Sanayi TAŞ	22.699	11.286	2.375	11.192	(1.113)	(22.301)	6.562	(7.594)	(21.393)	22.767	6.700	1.3	25.898	6.765	1.326
T. Lokomotif ve Motor San. TAŞ	23.267	10.071	1.829	25.112	9.409	(4.326)	25.093	8.335	(8.031)	29.774	14.442	3.702	71.279	53.611	27.486
T. Demiryolu Mak. San. TAŞ	13.073	3.608	543	(14.602)	(23.335)	(42.375)	13.579	4.158	323	10.659	10.598	1.687	1.071	(9.920)	(8.926)
Açpayaam Selüloz San. ve Tic. AŞ	911	(115)	(198)												
İDOĞUSAN Boru San. ve Tic. AŞ	33	(846)	(1.207)	265	(513)	(1.013)	227	(541)	(1.176)	80	(740)	(1.528)	698	(297)	(1.402)
TH KBI (2)		(1.357)	7.204		(1.345)	9.439		(1.448)	6.980			1.976		(1.235)	2.209
Enerji :															
T. Elektrik Tic. ve Taahhüt AŞ	(396.232)	(420.431)	(463.228)	1.113.414	1.069.606	859.122	616.299	561.722	573.859	(35.775)	(99.411)	25.429	(653.990)	(714.636)	(559.070)
EU AŞ (Konsolide)	2.352.385	2.199.407	1.555.094	1.102.023	947.297	573.440	3.678.468	3.516.047	2.981.214	(1.309.783)	(1.509.670)	(2.527.342)	1.663.782	1.456.785	131.026
TEDAŞ (3)	1.325.649	(404.498)	(178.680)	1.248.200	(596.988)	(34.543)		(361.341)	(4.373.150)		(381.360)	(539.853)		(394.768)	(190.598)
T. Elektrik İletim AŞ	354.156	291.561	311.183	919.438	843.416	1.090.538	690.090	605.427	1.037.169	1.272.787	1.171.048	1.422.558	1.399.252	1.281.948	1.354.968
Ankara Doğal Elektrik Üretim ve Tic. AŞ		(714)	2.350		(877)	2.843		(1.084)	1.106		(1.432)	1.977		(2.051)	3.866
Ulaştırma - Haberleşme :															
TDİ	1.839	(31.959)	(28.022)	13.085	(21.657)	(12.015)	14.819	(13.217)	12.647	2.302	(26.337)	(20.825)	14.646	(12.531)	5.599
BOTAŞ	(1.502.632)	(1.558.160)	(1.342.476)	(686.748)	(771.188)	(606.244)	10.972	(68.234)	1.556.465	(1.679.791)	(1.765.826)	(587.278)	2.462.834	2.357.324	541.810
TCDD (Füzyon)	(542.105)	(962.993)	(733.327)	(737.751)	(1.132.199)	(877.508)	(740.945)	(1.178.359)	(1.280.554)	(1.481.850)	(1.983.927)	(1.874.310)	(1.612.254)	(2.137.554)	(2.098.074)
PTT	354.219	2.755	174.039	433.670	52.287	171.445	524.995	(124.947)	64.543	549.207	117.579	287.925	651.207	178.780	425.314
DHMI	975.151	885.728	811.075	788.281	672.076	754.756	1.050.904	933.831	796.275	1.451.737	1.317.397	918.923	1.760.221	1.628.135	1.573.234
Kıyı Emniyeti ve Gemi Kurtarma İşl.	201.936	134.997	151.217	222.448	148.975	155.028	239.903	154.575	167.938	280.094	211.262	228.345	392.617	305.655	344.943
TÜRKSAT	16.994	9.622	162.202	135.475	125.807	185.130	149.459	111.464	200.751	101.754	55.287	79.128	210.071	142.051	217.759

Çizelge 70- KİT'lerin 2011-2015 dönemi faaliyet ve dönem sonuçları (devam)

(Bin TL)

Kuruluşlar	2011			2012			2013			2014			2015		
	Büyük satış kârı veya zararı	Faaliyet kârı veya zararı	Dönem kârı veya zararı	Büyük satış kârı veya zararı	Faaliyet kârı veya zararı	Dönem kârı veya zararı	Büyük satış kârı veya zararı	Faaliyet kârı veya zararı	Dönem kârı veya zararı	Büyük satış kârı veya zararı	Faaliyet kârı veya zararı	Dönem kârı veya zararı	Büyük satış kârı veya zararı	Faaliyet kârı veya zararı	Dönem kârı veya zararı
Ticaret :															
DMO	142.952	75.984	112.856	135.291	63.081	92.924	139.551	59.479	110.693	143.319	47.017	137.144	195.901	83.103	203.475
TMO	485.035	396.129	44.275	220.263	137.244	13.530	328.100	222.723	102.635	359.304	205.100	70.073	347.324	207.469	149.738
Başkent Doğalgaz Dağıtım AŞ	69.620	36.020	48.739	95.907	56.861	57.304	105.133	26.940	5.183	84.879	19.847	53.262	73.006	(1.179)	13.605
T. Petrolleri Petrol Dağıtım AŞ	52.496	3.541	(47.800)	106.552	39.808	52.244									
Diğer hizmetler :															
Gayrimenkul AŞ	(165.630)	(237.748)	(316.987)	(111.318)	(150.607)	(163.332)	(73.973)	(101.973)	(116.809)	(7.897)	(27.571)	(33.219)	(6.821)	(23.656)	(42.148)
Arcak Turizm Tic. AŞ	(377)	(495)	(573)	(376)	(519)	(591)	(377)	(612)	(613)	(378)	(526)	(526)	(378)	(551)	(551)
Bileşim Ziraat-Halk AltıDağ Kan Ve Öd.Sis. AŞ	4.017	1.194	2.284	4.010	716	1.615	6.189	2.674	3.571	(434)	(3.700)	2.248	3.677	149	2.112
Emlak Konut Gayrimenkul Yatırım Ort. AŞ	306.735	202.579	343.973	499.242	432.716	488.913	1.158.011	957.190	1.230.195	75.015	8.924	6.265	78.362	3.751	3.120
Ziraat Teknoloji Hizm. AŞ	11.812	451	705	13.290	904	868	49.503	6.858	3.602	3.933	3.129	4.240	389	(2.073)	3.452
TÜBİTAK Marmara Teknokent AŞ	4.080	2.471	4.718	4.993	2.854	2.880	2.948	443	3.271	1.503	(268)	1.343	3.953	1.634	2.928
Vakıf İnş. Rest. ve Tic. AŞ	18	(977)	(324)	2.212	1.362	2.004	310	(614)	205	51.553	40.977	56.168	70.292	61.686	61.509
Halk Gayrimenkul Yatırım Ortaklığı AŞ	28.563	26.290	26.769	16.290	12.311	12.005	30.956	24.385	29.211	1.831	(14.680)	(9.753)	3.817	(12.956)	5.166
Sumer Holding AŞ	(105)	(18.166)	(105.101)	1.026	(15.117)	(14.986)	2.017	(14.258)	(26.411)						
Bankalar :															
TH T. Emlak Bankası AŞ	687.129		687.129			31.360			94.140			137.151			165.683
T.C. Ziraat Bankası	2.779.504		2.779.504			3.504.725			4.378.523			5.178.733			6.567.623
Ziraat Katılım Bankası															(11.708)
İller Bankası	334.472		334.472			393.942			441.018			709.283			779.904
T. Halk Bankası AŞ	2.636.696		2.636.696			3.329.139			3.364.892			2.727.255			2.855.643
T. İhraçat Kredi Bankası AŞ	230.256		230.256			221.191			245.927			427.009			489.406
T. Kalkınma Bankası AŞ	23.761		23.761			43.630			47.262			59.179			80.081
Diğer mali kuruluşlar :															
Halk Sigorta AŞ	(8.932)		(8.932)			16.265			52.839			56.538			12.217
Halk Hayat ve Emeklilik AŞ	43.522		43.522			58.644			91.972			110.874			132.907
Halk Yatırım Menkul Değerler AŞ	12.988		12.988			12.513			11.538			20.696			14.200
Halk Finansal Kiralama AŞ	29.973		29.973			27.228			20.600			6.409			7.780
Halk Portföy Yönetimi AŞ	(315)		(315)			583			1.642			2.847			5.668
Halk Faktoring AŞ						(333)			1.293			9.339			13.270
Kalkınma Menkul Değerler AŞ	538		538			201			296			454			600
Ziraat Finansal Kiralama AŞ	21.810		21.810			19.401			10.705			(51.115)			49.368
Ziraat Hayat ve Emeklilik AŞ	66.626		66.626			89.288			164.902			183.228			203.818
Ziraat Sigorta AŞ	54.146		54.146			58.582			69.982			81.300			110.070
Ziraat Portföy Yönetimi AŞ	1.936		1.936			811			237			3.939			7.031
Ziraat Yatırım Menkul Değerler AŞ	14.422		14.422			9.157			9.998			11.893			23.573

(1) 2012 yılından itibaren diğer hizmetler içinde değerlendirilmiştir.

(2) Faaliyeti durdurulduğu için satış hasılatı yoktur.

(3) 2011-2012 değerleri konsolide.

KİT'lerin 2015 yılı brüt satışları önceki döneme göre %3 oranında azalışla 117,9 milyar TL'ye ve satışların maliyeti %9,2 oranında 105,8 milyar TL'ye düşmüş faaliyet giderleri %7,2 oranında artış göstermekle birlikte faaliyet sonucu 4,9 milyar TL kâra dönüşmüştür. Faaliyet dışı gelir ve kârlar ile gider ve zararlar ve finansman giderlerinin de etkisiyle dönem sonucu da 3,5 milyar TL kâr olarak gerçekleşmiştir.

Dönem sonucuna bağlı olarak, vergi karşılıkları %21,7 oranında artarak 1,3 milyar TL tutarında tahakkuk etmiştir. KİT'lerin 2015 yılı net dönem sonucu önceki döneme göre %186,1 oranında iyileşme göstererek 2,2 milyar TL kâr olarak gerçekleşmiştir.

2003 yılı sabit fiyatları bazında 2015 yılı dönem sonucu önceki döneme göre iyileşme göstermekle birlikte, 2011 yılı seviyesinin altında 1,4 milyar TL, dönem net kârı ise 868,3 milyon TL olarak gerçekleşmiştir.

KİT'lerin kuruluş bazında 2015 yılı kârlılık performansları ile faaliyet dönemi içerisinde sektörü ve/veya kuruluşu etkileyen önemli gelişmelerin yanı sıra, seçilmiş mali rasyolar yardımıyla bunların mali yapılarına ilişkin olarak kamuoyunun bilgilendirilmesini amaçlayan değerlendirmelere raporun "Mali Durum ve Finansman" bölümünde yer verilmiştir.

c)Finansman giderleri:

2015 yılı finansman giderleri önceki döneme göre %78,1 oranında artışla 1,4 milyar TL olarak gerçekleşmiştir. Finansman giderleri ağırlıklı olarak ulaştırma ve enerji sektörlerinde faaliyet gösteren KİT'lere ait bulunmaktadır.

KİT'lerin 2011-2015 yıllarına ait finansman giderleri cari fiyatlarla 71/a sayılı, 2003 yılı fiyatlarıyla 71/b, 2015 yılı finansman giderlerinin sektörler itibarıyla ayrıntısı 72, 2011-2015 yıllarında tahakkuk eden finansman giderlerinin, sektörler itibarıyla faiz, kredi komisyonları ve kur farkları olarak ayrıntısına 73, 2011-2015 yılları kâr ve zarar hesaplarında yer alan finansman giderlerinin, cari yıl ve 2003 yılı sabit fiyatlarıyla faaliyet ve dönem sonuçlarına etkisi 74 sayılı çizelgede gösterilmiştir.

Çizelge: 71/a - 2011-2015 yılları finansman giderleri (Cari fiyatlarla) (*) (Bin TL)

Verilen faiz, komisyon ve kur farkları	2011	2012	2013	2014	2015	Son iki yıl farkı	
						Tutar	%
1- Kaydedildiği hesaplar bakımından :							
İşletme maliyetine giren	396.226	166.497	116.726	104.705	110.326	5.621	5,4
Kâr ve zarar hesabına alınan	1.578.153	657.894	1.070.669	646.047	1.181.606	535.559	82,9
Yatırım bedellerine giren	497.001	48.021	34.050	16.041	73.351	57.310	357,3
Toplam	2.471.380	872.412	1.221.445	766.793	1.365.283	598.490	78,1
2- Ödendiği yada alacak kaydedildiği yerler bakımından :							
Hazineye	855.966	271.301	373.546	109.482	61.137	(48.345)	(44,2)
T.İhracat Kredi Bankası (Eximbank)	259	795	2	1		(1)	(100,0)
Öteki KİT'ler	326.143	345.597	185.546	224.566	568.683	344.117	153,2
İç borçlar için başkaca yerler	1.289.012	254.696	458.641	430.962	734.306	303.344	70,4
Dış borçlar için verilen		23	203.710	1.782	1.157	(625)	(35,1)
Diğer							
Toplam	2.471.380	872.412	1.221.445	766.793	1.365.283	598.490	78,1

(*) Mali kuruluşlar hariç.

Çizelge : 71/b - 2011-2015 yılları finansman giderleri (2003 yılı fiyatlarıyla) (*) (Bin TL)

Verilen faiz, komisyon ve kur farkları	2011	2012	2013	2014	2015	Son iki yıl farkı	
						Tutar	%
1- Kaydedildiği hesaplar bakımından :							
İşletme maliyetine giren	195.833	80.321	52.641	44.397	44.253	(144)	(0,3)
Kâr ve zarar hesabına alınan	779.990	317.379	482.849	273.934	473.951	200.016	73,0
Yatırım bedellerine giren	245.639	23.166	15.356	6.802	29.422	22.620	332,6
Toplam	1.221.460	420.866	550.846	325.133	547.625	222.492	68,4
2- Ödendiği yada alacak kaydedildiği yerler bakımından :							
Hazineye	423.054	130.880	168.461	46.422	24.522	(21.900)	(47,2)
T.İhracat Kredi Bankası (Eximbank)							
Öteki KİT'ler	161.194	166.722	83.677	95.220	228.103	132.883	139,6
İç borçlar için başkaca yerler	637.084	122.869	206.837	182.735	294.535	111.800	61,2
Dış borçlar için verilen				756	464	(292)	(38,6)
Diğer							
Toplam	1.221.332	420.471	458.977	325.132	547.625	222.492	68,4

(*) Mali kuruluşlar hariç.

Çizelge: 72- 2015 yılı finansman giderleri (*) (Bin TL)

Verilen faiz, komisyon ve kur farkları	Tarım	Sanayi					Hizmetler				KİT toplamı		
		Maden	İmalat	Enerji	San. top.	Ulaş-hab.	Ticaret	Diğ. hiz.	Hiz. top.				
1- Kaydedildiği hesaplar bakımından:													
İşletme maliyetine giren	47.710		28.197		28.197					82.129		82.129	110.326
Kar ve zarar hesabına alınan		172.872	76.039	370.366	619.277	471.268				41.700	1.651	514.619	1.181.606
Yatırım bedellerine giren			31	64.970	65.001	8.350						8.350	73.351
Toplam	47.710	172.872	104.267	435.336	712.475	479.618				123.829	1.651	605.098	1.365.283
2- Ödendiği yada alacak kaydedildiği yerler bakımından:													
Hazineye													
T.İhracat Kredi Bankası													
Öteki KİT'ler													
İç borçlar için başkaca yerler	47.710	172.872	99.259	1.084	273.215	124.319				121.793	1.651	247.763	568.688
Dış borçlar için verilen			3.853	434.252	438.105	296.201						296.201	734.306
Diğer			1.155		1.155								1.155
Toplam	47.710	172.872	104.267	435.336	712.475	479.618				123.829	1.651	605.098	1.365.283

(*) Mali kuruluşlar hariç.

(Bin TL)

Çizelge : 73- Finansman giderlerinin ayrıntısı (*)

Sektörler	2011					2012					2013					2014					2015										
	Faiz	Kredi kom.	Kur farkı	Toplam		Faiz	Kredi kom.	Kur farkı	Toplam		Faiz	Kredi kom.	Kur farkı	Toplam		Faiz	Kredi kom.	Kur farkı	Toplam		Faiz	Kredi kom.	Kur farkı	Toplam		Faiz	Kredi kom.	Kur farkı	Toplam		
Tarım	3.146	58		3.204		3.763			3.763		12.601			12.601		30.806			30.806		47.710				47.710					47.710	
Sanayi:																															
-Madencilik	8.649	260		8.909		8	222		230		102			102																	172.872
-İmalat	117.713	14	34.305	152.032		104.924		3.960	108.884		71.342		15.260	86.602		134.919		1.157	136.076		104.267									104.267	
-Enerji	132.928	992	759.697	893.617		84.776	44	146.200	231.020		50.324	3	445.396	495.723		43.138	2.972	246.394	292.504		29.365	247							435.336		
Sanayi toplamı	259.290	1.266	794.002	1.054.558		189.708	266	150.160	340.134		121.666	105	460.656	582.427		178.057	36.145	247.551	461.753		306.502	249							405.724	712.475	
Hizmetler:																															
-Ulaş-haberleşme	87.752	1.351	480.110	569.213		196.870	1.128	17.516	215.514		43.254	387	377.406	421.047		49.951	3.831	134.929	188.711		72.247									407.371	479.618
-Ticaret	422.689	286	312.729	735.704		203.614	1.691	18.367	223.672		97.986	1.684	26.282	125.952		78.794	21	4.849	83.664		87.022	718								36.089	123.829
-Diğer hizmetler	108.701			108.701		89.148	61	120	89.329		79.418			79.418		1.859			1.859		1.651									1.651	
Hizmetler toplamı	619.142	1.637	792.839	1.413.618		489.632	2.880	36.003	528.515		220.658	2.071	403.688	626.417		130.604	3.852	139.778	274.234		160.920	718							443.460	605.098	
KIT toplamı	881.578	2.961	1.586.841	2.471.380		683.103	3.146	186.163	872.412		354.925	2.176	864.344	1.221.445		339.467	39.997	387.329	766.793		515.132	967							849.184	1.365.283	

(*) Mali kuruluşlar hariç.

Çizelge: 74- KİT'lerin finansman giderlerinin dönem sonucuna etkisi (*)

(Bin TL)

Finansman giderleri dönem sonucu ilişkisi	2011	2012	2013	2014	2015	Son iki yıl farkı	
						Tutar	%
Cari fiyatlarla:							
-Faaliyet sonucu	2.357.401	3.843.741	6.913.158	(1.971.924)	4.849.934	6.821.858	(345,9)
-Finansman giderleri	1.578.153	657.894	1.070.669	646.047	1.181.606	535.559	82,9
-Dönem sonucu	3.144.074	5.156.846	4.938.744	(1.427.633)	3.485.117	4.912.750	(344,1)
2003 yılı fiyatlarıyla:							
-Faaliyet sonucu	1.165.127	1.854.282	3.117.686	(836.128)	1.945.343	2.781.471	(332,7)
-Finansman giderleri	779.990	317.379	482.849	273.934	473.951	200.016	73,0
-Dönem sonucu	1.553.934	2.487.745	2.227.268	(605.340)	1.397.905	2.003.245	(330,9)

(*) Mali kuruluşlar hariç.

Yatırım projelerinden kaynaklanan finansman maliyetleri ile diğer borçlanma maliyetine ilişkin tahakkuk eden faiz, kur farkı ve komisyon giderleri, varlıkların maliyet bedellerine ya da netice hesaplarına aktarılmaktadır. Bu çerçevede 2015 yılında yaklaşık 1,4 milyar TL olarak tahakkuk eden finansman giderinin %86,5 oranında 1,2 milyar TL'si netice hesaplarına yansıtılmıştır.

d) Kamu iktisadi teşebbüslerinin genel ekonomi ile ilişkileri:

KİT'lerin son beş yıllık dönemde yarattıkları katma değer Türkiye'de yaratılan toplam GSMH değerleri içindeki payları ve KİT'lerin Hazineye katkılarını gösteren çizelgeler Raporun "KİT'lerin Türkiye Ekonomisi İçindeki Yeri" başlıklı ikinci bölümünde yer almıştır.

KİT'lerin 2011-2015 yıllarında tahakkuk eden vergileri 75, 2015 yılında tahakkuk eden vergilerin sektörler itibarıyla ayrıntısı 75/a, 2011-2015 yıllarında uluslararası ticaretten sağlanan ve ödenen döviz tutarları 76, 2015 yılında sağlanan ve ödenen dövizlerin sektörler itibarıyla ayrıntısı 76/a, 2011-2015 yıllarında üretici ve alıcı fiyatlarıyla GSMH'ye katkısı 77, 2015 yılı GSMH'ye katkının sektörler itibarıyla ayrıntısı 77/a sayılı çizelgede gösterilmiştir.

Çizelge : 75- KİT'lerin 2011-2015 yıllarında tahakkuk eden vergileri

Vergi türleri	(Bin TL)					Son iki yıl farkı Tutar	Son iki yıl farkı (%)
	2011	2012	2013	2014	2015		
A- Kuruluşun yükümlü olduğu vergi, resim, harç ve fonlar :							
1- Gelirden alınan :							
- Gelir vergisi							
- Kurumlar vergisi	2.112.189	3.722.821	3.069.524	3.081.301	2.578.921	(502.380)	(16,3)
- Fonlar							
- Diğer				83.779			
Toplam (1)	2.112.189	3.722.821	3.069.524	3.165.080	2.578.921	(502.380)	(15,9)
2- Servetten alınan :							
- Motorlu taşıtlar vergisi	6.499	6.301	6.356	5.924	6.337	413	7,0
- Emlak vergisi (Belediyelere ödenen)	91.497	87.102	91.332	96.503	96.068	(435)	(0,5)
- Diğer	948	636	12.204	20.463	27.921	7.458	36,4
Toplam (2)	98.944	94.039	109.892	122.890	130.326	7.436	6,1
3- Mal ve hizmetten alınan :							
(Dolaylı vergiler)							
- KDV	2.567.103	3.915.866	2.932.558	2.053.166	2.854.595	801.429	39,0
- Özel tüketim vergisi	1.014.149	1.170.443	1.171.930	1.457.032	1.898.862	441.830	30,3
- Banka ve sigorta muamele vergisi	282.690	82.193	105.493	156.055	160.076	4.021	2,6
- Damga vergisi	89.772	203.613	188.434	159.260	246.963	87.703	55,1
- Dış ticarete ödenen vergiler	19.670	52	809	465	554	89	19,1
- Harçlar	125.754	146.400	201.389	182.654	220.648	37.994	20,8
- Belediyelere ödenen(Emlak vergisi dışında) vergi resim ve harçlar	13.512	16.468	16.389	41.379	22.188	(19.191)	(46,4)
- Özel iletişim vergisi	21.636	29.249	35.270	29.882	30.380	498	1,7
- Özel işlem vergisi							
- Şans oyunları vergisi							
- Haberleşme vergisi							
- Fonlar							
- Diğerleri	394.422	84.989	53.840	42.051	16.168	(25.883)	(61,6)
Toplam (3)	4.528.708	5.649.273	4.706.238	4.121.944	5.450.434	1.328.490	32,2
Toplam (2+3)	4.627.652	5.743.312	4.816.130	4.244.834	5.580.760	1.335.926	31,5
Toplam (A)	6.739.841	9.466.133	7.885.654	7.409.914	8.159.681	749.767	10,1
B- Kuruluşun sorumlu olduğu vergi, resim, harç ve fonlar :							
- Personelden kesilen gelir ve damga vergisi	1.721.969	1.867.802	1.959.869	2.021.323	2.263.035	241.712	12,0
- Yüklenici , üretici ve ortaklardan kesilen gelir, kurumlar ve damga vergisi	2.797.359	2.870.502	3.533.492	4.365.980	4.564.749	198.769	4,6
-Tevkif edilen KDV	360.750	472.202	580.269	625.579	719.922	94.343	15,1
- Elektrik ve havagazı tüketim vergisi	515.711	659.677	21.369	37.659	12.752	(24.907)	(66,1)
- Fonlar							
- Diğerleri	893.687	954.813	1.594.745	1.766.649	2.390.117	623.468	35,3
Toplam (B)	6.289.476	6.824.996	7.689.744	8.817.190	9.950.575	1.133.385	12,9
Genel toplam (A+B)	13.029.317	16.291.129	15.575.398	16.227.104	18.110.256	1.883.152	11,6

Çizelge : 75/a - 2015 yılında tahakkuk eden vergiler

(Bin TL)

Vergi türleri	Tarım	Sanayi						Hizmetler				Mali kur.	KİT toplamı	
		Madencilik	İmalat	Enerji	Sanayi toplamı	Ulaş-hab.	Ticaret	Diğer hizmetler	Hizmetler toplamı					
A- Kuruluşun yükümlü olduğu vergi, resim, harç ve fonlar :														
1- Gelirden alınan														
- Gelir vergisi														
- Kurumlar vergisi		412.279	10.949	274.991	698.219	543.593	77.256	1.742	622.591	1.258.111			2.578.921	
- Fonlar														
- Diğer														
Toplam (1)		412.279	10.949	274.991	698.219	543.593	77.256	1.742	622.591	1.258.111			2.578.921	
2- Servetten alınan :														
- Motorlu taşıtlar vergisi	250	1.042	751	834	2.627	1.614	527	32	2.173	1.287			6.337	
- Emlak vergisi (Belediyelere ödenen)	1.849	6.969	30.583	18.506	56.058	17.450	5.201	2.778	25.429	12.732			96.068	
- Diğer		5.712		5.712		3	6		9	22.200			27.921	
Toplam (2)	2.099	13.723	31.334	19.340	64.397	19.067	5.728	2.816	27.611	36.219			130.326	
3- Mal ve hizmetten alınan :														
(Dolaylı Vergiler)														
- KDV		459.062	197.505	322.632	979.199	977.702	653.484	6.199	1.637.385	238.011			2.854.595	
- Özel tüketim vergisi		6.779		6.779	6.779	925.006	967.011		1.892.017	66			1.898.862	
- Banka ve sigorta muamele vergisi						873			873	159.203			160.076	
- Damga vergisi	2.727	1.496	26.065	49.571	77.132	142.636	506	530	143.672	23.432			246.963	
- Dış ticarete ödenen vergiler		2.297	1.078	2.812	6.187	704	571	616	1.891	212.482			220.648	
- Harçlar	88													
- Belediyelere ödenen(Emlak vergisi dışında) vergi, resim ve harçlar														
- Özel iletişim vergisi	13	4.050	1.445	120	5.615	5.815	330	512	6.657	9.903			22.188	
- Özel işlem vergisi						30.149			30.149				30.149	
- Şans oyunları vergisi														
- Haberleşme vergisi														
- Fonlar														
- Diğer		10.737	11	11	10.759	1.229		535	1.764	3.876			16.399	
Toplam (3)	2.828	484.421	226.104	375.146	1.085.671	2.084.127	1.622.082	8.392	3.714.601	647.334			5.450.434	
Toplam (2+3)	4.927	498.144	257.438	394.486	1.150.068	2.103.194	1.627.810	11.208	3.742.212	683.553			5.580.760	
Toplam (A)	4.927	910.423	268.387	669.477	1.848.287	2.646.787	1.705.066	12.950	4.364.803	1.941.664			8.159.681	
B- Kuruluşun sorumlu olduğu vergi, resim, harç ve fonlar :														
- Personelden kesilen edilen gelir ve damga vergisi	26.299	120.354	268.745	253.027	642.126	768.377	39.475	23.374	831.226	763.384			2.263.035	
- Yüklenici, üretici ve ortaklardan kesilen gelir, kurumlar ve damga vergisi	12.307	143.500	115.329	97.765	356.594	287.281	149.235	5.336	441.852	3.753.996			4.564.749	
-Tevkif edilen KDV	35.108	58.189	73.089	152.094	283.372	230.891	47.266	7.453	285.610	115.832			719.922	
- Elektrik ve havagazi tüketim vergisi		4		12.748	12.752								12.752	
- Fonlar														
- Diğerleri		9.224	15.051	60.326	84.601	9.539	72.127	5	81.671	2.223.845			2.390.117	
Toplam (B)	73.714	331.271	472.214	575.960	1.379.445	1.296.088	308.103	36.168	1.640.359	6.857.057			9.950.575	
Genel toplam (A+B)	78.641	1.241.694	740.601	1.245.437	3.227.732	3.942.875	2.013.169	49.118	6.005.162	8.798.721			18.110.256	

Çizelge: 76- KİT'ler tarafından 2011 - 2015 yıllarında sağlanan ve ödenen dövizler (Bin TL)

Dış ödemeler dengesine etki	2011	2012	2013	2014	2015	Son iki yıl farkı	
						Tutar	(%)
Dış alemden sağlanan:							
1- İhracat bedellerinden	3.460.433	3.306.772	3.850.102	3.591.534	4.266.058	674.524	18,8
2-Sermaye hareketlerinden	4.273.359	10.122.753	14.838.003	15.959.113	24.519.640	8.560.527	53,6
3-Görünmeyen işlemlerden	423.068	1.932.434	2.049.160	3.895.972	4.585.076	689.104	17,7
Toplam (1)	8.156.860	15.361.959	20.737.265	23.446.619	33.370.774	9.924.155	42,3
Dış aleme ödenen:							
1-İthalat bedellerine	28.741.875	36.441.631	32.119.091	39.614.085	39.044.673	(569.412)	(1,4)
2-Sermaye hareketlerine	2.555.371	3.005.924	3.990.226	14.512.484	13.023.743	(1.488.741)	(10,3)
3-Görünmeyen işlemlere	954.771	1.327.277	1.637.222	5.906.318	1.298.271	(4.608.047)	(78,0)
Toplam (2)	32.252.017	40.774.832	37.746.539	60.032.887	53.366.687	(6.666.200)	(11,1)
Denge farkı (+)	3.959.308	10.169.806	13.338.843	10.527.474	19.743.614	9.216.140	87,5
Denge farkı (-)	(28.054.465)	(35.582.679)	(30.348.117)	(47.113.742)	(39.739.554)	7.374.188	(15,7)
Net denge farkı	(24.095.157)	(25.412.873)	(17.009.274)	(36.586.268)	(19.995.940)	16.590.328	(45,3)

Çizelge:7/6/a- 2015 yılında sağlanan ve ödenen dövizler

(Bin TL)

Dış ödemeler dengesine etki	Tarım	Sanayi				Hizmetler				Mali kur.	KİT toplamı	
		Madencilik	İmalat	Enerji	Sanayi toplamı	Ulaş-hab.	Ticaret	Diğer hizmetler	Hizmetler toplamı			
Dış alemden sağlanan:												
1 - İhracat bedellerinden		2.262.840	442.117		2.704.957	1.405.117	131.415	2.832	1.539.364	21.737	4.266.058	
2-Sermaye hareketlerinden		325.182		70.472	395.654	323.659			323.659	23.800.327	24.519.640	
3-Görünmeyen işlemlerden		2.879.102	377		2.879.479	1.604.500		786	1.605.286	100.311	4.585.076	
Toplam (1)		5.467.124	442.494	70.472	5.980.090	3.333.276	131.415	3.618	3.468.309	23.922.375	33.370.774	
Dış aleme ödenen:												
1-İthalat bedellerine		298.002	4.797.192	43.296	5.138.490	32.644.289	1.193.680		33.837.969	68.214	39.044.673	
2-Sermaye hareketlerine		4.734.571		527.867	5.262.438	128.214			128.214	7.633.091	13.023.743	
3-Görünmeyen işlemlere		407.357	32.420	274.390	714.167	99.771		238	100.009	484.095	1.298.271	
Toplam		5.439.930	4.829.612	845.553	11.115.095	32.872.274	1.193.680	238	34.066.192	8.185.400	53.366.687	
Denge farkı (+)		2.201.236	309.869		2.511.105	1.492.020		3.514	1.495.534	15.736.975	19.743.614	
Denge farkı (-)		(2.174.069)	(4.696.987)	(775.081)	(7.646.137)	(31.031.018)	(1.062.265)	(134)	(32.093.417)		(39.739.554)	
Net denge farkı		27.167	(4.387.118)	(775.081)	(5.135.032)	(29.538.998)	(1.062.265)	3.380	(30.597.883)	15.736.975	(19.995.940)	

Çizelge: 77- KİT'lerin 2011 - 2015 yıllarında GSMH'ye katkısı (Cari fiyatlarla)

Sıra no	Firma ölçeğinde katma değer oluşumu (Gelir yoluyla)	2011	2012	2013	2014	2015	Son iki yıl farkı	
							Tutar	(%)
A-Pozitif etkiler :								
1	Personel giderleri (Yevmiyeler dahil)	11.242.387	12.165.826	12.771.150	13.520.127	14.670.043	1.149.916	8,5
2	Verilen faizler (Yurt içi)	1.248.661	720.220	616.665	564.723	709.051	144.328	25,6
3	Verilen bina ve arazi kiralari	327.732	368.490	434.771	482.543	482.676	133	0,0
4	Karşılık giderleri	2.239.274	3.552.212	4.350.314	3.296.952	4.178.443	881.491	26,7
5	Mevzuat gereğince katılma payları	134.018	137.498	149.648	195.013	177.722	(17.291)	(8,9)
6	Dernek ve benzeri yerlere bağışlar	20.742	49.745	55.948	46.729	34.550	(12.179)	(26,1)
7	Geçmiş yıllara aid gider ve zararlar	3.665.488	1.027.694	1.227.679	1.820.207	2.661.851	841.644	46,2
8	İç sigorta fonu gideri	145.298	191.429	202.274	195.364	154.479	(40.885)	(20,9)
9	Amortisman ve tükenme payları	4.012.432	4.048.253	3.979.226	5.369.374	4.145.228	(1.224.146)	(22,8)
10	Dış aleme ödenen giderler	954.771	1.327.277	1.637.222	5.906.318	1.298.271	(4.608.047)	(78,0)
11	Diğer pozitif etkiler	12.591.416	7.436.041	12.958.981	7.644.411	8.408.729	764.318	10,0
12	Dönem kârı	14.044.365	15.623.669	20.711.678	14.922.478	18.883.315	3.960.837	26,5
13	Toplam (A)	50.626.584	46.648.354	59.095.556	53.964.239	55.804.358	1.840.119	3,4
B-Negatif etkiler (-) :								
14	Alınan faizler (Yurt içi)	1.130.653	1.556.425	1.926.681	2.084.589	2.491.411	406.822	19,5
15	Alınan bina ve arazi kiralari	497.405	516.817	557.634	320.160	273.803	(46.357)	(14,5)
16	Karşıklıktan kullanılmayan kısım	1.315.985	701.898	959.847	1.079.407	1.552.807	473.400	43,9
17	Geçmiş yıllara ait gelir ve kârlar	721.772	452.146	902.535	389.155	544.237	155.082	39,9
18	İştiraklerden alınan kâr payları	1.683.495	1.509.393	1.975.694	1.304.896	907.775	(397.121)	(30,4)
19	İç sigorta fonundan yapılan tahsilat	7.970	56.892	14.711	6.171	67.918	61.747	1.000,6
20	Dış alemden sağlanan gelirler	423.068	1.932.434	2.049.160	3.895.972	4.585.076	689.104	17,7
21	Diğer negatif etkiler	15.943.541	8.096.414	8.881.125	7.727.009	8.107.654	380.645	4,9
22	Dönem zararı	3.980.371	2.634.375	6.772.041	6.671.304	3.891.067	(2.780.237)	(41,7)
23	Toplam (B)	25.704.260	17.456.794	24.039.428	23.478.663	22.421.748	(1.056.915)	(4,5)
24	Üretici fiyatlarıyla gayrisafi yurt içi hasıla (GSYH)'ya katkı (A-B)	24.922.324	29.191.560	35.056.128	30.485.576	33.382.610	2.897.034	9,5
25	Subvansiyonlar (-)	1.973.851	1.600.511	2.483.623	756.422	1.258.998	502.576	66,4
26	Hazine yardımları (-)	35						
27	Diğer yardım ve bağışlar (-)	292.956	9.332	5.115	876	5.649	4.773	544,9
28	Vergi iadeleri (-)					317	317	100,0
29	Tüketicilere yansıtılan vergi ve fonlar	4.627.652	5.743.312	4.816.308	4.244.833	5.580.760	1.335.927	31,5
30	Alıcı fiyatlarıyla gayrisafi yurt içi hasıla (GSYH)'ya katkı	27.283.134	33.325.029	37.383.698	33.973.111	37.698.406	3.725.295	11,0
31	Dış aleme ödenen giderler (-)	(954.771)	(1.327.277)	(1.637.222)	(5.906.318)	(1.298.271)	4.608.047	(78,0)
32	Dış alemden sağlanan gelirler	423.068	1.932.434	2.049.160	3.895.972	4.585.076	689.104	17,7
33	Alıcı fiyatlarıyla gayrisafi milli hasıla (GSMH)'ya katkı	26.751.431	33.930.186	37.795.636	31.962.765	40.985.211	9.022.446	28,2

(Bin TL)

Çizelge: 77/a- 2015 yılında KİT'lerin GSMH'ye katkısı

Firma ölçüğünde katma değerim oluşumu (Geltir yoluyla)	Sıra no	Tarım	Sanayi				Hizmetler				Ara toplam	Mali kur.	KİT toplamı	
			Madencilik	İmalat	Eneji	Sanayi toplamı	Ulaş-hab.	Ticaret	Diğer hizmetler	Hizmetler toplamı				
A-Pozitif etkiler :														
Personel giderleri (Yevmiyeler dahil)	1	202.473	1.979.586	2.018.162	1.404.944	5.402.692	4.718.062	280.295	121.401	5.119.758	10.724.923	3.945.120	14.670.043	
Verilen faizler (Yurt içi)	2	47.710	172.870	104.318	1.839	279.027	61.332	87.022	1.898	150.252	476.989	232.062	709.051	
Verilen bina ve arazi kiralari	3	128	89.129	4.741	834	94.704	52.301	21.452	4.431	78.184	173.016	309.660	482.676	
Karşılık giderleri	4		27.408	20.472	12.284	60.164	914.313	5.572	3.595	923.480	983.644	3.194.799	4.178.443	
Mevzuat gereğince katılma payları	5	793	7.193	7.001	3.992	18.186	67.372	7.287	490	75.149	94.128	83.594	177.722	
Denek ve benzeri yerlere bağışlar	6		7.446	188	3.195	10.829	4.048	145		4.193	15.022	19.528	34.550	
Geçmiş yıllara aid gider ve zararlar	7	22.333	170.412	157.156	169.883	497.451	1.245.176	14.579	25.492	1.285.247	1.805.031	856.820	2.661.851	
İç sigorta fonu gideri	8		18.330	6.150	60.977	85.457	57.023	11.856	103	68.982	154.439	40	154.479	
Amortisman ve tüketim payları	9	137.095	707.709	116.696	866.232	1.690.637	1.692.896	81.788	15.993	1.790.677	3.618.409	526.819	4.145.228	
Dış aleme ödenen giderler	10		407.357	32.420	274.390	714.167	99.771	238	100.009	100.009	814.176	484.095	1.298.271	
Diğer pozitif etkiler	11	12.311	1.204.183	382.891	952.235	2.539.309	2.290.853	8.029	15.605	2.314.487	4.866.107	3.542.622	8.408.729	
Dönem karı	12		2.151.923	168.930	1.489.860	3.810.713	3.108.659	366.818	78.286	3.553.763	7.364.476	11.518.839	18.883.315	
Toplam (A)	13	422.843	6.943.546	3.019.125	5.240.665	15.203.336	14.311.806	884.843	267.532	15.464.181	31.090.360	24.713.998	55.804.358	
B-Negatif etkiler (-)														
Alınan faizler (Yurt içi)	14	304	190.343	15.256	186.740	392.339	441.512	139.136	5.345	585.993	978.636	1.512.775	2.491.411	
Alınan bina ve arazi kiralari	15	59.545	76.798	1.907	23.198	101.903	89.273	6.721	3.321	99.315	260.763	13.040	273.803	
Karşılıklardan kullanılmayan kısım	16		314	2.135	31.500	33.949	22.615	103	1.603	24.321	58.270	1.494.537	1.552.807	
Geçmiş yıllara ait gelir ve karlar	17	220	44.513	7.455	32.329	84.297	288.764	16.833	2.582	308.179	392.696	151.541	544.237	
İştiraklerden alınan kar payları	18		336.402	12.771	145.160	494.333	4.042	3.093	7.135	501.468	406.307	406.307	907.775	
İç sigorta fonundan yapılan tahsilat	19		790	142	58.871	59.803	8.062	511		8.113	67.916	2	67.918	
Dış alemden sağlanan gelirler	20		2.879.102	377		2.879.479	1.604.500	786	1.605.286	4.484.765	4.484.765	100.311	4.585.076	
Diğer negatif etkiler	21	21.233	2.197.658	237.236	569.614	3.004.508	2.529.734	67.529	20.946	2.618.209	5.643.950	2.463.704	8.107.654	
Dönem zararı	22	79.874	755.652	153.392	749.668	1.658.712	2.098.074	42.699	42.699	2.140.773	3.879.359	11.708	3.891.067	
Toplam (B)	23	161.176	6.481.572	430.671	1.797.080	8.709.323	7.086.576	230.373	80.375	7.397.324	16.267.823	6.153.925	22.421.748	
Üretici fiyatlarıyla gayrisafi yurt içi hasıla (GSYH)ya katkı (A-B)	24	261.667	461.974	2.588.454	3.443.585	6.494.013	7.225.230	654.470	187.157	8.066.857	14.822.537	18.560.073	33.382.610	
Subvansiyonlar (-)	25						486.774	772.224		1.258.998	1.258.998		1.258.998	
Hazine yardımları (-)	26						5.649	317		5.649	5.649		5.649	
Diğer yardım ve bağışlar (-)	27									317	317		317	
Vergi iadeleri (-)	28						2.103.194	1.627.810	11.208	3.742.212	4.897.207	683.553	5.580.760	
Tüketicilere yansıtılan vergi ve fonlar	29	4.927	498.144	257.438	394.486	1.150.068	8.836.001	1.509.739	198.365	10.544.105	18.454.780	19.243.626	37.698.406	
Alıcı fiyatlarıyla gayrisafi yurt içi hasıla (GSYH)ya katkı	30	266.594	960.118	2.845.892	3.838.071	7.644.081	(99.771)		(238)	(100.009)	(814.176)	(484.095)	(1.298.271)	
Dış aleme ödenen giderler (-)	31		(407.357)	(32.420)	(274.390)	(714.167)	(99.771)							
Dış alemden sağlanan gelirler	32		2.879.102	377		2.879.479	1.604.500	786		1.605.286	4.484.765	100.311	4.585.076	
Alıcı fiyatlarıyla gayrisafi milli hasıla (GSMH)ya katkı	33	266.594	3.431.863	2.813.849	3.563.681	9.809.393	10.340.730	1.509.739	198.913	12.049.382	22.125.369	18.859.842	40.985.211	

KİT'lerin yarattıkları katma değer faktörleri itibarıyla dağılımı 78 sayılı çizelgede gösterilmiştir.

Çizelge: 78- KİT'lerin yarattıkları katma değer faktörleri itibarıyla dağılımı (%)

Katma değer unsurları	2011	2012	2013	2014	2015
Personel giderleri	41,2	36,5	34,2	39,8	38,9
Dernek vb. yerlere bağışlar	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
Mevzuat gereğince katılma payları	0,5	0,4	0,4	0,6	0,5
Verilen-alınan faiz farkı	0,4	(2,5)	(3,6)	(4,5)	(4,7)
Verilen-alınan kiralar farkı	(0,6)	(0,4)	(0,3)	0,5	0,6
İç sigorta fonu (Net)	0,5	0,4	0,5	0,6	0,2
Karşılıklar (Net)	3,4	8,6	9,0	6,5	7,0
İştirak karları	(6,2)	(4,5)	(5,2)	(3,8)	(2,4)
Amortismanlar	14,7	12,1	10,6	15,8	11,0
Geçmiş yıllara ait gider ve zararlar (net)	10,8	1,7	0,9	4,2	5,6
Dış aleme ödenen giderler (Net)	1,9	(1,8)	(1,1)	5,9	(8,7)
Tüketicilere yansıtılan vergi ve fonlar	17,0	17,2	12,9	12,5	14,8
Hazine yardımları, sübvansiyonlar, diğ. (-)	(8,3)	(4,8)	(6,5)	(2,2)	(3,4)
Diğer pozitif ve negatif etkiler (Net)	(12,3)	(2,0)	10,9	(0,2)	0,8
Dönem kârı veya zararı (+,-)	36,9	39,0	37,3	24,3	39,8
Toplam	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

2015 yılında KİT'ler tarafından yaratılan 37,7 milyar TL tutarındaki katma değer %39,8'i toplam dönem kârları toplamının dönem zararlarını aşan kısmına, %38,9'u çalışanlara ücret olarak yapılan ödemelere ve %14,8'i tüketicilere yansıtılan vergi ve fonlara aittir.

F- YATIRIMLAR

1- Genel durum:

2015 Yılı Programında yer alan toplam 399,2 milyar TL tutarındaki sabit sermaye yatırımının; 88,5 milyar TL'si kamuyla, 310,7 milyar TL'si özel sektörle ilgilidir. Önceki yıla göre özel sektör yatırımlarının %15,6 oranında, kamu yatırımlarının %17 oranında artması öngörülmüştür.

Özel kesim yatırımları programın %99,4'ü oranında gerçekleşirken, kamu kesimi yatırımlarının programa göre %7,6 oranında daha yüksek gerçekleşmesi sonucu, toplam sabit sermaye yatırımları programa göre %1,2 oranında, 2014 yılına göre %13,3 oranında artarak 404,1 milyar TL olarak gerçekleşmiştir.

2015 Yılı Yatırım Programında 2.915 proje için ayrılan 53,5 milyar TL tutarındaki ödenek içinde %27,1 oranındaki pay ile ulaştırma-haberleşme sektörü ilk sırayı almış, bunu %19,0 ile eğitim, %19,4 ile diğer kamu hizmetleri, %12,8 tarım ve %7,3 ile sağlık sektörü izlemiş, Enerji sektörünün payı ise %7,3 olmuştur. 2015 yılı kamu yatırım tahsisleri içinde madencilik, imalat, turizm ve konut sektörlerinin toplam payı ise %7,1 olmuştur.

2015 yılında mali kuruluşlar dâhil KİT yatırımlarında 14 milyar TL olan revize yatırım ödeneğinin %74'ü oranında 10,3 milyar TL nakdi gerçekleştirme olmuştur.

2015 yılı KİT nakdi yatırımlarında programa göre en yüksek gerçekleştirme %126 oranı ile diğer hizmetler, en düşük gerçekleştirme %57 oranı ile madencilik sektöründe meydana gelmiştir.

Yatırım büyüklükleri itibarıyla 2015 yılı toplam KİT yatırımlarının; %41,9'u ulaştırma-haberleşme, %38,3'ü enerji, %8,7'si mali kuruluşlara, %6,1'i imalat, %2,8'i tarım ve kalan %2,1'i madencilik ve kalan %0,2'lik kısmı da diğer hizmetlere aittir.

2014 yılına göre nakdi harcamalarda en yüksek artış %296,5 oranı ile diğer kuruluşlar sektöründe gerçekleşirken, en büyük düşüş 2015 yılında yatırım yapılmayan ticaret sektöründe olmuştur.

2011-2015 döneminde KİT yatırımlarının sektörler itibarıyla dağılımı 79 sayılı ve 2015 yılı yatırımlarının program ve gerçekleştirmeleri 79/a sayılı çizelgelerde gösterilmiştir.

Çizelge: 79- KİT'lerin 2011-2015 yılları nakdi yatırım harcamaları (Bin TL)

Sektörler	2011	2012	2013	2014	2015	Son iki yıl farkı	
						Tutar	(%)
a) Tarım	174.069	307.363	80.510	319.289	290.482	(28.807)	(9,0)
b) Sanayi:							
ba) Madencilik	1.184.383	1.204.879	950.671	209.728	211.508	1.780	0,8
bb) İmalat	185.679	162.736	492.047	302.217	630.719	328.502	108,7
bc) Enerji	1.333.239	1.893.920	1.535.353	3.215.628	3.947.697	732.069	22,8
Toplam (b)	2.703.301	3.261.535	2.978.071	3.727.573	4.789.924	1.062.351	25,5
c) Hizmetler:							
ca) Ulaştırma-haberleşme	4.169.320	3.988.003	5.697.601	4.910.136	4.317.713	(592.423)	(12,1)
cb) Ticaret	85.869	5.931	4.054	9.621		(9.621)	
cc) Diğer hizmetler	10.489	23.909	42.685	4.456	17.667	13.211	296,5
Toplam (c)	4.265.678	4.017.843	5.744.340	4.924.213	4.335.380	(588.833)	0,9
d) Mali kuruluşlar	338.199	860.465	1.364.108	256.479	892.575	636.096	248,0
Genel toplam	7.481.247	8.447.206	10.167.029	9.227.554	10.308.361	1.080.807	11,7

Çizelge : 79/a – KİT'lerin sektörler itibarıyla 2015 yılı yatırım harcaması

Sektörler	Projenin son tutarı Bin TL	Başlangıçtan 2015 yılı sonuna kadar		2015 yılı ödeneginin son tutarı Bin TL	2015 yılında		Gerçekleşme (%)			
		Nakdi ödeme Bin TL	Fiziki yatırım Bin TL		Nakdi ödeme Bin TL	Fiziki yatırım Bin TL	Nakdi		Fiziki	
							Tümünde	2015	Tümünde	2015
a) Tarım	2.034.319	1.022.778	863.385	489.917	290.482	210.241	50,3	59,3	42,4	42,9
b) Sanayi:										
ba) Madencilik	1.126.920	444.565	380.004	368.250	211.508	185.587	39,4	57,4	33,7	50,4
bb) İmalat	2.784.533	1.012.162	419.461	1.058.470	630.719	223.455	36,3	59,6	15,1	21,1
bc) Enerji	22.042.495	10.080.406	8.997.679	4.867.273	3.947.697	3.567.318	45,7	81,1	40,8	73,3
Toplam (b)	25.953.948	11.537.133	9.797.144	6.293.993	4.789.924	3.976.360	44,5	76,1	37,7	63,2
c) Hizmetler:										
ca) Ulaştırma-haberleşme	61.808.712	20.658.409	18.985.647	5.973.423	4.317.713	3.817.714	33,4	72,3	30,7	63,9
cb) Ticaret	45.164	17.667	13.514	14.000	17.667	13.514	39,1	126,2	29,9	96,5
cc) Diğer hizmetler	61.853.876	20.676.076	18.999.161	5.987.423	4.335.380	3.831.228	33,4	72,4	30,7	64,0
Toplam (c)	6.124.101	1.547.971	1.548.061	1.227.107	892.575	892.306	25,3	72,7	25,3	72,7
d) Mali kuruluşlar	95.966.244	34.783.958	31.207.751	13.998.440	10.308.361	8.910.135	36,2	73,6	32,5	63,7
Genel toplam										

2- Yatırımların sektörel dağılımı:

a) Tarım sektörü:

2015 yılında tarım sektörüne yapılan KİT nakdi yatırımları tutarı cari yıl ödeneğine göre %59 oranında 290,5 milyon TL olup, başlıca yatırımcı kuruluşlar TİGEM, ÇAY-KUR, TMO ve Türkiye Şeker Fabrikalarıdır. TMO hem tarım hem de imalat sektöründe yer almaktadır. Tarım sektöründe yapılan 290,5 milyon TL tutarındaki nakdi harcamanın %40,6'sı TİGEM tarafından yapılmıştır.

b) Sanayii sektörü:

Madencilik sektöründe 2015 yılı KİT yatırımlarının nakdi gerçekleşme tutarı ödeneğine göre %57 oranında 211,5 milyon TL olup, başlıca yatırımcı KİT'ler Eti Maden, EÜAŞ, TKİ ve TTK ve bağlı ortaklarıdır. EÜAŞ hem enerji hem de madencilik sektöründe yer almaktadır. Madencilik sektöründeki nakdi gerçekleşmenin %37,8'i EÜAŞ, %30,1'i TKİ tarafından gerçekleştirilmiştir.

2015 yılında imalat sektörüne yapılan KİT nakdi yatırımları tutarı cari yıl ödeneğine göre %60 oranında 630,7 milyon TL olup, başlıca yatırımcı kuruluşlar Eti Maden, MKEK, TCDD ve bağlı ortaklıkları, EBK, TMO, Sümer Holding ve DMO'dur. TCDD hem ulaştırma hem de imalat sektöründe yer almaktadır. İmalat sektöründeki toplam 630,7 milyon TL'nin %42,9'u Eti Maden tarafından gerçekleştirilmiş olup, bu sektördeki en büyük nakdi gerçekleşme payını oluşturmaktadır.

Enerji sektöründe 2015 yılı KİT nakdi yatırımları tutarı cari yıl ödeneğine göre %81 oranında 3,9 milyar TL olup, başlıca yatırımcı kuruluşlar; TEİAŞ, TPAO, BOTAŞ, TEMSAN, ADÜAŞ, EÜAŞ, TPPD, TEDAŞ ile TETAŞ'tır. Sektörün yatırım toplamı 3,9 milyar TL'nin %53,4'ü TEİAŞ tarafından gerçekleştirilmiş olup, bu sektördeki en büyük nakdi gerçekleşme payını oluşturmaktadır. TEİAŞ enerji iletim faaliyetlerinde tekel konumunda olup, 2015 yılı enerji sektörü yatırımları kapsamında; muhtelif etütler, elektrik iletim hatları ve trafo merkezleri yapımı ve idame yenileme nitelikli yatırımlar yürütülmüştür.

Enerji sektöründe, elektriğin güvenilir ve düşük maliyetli olarak planlanması, işletilmesi ve tüketicilere kaliteli, yeterli ve düşük maliyetli elektrik enerjisi arz edilebilmesi için; özellikle dağıtım sistemindeki kayıp-kaçığın azaltılması hususunda gerekli tedbirlerin alınması ve yatırımların yapılması, elektriğin üretimi, iletimi ve dağıtımında enerji verimliliğini artırmaya yönelik yatırımların özendirilmesi ve öncelik verilmesi konuları önemini korumaktadır.

2015 yılında Türkiye genelinde üretilen enerjinin %37,9'u doğal gaz kullanılarak üretilmiştir. Tamamına yakını ithal kaynak olan doğal gazla enerji üretiminde %37,9 oranındaki dışa bağımlılık önemli bir arz güvenliği riski oluşturmakta, ayrıca elektrik üretiminde maliyetlerin azaltılması olanağını da güçleştirmektedir.

Rezervleri belirlenen ve termik santral kurulabilecek özellikte olan linyit sahalarının devreye sokulması sonucu yerli kurulu gücün artırılması mümkün görülmektedir.

Termik santrallerde tüketimi fazla olan yüksek kaliteli çelikten üretilen kazan boruları, türbin kanatları gibi malzemeler ile hidrolik santrallerde türbin dizayn ve üretimi olmak üzere

santrallerde yer alan tüm elektromekanik teçhizatındaki yerli dizayn ve üretim oranlarının artırılması önemini korumaktadır.

Enerji arz güvenliğinin sağlanabilmesi ve enerjide dışa bağımlılığımızın azaltılması, bazı tedbirler alınmasını zorunlu kılmaktadır.

Enerji sektöründeki sürdürülebilirliğin devamlılığı açısından, yıllardır süregelen termik santral teknolojileri konusunda dışa bağımlılığın azaltılması amacı ile söz konusu bu teknolojilerin yerli sanayimize kazandırılması ülkemiz açısından büyük önem arz etmektedir.

HES teknolojileri alanında yurt dışına olan bağımlılığı azaltmak ve sanayimizi üretici haline getirmek için bu konuda Ar-Ge ve yenilik faaliyetleri yeterince desteklenememiştir.

Güneş enerjisinde yüksek potansiyele sahip olan ülkemizde elektrik üretiminde güneş enerjisi teknolojilerinin kullanılması yeterli düzeye getirilememiştir.

Kömür rezervlerine uygun, çevre mevzuatlarını sağlayabilecek yerli baca gazı arıtma teknolojilerinin Ar-Ge çalışmaları ile geliştirilmesi ve santral ölçeğinde uygulanması konusunda yeterli düzeye gelinememiştir.

Sürdürülebilir kalkınmanın öneminin gittikçe daha çok anlaşıldığı günümüzde, enerji verimliliğine yönelik çabaların değeri de aynı oranda artmaktadır.

c) Hizmetler sektörü:

Ulaştırma-haberleşme sektöründe 2015 yılı KİT nakdi yatırımları tutarı cari yıl ödeneğine göre %72 oranında 4,3 milyar TL olup, başlıca yatırımcı kuruluşlar; TCDD, DHMİ, PTT, Kıyı Emniyeti Genel Müdürlüğü, TÜRSAT ve TDİ'dir. Bu sektördeki toplam 4,4 milyar TL'nin %83,7'si oranında 3,6 milyar TL'si TCDD tarafından harcanmış olup, bu sektördeki en büyük nakdi gerçekleştirme payını oluşturmaktadır.

TCDD'nin 2015 yılı faaliyet dönemi 2,1 milyar TL dönem zararı ile kapanmış; geçmiş yıllar zararı ile birlikte bilanço zararı 13,8 milyar TL olarak gerçekleşmiştir.

Gelişmiş ülkelerin ekonomik ve sosyal gelişimlerinde önemli rol oynayan demiryolu taşımacılığının Türkiye'de uzun yıllar ihmal edilmiş olması ve etkin bir konuma gelememesi, yüksek maliyetlerle işletmecilik yapmak zorunda kalan TCDD üzerindeki finansal yükü artırmıştır. Bu olumsuz yapı, demiryolu sektörünün ve TCDD'nin başlıca ana sorununu oluşturmaktadır.

TCDD'nin, modern, hızlı ve güvenli bir taşımacılık faaliyetinde bulunan, ekonomik teşkilat yapısına sahip, verimli çalışan ve rekabet gücü yüksek bir kuruluş haline getirilmesi önem arz etmektedir. Bu çerçevede demiryolu taşımacılığının modernizasyonuna yönelik olarak yürütülmekte olan yatırımların sürdürülmesi ve demiryolu ağının ülke sathına yaygınlaştırılması önem arz etmektedir.

Demiryolu işletmeciliğinin modernizasyonu, bu alandaki rekabet gücünün yükseltilmesi ve demiryolu taşımacılığının toplam taşımacılık içindeki payının artırılması yönünde çeşitli yatırım projeleri uygulamaya konulmuş bulunmaktadır. Hızlı tren projeleri başta olmak üzere, bu alandaki yatırımların en uygun maliyetle ve zamanında tamamlanması gerekmektedir. Bu nedenle yatırım projelerinin ayrıntılı araştırmalara ve zemin-sondaj etütlerine dayalı olarak hazırlanması, ihalelere gerçekçi metrajlar üzerinden çıkılması, zorunlu

haller dışında ihaleden sonra projelerde kapsamlı değişikliklere, dolayısıyla işlerin tasfiyesine gidilmemesi hususları üzerinde önemle durulmalıdır.

Hızlı tren projelerinin yanı sıra, konvansiyonel hatların modernizasyonuna da ağırlık verilmelidir. Demiryolu hatlarının yaklaşık %90 oranındaki ağırlıklı kısmında tek hat işletmeciliği yapıldığı görülmekte olup bu durum etkin ve verimli çalışmayı olumsuz yönde etkilemektedir. Bu nedenle çift hatlı yolların artırılması hususu önem arz etmektedir. Diğer yandan genel iyileştirme programları çerçevesinde elektrifikasyon uygulamaları ve sinyalizasyon sistemi de yaygınlaştırılmalıdır. Ayrıca, demiryolu hatlarının ve çeken-çekilen araçların yenilenmesi çalışmaları sürdürülmelidir.

Diğer hizmetler sektöründe 2015 yılı KİT nakdi yatırımları tutarı cari yıl ödeneğine göre %126 oranında 17,7 milyon TL olarak gerçekleşmiştir. Bu sektördeki en büyük nakdi gerçekleşme payını %71,9 oranında 12,7 milyon TL ile tta Gayrimenkul AŞ tarafından gerçekleştirilmiştir.

Ticaret sektöründe 2015 yılı içerisinde herhangi bir yatırım yapılmamıştır.

c) Mali kuruluşlar:

Mali sektörde 2015 yılı KİT nakdi yatırımları tutarı cari yıl ödeneğine göre %73 oranında 892,6 milyon TL mertebesindedir. Sektörde faaliyet gösteren başlıca kuruluşlar T.C. Ziraat Bankası ve iştirakleri, Türkiye Halk Bankası ve iştirakleri, Türkiye İhracat ve Kredi Bankası ve İller Bankası'dır. Bu sektördeki en büyük nakdi gerçekleşme payı %45,9 oranında 409,5 milyon TL ile T.C. Ziraat Bankası tarafından gerçekleştirilmiştir.

G-ÖZELLEŞTİRME ÇALIŞMALARI

1-Özelleştirme politikaları:

01.07.2013 tarihinde TBMM’de onaylanan 2014–2018 yıllarını kapsayan Onuncu Kalkınma Planında; Özelleştirme uygulamalarının, uzun vadeli sektörel öncelikler çerçevesinde belirlenmiş bir program dâhilinde sürdürülmesi, uygulamalarda halka arz yönteminin kullanılmasına ağırlık verilmesi, kamu elektrik üretim tesislerinin önemli bir bölümü ile dağıtım varlıklarının tümünün özelleştirilmesinin tamamlanması, kamu kesiminin özelleştirmeler dışında tuttuğu santrallerle elektrik üretimine devam etmesi, iletim ve toptan satış faaliyetlerini sürdürmesi hedeflenmiştir.

2-Mevzuat:

Özelleştirmeye ilişkin temel yasal düzenlemeler; 2983, 3291 ve 4046 sayılı kanunlarla yapılırken, enerji, telekomünikasyon, şans oyunlarının özelleştirilmesi ve gayrimenkul satışları için ayrı düzenlemeler yapılmıştır.

320 sayılı Milli Piyango İdaresi Genel Müdürlüğü Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname’nin 23.07.2010 tarih ve 6009 sayılı Kanun’la 2 nci maddesinin ikinci fıkrası değiştirilerek; şans oyunlarının tertibiyle ilgili iş ve hizmetlerin TTK’ya göre kurulmuş olan anonim şirketlere yaptırılmasına ilişkin usul ve esasların bir yönetmelikle belirlenmesi ve ihale işlemlerine Bakanlar Kurulu kararıyla başlanması esası getirilmiştir.

4603 sayılı Kanun ile; TC. Ziraat Bankası, Türkiye Halk Bankası AŞ ve Türkiye Emlak Bankası AŞ’nin özelleştirmeye hazırlanmalarını sağlayacak şekilde yeniden yapılandırılmaları ile mezkur Bankaların hisselerinin 4046 sayılı Kanun çerçevesinde satış yöntemiyle özelleştirilmeleri düzenlenmiştir.

Enerji sektörünü düzenleyen 6446 sayılı Elektrik Piyasası Kanunu’nun 18 inci maddesinde; TEDAŞ, EÜAŞ ve bunların müessese, bağlı ortaklık, iştirak, işletme ve işletme birimleri ile varlıklarının özelleştirilmesinin 4046 sayılı Kanun hükümleri çerçevesinde Özelleştirme İdaresi Başkanlığı (ÖİB) tarafından yürütüleceği düzenlenmiştir.

5793 sayılı Kanun’un 43 üncü maddesi ile değişik 5335 sayılı Kanun’un 35 inci maddesi gereğince; TCDD Genel Müdürlüğünün mülkiyetindeki taşınmazlardan, işletmecilik fazlası olanların belirlenmesine ve bu taşınmazların satışına karar verilmesine TCDD Yönetim Kurulu yetkili kılınmış, satış bedellerinin TCDD tarafından yeni demiryolu inşaatı ve mevcut demiryollarının bakımı, onarımı ve iyileştirilmesi ile demiryolu araçlarının temininde kullanılacağı karara bağlanmıştır.

TCDD’ye ait işletmecilik fazlası taşınmazlardan, Yönetim Kurulunca uygun görülenlerin 4046 sayılı Kanun çerçevesinde ÖİB tarafından özelleştirilmesi halinde elde edilecek gelirlerin, özelleştirme giderleri düşüldükten sonra TCDD’ye aktarılması öngörülmüştür.

3-Özelleştirme uygulamaları:

Denetlenen kuruluşlardan özelleştirme kapsam ve programında bulunanlar 80 sayılı çizelgede gösterilmiştir.

Çizelge: 80- Özelleştirme kapsam ve programındaki kuruluşlar

Şirket / kuruluş adı	Kapsam ve programa alınma tarihi	Kamu payı %
A- Özelleştirme kapsamında olanlar: 1-EÜAŞ (3 termik, 6 hidroelektrik ve akarsu santralleri)	30.05.2003	100
B- Özelleştirme kapsam ve programında olanlar: 1-Sümer Holding A.Ş. (1)	11.09.1987	100
2-T.Denizcilik İşletmeleri A.Ş. (1)	10.08.1993	100
3-T.H.Karadeniz Bakır İşletmeleri A.Ş. (KBİ)	25.11.1993	99,99
4-T. Elektrik Dağıtım A.Ş. (TEDAŞ) (1)	05.02.2001	100
5-T. Halk Bankası A.Ş.	05.02.2001	51,1
6-tta Gayrimenkul A.Ş. (2)	05.02.2001	100
7-TCDD'ye ait 2 liman	30.12.2004	100
8-Ankara Doğal Elektrik Üretim ve Ticaret A.Ş. (1)	27.12.2006	100
9-Doğusan Boru Sanayi ve Ticaret A.Ş.	12.07.2007	56,09
10-Türkiye Şeker Fabrikaları A.Ş. (1)	12.08.2008	100
11-EÜAŞ işletimindeki 25 hidroelektrik santrali	19.10.2009	100
12-TEMSAN	15.06.2015	100
13-TP Petrol Dağıtım A.Ş.	15.06.2015	100

Veriler http://www.oib.gov.tr/portfoy/portfoy_genel.htm elde edilmiştir.

(1) Bu kuruluşlarda hisse senedi veya tesis ve varlık satışı biçiminde kısmen özelleştirme işlemi gerçekleştirilmiştir.

(2) 31.08.2016 tarihi itibarıyla Sümer Holding AŞ ile birleşti.

2015 yılında gerçekleştirilen özelleştirmelerden elde edilen 1.992 milyon ABD Doları tutarındaki gelirin, 1.868 milyon ABD Doları KİT'lere ait varlıkların özelleştirilmesinden sağlanmış olup; 1.750 milyon ABD Doları işletme ve tesis satışlarından, 63 milyon TL'si varlık satışlarından, 55 milyon TL'si bedelli devirlerden elde edilen gelirlerle ilgilidir.

Sümer Holding AŞ:

1987 yılında özelleştirme kapsamına alınan Şirket, 1994 yılında yürürlüğe giren 4046 sayılı Kanunla özelleştirme kapsam ve programına alınmış sayılmış, ÖİB'nin 02.07.1999 tarih ve 3179 sayılı yazısıyla; Özelleştirme kapsam ve programına alınarak kendisine devredilen iştirak paylarının özelleştirilmesi çalışmalarını yapmakla da görevlendirilmiştir.

ÖYK'nın 20.05.2011 tarih ve 2011/89 sayılı kararıyla Holdingin özelleştirme süresi 31.12.2015 olarak belirlenmiş, 06.07.2015 tarih ve 2015/58 sayılı ÖYK kararı ile bu süre 31.12.2020 olarak değiştirilmiştir.

Kendine ait işletmelerinin özelleştirilmesi 2005 yılında tamamlanan Holding, hali hazırda özelleştirme kapsam ve programına alınıp, bünyesinde birleştirilen şirketlerin kalan mallarının, borçlarının ve alacaklarının tediye ve tahsil işlemleriyle diğer işlerini yürütmektedir.

Türkiye Denizcilik İşletmeleri AŞ (TDİ):

TDİ, Bakanlar Kurulu'nun 10.08.1993 tarih ve 93/4693 sayılı Kararı ile özelleştirme kapsamına alınarak Özelleştirme İdaresi Başkanlığı'na bağlanmış, 24.11.1994 tarihinde de özelleştirme programına alınmıştır.

2015 yılı özelleştirme uygulamaları ile ilgili olarak;

-TDİ'ye ait Ordu Limanı ÖYK'nın 29.12.2014 tarih ve 2014/146 sayılı kararı ile Ordu Büyükşehir Belediye Başkanlığı'na bilabedel devredilmesi kararı alınmış olup 16.04.2015 tarihinde devir işlemi gerçekleştirilmiştir.

-ÖYK'nın 07.03.2011 tarih ve 2011/17 sayılı kararı ile özelleştirme kapsam ve programına alınan Fenerbahçe-Kalamış Yat Limanı'nın İşletme Hakkının Verilmesi Yöntemi ile özelleştirilmesi işlemlerine 2015 yılında da devam edilmiştir.

-ÖYK'nın 07.08.2014 tarih ve 2014/78 sayılı kararıyla; Kemerköy İskelesi ve geri sahasında bulunan taşınmazların "İşletme Hakkının Verilmesi" yöntemi ile bir bütün halinde (Kemerköy Liman Sahası) özelleştirilmesi kapsamında İşletme Hakkı Devir Sözleşmesi 23.12.2014 tarihinde imzalanmıştır.

Türkiye Elektrik Dağıtım AŞ (TEDAŞ):

TEDAŞ Genel Müdürlüğü bünyesinde kurulan elektrik dağıtım ve elektrik perakende şirketlerinin tümü 2013 yılı itibarıyla özelleştirilmiş olup; özelleştirme kapsam ve programında sadece TEDAŞ Genel Müdürlüğü kalmıştır.

Türkiye Halk Bankası AŞ:

Kamu bankalarının özelleştirmeye hazırlanması ve yeniden yapılandırılması amacıyla 25.11.2000 tarihinde 4603 sayılı Kanun yürürlüğe girmiştir. Bu kapsamda Banka hakkında, Yeniden Yapılandırma ve Özelleştirmeye Hazırlık Planlarının Uygulama Esas ve Usullerine İlişkin 12.01.2002 tarih ve 2002/3555 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı gereğince yeniden yapılandırma süreci başlatılmıştır.

11.08.2006 tarih ve 2006/69 sayılı ÖYK Kararıyla, Banka'daki kamu hisseleri ÖİB'ye devredilerek, %99,9 hissenin 25.05.2008 tarihine kadar blok satış yöntemiyle satılması kararlaştırılmıştır. ÖİB'ye devredilen hisselerin %24,98'ine tekabül eden 312,3 milyon TL'lik hisse, 10.05.2007 tarihinde halka arz edilmiştir. ÖYK'nın 04.10.2012 tarih 2012/150 sayılı Kararı ile de, ÖİB'ye ait toplam sermayedeki %23,92'lik hisselerin halka arzı 21.11.2012 tarihinde tamamlanmıştır. İkincil halka arzla, Banka'nın halka açıklık oranı %48,9'a yükselmiştir. Kasım 2016 itibarıyla, nitelikli paya sahip hissedar, %51,1'lik hisse oranı ile ÖİB'dir.

Ayrıca ÖYK tarafından 29.12.2014 tarihinde alınan 129 ve 130 sayılı kararlar ile; Şirket bağlı ortaklıklarından Halk Hayat ve Emeklilik AŞ sermayesindeki %100 oranındaki Banka payının %90'lık kısmının blok satış yöntemi ile, Halk Sigorta AŞ sermayesindeki Bankaya ait %89,18 ile Halk Yatırım Menkul Değerler AŞ'ye ait %4,31 olmak üzere toplam %93,49 oranındaki hissenin blok satış yöntemi ile özelleştirilmesine; özelleştirme işlemlerinin 13.11.2015 tarihine kadar tamamlanmasına karar verilmiştir. Söz konusu Kararlar uyarınca, ÖİB tarafından Halk Hayat ve Emeklilik AŞ ile Halk Sigorta AŞ'nin özelleştirilmesi için 19.01.2015 tarihinde açılan ihaleler, 13.08.2015 tarihinde iptal edilmiştir.

ttta Gayrimenkul AŞ:

Tütün, Tütün Mamulleri, Tuz ve Alkol İşletmeleri AŞ, ÖYK'nın 05.02.2001 tarih ve 2001/06 sayılı kararıyla özelleştirme kapsam ve programına alınmıştır. Özelleştirme sürecinde şirkete ait üretim tesisleri ve taşınmazların tamamının satışı gerçekleştirilmiş, en son taşınmaz devir işlemleri de 15.01.2012 tarihinde tamamlanmıştır.

ÖİB Başkanlık Makamının 03.02.2012 tarih ve 135 sayılı Oluru ile Şirket ana sözleşmesinde değişiklik yapılarak, Şirketin unvanı tta Gayrimenkul AŞ olarak değiştirilmiş, Şirket gayrimenkul imar, ifraz ve satışında görevlendirilmiştir. Şirket, 2015 yılı içerisinde 222.159.564 TL'lik varlık satışı veya devri ile 62.299.125 TL'lik bedelli devir işlemi gerçekleştirmiştir. Şirket tüzel kişiliği, ÖİB'nin 26.08.2016 tarih ve 607 sayılı oluru ile, 31.08.2016 tarihi itibarıyla Sümer Holding AŞ ile birleştirilmek suretiyle sona erdirilmiştir.

T.C. Devlet Demiryolları İşletmesi Genel Müdürlüğü (TCDD):

TCDD'nin 6 limanı 30.12.2004 tarih ve 2004/128 sayılı ÖYK kararıyla özelleştirme programına alınmış ve 02.06.2005 tarih ve 2005/54 sayılı Kararıyla özelleştirme stratejisi belirlenmiştir. Bu kapsamda ÖYK'nın muhtelif tarihlerde aldığı kararlar çerçevesinde işletme haklarının devri suretiyle özelleştirilen limanlardan Mersin limanının teslimi 2007 yılında, Bandırma ve Samsun Limanlarının teslimi 2010 yılında, İskenderun Limanının teslimi 2011 yılında, Derince Limanının teslimi 2015 yılında gerçekleştirilmiştir. İzmir Limanının özelleştirme süreci devam etmektedir.

Ankara Doğal Elektrik Üretim ve Ticaret AŞ:

ÖYK'nın 27.12.2006 tarih ve 2006/100 sayılı kararıyla özelleştirme kapsam ve programına alınan 9 adet elektrik üretim santralının tek çatı altında toplanması amacıyla 2007 yılında Ankara Doğal Elektrik Üretim ve Ticaret A.Ş kurulmuştur. Şirkete ait elektrik üretim santrallerinin tamamının satışı ÖYK'nın 07.05.2008 tarih ve 2008/29 nolu kararı ile onaylanmış ve devir işlemi 01.09.2008 tarihinde gerçekleştirilmiştir.

01.09.2008 tarihten itibaren herhangi bir üretim faaliyeti bulunmayan Şirketin faaliyetleri; işletme hakkı devir sözleşmeleri kapsamında mülkiyeti kendisine ait olan santrallerde yapılacak yatırımlar ve sigorta işlerinin izlenmesi, ayrılacak amortismanların takibi ve yapılan işlerle ilgili denetim ve kontrollük görevi gibi hususlarla sınırlı kalmıştır.

Şirket 2015 yılında, 4046 sayılı Kanununun 4 üncü maddesi kapsamında, işletme hakkı devri suretiyle özelleştirilen santraller üzerindeki işletme hakkı devir sözleşmelerinden doğan denetim ve kontrollük görevinin yanı sıra, ÖİB tarafından verilen yetkiler çerçevesinde bazı taşınmazların özelleştirilmesi işlemlerini yürütmüştür.

ÖYK'nın 22.07.2015 tarih ve 2015/63 sayılı kararı ile Şirketin 2020 yılına kadar tamamlanmak üzere blok satış yöntemiyle özelleştirilmesine karar verilmiştir. Karar kapsamında çıkılan özelleştirme ihalesinde son teklif verme tarihi 09.10.2015 olarak belirlenmesine rağmen, 22.10.2015 tarih ve 909 sayılı ÖİB oluru ile ihale iptal edilmiş ve teklif zarfları açılmadan iade edilmiştir.

ADÜAŞ'a ait bazı taşınmazların varlık satışı, bazı taşınmazların 49 yıl süreyle işletme hakkı verilmesi, bazı taşınmazların varlık satışı ve/veya kullanım izninin devri ve/veya işletme hakkının verilmesi suretiyle Şirket tarafından özelleştirilmesini öngören 27.10.2015 tarih ve 921 sayılı ÖİB kararı kapsamında yapılan ihale sonucunda pazarlık ve açık artırma turları ile varlıkların toplam 76 milyon TL bedelle özelleştirilmesine ilişkin karar ÖYK'nın 14.03.2016 tarih ve 2016/31 sayılı kararıyla onaylanmıştır.

Gerçekleştirilen özelleştirme çalışmalarından sonra, Şirket'in ÖİB'den kiraladığı otopark alanını hizmet alımı suretiyle işletmek dışında bir işletmecilik faaliyeti kalmamıştır.

Doğusan Boru Sanayi ve Ticaret AŞ:

Şirketin, ÖİB'ye ait %56,09 oranındaki hissesi, ÖYK'nın 18.01.2008 tarih ve 2008/003 sayılı kararına istinaden blok satış yoluyla özelleştirilmesi için ihaleye çıkmış, ancak teklif gelmemiştir. Şirketteki kamu hisselerinin satışına yönelik olarak 2008 yılından beri sürdürülen çalışmalardan sonuç alınamamıştır.

Türkiye Şeker Fabrikaları AŞ:

Şirket 20.12.2000 tarih ve 2000/92 sayılı ÖYK kararıyla özelleştirme kapsamına, 08.10.2007 tarih ve 2007/57 sayılı ÖYK kararıyla da özelleştirme programına alınmıştır.

14.07.2008 tarih ve 2008/42 sayılı ÖYK kararıyla; Şirkete bağlı fabrikaların tek tek satılması yerine, gruplar halinde satılması öngörülmüştür. Bu amaçla fabrikalar 6 portföye ayrılmış ve özelleştirmenin bu strateji ile yapılması öngörülmüştür.

2000 yılından beri özelleştirme kapsamında bulunan ve ÖYK'nın değişik tarihli kararlarıyla özelleştirme süresi sürekli uzatılan şirketin özelleştirilmesi 2015 yılında da gerçekleştirilememiştir.

TÜRKŞEKER fabrikalarının özelleştirilmesine ilişkin çalışmalar ve atıl arsa-arazi ve diğer taşınmazların özelleştirilmesine ilişkin gerek ÖİB gerekse de TÜRKŞEKER tarafından sürdürülen çalışmalar devam etmektedir. Bu çerçevede 2015 yılında ÖİB tarafından 34 adet taşınmaz ihalesine çıkmış, bunlardan 7 adedi iptal edilmiş, 2 adedi onay aşamasında olup, 25 adedi de ilan aşamasındadır. İdarece verilen yetkiye istinaden TÜRKŞEKER tarafından da 5 adet taşınmazın ihalesi gerçekleştirilmiştir.

Elektrik Üretim AŞ:

Kamu elektrik üretim santrallerinin 3096 sayılı Kanun kapsamındaki özelleştirme işlemleri Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı tarafından, 4046 sayılı Kanun kapsamındaki özelleştirme işlemleri ise ÖİB tarafından yürütülmüştür.

2008 yılında yürürlüğe giren 5784 sayılı Kanunda; EÜAŞ'ın özelleştirme programına alınan birim ve varlıklarının 4046 sayılı Kanun gereğince doğrudan ÖİB'ye aktarılması yerine EÜAŞ bünyesinde kalması ve Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı ile ilgilerinin devam etmesi, özelleştirmeye hazırlık ve özelleştirme işlemlerinin 4046 sayılı Kanun hükümleri çerçevesinde yürütülmesi hususları düzenlenmiştir.

2013 yılında yürürlüğe giren 6446 sayılı Elektrik Piyasası Kanunu'nda da; TEDAŞ, EÜAŞ ve bunların müessese, bağlı ortaklık, iştirak, işletme ve işletme birimleri ile varlıklarının özelleştirilmesinin 4046 sayılı Kanun hükümleri çerçevesinde ÖİB tarafından yürütülmesi öngörülmüştür.

2009 yılında özelleştirme programına alınan EÜAŞ'a ait 55 küçük HES'in ihalesi muhtelif tarihlerde yapılmıştır. Bunlardan 50'sinin işletme hakkı 49 yıllığına ilgili şirketlere devredilmiştir.

30.05.2003 tarih ve 2003/34 sayılı ÖYK Kararı ile SEAŞ'a ait Soma A ve B termik santralleri hazırlık işlemine tabi tutulmak üzere özelleştirme kapsamına alınmıştır. ÖYK'nun 07.08.2014 tarih ve 2024/76 sayılı kararı ile Bursa Linyitleri İşletmesi (BLİ), BLİ tarafından kullanılan taşınmazlar, 79528 No.lu Ruhsat ve bu Ruhsatın kapsadığı Maden Sahası ve

buralarda çalışan her türlü kamu personeli 4046 sayılı Kanuna istinaden tüm hak ve yükümlülükleri ile birlikte SEAŞ'a bedelsiz olarak devredilmiştir.

SEAŞ'a ait Soma B Termik Santrali ve bu santral tarafından kullanılan taşınmazların ihalesi 13.01.2015 tarihinde tamamlanmış, 685.500.000 ABD Doları ile en yüksek teklifi veren Konya Şeker Sanayi ve Ticaret AŞ'ye 22.06.2015 tarihinde devredilmiştir. Orhaneli ve Tunçbilek termik santralleri ile SEAŞ'a ait BLİ'nin ihalesi 17.12.2014 tarihinde tamamlanmış, 521.000.000 ABD Doları ile en yüksek teklifi veren Çelikler Taahhüt İnşaat ve Sanayi AŞ'ye 22.06.2015 tarihinde devredilmiştir.

ÖYK'nın 2015/55 sayılı kararı ile EÜAŞ'a ait özelleştirme kapsamında bulunan 3 termik ve 6 HES özelleştirme programına, kapsamda olmayan 20 HES özelleştirme kapsam ve programına alınmış ve özelleştirme işlemlerinin 31.12.2020 tarihine kadar tamamlanması kararlaştırılmıştır.

TEMSAN AŞ:

TEMSAN AŞ, ÖYK'nın 15.06.2015 tarihli ve 2015/55 sayılı kararı ile özelleştirme kapsam ve programına alınmış olup, özelleştirme çalışmaları devam etmektedir.

TP Petrol Dağıtım AŞ:

Türkiye Petrolleri Petrol Dağıtım AŞ, ÖYK'nın 15.06.2015 tarihli ve 2015/55 sayılı kararı ile özelleştirme kapsam ve programına alınmıştır. 20.10.2016 tarihinde yapılan ihale sonucunda Şirket 490 milyon TL bedelle satılmış olup, Rekabet Kurumu görüşü ve ÖYK onayı beklenilmektedir.

Milli Piyango İdaresi:

Şans oyunları lisansının verilmesine yönelik ilk işlemlere ÖYK'nın 12.09.2003 tarihli ve 2003/62 sayılı kararı ile başlanmıştır. Bu doğrultuda şans oyunlarının lisans verilmesi suretiyle özelleştirilmesine ilişkin olarak 07.05.2009 tarihinde gerçekleştirilen ilk ihale, teklif bedellerinin yetersiz kalması nedeniyle iptal edilmiştir.

15.07.2014 tarihinde yapılan ihalede, şans oyunlarının lisans verilmesi suretiyle özelleştirilmesi işi 2.755.000.000 ABD Doları bedelle en yüksek teklifi veren bir Ortak Girişim Grubuna ihale edilmiş, Ortak Girişim Grubu ön görülen süre içerisinde yükümlülüklerini yerine getirmeyerek lisans sözleşmesini imzalamaktan imtina etmiştir. Bunun üzerine ÖYK'nın 12.08.2014 tarih ve 2014/92 sayılı Kararı çerçevesinde, ihalede 2.750.000.000 ABD Doları bedelle en yüksek ikinci teklifi veren diğer Ortak Girişim Grubuyla lisans sözleşmesi imzalanması çalışmalarına başlanmış, Ortak Girişim Grubunun süre uzatımı istemesi üzerine, ÖİB tarafından 10.12.2015 tarihi mesai saati sonuna kadar süre uzatımı verilmiştir. Ancak verilen sürede özelleştirme işleminin tamamlanamaması üzerine yeni ihale sürecine başlanılmıştır.

II. DİĞER KURULUŞLAR

A-DİĞER KURULUŞLARIN HUKUKİ YAPISI VE DENETİM ŞEKLİ

2010 yılına kadar;

-Teşkilat kanunlarında denetimi Sayıştay tarafından yapılması öngörülen, genel bütçeden yardım alan bağımsız bütçeli idarelerle,

-İlgili mevzuatlarında Sayıştay denetimine tabi olmamakla birlikte, TBMM KİT Komisyonunun aldığı kararlar gereğince sermayesinin yarısından fazlası kamuya ait olan ya da sonradan bu kapsama giren,

kuruluş ve şirketler diğer kuruluşlar kapsamında değerlendirilmiştir.

Önceki yıllarda diğer kuruluşlar arasında değerlendirilmiş olup, 2010 yılında yürürlüğe giren 6085 sayılı Kanun kapsamında Sayıştay'ın denetimine tabi kuruluşlardan; Anayasa'daki KİT tanımı çerçevesinde belirli alanlarda işletmecilik yapmak üzere kurulmuş kuruluş ve ortaklıklar 2011 yılından itibaren KİT'ler arasında değerlendirilmiş, kendilerine bazı kamu yetki ve görevleri verilmiş olup, galip vasıfları bu kamu hizmetlerini yürütmek olan kuruluşlar ise diğer kuruluşlar bölümünde değerlendirilmeye devam edilmiştir.

B-DİĞER KURULUŞLARIN TÜRKİYE EKONOMİSİ İÇİNDEKİ YERİ

Diğer kuruluşlar tarafından kullanılan 236,3 milyar TL tutarındaki kaynağın; %76,8 oranında 181,5 milyar TL'si mali kuruluşlar içinde yer alan T. Vakıflar Bankası TAO tarafından, %23,2 oranında 54,8 milyar TL'si TRT, MPM ve TOKİ'nin yer aldığı, ulaştırma ve diğer hizmetler sektöründeki kuruluşlar tarafından kullanılmıştır.

2011-2015 döneminde KİT'ler içinde değerlendirilmeyen kuruluşların sektörler itibarıyla ayrıntısına (Ek:2) de, rapor kapsamındaki kuruluşların 2015 yılına ilişkin başlıca bilgilere (Ek:8) de yer verilmiştir.

Diğer kuruluşlara ait başlıca bilgilere 81 sayılı çizelgede yer verilmiştir.

Çizelge: 81 - Diğer kuruluşların 2011-2015 dönemine ait başlıca bilgileri

Toplu bilgiler	Ölçü	2011	2012	2013	2014	2015	Son iki yıl farkı	Artış veya azalış (%)
Esas sermaye	Bin TL	2.688.001	2.682.001	2.682.001	2.682.001	2.682.001	-	-
Ödenmiş sermaye	"	2.688.001	2.682.001	2.682.001	2.682.001	2.682.001	-	-
Sermaye ödeme oranı	%	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	-	-
Kaynaklar :								
Öz kaynaklar	Bin TL	29.034.872	34.736.661	38.192.433	44.586.752	49.547.783	4.961.031	11,1
Yabancı kaynaklar :								
-Kısa süreli	"	82.909.759	94.182.843	120.663.677	138.309.375	158.352.118	20.042.743	14,5
-Uzun süreli	"	18.629.751	24.601.134	25.381.251	29.667.027	28.424.932	(1.242.095)	(4,2)
Varlıklar :								
-Dönen varlıklar (Net)	"	56.917.114	60.135.514	82.356.249	91.488.544	103.702.982	12.214.438	13,4
-Duran varlıklar (Net)	"	72.572.251	92.303.071	101.881.112	121.074.610	126.520.238	5.445.628	4,5
Yatırım harcamaları (Nakdi)	"	320.038	360.214	484.283	116.313	467.260	350.947	301,7
Tüm alımlar tutarı	"	339.248	463.045	595.067	665.856	725.306	59.450	8,9
Net satış hasılatı (*)	"	8.720.740	7.799.503	6.748.871	9.227.615	7.359.393	(1.868.222)	(20,2)
Satışların maliyeti (*)	"	5.528.297	3.662.641	3.104.474	4.836.203	3.786.748	(1.049.455)	(21,7)
Mevduat	"	60.939.218	67.242.290	81.532.814	91.756.968	109.922.534	18.165.566	19,8
Verilen krediler	"	57.268.533	68.101.671	86.728.786	104.563.428	123.776.425	19.212.997	18,4
Sübvansiyonlar	"	3.825	7.287	5.153	6.051	6.094	43	0,7
Stoklar:								
-İlk madde ve malzeme	"	24.507	22.899	27.985	23.661	24.149	488	2,1
-Yarı mamul-ara mamul	"	1.151	1.035	1.044	6.893.615	8.426.536	1.532.921	22,2
-Mamul	"	405.454	496.698	302.263	288.836	1.012.970	724.134	250,7
-Ticari mal	"	3.828.111	4.438.361	6.908.547	1.115	1.125	10	0,9
Personel:								
Memur (ortalama)	Kişi	663	688	720	712	680	(32)	(4,5)
Sözleşmeli personel (ortalama)	"	8.158	7.658	7.737	7.791	7.970	179	2,3
İşçi (ortalama)	"	13.044	13.215	14.249	15.049	15.271	222	1,5
Toplam personel giderleri	Bin TL	1.425.339	1.481.626	1.668.846	1.816.032	2.067.657	251.625	13,9
Toplam memur giderleri	"	23.607	27.212	30.367	32.678	34.388	1.710	5,2
Toplam sözleşmeli personel giderleri	"	440.959	531.634	528.431	587.158	638.416	51.258	8,7
Toplam işçi giderleri	"	957.885	922.275	1.107.736	1.193.801	1.345.975	152.174	12,7
Aylık kişi başına memur giderleri	TL	2.967	3.296	3.515	3.825	4.214	389	10,2
Aylık kişi başına sözleşmeli personel giderleri	"	4.504	5.785	5.692	6.280	6.675	395	6,3
Aylık kişi başına işçi giderleri	"	6.120	5.816	6.478	6.610	7.344	734	11,1
Tahakkuk eden kurumlar vergisi	Bin TL	304.461	509.713	256.587	602.546	407.945	(194.601)	(32,3)
Tahakkuk eden tüm vergiler	"	1.318.367	1.472.117	959.422	1.363.187	1.185.397	(177.790)	(13,0)
GSYH'ye katkı (üretici fiyatlarıyla)	"	6.469.728	8.351.220	8.395.844	9.250.195	9.432.145	181.950	2,0
GSYH'ye katkı (alıcı fiyatlarıyla)	"	7.336.598	9.088.088	8.966.751	9.858.385	10.045.137	186.752	1,9
GSMH'ye katkı (alıcı fiyatlarıyla)	"	7.192.205	9.064.839	8.725.029	9.580.092	9.637.480	57.388	0,6
İşletme faaliyetleri kârları toplamı (*)	"	2.474.738	3.382.617	2.806.164	3.469.121	2.742.181	(726.940)	(21,0)
İşletme faaliyetleri zararları toplamı (**)	"	(32.778)	(34.913)	(37.606)	(34.701)	(225.425)	(190.724)	(549,6)
Finansman giderleri (yatırımlar hariç)(*)	"	13.869	861	2.195	468	767	299	63,9
Dönem kârları toplamı	Bin TL	3.065.440	5.867.052	5.383.350	6.942.684	6.074.278	(868.406)	(12,5)
Dönem zararları toplamı	Bin TL	(8.910)	(52.294)	(52.294)	(146.973)	(146.973)	(146.973)	(12,5)

(*) Mali kuruluşlar hariç.

C-İSTİHDAM:

1-Personel statüsü:

Diğer kuruluşlar kapsamında olan kuruluşlardan kendi kuruluş kanunu bulunanlarda istihdam edilen personelin hangi statüde çalıştırılacağı kanunlarında belirlenmiştir. Bu kuruluşlardan; AOÇ faaliyetlerini 657 sayılı Kanun kapsamında istihdam edilen memurlar, 4857 sayılı Kanun kapsamında istihdam edilen işçiler ve istisnai hallerde de sözleşmeli statüde istihdam edilen personel ile yürütmektedir.

TRT’de çalışan personelin tamamı sözleşmeli statüde, Vakıfbank personeli 4857 sayılı İş Kanunu kapsamındadır.

MPI ve Şeker Kurumunda çalışanların tamamı memur statüsünde iken, TOKİ’de çalışanlar memur ve sözleşmeli personel statüsünde istihdam edilmiştir.

Belirtilen kuruluşlar dışındaki diğer kuruluşlarda ise genellikle 4857 sayılı İş Kanununa tabi işçi personel istihdam edilmektedir.

2-Personel istihdamı:

Diğer kuruluşlarda çalışan personel sayısı, bu kapsamdaki kuruluş sayısına bağlı olarak değişkenlik göstermektedir.

Diğer kuruluşlarda çalışan ortalama personel sayısı 2012 yılında azalış göstermesine karşılık genel olarak artan bir seyir izlemiş, 2010 yılında 100 olan ortalama çalışan endeksi 2015 yılında 119,3 olarak gerçekleşmiştir.

2015 yılında çalışan ortalama 23.921 personelin; %62,5 oranında 14.945’i mali kuruluş olarak faaliyet gösteren T. Vakıflar Bankası AO’da, %30,7 oranında 7.338’i ulaştırma haberleşme sektöründe faaliyet gösteren TRT’de, %5,4 oranında 1.299’u diğer hizmetler sektöründe faaliyet gösteren kuruluşlarda, %1,4 oranında 339’u tarım sektöründe faaliyet gösteren AOÇ’de istihdam edilmiştir.

Diğer kuruluşlarda çalışan personelin statüleri itibarıyla dağılımı 82 sayılı çizelgede gösterilmiştir.

Çizelge: 82- Diğer kuruluşlarda çalışan personel

(Kişi)

Yıllar	Memurlar		Sözleşmeliler		İşçiler		Toplam	
	Ortalama	Yıl sonu	Ortalama	Yıl sonu	Ortalama	Yıl sonu	Ortalama	Yıl sonu
2011	663	667	8.158	7.671	13.044	13.213	21.865	21.551
2012	688	722	7.658	7.706	13.215	13.832	21.561	22.260
2013	720	722	7.737	7.780	14.249	15.317	22.706	23.819
2014	712	704	7.791	7.814	15.049	15.253	23.552	23.771
2015	680	667	7.970	8.108	15.271	15.732	23.921	24.507

2015 yılında diğer kuruluşlarda çalışan ortalama 23.921 personelin; %2,9’u memur, %33,3’ü sözleşmeli personel, %63,8’i işçi statüsünde istihdam edilmiş olup, işçi statüsünde istihdam edilen 15.271 personelin; %14,2 oranında 2.170’i kapsam dışı personel, %85,7 oranında

13.079'u daimi işçi, %0,1 oranında 22'si geçici işçi statüsündedir. KİT'lerde olduğu gibi bu kuruluşlarda da yüklenici aracılığı ile işçi temini uygulaması yaygın olarak kullanılmakta olup, 2014 yıl sonu itibarıyla 5.941 kişi olan yüklenici işçisi sayısı 2015 yıl sonu itibarıyla 5.716 kişi olarak gerçekleşmiştir.

Diğer kuruluşların 2014 yılına göre %13,9 oranında 251,6 milyon TL artarak 2,1 milyar TL olarak gerçekleşen toplam personel harcamalarının; 2,5 milyon TL'si kuruluş dışı yönetim ve denetim kurulu üyelerine yapılan ödemeler, 34,6 milyon TL'si memur, 647,5 milyon TL'si sözleşmeli personel, 1.383,1 milyon TL'si işçi personelle ilgili olup, harcamaların 46,4 milyon TL'si geçmiş yıllarla ilgili olarak gerçekleştirilmiştir.

Toplam personel giderleri 2011 yılına göre %45,1 oranında artış göstermiş olup, aynı dönemde sabit fiyatlar bazında artış oranı %8,1 olarak gerçekleşmiştir.

İşçiler için 2015 yılında yapılan toplam 1.383,1 milyon TL tutarındaki harcamanın; %0,5 oranında 7,1 milyon TL'si kapsam dışı personel, %99,5 oranında 1.376,0 milyon TL'si kapsam içi ve geçici işçiler için yapılmıştır.

Diğer kuruluşlarda 2011-2015 yıllarında istihdam edilen personelin sektörler itibarıyla ortalama ve yıl sonu çalışan sayıları 83 sayılı, toplam personel giderleri 84 sayılı, memur, sözleşmeli ve işçi personel için yapılan harcamaların sektörler itibarıyla ayrıntısı 84/a-c sayılı çizelgelerde gösterilmiştir.

3-Personelle ilgili sosyal konular:

Diğer kuruluşlarda istihdam edilen personel için 2015 yılında gerçekleşen 2.067,7 milyon TL tutarındaki personel giderlerinin %27,2'sini oluşturan 561,6 milyon TL tutarındaki sosyal amaçlı giderlerin; 515,2 milyon TL'si cari yılla, 46,4 milyon TL'si geçmiş yıl giderleriyle ilgilidir. Toplam sosyal giderler içinde %46,4 oranında 260,5 milyon TL ile en büyük pay SGK primi ve işsizlik sigortası primi işveren payı giderlerine ait olup, emekli olan işçilere ödenen kıdem tazminatı %5,8 oranında 32,4 milyon TL, memur ve sözleşmeli personel için ödenen emekli ikramiyesi %1,8 oranında 9,9 milyon TL olarak gerçekleşmiştir.

Çizelge: 83- Diğer kuruluşlar personeli

(Kişi)

Sektörler	Ortalama					Yıl sonu					Son iki yıl farkı
	2011	2012	2013	2014	2015	2011	2012	2013	2014	2015	
1- Tarım	323	363	364	348	339	316	371	357	347	331	(16)
2- Hizmetler:											
a)Ulaştırma-haberleşme	7.564	7.053	7.137	7.171	7.338	7.060	7.106	7.159	7.182	7.473	291
b)Diğer hizmetler	1.950	1.281	1.324	1.342	1.299	1.953	1.320	1.360	1.322	1.293	(29)
Toplam (2)	9.514	8.334	8.461	8.513	8.637	9.013	8.426	8.519	8.504	8.766	262
3- Mali kuruluşlar	12.028	12.864	13.881	14.691	14.945	12.222	13.463	14.943	14.920	15.410	490
Genel toplam	21.865	21.561	22.706	23.552	23.921	21.551	22.260	23.819	23.771	24.507	736
Endeks 2010=100	109,0	107,5	113,2	117,4	119,3	104,3	107,7	115,3	115,0	118,6	3,6

Çizelge: 84- Diğer kuruluşlar personel giderleri

(Bin TL)

Sektörler	2011					2012					2013					2014					2015					Toplam
	Esas ücret	Ek ödeme	Sosyal giderler			Esas ücret	Ek ödeme	Sosyal giderler			Esas ücret	Ek ödeme	Sosyal giderler			Esas ücret	Ek ödeme	Sosyal giderler			Esas ücret	Ek ödeme	Sosyal giderler			
1- Tarım	14.227					17.041					18.259					21.263					8.630	6.261	7.760			22.651
2- Hizmetler:																										
a)Ulaştırma-haberleşme	404.132					489.234					483.068					536.628					323.827	118.058	150.152			592.037
c)Diğer hizmetler	187.410					72.792					80.498					88.550					41.674	31.497	20.494			93.665
Toplam (2)	591.542					562.026					563.566					625.178					365.501	149.555	170.646			685.702
3- Mali kuruluşlar	819.570					902.559					1.087.021					1.169.591					558.063	418.038	383.203			1.359.304
Genel toplam (Cari fiyatlarla)	1.425.339					1.481.626					1.668.846					1.816.032					932.194	573.854	561.609			2.067.657
Endeks 2010=100	105,6					109,8					123,7					134,6										153,2
Genel toplam (2003 yılı tüketici fiyatlarıyla)	709.653					694.849					728.722					733.099										767.106
Endeks 2010=100	95,6					93,6					98,2					98,8										103,4

Çizelge: 85/a- Memur giderleri

(Bin TL)

Sektörler	2011	2012	2013	2014	2015	Son iki yıl farkı
1- Tarım	2.301	3.176	3.392	3.524	4.070	546
2- Hizmetler :						
a)Ulaştırma-haberleşme						
b)Diğer hizmetler	21.306	24.036	26.975	29.154	30.490	1.336
Toplam (2)	21.306	24.036	26.975	29.154	30.490	1.336
3- Mali kuruluşlar						
Genel toplam (Cari fiyatlarla)	23.607	27.212	30.367	32.678	34.560	1.882
Endeks 2010=100	104,5	120,5	134,5	144,7	153,0	8,3
Genel toplam (2003 yılı tüketici fiyatlarıyla)	11.754	12.762	13.260	13.192	12.822	(370)
Endeks 2010=100	94,6	102,8	106,8	106,2	103,2	(3,0)

Çizelge: 85/b- Sözleşmeli personel giderleri

(Bin TL)

Sektörler	2011	2012	2013	2014	2015	Son iki yıl farkı
1- Tarım	143					
2- Hizmetler :						
a)Ulaştırma-haberleşme	404.132	488.946	482.755	536.303	591.673	55.370
b)Diğer hizmetler	36.684	42.688	45.676	50.855	55.839	4.984
Toplam (2)	440.816	531.634	528.431	587.158	647.512	60.354
3- Mali kuruluşlar						
Genel toplam (Cari fiyatlarla)	440.959	531.634	528.431	587.158	647.512	60.354
Endeks 2010=100	109,0	131,5	130,7	145,2	160,1	14,9
Genel toplam (2003 yılı tüketici fiyatlarıyla)	219.546	249.324	230.746	237.025	240.229	3.204
Endeks 2010=100	98,7	112,1	103,8	106,6	108,0	1,4

Çizelge: 85/c- İşçi giderleri

(Bin TL)

Sektörler	2011	2012	2013	2014	2015	Son iki yıl farkı
1- Tarım	11.783	13.865	14.867	17.739	18.581	842
2- Hizmetler :						
a)Ulaştırma-haberleşme						
b)Diğer hizmetler	127.893	5.851	7.612	8.304	7.058	(1.246)
Toplam (2)	127.893	5.851	7.612	8.304	7.058	(1.246)
3- Mali kuruluşlar	818.209	902.559	1.085.257	1.167.758	1.357.421	189.663
Genel toplam (Cari fiyatlarla)	957.885	922.275	1.107.736	1.193.801	1.383.060	189.259
Endeks 2010=100	123,9	119,3	143,3	154,4	178,9	24,5
Genel toplam (2003 yılı tüketici fiyatlarıyla)	476.916	432.526	483.706	481.915	513.119	31.203
Endeks 2010=100	112,2	101,8	113,8	113,4	120,7	7,3

D- MALİ DURUM VE FİNANSMAN

1- Genel mali durum:

Diğer kuruluşların 2015 yılı toplam kaynak ve varlıkları (mali kuruluşlar hariç) geçen yıla göre %0,97 oranında azalmasına rağmen 2011 yıl sonu değerlerine göre %34,5 oranında artış göstermiştir.

Mukayese edilen yıllara ait kaynak ve varlıkların artış oranları ile üretici fiyatlarındaki artış oranları aşağıda gösterilmiştir.

Yıllar	Kaynak varlık artışı %	Üretici fiyatları artışı %
2011	(11,64)	11,09
2012	18,73	6,09
2013	2,24	4,48
2014	11,84	10,25
2015	(0,97)	5,28

Diğer kuruluşların mali durumlarının değerlendirilmesine esas, sektörel bazda 2015 yılı varlıklarının (Ek:5) ve kaynaklarının ayrıntısına (Ek:6) ekler arasında yer verilmiştir.

Sayıştay tarafından denetlenen KİT'lerin dışındaki diğer kuruluşların 2011-2015 yıllarına ait genel mali durumları toplu olarak 86 sayılı çizelgede, 2015 yılı varlık ve kaynaklarının sektörler itibarıyla ayrıntısı 86/a sayılı çizelgede gösterilmiştir.

Çizelge: 86- Diğer kuruluşların 2011-2015 yılları mali durumu (*)

Mali durum	2011		2012		2013		2014		2015		Son iki yıl farkı	
	Bin TL	%	Bin TL	%	Bin TL	%	Bin TL	%	Bin TL	%	Bin TL	%
Kaynaklar (Pasif) :												
1 - Öz kaynaklar	19.736.467	48,4	22.818.507	47,1	25.676.112	51,9	29.915.002	54,0	32.880.235	60,0	2.965.233	9,0
2 - Yabancı kaynaklar :												
a) Uzun süreli	13.477.120	33,1	15.234.687	31,5	12.730.069	25,7	13.004.233	23,5	7.916.386	14,4	(5.087.847)	(64,3)
b) Kısa süreli	8.638.526	21,3	11.431.886	23,7	11.081.989	22,5	12.428.148	22,6	14.019.647	25,6	1.591.499	11,4
Toplam	22.115.646	54,2	26.666.573	55,1	23.812.058	48,1	25.432.381	46,0	21.936.033	40,0	(3.496.348)	(15,9)
3 - Yabancı kaynaklara sirayet eden zarar (-)	(1.085.017)	(2,7)	(1.082.053)	(2,2)		0,0		0,0				
Kaynaklar toplamı	40.767.096	100,0	48.403.027	100,0	49.488.170	100,0	55.347.383	100,0	54.816.268	100,0	(531.115)	(1,0)
Varlıklar (Aktif) :												
1 - Duran varlıklar :												
a) Bağlı değerler	2.959.908	7,3	2.764.849	5,7	3.320.301	6,7	2.701.460	4,9	2.672.577	4,9	(28.883)	(1,1)
b) Uzun sürede paraya çevrilebilir değerler	19.088.284	46,8	22.293.826	46,1	19.111.905	38,6	22.361.744	40,4	16.959.143	30,9	(5.402.601)	(31,9)
Toplam (1)	22.048.192	54,1	25.058.675	51,8	22.432.206	45,3	25.063.204	45,3	19.631.720	35,8	(5.431.484)	(27,7)
2 - Dönen varlıklar												
a) Kısa sürede paraya çevrilebilir değerler	17.074.691	41,9	22.056.820	45,6	24.483.941	49,5	28.413.799	51,3	32.977.184	60,2	4.563.385	13,8
b) Hazır değerler	1.644.213	4,1	1.287.532	2,8	2.572.023	5,2	1.870.380	3,4	2.207.364	4,0	336.984	15,3
Toplam (2)	18.718.904	45,9	23.344.352	48,2	27.055.964	54,7	30.284.179	54,7	35.184.548	64,2	4.900.369	13,9
Varlıklar toplamı	40.767.096	100,0	48.403.027	100,0	49.488.170	100,0	55.347.383	100,0	54.816.268	100,0	(531.115)	(1,0)

(*) Mali kuruluşlar hariç.

Mali rasyolar

Mali yeterlilik oranı (Finansman)	=	2011	2012	2013	2014	2015
Paraya çevrilebilir ve hazır değerlerin varlıklar toplamına oranı	=	89,24	85,57	107,83	117,63	149,89
Bağlı değerlerin öz kaynaklara oranı	=	92,74	94,29	93,29	95,12	95,12
Disponibilite oranı	=	15,00	12,12	12,93	9,03	8,13
Genişletilmiş likidite oranı	=	19,03	11,26	23,21	15,05	15,74
Mali rantabilite oranı	=	216,69	204,20	222,6	243,67	250,97
	=	15,48	25,70	20,76	15,81	10,51

Çizelge: 86/a- Diğer kuruluşların 2015 yılı kaynak ve varlıklarının sektörler itibarıyla dağılımı (*)

(Bin TL)

Mali durum	Tarım	Ulaş.- hab.	Diğ.hizmet.	Toplam
Kaynaklar (Pasif) :				
1 - Öz kaynaklar	88.823	1.909.682	30.881.730	32.880.235
2 - Yabancı kaynaklar :				
a) Uzun süreli	3447	49772	7863167	7.916.386
b) Kısa süreli	14018	118956	13886673	14.019.647
Toplam (2)	17.465	168.728	21.749.840	21.936.033
3 - Yabancı kaynaklara sirayet eden zarar (-)				
Kaynaklar toplamı	106.288	2.078.410	52.631.570	54.816.268
Varlıklar (Aktif):				
1 - Duran varlıklar :				
a) Bağlı değerler	25.740	379.894	2.266.943	2.672.577
b) Uzun sürede paraya çevrilebilir değerler		971.892	15.987.251	16.959.143
Toplam (1)	25.740	1.351.786	18.254.194	19.631.720
2 - Dönen varlıklar				
a) Kısa sürede paraya çevrilebilir değerler	66.649	395.463	32.515.072	32.977.184
b) Hazır değerler	13.899	331.161	1.862.304	2.207.364
Toplam (2)	80.548	726.624	34.377.376	35.184.548
Varlıklar toplamı	106.288	2.078.410	52.631.570	54.816.268
Sektör payı	0,19	3,79	96,01	100,00

(*) Mali kuruluşlar hariç.

Diğer kuruluşların kaynaklar ve varlıklar toplamı yıllar itibarıyla sürekli artarak 2014 yılında 55,3 milyar TL'ye ulaşmış, ancak 2015 yılında %1 oranında azalarak 54,8 milyar TL'ye gerilemiştir.

Cari dönem kaynak ve varlıklarının %0,2'si tarım, %99,8'i de hizmetler sektörüne aittir.

Diğer kuruluşların mali bünye incelemesi aşağıda yapılmıştır.

a) Kaynaklar arasındaki ilişkiler:

Diğer kuruluşların 2011-2015 yıllarına ait öz kaynak unsurları 87 sayılı, yabancı kaynak unsurları 88 sayılı çizelgede ayrıntılı olarak gösterilmiştir.

Çizelge: 87- Diğer kuruluşların öz kaynak unsurları (*)

Öz kaynak unsurları	2011		2012		2013		2014		2015		Son iki yıl farkı	
	Bin TL	%	Bin TL	%	Bin TL	%	Bin TL	%	Bin TL	%	Bin TL	%
1 - Ödenmiş sermaye	188.001	1,0	182.001	0,8	182.001	0,7	182.001	0,6	182.001	0,6	-	-
2 - Sermaye düzeltilmesi olumlu farkı	12.585	0,1	11.275	0,0	11.275	0,0	11.275	0,0	11.275	0,0	-	-
3 - Kâr yedekleri	1.354.207	6,9	1.461.722	6,4	1.643.107	6,4	1.758.213	5,9	1.901.286	5,8	143.073	8,1
4 - Diğer öz kaynaklar (Geçmiş yıllar karları, serm.yedekleri vb.)	15.549.635	78,7	17.644.189	77,2	20.987.269	81,5	23.801.866	79,3	27.754.175	84,2	3.952.309	16,6
5 - Dönem karlarının öz kaynaklarda kalacak kısmı	2.658.089	13,5	3.545.370	15,5	2.930.153	11,4	4.246.833	14,2	3.116.685	9,5	(1.130.148)	(26,6)
Ara toplam	19.762.517	100,0	22.844.557	100,0	25.753.805	100,0	30.000.188	100,0	32.965.422	100,0	2.965.234	9,9
6 - Geçmiş yıllar zararları (-)	(25.890)	(0,1)	(26.050)	(0,1)	(26.050)	(0,1)	(85.186)	(0,3)	(85.187)	(0,3)	(1)	0,0
7 - Dönem net zararı (-)	(160)	(0,0)			(51.643)	(0,2)						
Net öz kaynaklar	19.736.467	99,9	22.818.507	99,9	25.676.112	99,7	29.915.002	99,7	32.880.235	99,7	2.965.233	9,9

(*) Mali kuruluşlar hariç.

Çizelge: 88 - Diğer kuruluşların yabancı kaynak unsurları (*)

Yabancı kaynak unsurları	2011		2012		2013		2014		2015		Son iki yıl farkı	
	Bin TL	%	Bin TL	%	Bin TL	%	Bin TL	%	Bin TL	%	Bin TL	%
1-Mali borçlar	1.586.037	7,2	1.584.119	5,9	1.582.446	6,6	1.477.308	5,8	1.466.417	6,7	(10.891)	(0,7)
a)Kısa süreli	498.670	2,3	332.108	1,2	308.359	1,3	414.871	1,6	192.911	0,9	(221.960)	(53,5)
b)Uzun süreli	1.087.367	4,9	1.252.011	4,7	1.274.087	5,4	1.062.437	4,2	1.273.506	5,8	211.069	19,9
2-Ticari borçlar	19.778.628	89,4	24.354.170	91,3	21.447.561	90,1	23.117.641	90,9	19.405.328	88,5	(3.712.313)	(16,1)
a)Kısa süreli	7.547.192	34,1	10.474.876	39,3	10.094.566	42,4	11.283.762	44,4	12.876.415	58,7	1.592.653	14,1
b)Uzun süreli	12.231.436	55,3	13.879.294	52,0	11.352.995	47,7	11.833.879	46,5	6.528.913	29,8	(5.304.966)	(44,8)
3-Vergi borçları	153.806	0,7	281.779	1,1	138.462	0,6	151.139	0,6	165.242	0,8	14.103	9,3
a)Kısa süreli	153.806	0,7	281.779	1,1	138.462	0,6	151.139	0,6	165.242	0,8	14.103	9,3
b)Uzun süreli												
4-Diğer borçlar	13.076	0,1	65.848	0,2	58.429	0,2	93.158	0,4	164.558	0,8	71.400	76,6
a)Kısa süreli	12.594	0,1	50.495	0,2	58.429	0,2	93.158	0,4	114.801	0,5	21.643	23,2
b)Uzun süreli	482	0,0	15.353	0,1		0,0		0,0	49.757	0,2	49.757	0,0
5-Diğer yab. kaynaklar	584.099	2,6	380.657	1,4	585.160	2,5	593.135	2,3	734.488	3,3	141.353	23,8
a)Kısa süreli	426.264	1,9	292.628	1,1	482.173	2,0	485.218	1,9	670.278	3,1	185.060	38,1
b)Uzun süreli	157.835	0,7	88.029	0,3	102.987	0,4	107.917	0,4	64.210	0,3	(43.707)	(40,5)
Toplam	22.115.646	100,0	26.666.573	100,0	23.812.058	100,0	25.432.381	100,0	21.936.033	100,0	(3.496.348)	(13,7)
a)Kısa süreli	8.638.526	39,1	11.431.886	42,9	11.081.989	46,5	12.428.148	48,9	14.019.647	63,9	1.591.499	12,8
b)Uzun süreli	13.477.120	60,9	15.234.687	57,1	12.730.069	53,5	13.004.233	51,1	7.916.386	36,1	(5.087.847)	(39,1)

(*) Mali kuruluşlar hariç.

Son beş yılda öz kaynaklar %66,6 oranında büyürken, önceki döneme göre artış ise %9,9 oranında olmuştur. 2011 yılındaki gerileme dışında öz kaynaklar artan bir trend göstermiştir.

2015 yılı öz kaynaklarının yaklaşık %99'unu bünyede bırakılan karlar ve yedekler oluşturmuş; ödenmiş sermayenin oranı %1 olarak gerçekleşmiştir. Özellikle TOKİ, Milli Piyango ve TRT gibi kuruluşlar, elde ettikleri dönem karları ile diğer kuruluşların öz kaynak birikimine önemli ölçüde katkıda bulunmuşlardır.

Son beş yıllık dönemdeki yabancı kaynak unsurları incelendiğinde; kullanılan yabancı kaynak payının yıllar itibarıyla yaklaşık 25 milyar TL düzeyinde gerçekleştiği, ancak 2015 yılında yabancı kaynak tutarının 21,9 milyar TL'ye gerilediği görülmüştür. Bu tutarın %88,5'inin ticari borçlardan meydana geldiği, %6,7'sinin ise faize tabi mali borçlardan oluştuğu görülmektedir.

Öz kaynaklar ile yabancı kaynaklar birlikte değerlendirildiğinde; diğer kuruluşların toplam kaynakları içinde öz kaynak kullanımının son beş yıllık dönemde ortalama %50 seviyesinde bulunduğu, bu oranın 2015 yılında %60 seviyesine çıktığı; aynı dönemde öz kaynak karlılığının ise ortalama %20 seviyesinden %10,5 seviyesine gerilediği görülmüştür. 2015 yılında diğer kuruluşların toplam karlılık oranının üretici fiyatlarındaki artışların yaklaşık iki katı düzeyinde gerçekleşmesine rağmen son beş yıllık ortalama karlılık oranının altında gerçekleşmesi ulaştırma ve haberleşme sektöründe yer alan kuruluşun 2015 yılını dönem zararıyla kapatması ve diğer hizmetler sektöründe yer alan kuruluşların 2015 yılı dönem karlarının geçen yıla göre %21,6 oranında azalmasından kaynaklanmıştır.

b) Varlıklar arasındaki ilişkiler:

Diğer kuruluşların 2011-2015 yıllarına ait varlık unsurları dönen ve duran olarak, son iki yılın değerleri ise karşılaştırmalı olarak, 89 sayılı çizelgede gösterilmiştir.

Çizelge: 89- Diğer kuruluşların varlık unsurları (*)

Varlık unsurları	2011		2012		2013		2014		2015		Son iki yıl farkı	
	Bin TL	%	Bin TL	%	Bin TL	%	Bin TL	%	Bin TL	%	Bin TL	%
1-Bağlı değerler	2.959.908	7,3	2.764.849	5,7	3.320.301	6,7	2.701.460	4,9	2.672.577	4,9	(28.883)	(1,1)
a) Maddi duran varlıklar	1.383.368	3,4	735.290	1,5	720.746	1,5	3.583	0,0	703.885	1,3	700.302	-
b) Diğer bağlı değerler	1.576.540	3,9	2.029.559	4,2	2.599.555	5,3	2.697.877	4,9	1.968.692	3,6	(729.185)	(27,0)
2-Stoklar	4.294.907	10,5	5.021.013	10,4	7.292.782	14,7	7.268.607	13,1	9.518.064	17,4	2.249.457	30,9
a) Dönen	4.294.907	10,5	5.021.013	10,4	7.292.782	14,7	7.268.607	13,1	9.518.064	17,4	2.249.457	30,9
b) Duran												
3-Hazineden alacaklar												
a) Dönen												
b) Duran												
4-Yurt dışından alacaklar	2.245	0,0	2.410	0,0	2.996	0,0	3.033	0,0	2.147	0,0	(886)	(29,2)
a) Dönen	2.244	0,0	2.409	0,0	2.996	0,0	3.033	0,0	2.147	0,0	(886)	(29,2)
b) Duran	1	0,0	1	0,0		0,0		0,0		0,0		
5-Diğer alacaklar	31.779.122	78,0	39.322.456	81,2	36.296.835	73,3	43.503.903	78,6	40.415.929	73,7	(3.087.974)	(7,1)
a) Dönen	12.777.113	31,3	17.028.631	35,2	17.184.930	34,7	21.142.159	38,2	23.456.786	42,8	2.314.627	10,9
b) Duran	19.002.009	46,6	22.293.825	46,1	19.111.905	38,6	22.361.744	40,4	16.959.143	30,9	(5.402.601)	(24,2)
6-Menkul kıymetler	86.701	0,2	4.767	0,0	3.233	0,0	0	0,0	187	0,0	187	0,0
a) Dönen	427	0,0	4.767	0,0	3.233	0,0	0	0,0	187	0,0	187	0,0
b) Duran	86.274	0,2		0,0		0,0		0,0		0,0	0	0,0
7-Hazır değerler	1.644.213	4,0	1.287.532	2,7	2.572.023	5,2	1.870.380	3,4	2.207.364	4,0	336.984	18,0
a) Dönen	1.644.213	4,0	1.287.532	2,7	2.572.023	5,2	1.870.380	3,4	2.207.364	4,0	336.984	18,0
b) Duran												
Toplam :	40.767.096	100,0	48.403.027	100,0	49.488.170	100,0	55.347.383	100,0	54.816.268	100,0	(531.115)	(1,0)
a) Dönen	18.718.904	45,9	23.344.352	48,2	27.055.964	54,7	30.284.179	54,7	35.184.548	64,2	4.900.369	16,2
b) Duran	22.048.192	54,1	25.058.675	51,8	22.432.206	45,3	25.063.204	45,3	19.631.720	35,8	(5.431.484)	(21,7)

(*) Mali kuruluşlar hariç.

Beş yıllık dönemde diğer kuruluşların varlıkları %34,5 oranında büyüme göstermiştir. 2015 yılında toplam varlıkların %73,7'sini oluşturan alacakların %58'ini kısa vadeli, %42'sini uzun vadeli alacaklar oluşturmuştur.

Diğer kuruluşların son beş yıla ait bağlı değerlerinin, paraya çevrilebilir ve hazır değerlerinin, varlıklar toplamı içindeki oranlarına aşağıda yer verilmiştir.

		2011 %	2012 %	2013 %	2014 %	2015 %
$\frac{\text{Bağlı değerler x 100}}{\text{Varlıklar toplamı}}$	=	7,3	5,7	6,7	4,9	4,9
$\frac{\text{Paraya çevrilebilir ve hazır değerler x 100}}{\text{Varlıklar toplamı}}$	=	92,7	94,3	93,3	95,1	95,1

c) Kaynaklarla varlıklar arasındaki ilişkiler:

Kaynaklarla varlıklar arasındaki ilişkileri ve yıllara göre izlediği seyri görmek üzere bazı göstergelere aşağıda yer verilmiştir.

		2011 %	2012 %	2013 %	2014 %	2015 %
Bağlı değerlerin öz kaynaklara oranı	$= \frac{\text{Bağlı değerler x 100}}{\text{Öz kaynaklar}}$	14,9	12,1	12,9	9,0	8,1
Disponibilite oranı	$= \frac{\text{Hazır değerler x 100}}{\text{Kısa süreli borçlar}}$	19	11,3	23,2	15,0	15,7
Genişletilmiş Likidite oranı	$= \frac{\text{Dönen varlıklar x 100}}{\text{Kısa süreli borçlar}}$	216,6	204,2	222,6	243,7	251,0

2015 yılında bağlı değerlerdeki azalış ve öz kaynaklardaki artış nedeniyle bağlı değerlerin öz kaynaklara oranı düşüş göstermiş, ancak, hazır değerler ile kısa sürede paraya çevrilebilir değerlerdeki artış sayesinde disponibilite ve likidite oranlarında artış görülmüştür.

2- Sektörler itibarıyla mali durum:

Diğer kuruluşların toplam kaynak ve varlıkları ile bunların sektörlere göre dağılımı 90 sayılı çizelgede; sektörlerin son beş yıllık mali durumlarına ilişkin veriler ve bu veriler ışığında hesaplanan rasyolar 91-94 sayılı çizelgelerde gösterilmiştir.

Çizelge: 90 - Varlık ve kaynakların sektörlerlere göre dağılımı

Sektör ve alt sektörler	2011		2012		2013		2014		2015		Son iki yıl farkı	
	Toplam Bin TL	%	Toplam Bin TL	%	Toplam Bin TL	%	Toplam Bin TL	%	Toplam Bin TL	%	Toplam Bin TL	%
1-Tarım	84.406	0,1	89.611	0,1	84.217	0,0	90.615	0,0	106.288	0,0	15.673	17,3
2-Hizmetler:												
a)Ulaştırma-haberleşme	1.692.620	1,3	1.873.296	1,2	2.003.212	1,1	2.169.313	1,0	2.078.410	0,9	(90.903)	(4,2)
b)Ticaret	6.106	0,0	6.177	0,0								
c)Diğer hizmetler	38.983.964	30,1	46.433.943	30,5	47.400.741	25,7	53.087.455	25,0	52.631.570	22,3	(455.885)	(0,9)
Toplam (2)	40.682.690	31,4	48.313.416	31,7	49.403.953	26,8	55.256.768	26,0	54.709.980	23,2	(546.788)	(1,0)
Toplam (1+2)	40.767.096	31,5	48.403.027	31,8	49.488.170	26,9	55.347.383	26,0	54.816.268	23,2	(531.115)	(1,0)
3-Mali kuruluşlar	88.722.269	68,5	104.035.558	68,2	134.749.191	73,1	157.215.771	74,0	181.508.565	76,8	24.292.794	15,5
Genel toplam	129.489.365	100,0	152.438.585	100,0	184.237.361	100,0	212.563.154	100,0	236.324.833	100,0	23.761.679	11,2

Çizelge : 91 - Tarım sektörünün 2011-2015 yılları mali durumu

M a l i d u r u m	2011		2012		2013		2014		2015		Son iki yıl farkı	
	Bin TL	%	Bin TL	%	Bin TL	%	Bin TL	%	Bin TL	%	Bin TL	%
Kaynaklar (Pasif) :												
1 - Öz kaynaklar	76.420	90,5	79.061	88,2	71.542	84,9	74.884	82,6	88.823	83,6	13.939	18,6
2 - Yabancı kaynaklar :												
a) Uzun süreli	2.012	2,4	2.330	2,6	2.692	3,2	3.063	3,4	3.447	3,2	384	12,5
b) Kısa süreli	5.974	7,1	8.220	9,2	9.983	11,9	12.668	14,0	14.018	13,2	1.350	10,7
Toplam	7.986	9,5	10.550	11,8	12.675	15,1	15.731	17,4	17.465	16,4	1.734	11,0
3 - Yabancı kaynaklara sırayet eden zarar (-)												
Kaynaklar toplamı	84.406	100,0	89.611	100,0	84.217	100,0	90.615	100,0	106.288	100,0	15.673	17,3
Varlıklar (Aktif) :												
1 - Duran varlıklar :												
a) Bağlı değerler	23.138	27,4	23.535	26,3	24.580	29,2	26.080	28,8	25.740	24,2	(340)	(1,3)
b) Uzun sürede paraya çevrilebilir değerler												
Toplam (1)	23.138	27,4	23.535	26,3	24.580	29,2	26.080	28,8	25.740	24,2	(340)	(1,3)
2 - Dönen varlıklar:												
a) Kısa sürede paraya çevrilebilir değerler	23.687	28,1	38.551	43,0	45.950	54,6	57.209	63,1	66.649	62,7	9.440	16,5
b) Hazır değerler	37.581	44,5	27.525	30,7	13.687	16,3	7.326	8,1	13.899	13,1	6.573	89,7
Toplam (2)	61.268	72,6	66.076	73,7	59.637	70,8	64.535	71,2	80.548	75,8	16.013	24,8
Varlıklar toplamı	84.406	100,0	89.611	100,0	84.217	100,0	90.615	100,0	106.288	100,0	15.673	17,3

Mali rasyolar

Mali yeterlilik oranı (Finansman)	=	2011	2012	2013	2014	2015
Paraya çevrilebilir ve hazır değerlerin varlıklar toplamına oranı	=	956,92	749,39	564,43	476,03	508,58
Bağlı değerlerin öz kaynaklara oranı	=	72,59	73,74	70,81	71,22	75,78
Disponibilite oranı	=	30,28	29,77	34,36	34,83	28,98
Genişletilmiş likidite oranı	=	629,08	334,85	137,10	57,83	99,15
Mali rantabilite oranı	=	102,5,58	803,84	597,39	509,43	574,60
	=	7,42	4,11	13,90	6,36	20,03

Çizelge: 93- Diğer hizmetler sektörünün 2011-2015 yılları mali durumu

M a l i d u r u m	2011		2012		2013		2014		2015		Son iki yıl farkı	
	Bin TL	%	Bin TL	%	Bin TL	%	Bin TL	%	Bin TL	%	Bin TL	%
Kaynaklar (Pasif) :												
1 - Öz kaynaklar	18.048.246	46,3	20.948.195	45,1	23.700.183	50,0	27.783.463	52,3	30.881.730	58,7	3.098.267	11,2
2 - Yabancı kaynaklar :												
a) Uzun süreli	13.439.668	34,5	15.176.921	32,7	12.683.939	26,8	12.954.516	24,4	7.863.167	14,9	(5.091.349)	(39,3)
b) Kısa süreli	7.496.050	19,2	10.308.827	22,2	11.016.619	23,2	12.349.476	23,3	13.886.673	26,4	1.537.197	12,4
Toplam	20.935.718	53,7	25.485.748	54,9	23.700.558	50,0	25.303.992	47,7	21.749.840	41,3	(3.554.152)	(14,0)
3 - Yabancı kaynaklara sırayet eden zarar (-) Kaynaklar toplamı	38.983.964	100,0	46.433.943	100,0	47.400.741	100,0	53.087.455	100,0	52.631.570	100,0	(455.885)	(0,9)
Varlıklar (Aktif) :												
1 - Duran varlıklar :												
a) Bağlı değerler	2.494.807	6,4	2.328.027	5,0	2.254.889	4,8	2.304.089	4,3	2.266.943	4,3	(37.146)	(1,6)
b) Uzun sürede paraya çevrilebilir değerler	18.624.664	47,8	21.731.669	46,8	19.109.207	40,3	21.578.240	40,6	15.987.251	30,4	(5.590.989)	(25,9)
Toplam (1)	21.119.471	54,2	24.059.696	51,8	21.364.096	45,1	23.882.329	45,0	18.254.194	34,7	(5.628.135)	(23,6)
2 - Dönen varlıklar :												
a) Kısa sürede paraya çevrilebilir değerler	16.653.863	42,7	21.514.556	46,3	24.028.167	50,7	27.937.474	52,6	32.515.072	61,8	4.577.598	16,4
b) Hazır değerler	1.210.630	3,1	859.691	1,9	2.008.478	4,2	1.267.652	2,4	1.862.304	3,5	594.652	46,9
Toplam (2)	17.864.493	45,8	22.374.247	48,2	26.036.645	54,9	29.205.126	55,0	34.377.376	65,3	5.172.250	17,7
Varlıklar toplamı	38.983.964	100,0	46.433.943	100,0	47.400.741	100,0	53.087.455	100,0	52.631.570	100,0	(455.885)	(0,9)

Mali rasyolar

Mali yeterlilik oranı (Finansman)	=	86,21	82,20	100,00	109,80	141,99
Paraya çevrilebilir ve hazır değerlerin varlıklar toplamına oranı	=	93,60	94,99	95,24	95,66	95,69
Bağlı değerlerin öz kaynaklara oranı	=	13,82	11,11	9,51	8,29	7,34
Disponibilite oranı	=	16,15	8,34	18,23	10,26	13,41
Genişletilmiş likidite oranı	=	238,32	217,04	236,34	236,49	247,56
Mali rantabilite oranı	=	16,21	18,13	13,61	16,46	11,61

: Öz kaynaklar/yabancı kaynaklar*100

: Paraya çevrilebilir ve hazır

: değerler/ Varlıklar toplamı*100

: Bağlı değerler/Öz kaynaklar*100

: Hazır değerler / Kısa süreli borçlar*100

: Dönen varlıklar / Kısa süreli borçlar*100

: Dönem sonuçları (Kâr) / Öz kaynaklar*100

Çizelge: 94- Mali kuruluşların 2011-2015 yılları mali durumu

M a l i d u r u m	2011		2012		2013		2014		2015		Son iki yıl farkı	
	Bin TL	%	Bin TL	%	Bin TL	%	Bin TL	%	Bin TL	%	Bin TL	%
Kaynaklar (Pasif) :												
1 - Öz kaynaklar	9.298.405	10,5	11.918.154	11,5	12.516.321	9,3	14.671.750	9,3	16.667.548	9,2	1.995.798	13,6
2 - Yabancı kaynaklar :												
a) Uzun süreli	5.152.631	5,8	9.366.447	9,0	12.651.182	9,4	16.662.794	10,6	20.508.546	11,3	3.845.752	23,1
b) Kısa süreli	74.271.233	83,7	82.750.957	79,5	109.581.688	81,3	125.881.227	80,1	144.332.471	79,5	18.451.244	14,7
Toplam	79.423.864	89,5	92.117.404	88,5	122.232.870	90,7	142.544.021	90,7	164.841.017	90,8	22.296.996	15,6
3 - Yabancı kaynaklara sirayet eden zarar (-)												
Kaynaklar toplamı	88.722.269	100,0	104.035.558	100,0	134.749.191	100,0	157.215.771	100,0	181.508.565	100,0	24.292.794	15,5
Varlıklar (Aktif) :												
1 - Duran varlıklar :												
a) Bağlı değerler	2.020.282	2,3	2.526.587	2,4	2.943.136	2,2	2.586.732	1,6	3.429.036	1,9	842.304	32,6
b) Uzun sürede paraya çevrilebilir değerler	48.503.777	54,7	64.717.809	62,2	76.505.770	56,8	93.424.674	59,4	109.561.095	60,4	16.136.421	17,3
Toplam (1)	50.524.059	56,9	67.244.396	64,6	79.448.906	59,0	96.011.406	61,1	112.990.131	62,3	16.978.725	17,7
2 - Dönen varlıklar :												
a) Kısa sürede paraya çevrilebilir değerler	29.347.189	33,1	23.011.886	22,1	34.412.669	25,5	37.637.187	23,9	43.158.321	23,8	5.521.134	14,7
b) Hazır değerler	8.851.021	10,0	13.779.276	13,2	20.887.616	15,5	23.567.178	15,0	25.360.113	14,0	1.792.935	7,6
Toplam (2)	38.198.210	43,1	36.791.162	35,4	55.300.285	41,0	61.204.365	38,9	68.518.434	37,7	7.314.069	12,0
Varlıklar toplamı	88.722.269	100,0	104.035.558	100,0	134.749.191	100,0	157.215.771	100,0	181.508.565	100,0	24.292.794	15,5

Mali rasyolar

Mali yeterlilik oranı (Finansman) : Öz kaynaklar/yabancı kaynaklar*100

Paraya çevrilebilir ve hazır değerlerin Paraya çevrilebilir ve hazır

varlıklar toplamına oranı değerler/ Varlıklar toplamı*100

Bağlı değerlerin öz kaynaklara oranı : Bağlı değerler/Öz kaynaklar*100

Disponibilite oranı : Hazır değerler / Kısa süreli borçlar*100

Genişletilmiş likidite oranı : Dönen varlıklar / Kısa süreli borçlar*100

Mali rantabilite oranı : Dönem sonuçları (Kâr) / Öz kaynaklar*100

	2011	2012	2013	2014	2015
	= 11,71	12,94	10,24	10,29	10,11
	= 97,72	97,57	97,82	98,35	98,11
	= 21,73	21,20	23,51	17,63	20,57
	= 11,92	16,65	19,06	18,72	17,57
	= 51,43	44,46	50,46	48,62	47,47
	= 16,94	15,82	15,84	15,09	14,82

Diğer kuruluşların, varlık ve kaynaklarındaki artış oranı mali kuruluşlar dahil olmak üzere bir önceki yıla göre sırasıyla; 2011 yılında %6,8, 2012 yılında %17,7, 2013 yılında %20,9, 2014 yılında %15,4 ve 2015 yılında %11,2 olarak gerçekleşmiş; cari dönem kaynak ve varlıkları beş yıl önceki değerlerine göre %82,5 oranında artmıştır.

2010 yılı kaynaklar toplamının %0,1'i tarım, %38'i hizmetler ve %61,9'u mali sektöre ait iken, 2015 yılında bu kompozisyon %0,04, %23,15 ve %76,8 olarak değişmiştir.

Tarım sektöründe faaliyet gösteren tek kuruluş AOÇ, faaliyetlerini %83,6 gibi yüksek oranda öz kaynakla sürdürmekte olup, kuruluşun son beş yılda bütün dönemlerinin karlı sonuçlandığı, 2015 yılında ise dönem karını geçen yıla göre yaklaşık 4 kat arttırdığı gözlenmektedir.

Hizmetler sektöründe faaliyet gösteren kuruluşlar, diğer kuruluşların 2014 yılı toplam kaynak ve varlıklarının %23,1'ini kullanmış olup, sektörde ulaştırma-haberleşme ve diğer hizmetler alt sektörlerinde faaliyet gösteren kuruluşlar bulunmaktadır.

Ulaştırma-haberleşme alt sektöründe çizelgedeki değerler tamamıyla sektörde kalan tek kuruluş TRT'ye ait bulunmaktadır. Faaliyetlerini %92 oranında öz kaynak ile sürdüren kuruluşun toplam varlıklarının %16'sını karşılayan oranda hazır değer bulunmaktadır. 2015 yılını dönem zararıyla kapatan kuruluşun varlıklar toplamı geçen yıla göre %4,2 oranında azalmıştır.

Diğer hizmetler alt sektöründe ise 2015 yılında 4 kuruluş yer almış olup; bu kuruluşların cari dönem kaynak ve varlık toplamaları, diğer tüm kuruluşların kullandığı kaynak ve varlıkların %26'sını, hizmetler sektörünün ise %96'sını oluşturmuştur. Sektör kaynaklarının %58,7'si öz kaynaklarla karşılanırken, bağlı değerlerin varlıklar içindeki payı ise %4,3'tür. 2015 yılında TOKİ'nin dönem karının geçen yıla göre %23 oranında azalması sektör mali rantabilite oranının 5 puan azalarak %11,6'ya gerilemesine neden olmuştur.

Mali sektörde yer alan tek kuruluş Vakıfbank olup, sektörün diğer kuruluşlar varlık ve kaynakları içerisindeki payı %76,8'dir. 2015 yıl sonu itibarıyla Bankanın dönem karı geçen yıla göre %11,6 oranında artmasına rağmen öz kaynaklarındaki artış nedeniyle mali rantabilite oranı 0,3 puan azalışla %14,8'e gerilemiştir.

3- Finansman programı ve gerçekleşmesi:

Diğer kuruluşların finansman programları ve gerçekleşme durumları, kuruluşlara göre farklılık göstermekte olup, bu bölümde konsolide olarak veya ayrı ayrı değerlendirme yapmaya gerek görülmemiştir.

E-İŞLETME ÇALIŞMALARI**1-Alımlar:**

Diğer kuruluşlar içinde yer alan yedi kuruluşun; 2011-2015 dönemi mal alımlarının sektörler itibarıyla ayrıntısı 95 sayılı, 2015 yılı mal alımlarının gruplar itibarıyla ayrıntısı 95/a, gruplar bazında yıllar itibarıyla ayrıntısı 95/b, 2011-2015 dönemi hizmet alımlarının sektörler itibarıyla ayrıntısı 96 sayılı çizelgelerde gösterilmiştir.

Çizelge: 95- Diğer kuruluşların sektörler itibarıyla tüm mal alımları

(Bin TL)

Sektörler	2011	2012	2013	2014	2015	Son iki yıl farkı	
						Tutar	%
a) Tarım	32.370	43.207	62.713	57.565	47.015	(10.550)	(18,3)
b) Hizmetler:							
ba)Ulaş.-haberleşme	9.235	11.593	2.467	12.598	14.962	2.364	18,8
bb)Diğer hizmetler	12.375	10.381	10.578	11.178	16.029	4.851	43,4
Toplam(c)	21.610	21.974	13.045	23.776	30.991	7.215	30,3
c) Mali kuruluşlar	25.756	29.237	35.804	39.163	20.214	(18.949)	(48,4)
Genel toplam	79.736	94.418	111.562	120.504	98.220	(22.284)	(18,5)

Çizelge: 95/a- Diğer kuruluşların mal alımlarının gruplar itibarıyla ayrıntısı

(Bin TL)

Sektörler	İlk madde	İşletme malzemesi ve yedek	Ticari mal	Diğer alımlar	Toplam
a) Tarım	34.240	12.469	306	-	47.015
b) Hizmetler:					
ba)Ulaş.-haberleşme	-	-	-	-	-
bb)Diğer hizmetler	19.201	11.668	-	20.336	51.205
Toplam(c)	19.201	11.668	-	20.336	51.205
c) Mali kuruluşlar	-	-	-	-	-
Genel toplam	53.441	24.137	306	20.336	98.220

Çizelge: 95/b – Diğer kuruluşların gruplar itibarıyla mal alımları

(Bin TL)

Alımlar	2011	2012	2013	2014	2015	Son iki yıl farkı	
						Tutar	%
-İlk madde	30.037	40.751	48.452	43.899	53.441	9.542	21,7
-İşletme malzemesi ve yedek	17.702	20.998	25.649	36.981	24.137	(12.844)	(34,7)
-Ticari mal	321	321	246	365	306	(59)	(16,2)
-Diğer alımlar	31.677	32.348	37.215	39.259	20.336	(18.923)	(48)
Toplam	79.737	94.418	111.562	120.504	98.220	(22.284)	(18,5)

Çizelge: 96- Diğer kuruluşların sektörler itibarıyla hizmet alımları

(Bin TL)

Sektörler	2011	2012	2013	2014	2015	Son iki yıl farkı	
						Tutar	%
a) Tarım	2.096	2.635	6.033	8.301	7.190	(1.111)	(13,4)
b) Hizmetler:							
ba) Ulaş.-haberleşme	35.226	103.989	123.557	115.122	131.699	16.577	14,4
bb) Diğer hizmetler	68.598	43.614	177.128	154.309	175.698	21.389	13,9
Toplam(c)	103.824	147.603	300.685	269.431	307.397	37.966	14,1
c) Mali kuruluşlar	95.977	218.389	255.753	267.620	312.499	44.879	16,8
Genel toplam	201.897	368.627	562.471	545.352	627.086	81.734	14,9

2015 yılında diğer kuruluşların mal alımları önceki yıla göre %18,5 oranında azalarak 98,2 milyon TL olarak gerçekleşmiştir. Bu azalışta tarım sektöründe faaliyette bulunan tek kuruluş olan AOC'nin alımlarındaki önceki yıla göre %18,3 oranındaki azalış ve mali sektörde yer alan Vakıfbank'ın alımlarındaki %8,4 oranındaki azalış etkili olmuştur.

Diğer kuruluşlar içinde tarım sektöründe faaliyette bulunan tek kuruluş olan AOC'nin, 2015 yılında toplam alım tutarı, çiğ inek sütü miktarındaki azalışın etkisiyle önceki yıla göre %18,3 oranında azalmıştır. Alımların tamamı iç piyasadan karşılanmıştır. Alımların 34,2 milyon TL'si esas üretimle ilgili ilk maddelere, 9,5 milyon TL'si yardımcı ilk madde ve malzemelere, 3 milyon TL'si yakıtlar ve çeşitli malzemelere ve 0,3 milyon TL'si ise ticari mallara ilişkin alımlardan oluşmaktadır.

Sanayi sektöründe yer alan kuruluşlar, 2011 yılından itibaren KİT'ler arasında değerlendirildiğinden bu sektörde alım bulunmamaktadır.

Hizmetler sektörü mal alımları 2015 yılında, %30,3 oranında artarak 30,9 milyon TL olarak gerçekleşmiştir. 2015 yılında ulaştırma-haberleşme sektörüne ait 14,9 milyon TL tutarındaki mal alımının tamamı TRT tarafından gerçekleştirilmiştir. TRT'nin alımları önceki yıla göre 2,4 milyon TL artmıştır. Bu artış özellikle kırtasiye ve büro malzemesi ve imalat malzemesi alımlarındaki artıştan kaynaklanmıştır.

Diğer hizmetler sektörü mal alımları ise 2015 yılında önceki yıla göre %43,4 oranında artarak 16 milyon TL'ye yükselmiştir. Bu toplamın; 11,5 milyon TL'si MPI'ye, 4,2 milyon TL'si TOKİ'ye, 207 bin TL'si İstanbul Olimpiyat Oyunları Hazırlık ve Düzenleme Kurulu'na, 122 bin TL'si ise Şeker Kurumu'na ait alımlardan oluşmuştur. MPI alımlarının tamamına yakını kırtasiye ve şans oyunlarına ilişkin malzeme alımlarına aittir. Diğer kuruluşların alımları ise yakıt, kırtasiye, bilgi işlem malzemesi gibi alımları kapsamaktadır.

Mali kuruluşlar grubunu oluşturan Vakıfbank'ın 2015 yılında 20 milyon TL tutarındaki alım harcamaları, bilgi işlem malzemesi, kırtasiye, basılı kâğıt gibi giderleri içermektedir.

2015 yılında diğer kuruluşların hizmet alımları, önceki yıla göre %14,9 oranında artarak 627 milyon TL olarak gerçekleşmiştir. Hizmet alımlarının 2014 yılına göre artmasında TRT ve Vakıfbank'a ait alımlardaki artış etkili olmuştur. 2013, 2014 ve 2015 yılları hizmet alım tutarlarına, TOKİ tarafından gerçekleştirilen inşaat müşavirlik hizmeti alım harcamaları da dahil edilmiştir.

Diğer kuruluşlar içinde tarım sektöründe faaliyet gösteren tek kuruluş olan AOÇ'de 2015 yılında, ihale yoluyla 1,9 milyon TL tutarında güvenlik hizmetleri, 1,9 milyon TL tutarında temizlik hizmetleri, 2,2 milyon TL tutarında nakliye hizmeti, 2,3 milyon TL tutarında da tamir, bakım ve diğer hizmetler satın alınmıştır.

Ulaştırma-haberleşme sektöründe yer alan tek kurum olan TRT'nin 131,7 milyon TL tutarında hizmet alımı bulunmaktadır. Kurumda, asli ve sürekli kadro tanımlarının içeriğinde belirtilen hizmetler dışındaki çeşitli işlerin yapılmasını teminen yüklenici firmalar aracılığıyla hizmet alımı gerçekleştirilmiş, bu kapsamda yıl içerisinde 34 milyon TL ödeme yapılmıştır. 2015 yılında araç kiralama hizmet alımı işi kapsamında yüklenici firmalara yapılan ödeme ise 2,3 milyon TL tutarındadır. Kalan ödemeler temizlik, güvenlik, danışmanlık gibi hizmet alımlarına ilişkindir.

Hizmet sektöründe TRT dışındaki diğer kuruluşların hizmet alımları ise, 2015 yılında önceki yıla göre %13,9 oranında artış göstererek, 175,7 milyon TL olarak gerçekleşmiştir. Bu tutarın, 136,4 milyon TL'si TOKİ, 33,9 milyon TL'si MPI, 4,1 milyon TL'si İstanbul Olimpiyat Oyunları Hazırlık ve Düzenleme Kurulu, 1,1 milyon TL'si ise Şeker Kurumu tarafından gerçekleştirilmiştir.

TOKİ'de 2015 yılı hizmet alımları tutarı önceki yıla göre %13,1 oranında artarak 136,4 milyon TL olarak gerçekleşmiştir. Hizmet alımlarının büyük bölümünü oluşturan müşavirlik hizmetleri, İdarenin yapım işlerinde inşaat kontrollüğü, işletmeye alma ve proje yönetimi hizmetlerini yerine getirmek üzere 4734 sayılı Kanun'un 20 nci maddesine göre belli istekliler arasında ihale yöntemine göre ihalesini gerçekleştirdiği danışmanlık/müşavirlik işlerini kapsamaktadır.

İstanbul Olimpiyat Oyunları Hazırlık ve Düzenleme Kurulu tarafından; 2015 yılında 4,1 milyon TL ödeme gerçekleştirilmiştir. 2015 yılı hizmet alımlarının, %92,8'si oranında 3.833 bin TL'sini Atatürk Olimpiyat Stadyumuyla ilgili koruma güvenlik hizmetleri, elektronik, ses, tesisat, mekanik işleri, çim saha bakım hizmetleri oluşturmaktadır.

2015 yılında mali kuruluşlar grubunu oluşturan Vakıfbank'ın hizmet alımları, 44,9 milyon TL artarak 312,5 milyon TL olarak gerçekleşmiştir. Reklam ve ilan giderleri, kamu kaynağı kullanılan bir kuruluşta, 75 milyon TL ile toplam içinde en büyük kalemi oluşturmaktadır.

2-Üretim:

Diğer kuruluşlar, tarım, hizmetler ve bankacılık sektörlerinde faaliyet göstermiştir.

a) İşletmecî kuruluşlar:

aa) Tarım sektörü:

Sektörde AOÇ yer almakta olup, kuruluşun başlıca tarımsal ve hayvansal mallar üretimi 97 sayılı çizelgede gösterilmiştir.

Çizelge: 97- Başlıca tarımsal ve hayvansal ürün üretimi

Ürün cinsi	Birim	2011	2012	2013	2014	2015	2014'e göre fark		2015 yılı Türkiye üretiminde pay (%)
							Miktar	%	
Buğday	Ton	514	158	541	88	85	(3)	(3,4)	0,0004
Kuru yonca	Ton	152		160	-	-	-	-	
Kuru çayır	Ton	74	31	22	-	-	-	-	
Yeşil yonca	Ton	81	128	-	-	-	-	-	
Meyve fidanı	Adet		16.741	14.110	22.506	16.365	(6.141)	(27,3)	
Süs bitkisi	Adet	83.752	29.847	132.391	70.853	72.322	1.469	2,1	
Pastörize süt	Bin lt	7.127	10.656	13.825	13.899	11.517	(2.382)	(17,1)	0,910
Ayran	Bin lt	767	907	1.005	977	882	(95)	(9,7)	0,162
Yoğurt	Ton	3.788	5.248	6.240	5.641	4.185	(1.456)	(25,8)	0,387
Tereyağı	Ton	136	201	206	174	160	(14)	(8,0)	
Dondurma	Ton	588	722	589	619	689	70	11,3	
Beyaz peynir	Ton	170	242	247	141	93	(48)	(34,0)	
Kaşar/dil peyniri	Ton	75	110	133	94	80	(14)	(14,9)	
Süt tozu	Ton	141		96	0	0	-	-	
Bal	Ton	273	208	220	232	232	-	-	
Şarap	Bin lt	25	8	8	15	0	(15)	(100,0)	
Domates suyu	Bin lt	100	68	75	37	189	152	410,8	
Meyve suyu	Bin lt	309	329	399	289	289			
Sirke	Bin lt	4		8	5	10	5	100,0	
Pekmez	Ton	5	7	12	11	5	(6)	(54,5)	
Salça	Ton	30	12	13	16	17	1	6,3	
Tahin	Ton	4	7	18	16	10	(6)	(37,5)	
Turşu	Ton	100	90	88	91	99	8	8,8	

Tarım, gıda sanayii ve hizmetler sektörlerinde faaliyet gösteren, AOC'nin 2015 yılı sonu itibarıyla toplam arazi varlığı 33.256 dekadır. 2015 yılı içerisinde bitkisel üretim olarak sadece buğday ekimi gerçekleştirilmiştir. 2015 yılında tarla bitkileri üretim programına 1.700 dekar alan ayrılmış, yıl içerisinde sadece 375 dekar araziye buğday ekimi yapılmış, 85 ton ürün elde edilmiş, verim 227 kg/da düzeyinde gerçekleşmiştir.

Bitkisel üretim faaliyetlerinde kullanılmakta olan ve buğday ekimi yapılan yaklaşık 1.700 dekar tarım arazisine Çiftlik Yönetim Kurulunun 23.10.2015 tarih ve 40/172 sayılı kararıyla 2015-2016 sezonunda ekim yapılmamasına karar verilmiştir.

ab) Hizmetler sektörü:

(1) Ulaştırma-haberleşme:

Kamu radyo ve televizyon işletmeciliği yapan TRT, 2014 yılında yurt içine yayın yapan Radyo-1, TRT-FM, Radyo-3, Radyo-4, TRT Nağme, TRT Türkü ve TRT Radyo Haber/Kent radyo programları ile bölgesel yayın yapan Antalya, Çukurova, Erzurum, GAP-Diyarbakır ve Trabzon Bölge Radyoları ile 7 gün 24 saat (haftada 168 saat) yayın yapmaktadır. Kuruluşça, yurt içine yönelik sürdürülen radyo yayınları beş ulusal, beş bölgesel ve üç yerel radyodan yapılmakta olup, TRT radyolarının yayın merkezi durumundaki Ankara Radyosu tarafından, cari yılda 6 postadan (Radyo-1, TRT-FM, Radyo-3, TRT Nağme, TRT Türkü ve Kent Radyo Ankara) 52.560 saat yayın gerçekleştirilmiştir.

TRT 2015 yılında, 13'ü ulusal, 4'ü yurt dışı olmak üzere 17 kanaldan televizyon yayını gerçekleştirmiştir.

(2) Diğer hizmetler:

2015 yılında diğer hizmetler sektöründe; MPİ, İstanbul Olimpiyat Oyunları Hazırlık ve Düzenleme Kurulu, TOKİ ve Şeker Kurumu faaliyet göstermiştir. Ayrıca Hazine Müsteşarlığı adına alınan tütünlerin hesap ve işlemleri de bu alanda yer almaktadır.

Milli Piyango İdaresi; milli piyango çekilişi, hemen-kazan ve sayısal loto oyunları ile eşya piyangoları gibi karşılığı nakit olmayan çekilişlere izin vermek ve izlemek, talih oyunları işletmelerini denetlemekle görevlendirilmiştir.

2015 yılında brüt satış hasılatı yaklaşık 2,1 milyar TL olmuş, bu satış tutarının %53 oranına tekabül eden yaklaşık 1,1 milyar TL'si ikramiye olarak dağıtılmış, ayrıca 209 milyon TL'si şans oyunları vergisi olarak ödenmiş ve MPİ'nin net satış hasılatı 759 milyon TL olarak gerçekleşmiştir. 2015 yılı faaliyetlerinden sağlanan 759 milyon TL tutarındaki net satış hasılatının; %28,6 oranında 218 milyon TL'si sayısal loto oyunundan, %21,7 oranında 165 milyon TL'si süper loto oyunundan, %16,1 oranında 122 milyon TL'si şans topu oyunundan, %17,0 oranında 129 milyon TL'si milli piyango biletinden, %12,7 oranında 96 milyon TL'si on numara oyunundan, %4,0 oranında 30 milyon TL'si de hemen- kazan şans oyunundan elde edilmiştir.

İstanbul kentinin “Uluslararası Olimpiyat Anlaşma Şartlarına” uygun olarak olimpiyatlara hazırlanması ve olimpiyat oyunlarının düzenlenmesi ile ilgili esas ve usulleri belirlemek amacıyla kurulan İstanbul Olimpiyat Oyunları Hazırlık ve Düzenleme Kurulu (HDK) bir yandan olimpiyat oyunları için alt yapı yatırımlarının gerçekleştirilmesine çalışırken, diğer yandan olimpiyat oyunlarının İstanbul'da yapılması için gerekli çalışmaları yürütmektedir. HDK, faaliyetlerine başladığı ilk yıllarda Olimpiyat Oyunları'nın organizasyonu ile ilgili olarak projeler hazırlayan ve bu projelerin tanıtımını IOC nezdinde yapan bir Kurul iken, başta Atatürk Olimpiyat Stadyumu olmak üzere doğrudan spor tesisleri inşa eden yatırımcı bir kuruluş niteliğini alarak İstanbul Olimpiyat Projesini hayata geçirmek üzere yatırımlara başlamıştır.

TOKİ'nin başlıca görevi, konut ihtiyacının karşılanması amacıyla; ferdi ve toplu konut kredisi vermek, konut ve alt yapı uygulamaları yapmak ve yaptırmak suretiyle konut piyasasında Devletin düzenleyici rolünü yerine getirmek ve fiyat istikrarını oluşturmak, İdareye kaynak sağlamak üzere kâr amaçlı projeler geliştirmek olarak belirlenmiştir.

Esas itibarıyla alt yapı arsa üretimi ve toplu konut yapımcılarına kredi desteği sağlama görevlerini ifa eden İdare, 2002 yılından itibaren sosyal konut üretimine, 2008 yılından itibaren de kamu kurum ve kuruluşlarının hizmet binası, hastane, okul vb. tesislerin yapımına ağırlık ve öncelik vermeye başlamıştır.

TOKİ konut seferberliği kapsamında, 2003-2015 döneminde, 558.886 adet konutun yapımı tamamlanarak teslim edilmiştir.

2014 yılında 6,7 milyar TL'ye ulaşan konut yatırım harcamaları, 2015 yılında 7,3 milyar TL olarak gerçekleşmiştir.

Şeker Kurumu yurt içi şeker talebini yurt içi üretimle karşılanması ilkesi doğrultusunda sektörde düzenlemeler yapmaktadır. Şeker arzı Şeker Kurulu tarafından belirlenen kotayla planlanmakta ve üretimde de istikrar sağlanmaktadır.

Türkiye'nin şeker üretim kapasitesi 3,1 milyon ton/yıl pancar şekeri ve 1 milyon ton/yıl nişasta kökenli şeker olmak üzere toplam 4.1 milyon ton/yıl düzeyindedir. Şeker Kanunu'nda A Kotası; yurt içi talebe göre üretilen ve pazarlama yılı içinde iç pazara verilebilen şeker miktarı, B Kotası; A kotasının belli bir oranına tekabül eden ve güvenlik payı için bulundurulmak üzere üretilen şeker miktarı olarak tanımlanmaktadır.

Şeker Kurulu tarafından 2014/2015 pazarlama yılında A kotası pancar şekeri için 2.385 bin ton, nişasta bazlı şeker için 265 bin ton, B kotası pancar şekeri için 119 bin ton kota belirlenmiş ve bu kotalar üreticilere kapasiteleri oranında tahsis edilmiştir.

4733 sayılı Kanunun geçici 6 ncı maddesi hükümleri kapsamında, Hazine Müsteşarlığı adına alınan tütünler için 2015 yılında yapılan işletme faaliyetleri ve satışları, tta Gayrimenkul AŞ'nin işletmeleri aracılığı ile yerine getirilmekte, muhasebe kayıtları Genel Müdürlük merkezinde ayrı olarak tutulmaktadır.

İhraç kaydıyla satılarak bedeli tahsil edilmek suretiyle tüccara teslim edilen 1,3 milyon TL tutarındaki 540 ton tütün dışında 2015 yılı sonu itibarıyla tütün stoku bulunmamaktadır.

2015 yılında 267 ton işlenmiş yaprak tütün 657 bin TL bedelle yurt dışına çeşitli firmalarca ihraç edilmiştir.

b) Mali kuruluşlar:

Sektörde faaliyet gösteren tek kuruluş olan Vakıfbank'ın vakıf hisseleri kamu payı olarak kabul edilmediğinden Banka, Anayasa'nın 165 inci maddesine göre denetlenmemekte; 6219 sayılı Kanun'un 14/3 maddesi uyarınca Sayıştay tarafından hazırlanan rapor Banka Genel Kuruluna sunulmaktadır.

2015 yılında Banka'nın sektörden aldığı pay mevduatta 0,1 artış gösterirken; aktif ve kredilerde düşüş görülmüştür. Toplam aktiflerden aldığı pay 0,2 puan azalarak %8,6, kredilerden aldığı pay 0,1 puan azalarak %9 olmuştur.

Banka'nın 2011-2015 yılları arasındaki performansı değerlendirildiğinde, mevduat, öz kaynaklar ve net dönem kârı kalemlerinde sektör ortalamasının üzerinde, toplam aktif-pasif, finansal varlıklar da ise sektörün altında bir artış görülmektedir. Aynı dönemde, sektörün sermaye yeterlilik standart (SYR) oranı 0,7 puan azalarak %15 olarak gerçekleşirken, Bankanın sermaye yeterlilik standart oranı 0,5 puan artarak %14,5 olarak gerçekleşmiştir.

Banka'nın 2011-2015 yıllarına ait önemli finansal verileri, sektör bankaları ile birlikte 98, mevduat bankaları içindeki yerini gösteren seçilmiş performans değerleri 99 sayılı çizelgede verilmiştir.

Çizelge: 98- T. Vakıflar Bankasının başlıca finansal verileri

(Milyon TL)

Başlıca değerler	2011	2012	2013	2014	2015	Son iki yıl farkı	
						Tutar	%
1- Öz kaynaklar:							
a) Diğer mevduat bankaları	113.709	145.635	153.338	186.344	211.376	25.033	13,4
b) Vakıfbank	9.298	11.918	12.616	14.772	16.768	1.996	13,5
Toplam (1)	123.007	157.553	165.954	201.116	228.144	27.027	13,4
2- Mevduat:							
a) Diğer mevduat bankaları	637.981	702.774	861.780	965.881	1.140.775	174.894	18,1
b) Vakıfbank	60.939	67.242	81.533	91.757	109.923	18.166	19,8
Toplam (2)	698.920	770.016	943.313	1.057.638	1.250.698	193.060	18,3
3- Krediler ve alacaklar:							
a) Diğer mevduat bankaları	579.409	665.385	876.586	1.041.619	1.253.916	212.297	20,4
b) Vakıfbank	57.309	68.133	86.752	104.584	123.781	19.197	18,4
Toplam (3)	636.718	733.518	963.338	1.146.203	1.377.697	231.494	20,2
4- Finansal varlıklar (net):							
a) Diğer mevduat bankaları	276.775	269.065	277.076	293.977	318.624	24.647	8,4
b) Vakıfbank	19.285	18.468	22.128	23.558	25.337	1.779	7,6
Toplam (4)	296.060	287.533	299.204	317.536	343.961	26.426	8,3
5- Toplam aktifler:							
a) Diğer mevduat bankaları	1.029.935	1.140.836	1.429.762	1.645.562	1.946.450	300.888	18,3
b) Vakıfbank	89.184	104.580	135.496	158.218	182.947	24.729	15,6
Toplam (5)	1.119.119	1.245.416	1.565.258	1.803.780	2.129.397	325.617	18,1
6- Net dönem kârı:							
a) Diğer mevduat bankaları	16.950	20.079	20.887	21.174	21.959	785	3,7
b) Vakıfbank	1.227	1.460	1.586	1.753	1.930	177	10,1
Toplam (6)	18.177	21.539	22.473	22.927	23.889	962	4,2

Çizelge : 99– T. Vakıflar Bankasına ait rasyolar

(%)

Rasyolar	Mevduat bankaları					Vakıfbank				
	2011	2012	2013	2014	2015	2011	2012	2013	2014	2015
Sermaye yeterlilik standart oranı	15,5	17,2	14,6	15,7	15,0	13,4	16,1	13,7	14,0	14,5
Öz kaynaklar / toplam aktifler	11	12,7	10,6	11,1	10,7	10,4	11,4	9,3	9,3	9,2
Toplam krediler ve alacaklar / toplam aktifler	56,9	58,9	61,5	63,5	64,7	64,3	65,1	64	66,1	67,7
Tüketici kredileri/toplam krediler ve alacaklar	34,3	35,2	33,1	30,0	27,1	36,8	35,6	35,1	31,4	29,6
Takipteki krediler (brüt)/toplam krediler ve alacaklar	2,7	2,9	2,8	2,9	3,1	3,8	4	4,1	3,8	3,9
Finansal varlıklar (net) /toplam aktifler	26,6	23,1	19,4	17,8	16,5	21,6	17,7	16,3	14,9	13,8
Likit aktifler / toplam aktifler	31	31,4	28,8	27,9	26,6	25,5	27,2	28,3	26,0	24,3
Net dönem kârı / toplam aktifler	1,6	1,7	1,4	1,3	1,1	1,4	1,4	1,2	1,1	1,1
Net dönem kârı / öz kaynaklar	14,8	13,7	13,5	11,4	10,5	13,2	12,3	12,6	11,9	11,5
Grup payı :										
Toplam kaynaklar (toplam aktifler)	-	-	-	-	-	8	8,4	8,7	8,8	8,6
Toplam krediler ve alacaklar	-	-	-	-	-	9	9,3	9	9,1	9,0
Toplam mevduat	-	-	-	-	-	8,7	8,7	8,6	8,7	8,8

Banka toplam aktiflerinin %67,7'si, mevduat bankalarında ise %64,7'si kredilerden oluşmaktadır. Takipteki kredilerin toplam kredilere (brüt) oranındaki gelişime bakıldığında; satışı yapılan takipteki kredilerde dahil olmak üzere, sektörün bu oranında 0,2 puanlık bir kötüleşme, Bankada ise herhangi bir satış işlemi yapmamış ve 0,1 puanlık bir kötüleşme ise %3,9 seviyesinde gerçekleştirmiştir. Sorunlu hale gelmesi muhtemel kredilerin tespitine ve söz konusu kredilerin takibe intikalini önlemek için, gerekli tedbirlerin alınmasına yönelik çalışmaların etkin bir şekilde sürdürülmesi gereklidir.

Diğer yandan sektörün “net dönem kârı/toplam aktifler” oranı sektör ile aynı düzeyde %1,1 olarak gerçekleşmiştir. Sektörde “net dönem kârı/öz kaynaklar” oranı %11,4 iken, bu oran Bankada %11,5 oranı ile sektörün üstünde yer almıştır. Banka 2015 yıl sonu itibarıyla aktif toplamında, mevduatta, öz kaynakta ve kredilerde 7. sırada, kârlılıkta 6. sırada yer alarak; 2014 yıl sonundaki konumunu kârlılıkta bir üst sıraya çıkarırken, aktif toplamı, mevduat ve kredilerde bir alt sıraya gerilemiştir.

3- Satışlar:

Diğer kuruluşların 2011-2015 dönemine ait net satış hasılatları, sektör bazında ayrıntılı olarak cari fiyatlarla 100/a sayılı, sabit fiyatlarla 100/b sayılı çizelgede gösterilmiştir.

Çizelge: 100/a-Net satış hasılatı(*) (Cari fiyatlarla)

(Bin TL)

Sektörler	2011	2012	2013	2014	2015	Son iki yıl farkı	
						Tutar	%
a)Tarım	38.721	51.600	64.772	64.658	62.176	(2.482)	(3,8)
b)Hizmetler:							
ba)Ulaştırma-haberleşme	1.202.498	1.375.506	1.477.226	1.548.449	1.677.045	128.596	8,3
bb)Ticaret	513	352	330				
bc)Diğer hizmetler	7.479.008	6.372.045	5.206.543	7.614.508	5.620.172	(1.994.336)	(26,2)
Toplam (c)	8.682.019	7.747.903	6.684.099	9.162.957	7.297.217	(1.865.740)	(20,4)
Genel toplam	8.720.740	7.799.503	6.748.871	9.227.615	7.359.393	(1.868.222)	(20,2)

(*) Mali kuruluşlar hariç

Çizelge: 100/b-Net satış hasılatı(*) (2003 yılı fiyatlarla)

(Bin TL)

Sektörler	2011	2012	2013	2014	2015	Son iki yıl farkı	
						Tutar	%
a)Tarım	19.138	24.893	29.211	27.416	24.939	(2.477)	(9,0)
b)Hizmetler:							
ba)Ulaştırma-haberleşme	594.325	663.566	666.197	656.568	672.675	16.107	2,5
bb)Ticaret	254	170	149				
bc)Diğer hizmetler	3.696.440	3.073.976	2.348.040	3.228.675	2.254.291	(974.384)	(30,2)
Toplam (c)	4.291.019	3.737.712	3.014.386	3.885.243	2.926.965	(958.278)	(24,7)
Genel toplam	4.310.157	3.762.605	3.043.597	3.912.659	2.951.904	(960.755)	(24,6)

(*) Mali kuruluşlar hariç

Diğer kuruluşlar net satış hasılatı; 2015 yılında, bir önceki döneme göre %20,2 oranında 1,9 milyar TL azalarak 7,4 milyar TL olarak gerçekleşmiştir. Net satış hasılatındaki azalmada, diğer hizmetler sektöründe faaliyet gösteren TOKİ'nin satış hasılatında meydana gelen azalış etkili olmuştur.

a) Tarım sektörü:

Sektörde yer alan AOÇ'nin 2015 yılı net satış hasılatı, bir önceki yıla göre %3,8 oranında 2,5 milyon TL azalışla 62,2 milyon TL olarak gerçekleşmiştir. Hasılatın; %84,6'sı süt ve süt mamulleri, %12,7'si bal, meyve suyu, turşu vb. ürünler, %2,1'i bitkisel ürün, %0,7'si fidan, çiçek, süs bitkileri vb. satışlarından elde edilmiştir.

c) Hizmetler sektörü:

ca) Ulaştırma-haberleşme sektörü:

Sektörde yer alan TRT'nin 2015 yılı net satış hasılatı, 2014 yılına göre %8,3 oranında 129 milyon TL artışla 1,7 milyar TL olarak gerçekleşmiştir. Hasılatın; %50,2'si elektrik payı gelirlerinden, %40,3'ü bandrol gelirlerinden, %6'sı reklam gelirlerinden, %1,7'si mal ve hizmet satışı gelirlerinden, %1,1'i sponsorluk gelirlerinden, %0,7'si diğer gelirlerden oluşmuştur.

cb) Ticaret sektörü:

Ekici Tütünleri Satış Piyasalarının Desteklenmesi İşleri 2013 yılında tta Gayrimenkul AŞ'ye devredilmesinden sonra sektörde 2014 ve 2015 yıllarında net satış hasılatı elde edilmemiştir.

cc) Diğer hizmetler sektörü:

Sektörün net satış hasılatının %86,3'ünü sağlayan TOKİ'nin 2015 yılı hasılatı, önceki yıla göre %29,2 oranında 2 milyar TL azalarak 4,8 milyar TL olarak gerçekleşmiştir. 2015 yılı net satış hasılatının; %92,8'i olağan taşınmaz satış gelirinden, %6,5'i gelir paylaşım esaslı satış gelirinden, %0,6'sı kredili taşınmaz satışları faiz gelirinden, bakiyesi diğer faaliyet gelirlerinden oluşmuştur. Satış hasılatındaki azalışta olağan taşınmaz satış gelirlerindeki düşüş etkili olmuştur.

2015 yılında sektörde faaliyet gösteren MPİ 759,4 milyon TL, T. Şeker Kurumu 8,9 milyon TL, İstanbul Olimpiyat Oyunları Hazırlama ve Düzenleme Kurulu 3,2 milyon TL net satış hasılatı elde etmiştir.

4- Stoklar:

2015 yılında diğer kuruluşların yıl sonu stokunun tamamına yakını, hizmetler sektörünün diğer hizmetler alt başlığında izlenen TOKİ'ye aittir. TOKİ'nin stokları, ağırlıklı olarak arazi ve arsa stokları ile olağan taşınmaz stoklarından oluşmaktadır. TOKİ stoklarının önceki yıla göre %31,4 oranında artarak 9,4 milyar TL'ye yükseldiği görülmüştür.

Diğer kuruluşların 2011-2015 dönemine ilişkin stoklarının sektörler itibarıyla ayrıntısı 101 sayılı, 2015 yılı stoklarının malzeme grupları ve sektörler itibarıyla ayrıntısı 101/a sayılı çizelgede gösterilmiştir.

(Bin TL)

Çizelge: 101- Diğer kuruluşların 2011-2015 yılları stokları

Stoklar	2011		2012		2013		2014		2015		Son iki yıl farkı	
	Tutar	%	Tutar	%	Tutar	%	Tutar	%	Tutar	%	Tutar	%
a) Tarım:	13.131	0,3	14.204	0,3	20.697	0,3	15.813	0,3	14.289	0,1	(1.524)	(9,6)
b) Hizmetler:												
ba) Ulaştırma - haberleşme	49.926	1,2	72.688	1,4	66.402	0,9	66.966	0,9	64.080	0,7	(2.886)	(4,3)
bb) Ticaret	711	0,0	1.413	0,0								
bc) Diğer hizmetler	4.231.139	98,4	4.932.708	98,1	7.205.683	98,7	7.185.828	98,7	9.439.695	99,1	2.253.867	31,4
Hizmetler toplamı	4.281.776	99,6	5.006.809	99,5	7.272.085	99,6	7.252.794	99,6	9.503.775	99,8	2.250.981	31
Ara toplam	4.294.907	99,9	5.021.013	99,8	7.292.782	99,9	7.268.607	99,9	9.518.064	99,9	2.249.457	30,9
c) Mali kuruluşlar	6.780	0,1	7.248	0,2	5.194	0,1	9.164	0,1	9.268	0,1	104	1,1
Genel toplam	4.301.687	100,0	5.028.261	100,0	7.297.976	100,0	7.277.771	100,0	9.527.332	100,0	2.249.561	30,9

Çizelge : 101/a - Diğer kuruluşların stok türleri itibarıyla 2015 yılı stokları

(Bin TL)

Stoklar	İlk madde malzeme.	Yarı mamul	Mamul	Ticari mal	Diğer	Toplam
a)Tarım	8.280		5.945	55	9	14.289
b)Hizmetler:						
ba)Ulaş.-haberleşme	12.850		161	1.070	49.999	64.080
bb)Ticaret						
bc)Diğer hizmetler	3.019	8.426.536	1.006.864		3.276	9.439.695
Hizmetler toplamı	15.869	8.426.536	1.007.025	1.070	53.275	9.503.775
Ara toplam	24.149	8.426.536	1.012.970	1.125	53.284	9.518.064
c)Mali kuruluşlar					9.268	9.268
Genel toplam	24.149	8.426.536	1.012.970	1.125	62.552	9.527.332

Diğer kuruluşların stokları, önceki yıla göre %30,9 oranında artarak 9,5 milyar TL'ye yükselmiş olup bu artış büyük ölçüde, TOKİ stoklarının önceki yıla göre %31,4 oranında artarak 9,4 milyar TL'ye yükselmesinden kaynaklanmıştır. Önceki yıllarda olduğu gibi, 2015 yılı itibarıyla da stokların tamamına yakını hizmetler sektöründe bulunmaktadır.

5-İşletme sonuçları:

a)Satışların kârlılığı:

2015 yılında diğer kuruluşların brüt satışları toplamı önceki döneme göre %18,4 oranında azalış göstererek 8,7 milyar TL'ye, satışların maliyeti %21,7 azalarak 3,8 milyar TL'ye, satış maliyetleri toplamı da %16,4 oranında azalışla 4,8 milyar TL'ye, faaliyet sonucu da %26,7 oranında azalışla 2,5 milyar TL'ye düşmüştür.

Diğer kuruluşların 2011-2015 dönemi satış sonuçlarının oluşumu cari fiyatlarla 102/a, 2003 yılı sabit fiyatlarıyla 102/b, satış sonuçlarının sektörler itibarıyla ayrıntısı 103 sayılı çizelgede gösterilmiştir.

b) Dönem sonuçları:

2015 yılında diğer kuruluşların toplam dönem kârında %27 oranında azalış gerçekleşmiştir.

2003 yılı fiyatları baz alındığında diğer kuruluşların 2011 yılında 1,3 milyar TL olarak gerçekleşen toplam dönem kârı 2015 yılında 1,4 milyar TL olarak gerçekleşmiştir.

2015 yılı finansman giderleri tutarı 767 bin TL olarak gerçekleşmiştir.

Diğer kuruluşların 2011-2015 yıllarında dönem sonuçlarının oluşumu cari fiyatlarla 104/a, 2003 yılı fiyatlarıyla 104/b, 2015 yılı dönem sonuçlarının sektörler itibarıyla ayrıntısı 105, kuruluşların brüt satış kârı veya zararı, işletme faaliyetleri ve dönem sonuçları 106, aynı dönemde kaydedildiği hesaplar ve ödendiği yerler itibarıyla finansman giderleri 107 sayılı çizelgede gösterilmiştir.

Çizelge : 102/a- Diğer kuruluşların 2011-2015 yılları satış sonuçları (Cari fiyatlarla) (*)

(Bin TL)

Yıllar	Brüt satışlar (1)	Satış indirimleri (2)	Net satışlar (3=1-2)	Satışların maliyeti (4)	Pazarlama satış ve dağıtım giderleri (5)	Diğer giderler (6)	Satış maliyeti tutarı (7=4+5+6)	Faaliyet kârı veya zararı (8=3-7)	Satış maliyetine göre kâr veya zarar (8/7) (%)
2011	9.942.294	1.221.554	8.720.740	5.528.297	236.358	514.125	6.278.780	2.441.960	38,9
2012	9.079.062	1.279.559	7.799.503	3.662.641	245.311	543.847	4.451.799	3.347.704	75,2
2013	8.107.927	1.359.056	6.748.871	3.104.474	279.593	596.246	3.980.313	2.768.558	69,6
2014	10.686.562	1.458.947	9.227.615	4.836.203	285.356	671.636	5.793.195	3.434.420	69,6
2015	8.717.623	1.358.230	7.359.393	3.786.748	272.387	783.502	4.842.637	2.516.756	69,6
Son iki yıl farkı	(1.968.939)	(100.717)	(1.868.222)	(1.049.455)	(12.969)	111.866	(950.558)	(917.664)	96,5
Artış veya azalış (%)	(18,4)	(6,9)	(20,2)	(21,7)	(4,5)	16,7	(16,4)	(26,7)	138,8

(*) Mali kuruluşlar hariç.

Çizelge : 102/b - Diğer kuruluşların 2011-2015 yılları satış sonuçları (2003 yılı fiyatlarıyla) (*)

(Bin TL)

Yıllar	Brüt satışlar (1)	Satış indirimleri (2)	Net satışlar (3=1-2)	Satışların maliyeti (4)	Pazarlama satış ve dağıtım giderleri (5)	Diğer giderler (6)	Satış maliyeti tutarı (7=4+5+6)	Faaliyet kârı veya zararı (8=3-7)	Satış maliyetine göre kâr veya zarar (8/7) (%)
2011	4.913.900	603.743	4.310.157	2.732.317	116.818	254.102	3.103.237	1.206.919	38,9
2012	4.379.884	617.280	3.762.605	1.766.916	118.342	262.360	2.147.619	1.614.986	75,2
2013	3.656.502	612.905	3.043.597	1.400.051	126.090	268.894	1.795.036	1.248.560	69,6
2014	4.531.276	618.617	3.912.659	2.050.629	120.996	284.785	2.456.409	1.456.250	59,3
2015	3.496.700	544.796	2.951.904	1.518.891	109.256	314.268	1.942.416	1.009.489	52,0
Son iki yıl farkı	874.775	5.712	869.062	650.577	(5.095)	15.890	661.373	207.690	(10,3)
Artış veya azalış (%)	19,3	0,9	22,2	31,7	(4,2)	5,6	26,9	14,3	(17,3)

(*) Mali kuruluşlar hariç.

Çizelge: 103- Diğer kuruluşların sektörlerle itibarıyla 2015 yılı satış sonuçları (*) (Bin TL)

Satış sonuçları	Brüt satışlar (1)	Satış indirimleri (2)	Net satışlar (3=1-2)	Satışların maliyeti (4)	Pazarlama satış ve dağıtım giderleri (5)	Diğer giderler (6)	Satış maliyeti tutarı (7=4+5+6)	Faaliyet kârı veya zararı (8=3-7)	Satış maliyetine göre kâr veya zarar (8/7) (%)
a) Tarım	68.085	5.909	62.176	60.930	2.423	8.007	71.360	(9.184)	(12,9)
b) Hizmetler:									
ba)Ulaştırma-haberleşme	1.679.651	2.606	1.677.045	1.286.337	4.365	587.772	1.878.474	(201.429)	(10,7)
bb)Diğer hizmetler	6.969.887	1.349.715	5.620.172	2.439.481	265.599	187.723	2.892.803	2.727.369	94,3
Toplam (b)	8.649.538	1.352.321	7.297.217	3.725.818	269.964	775.495	4.771.277	2.525.940	52,9
Genel toplam	8.717.623	1.358.230	7.359.393	3.786.748	272.387	783.502	4.842.637	2.516.756	52,0

(*) Mali kuruluşlar hariç

Çizelge: 104/a - Diğer kuruluşların 2011-2015 yılları dönem sonucunun oluşumu (*) (Cari fiyatlarla)

(Bin TL)

Gelir ve giderler	2011	2012	2013	2014	2015	Son iki yıl farkı	
						Tutar	(%)
A-Brüt satışlar	9.942.294	9.079.062	8.107.927	10.686.562	8.717.623	(1.968.939)	(18,4)
1-Yurt içi satışlar	8.886.544	7.844.097	6.725.419	9.260.443	7.166.552	(2.093.891)	(22,6)
2-Yurt dışı satışlar	15.728	19.147	16.635	17.216	19.847	2.631	15,3
3-Diğer gelirler	1.040.022	1.215.818	1.365.873	1.408.903	1.531.224	122.321	8,7
B-Satış indirimleri (-)	1.221.554	1.279.559	1.359.056	1.458.947	1.358.230	(100.717)	(6,9)
1- Satıştan iadeler (-)	2.534	8.949	13.092	155.490	24.057	(131.433)	(84,5)
2- Satış iskontoları (-)	1			1.773			
3- Diğer indirimler (-)	1.219.019	1.270.610	1.345.964	1.301.684	1.334.173	32.489	2,5
C-Net satışlar	8.720.740	7.799.503	6.748.871	9.227.615	7.359.393	(1.868.222)	(20,2)
D-Satışların maliyeti (-)	5.528.297	3.662.641	3.104.474	4.836.203	3.786.748	(1.049.455)	(21,7)
1-Satılan mamuller maliyeti (-)	39.375	2.740.680	2.237.824	3.869.960	2.455.989	(1.413.971)	(36,5)
2- Satılan ticari mallar maliyeti (-)	155.217	3.062	2.742	605	441	(164)	(27,1)
3-Satılan hizmet maliyeti (-)	838.431	872.624	863.908	965.638	1.330.318	364.680	37,8
4-Diğer satışların maliyeti (-)	4.495.274	46.275					
Brüt satış kârı veya zararı	3.192.443	4.136.862	3.644.397	4.391.412	3.572.645	(818.767)	(18,6)
E-Faaliyet giderleri (-)	750.483	789.158	875.839	956.992	1.055.889	98.897	10,3
1-Araştırma ve geliştirme giderleri (-)	799	856	930	618	1.175	557	90,1
2-Pazarlama, satış ve dağıtım giderleri (-)	236.358	245.311	279.593	285.356	272.387	(12.969)	(4,5)
3-Genel yönetim giderleri (-)	513.326	542.991	595.316	671.018	782.327	111.309	16,6
Faaliyet kârı veya zararı	2.441.960	3.347.704	2.768.558	3.434.420	2.516.756	(917.664)	(26,7)
F-Diğer faaliyetlerden olağan gelir ve kârlar	665.633	706.005	758.866	850.352	1.044.043	193.691	22,8
1-İştiraklerden temettü gelirleri	141.447	89.622	150.444	230.945	211.243	(19.702)	(8,5)
2-Bağlı ortaklıklardan temettü gelirleri							
3-Faiz gelirleri	112.003	131.286	106.805	130.508	174.822	44.314	34,0
4-Komisyon gelirleri		811				0	100,0
5-Konusu kalmayan karşılıklar	8.685	5.063	11.283	9.926	6.467	(3.459)	(34,8)
6-Menkul kıymet satış kârları	10	9	22	4	23	19	475,0
7-Kambiyo kârları	3.802	2.992	94.979	45.816	137.469	91.653	200,0
8-Reeskont faiz gelirleri							
9-Enflasyon düzeltmesi kârları							
10-Diğer olağan gelir ve kârlar	399.686	476.222	395.333	433.153	514.019	80.866	18,7
G-Diğer faaliyetlerden olağan gider ve zararlar (-)	88.713	90.581	343.501	64.874	158.922	94.048	145,0
1-Komisyon giderleri (-)	200	795	102	128	313	185	144,5
2-Karşılık giderleri (-)	35.458	14.818	165.085	18.807	15.881	(2.926)	(15,6)
3-Menkul kıymet satış zararları (-)							
4-Kambiyo zararları (-)	5.439	3.364	14.948	5.253	6.860	1.607	30,6
5-Reeskont faiz giderleri (-)							
6-Enflasyon düzeltmesi zararları (-)							
7-Diğer olağan gider ve zararlar (-)	47.616	71.604	163.366	40.686	135.868	95.182	233,9
H-Finansman giderleri (-)	13.869	861	2.195	468	767	299	63,9
1-Kısa vadeli borçlanma giderleri (-)	8.843	22	2.195	353	205	(148)	(41,9)
2-Uzun vadeli borçlanma giderleri (-)	5.026	839		115	562	447	
Olağan kâr veya zarar	3.005.011	3.962.267	3.181.728	4.219.430	3.401.110	(818.320)	(19,4)
I-Olağan dışı gelir ve kârlar	105.398	90.673	189.145	524.692	72.620	(452.072)	(86,2)
J-Olağandışı gider ve zararlar (-)	53.879	71.249	22.731	15.114	16.718	1.604	10,6
Dönem kârı veya zararı	3.056.530	3.981.691	3.348.142	4.729.008	3.457.012	(1.271.996)	(26,9)
K-Dönem kârı vergi ve diğ.yasal yüküm.karş.(-)	397.605	433.464	470.283	1.027	3.738	2.711	264,0
Dönem net kârı veya zararı	2.658.925	3.548.227	2.877.859	4.727.981	3.453.274	(1.274.707)	(27,0)

(*) Mali kuruluşlar hariç

Çizelge: 104/b - Diğer kuruluşların 2011-2015 yılları dönem sonucunun oluşumu (*) (2003 yılı fiyatlarıyla)

(Bin TL)

Gelir ve giderler	2011	2012	2013	2014	2015	Son iki yıl farkı	
						Tutar	(%)
A-Brüt satışlar	4.913.900	4.379.884	3.656.502	4.531.276	3.496.700	(1.034.576)	(22,8)
1-Yurt içi satışlar	4.392.104	3.784.117	3.033.020	3.926.579	2.874.555	(1.052.024)	(26,8)
2-Yurt dışı satışlar	7.773	9.237	7.502	7.300	7.961	661	9,1
3-Diğer gelirler	514.023	586.530	615.980	597.398	614.185	16.787	2,8
B-Satış indirimleri (-)	603.743	617.280	612.905	618.617	544.796	(73.822)	(11,9)
1- Satıştan iadeler (-)	1.252	4.317	5.904	65.930	9.649	(56.281)	(85,4)
2- Satış iskontoları (-)							
3- Diğer indirimler (-)	602.490	612.963	607.001	551.935	535.146	(16.789)	(3,0)
C-Net satışlar	4.310.157	3.762.605	3.043.597	3.912.659	2.951.904	(960.755)	(24,6)
D-Satışların maliyeti (-)	2.732.317	1.766.916	1.400.051	2.050.629	1.518.891	(531.737)	(25,9)
1-Satılan mamuller maliyeti (-)	19.461	1.322.148	1.009.211	1.640.926	985.115	(655.812)	(40,0)
2- Satılan ticari mallar maliyeti (-)	76.715	1.477	1.237	257	177	(80)	(31,0)
3-Satılan hizmet maliyeti (-)	414.388	420.968	389.604	409.446	533.600	124.154	30,3
4-Diğer satışların maliyeti (-)	2.221.754	22.324					
Brüt satış kârı veya zararı	1.577.840	1.995.688	1.643.545	1.862.030	1.433.013	(429.017)	(23,0)
E-Faaliyet giderleri (-)	370.920	380.702	394.985	405.780	423.525	17.744	4,4
1-Araştırma ve geliştirme giderleri (-)	395	413	419	262	471	209	79,9
2-Pazarlama, satış ve dağıtım giderleri (-)	116.818	118.342	126.090	120.996	109.256	(11.739)	(9,7)
3-Genel yönetim giderleri (-)	253.707	261.948	268.475	284.523	313.797	29.274	10,3
Faaliyet kârı veya zararı	1.206.919	1.614.986	1.248.560	1.456.250	1.009.489	(446.761)	(30,7)
F-Diğer faaliyetlerden olağan gelir ve kârlar	328.984	340.588	342.232	360.563	418.773	58.210	16,1
1-İştiraklerden temettü gelirleri	69.909	43.235	67.847	97.924	84.731	(13.193)	(13,5)
2-Bağlı ortaklıklardan temettü gelirleri							
3-Faiz gelirleri	55.357	63.334	48.167	55.338	70.122	14.785	26,7
4-Komisyon gelirleri							
5-Konusu kalmayan karşılıklar	4.292	2.442	5.088	4.209	2.594	(1.615)	(38,4)
6-Menkul kıymet satış kârları	5	4	10	2	9	8	443,9
7-Kambiyo kârları	1.879	1.443	42.833	19.427	55.140	35.713	183,8
8-Reeskont faiz gelirleri							
9-Enflasyon düzeltmesi kârları							
10-Diğer olağan gelir ve kârlar	197.542	229.737	178.287	183.664	206.177	22.513	12,3
G-Diğer faaliyetlerden olağan gider ve zararlar (-)	43.846	43.698	154.912	27.508	63.745	36.237	131,7
1-Komisyon giderleri (-)	99	384	46	54	126	71	131,3
2-Karşılık giderleri (-)	17.525	7.148	74.450	7.974	6.370	(1.604)	(20,1)
3-Menkul kıymet satış zararları (-)							
4-Kambiyo zararları (-)	2.688	1.623	6.741	2.227	2.752	524	23,5
5-Reeskont faiz giderleri (-)	0						
6-Enflasyon düzeltmesi zararları (-)							
7-Diğer olağan gider ve zararlar (-)	23.534	34.543	73.675	17.252	54.498	37.246	215,9
H-Finansman giderleri (-)	6.855	415	990	198	308	109	55,0
1-Kısa vadeli borçlanma giderleri (-)	4.371	11	990	150	82	(67)	(45,1)
2-Uzun vadeli borçlanma giderleri (-)	2.484	405			225	225	
Olağan kâr veya zarar	1.485.203	1.911.461	1.434.891	1.789.107	1.364.209	(424.898)	(23,7)
I-Olağan dışı gelir ve kârlar	52.092	43.742	85.300	222.478	29.128	(193.350)	(86,9)
J-Olağandışı gider ve zararlar (-)	26.629	34.372	10.251	6.409	6.706	297	4,6
Dönem kârı veya zararı	1.510.666	1.920.831	1.509.940	2.005.176	1.386.632	(618.544)	(30,8)
K-Dönem kârı vergi ve diğ.yasal yüküm.karş.(-)	196.513	209.110	212.088	435	1.499	1.064	244,3
Dönem net kârı veya zararı	1.314.153	1.711.721	1.297.853	2.004.741	1.385.133	(619.608)	(30,9)

(*) Mali kuruluşlar hariç

Çizelge: 105- Diğer kuruluşların 2015 yılı dönem sonucunun oluşumu (*)

(Bin TL)

Gelir ve giderler	Tarım	Hizmetler			Toplam
		Ulaştırma haberleşme	Diğer hizmetler	Hizmetler toplamı	
A-Brüt satışlar	68.085	1.679.651	6.969.887	8.649.538	8.717.623
1-Yurt içi satışlar	68.085	147.980	6.950.487	7.098.467	7.166.552
2-Yurt dışı satışlar		3.668	16.179	19.847	19.847
3-Diğer gelirler		1.528.003	3.221	1.531.224	1.531.224
B-Satış indirimleri (-)	5.909	2.606	1.349.715	1.352.321	1.358.230
1- Satıştan iadeler (-)	3.514	2.606	17.937	20.543	24.057
2- Satış iskontoları (-)					
3- Diğer indirimler (-)	2.395		1.331.778	1.331.778	1.334.173
C-Net satışlar	62.176	1.677.045	5.620.172	7.297.217	7.359.393
D-Satışların maliyeti (-)	60.930	1.286.337	2.439.481	3.725.818	3.786.748
1-Satılan mamuller maliyeti (-)	60.641	509	2.394.839	2.395.348	2.455.989
2- Satılan ticari mallar maliyeti (-)	289	152		152	441
3-Satılan hizmet maliyeti (-)		1.285.676	44.642	1.330.318	1.330.318
4-Diğer satışların maliyeti (-)					
Brüt satış kârı veya zararı	1.246	390.708	3.180.691	3.571.399	3.572.645
E-Faaliyet giderleri (-)	10.430	592.137	453.322	1.045.459	1.055.889
1-Araştırma ve geliştirme giderleri (-)		1.173	2	1.175	1.175
2-Pazarlama, satış ve dağıtım giderleri (-)	2.423	4.365	265.599	269.964	272.387
3-Genel yönetim giderleri (-)	8.007	586.599	187.721	774.320	782.327
Faaliyet kârı veya zararı	(9.184)	(201.429)	2.727.369	2.525.940	2.516.756
F-Diğer faaliyetlerden olağan gelir ve kârlar	41.320	76.020	926.703	1.002.723	1.044.043
1-İştiraklerden temettü gelirleri			211.243	211.243	211.243
2-Bağlı ortaklıklardan temettü gelirleri					
3-Faiz gelirleri	762	45.406	128.654	174.060	174.822
4-Komisyon gelirleri					
5-Konusu kalmayan karşılıklar	84	1.889	4.494	6.383	6.467
6-Menkul kıymet satış kârları		1	22	23	23
7-Kambiyo kârları		4.261	133.208	137.469	137.469
8-Reeskont faiz gelirleri					
9-Enflasyon düzeltmesi kârları					
10-Diğer olağan gelir ve kârlar	40.474	24.463	449.082	473.545	514.019
G-Diğer faal. olağan gider ve zararlar (-)	14.216	27.790	116.916	144.706	158.922
1-Komisyon giderleri (-)		313		313	313
2-Karşılık giderleri (-)	10	15.815	56	15.871	15.881
3-Menkul kıymet satış zararları (-)					
4-Kambiyo zararları (-)		6.794	66	6.860	6.860
5-Reeskont faiz giderleri (-)					
6-Enflasyon düzeltmesi zararları (-)					
7-Diğer olağan gider ve zararlar (-)	14.206	4.868	116.794	121.662	135.868
H-Finansman giderleri (-)			767	767	767
1-Kısa vadeli borçlanma giderleri (-)			205	205	205
2-Uzun vadeli borçlanma giderleri (-)			562	562	562
Olağan kâr veya zarar	17.920	(153.199)	3.536.389	3.383.190	3.401.110
I-Olağan dışı gelir ve kârlar	1.422	20.052	51.146	71.198	72.620
J-Olağandışı gider ve zararlar (-)	1.551	13.826	1.341	15.167	16.718
Dönem kârı veya zararı	17.791	(146.973)	3.586.194	3.439.221	3.457.012
K-Dönem kârı vergi ve diğ.yas.yüküm.karş. (-)	3.635		103	103	3.738
Dönem net kârı veya zararı	14.156	(146.973)	3.586.091	3.439.118	3.453.274

(*) Mali kuruluşlar hariç

(Bin TL)

Çizelge: 106- Diğer kuruluşların 2011-2015 yılları faaliyet ve dönem sonuçları

Kuruluşlar	2011			2012			2013			2014			2015		
	Brüt satış kârı veya zararı	Faaliyet kârı veya zararı	Dönem kârı veya zararı	Brüt satış kârı veya zararı	Faaliyet kârı veya zararı	Dönem kârı veya zararı	Brüt satış kârı veya zararı	Faaliyet kârı veya zararı	Dönem kârı veya zararı	Brüt satış kârı veya zararı	Faaliyet kârı veya zararı	Dönem kârı veya zararı	Brüt satış kârı veya zararı	Faaliyet kârı veya zararı	Dönem kârı veya zararı
Tarım :															
Atatürk Orman Çiftliği	(3.333)	(13.826)	5.674	(5.475)	(17.903)	3.248	(7.541)	(20.909)	9.944	(9.479)	4.763	(19.965)	1.246	(9.184)	17.791
Ulaştırma-haberleşme :															
TRT	434.793	55.552	133.979	542.066	132.741	179.450	653.210	208.581	113.136	624.225	152.268	101.351	390.708	(201.429)	(146.973)
Ticaret :															
Ekici Tütünleri Satış Piyasalarının Destek İşleri	(3.079)	(3.924)	(8.815)	(2.052)	(2.818)	2.964	(1.825)	(1.825)	(651)						
Diğer hizmetler :															
İMKB İstanbul Menkul Kıymetler Borsası	39.760	39.760	51.537												
Merkezi Kayıt Kuruluşu AŞ	28.133	19.633	18.266												
İstanbul Altın Borsası	12.873	3.785	5.087												
Millî Piyango İdaresi	595.178	344.954	389.622	654.026	379.535	432.719	708.028	396.548	468.192	710.168	481.148	399.677	714.739	405.021	483.562
Olimpiyat Oyunları Haz. ve Düzenleme Kurulu	665	(14.322)	26.898	744	(14.192)	28.997	1.203	(14.872)	(51.643)	2.542	63.544	(14.736)	3.221	(14.812)	844
Şeker Kurumu	4.539	(706)	(95)	8.308	1.996	2.268	7.751	1.122	1.378	8.042	1.369	1.028	8.919	1.354	2.608
Toplu Konut İdaresi	2.082.914	2.011.054	2.434.377	2.939.245	2.868.345	3.332.045	2.283.571	2.199.913	2.807.786	3.055.914	4.023.916	616.705	2.453.812	799.895	3.099.180
Bankalar :															
T. Vakıflar Bankası TAO			1.575.181			1.885.361			1.982.914		2.213.676				2.470.293

Çizelge: 107 - Diğer kuruluşların 2011-2015 yılları finansman giderleri (*)

(Bin TL)

Verilen faiz, komisyon ve kur farkları	2011	2012	2013	2014	2015	Son iki yıl farkı	
						Tutar	(%)
1-Kaydedildiği hesaplar bakımından :							
İşletme maliyetine giren							
Kâr ve zarar hesabına alınan	13.869	861	2.195	468	767	299	63,9
Yatırım bedellerine giren							
Toplam	13.869	861	2.195	468	767	299	63,9
2-Ödendiği yada alacak kaydedildiği yerler bakımından:							
Hazineye	5.026	839					
Öteki KİT'ler							
İç borçlar için başkaca yerler		22			205		
Dış borçlar için verilen	8.843		2.134	468	562	94	20,1
Diğer			61				
Toplam	13.869	861	2.195	468	767	299	63,9

(*) Mali kuruluşlar hariç.

c) Diğer kuruluşların genel ekonomi ile ilişkileri:

2015 yılında diğer kuruluşların yükümlü oldukları vergi, resim, harç ve fon tahakkukları 2014 yılına göre %13 oranında azalışla 1,2 milyar TL düzeyinde gerçekleşmiştir.

Kuruluşların sorumlu olduğu 2,8 milyar TL tutarındaki vergi, resim, harç ve fonlar da dikkate alındığında 2015 yılı toplam vergi tahakkukları 4 milyar TL olmuştur. 2015 yılında tahakkuk eden vergi ve benzeri diğer yükümlülüklerin; %66,4'ü mali kuruluşlardan sağlanırken, bu sektörü %29,5 pay oranı ile hizmetler sektörü izlemiştir.

Diğer kuruluşlar tarafından 2015 yılında ithal edilen mal ve hizmetler karşılığında 257,1 milyon TL ödeme yapılmıştır. Sermaye hareketleri ve görünmeyen işlemlerden sağlanan ve ödenen döviz tutarları hesaba katıldığında diğer kuruluşların 2015 yılında dış dünya ile olan bütün işlemlerden sağladığı dövizin tutarı 16,1 milyar TL, ödediği dövizin toplam tutarı ise 843,6 milyon TL'dir.

Diğer kuruluşların üretici fiyatlarıyla GSYH'ye katkısı 2011 yılında 6,5 milyar TL iken yıllar itibarıyla artarak 2015 yılında 9,4 milyar TL'ye yükselmiştir. 2015 yılında 9,6 milyar TL olan alıcı fiyatlarıyla GSMH'ye katkının %58,2'si mali kuruluşlar, %41,6'sı hizmetler sektörü, geriye kalan %0,2'si de tarım sektörü tarafından sağlanmıştır.

Diğer kuruluşların 2011-2015 yıllarında tahakkuk eden vergileri 112, 2015 yılında tahakkuk eden vergilerin sektörler itibarıyla ayrıntısı 112/a, 2011-2015 yıllarında uluslararası ticaretten sağlanan ve ödenen döviz tutarları 113, 2015 yılında sağlanan ve ödenen dövizlerin sektörler itibarıyla ayrıntısı 113/a, 2011-2015 dönemi üretici ve alıcı fiyatlarıyla GSMH'ye katkısı cari fiyatlarla 114 sayılı, 2015 yılı GSMH'ye katkının sektörler itibarıyla ayrıntısı 114/a sayılı çizelgede gösterilmiştir.

Çizelge: 108- Diğer kuruluşların 2011-2015 yılları vergi tahakkukları

(Bin TL)

Vergi türleri	2011	2012	2013	2014	2015	Son iki yıl farkı	
						Tutar	(%)
A- Kuruluşun yükümlü olduğu vergi, resim, harç ve fonlar :							
1- Gelirden alınan:							
- Gelir vergisi	6.292	5.298	10.124	11.668	18.654	6.986	59,9
- Kurumlar vergisi	304.461	509.713	256.587	602.546	407.945	(194.601)	(32,3)
- Fonlar							
-Diğer				59		(59)	
Toplam (1)	310.753	515.011	266.711	614.273	426.599	(187.674)	(30,6)
2- Servetten alınan :							
- Motorlu taşıtlar vergisi	832	1.052	1.103	955	828	(127)	(13,3)
- Emlak vergisi (Belediyelere ödenen)	30.512	30.732	35.634	44.721	55.025	10.304	23,0
-Diğer			451		72	72	
Toplam (2)	31.344	31.784	37.188	45.676	55.925	10.249	22,4
3- Mal ve hizmetten alınan :							
(Dolaylı vergiler)							
- KDV	518.218	347.097	369.176	392.958	379.728	(13.230)	(3,4)
- Özel tüketim vergisi	8	11	8	469	721	252	53,7
- Banka ve sigorta muamele vergisi	229.087	321.663	15.203	25.022	24.395	(627)	(2,5)
- Damga vergisi	8.989	11.208	6.976	8.295	8.894	599	7,2
- Dış ticarete ödenen vergiler	1.717	12		4	15	11	
- Harçlar	40.363	48.092	59.050	66.340	75.104	8.764	13,2
- Belediyelere ödenen (Emlak vergisi hariç) vergi, resim ve harçlar	3.389	2.391	2.891	2.943	4.036	1.093	37,1
- Özel iletişim vergisi							
- Özel işlem vergisi							
- Şans oyunları vergisi	170.831	187.939	200.825	204.955	209.045	4.090	2,0
- Haberleşme vergisi							
- Fonlar							
- Diğer	3.668	6.909	1.394	2.252	935	(1.317)	(58,5)
Toplam (3)	976.270	925.322	655.523	703.238	702.873	(365)	(,1)
Toplam (2+3)	1.007.614	957.106	692.711	748.914	758.798	9.884	1,3
Toplam (A)	1.318.367	1.472.117	959.422	1.363.187	1.185.397	(177.790)	(13,0)
B- Kuruluşun sorumlu olduğu vergi, resim, harç ve fonlar :							
-Personelden kesilen gelir ve damga vergisi	254.723	240.376	287.151	313.315	351.813	38.498	12,3
-Yüklenici, üretici ve ortaklardan kesilen gelir, kurumlar ve damga vergisi	198.558	222.384	234.890	291.396	288.283	(3.113)	(1,1)
-Tevkif edilen KDV	143.253	243.677	246.300	331.672	355.289	23.617	7,1
- Elektrik ve havagazı tüketim vergisi			76	143		(143)	(100,0)
- Fonlar							
- Diğerleri	632.164	791.981	1.448.818	1.518.757	1.807.058	288.301	19,0
Toplam (B)	1.228.698	1.498.418	2.217.235	2.455.283	2.802.443	347.160	14,1
Genel toplam (A+B)	2.547.065	2.970.535	3.176.657	3.818.470	3.987.840	169.370	4,4

Çizelge: 108/a - Diğer kuruluşların 2015 yılında tahakkuk eden vergileri

(Bin TL)

Vergi türleri	Tarım	Hizmetler			Mali kuruluşlar	Toplam
		Ulaş-hab.	Diğer hiz.	Hizmetler toplamı		
A- Kuruluşun yükümlü olduğu vergi, resim, harç ve fonlar :						
1- Gelirden alınan						
- Gelir vergisi			18.654	18.654		18.654
- Kurumlar vergisi	3.635				404.310	407.945
- Fonlar						
- Diğer						
Toplam (1)	3.635		18.654	18.654	404.310	426.599
2- Servetten alınan :						
- Motorlu taşıtlar vergisi	20		19	19	789	828
- Emlak vergisi (Belediyelere ödenen)	809	7.361	42.909	50.270	3.946	55.025
- Diğer	72					72
Toplam (2)	901	7.361	42.928	50.289	4.735	55.925
3- Mal ve hizmetten alınan :						
(Dolaylı Vergiler)						
- KDV	5.869		373.859	373.859		379.728
-Özel tüketim vergisi	4	717		717		721
- Banka ve sigorta muamele vergisi					24.395	24.395
- Damga vergisi		3.534	101	3.635	5.259	8.894
- Dış ticarete ödenen vergiler		14	1	15		15
- Harçlar		36	3	39	75.065	75.104
- Belediyelere ödenen (Emlak vergisi hariç) vergi resim ve harçlar	86	35	11	46	3.904	4.036
- Özel iletişim vergisi						
- Özel işlem vergisi						
- Şans oyunları vergisi			209.045	209.045		209.045
- Haberleşme vergisi						
- Fonlar						
- Diğer		155		155	780	935
Toplam (3)	5.959	4.491	583.020	587.511	109.403	702.873
Toplam (2+3)	6.860	11.852	625.948	637.800	114.138	758.798
Toplam (A)	10.495	11.852	644.602	656.454	518.448	1.185.397
B- Kuruluşun sorumlu olduğu vergi, resim, harç ve fonlar :						
-Personelden kesilen gelir ve damga vergisi	2.629	69.411	11.078	80.489	268.695	351.813
-Yüklenici, üretici ve ortaklardan kesilen gelir, kurumlar ve damga vergisi	1.749	21.549	257.089	278.638	7.896	288.283
-Tevkif edilen KDV		48.324	262.244	310.568	44.721	355.289
- Elektrik ve havagazı tüketim vergisi						
- Fonlar						
- Diğerleri					1.807.058	1.807.058
Toplam (B)	4.378	139.284	530.411	669.695	2.128.370	2.802.443
Genel toplam (A+B)	14.873	151.136	1.175.013	1.326.149	2.646.818	3.987.840

Çizelge: 109- 2011-2015 yıllarında sağlanan ve ödenen dövizler

(Bin TL)

Ödemeler dengesine etki	2011	2012	2013	2014	2015	Son iki yıl farkı	
						Tutar	(%)
Dış alemden sağlanan:							
1- İhracat bedellerinden	513	4.490	1.254	1.073		(1.073)	(100,0)
2-Sermaye hareketlerinden	615	540.473	14.708.006	14.187.778	15.958.019	1.770.241	12,5
3-Görünmeyen işlemlerden	23.826	49.496	71.415	71.153	178.271	107.118	150,5
Toplam (1)	24.954	594.459	14.780.675	14.260.004	16.136.290	1.876.286	13,2
Dış aleme ödenen:							
1-İthalat bedellerine	74.357	96.093	70.718	88.832	257.139	168.307	189,5
2-Sermaye hareketlerine	11.889	537.694	4.389	4.448	574	(3.874)	(87,1)
3-Görünmeyen işlemlere	168.219	72.745	313.137	349.446	585.928	236.482	67,7
Toplam	254.465	706.532	388.244	442.726	843.641	400.915	90,6
Denge farkı (+)	3.123	31.250	14.470.563	13.909.857	15.550.943	1.641.086	11,8
Denge farkı (-)	(232.634)	(117.405)	(78.132)	(92.579)	(258.294)	(165.715)	179,0
Net denge farkı	(229.511)	(86.155)	14.392.431	13.817.278	15.292.649	1.475.371	10,7

Çizelge: 109/a - Diğer kuruluşlarca 2015 yılında sağlanan ve ödenen dövizler

(Bin TL)

Ödemeler dengesine etki	Tarım	Hizmetler			Mali kuruluşlar	Toplam
		Ulaş-hab.	Diğer hizmetler	Hizmetler toplamı		
Dış alemden sağlanan:						
1- İhracat bedellerinden						
2-Sermaye hareketlerinden					15.958.019	15.958.019
3-Görünmeyen işlemlerden		3.668	16.179	19.847	158.424	178.271
Toplam (1)		3.668	16.179	19.847	16.116.443	16.136.290
Dış aleme ödenen:						
1-İthalat bedellerine		257.139		257.139		257.139
2-Sermaye hareketlerine			574	574		574
3-Görünmeyen işlemlere		3.687	4.879	8.566	577.362	585.928
Toplam (2)		260.826	5.453	266.279	577.362	843.641
Denge farkı (+)			11.862	11.862	15.539.081	15.550.943
Denge farkı (-)		(257.158)	(1.136)	(258.294)		(258.294)
Net denge farkı		(257.158)	10.726	(246.432)	15.539.081	15.292.649

Çizelge: 110 - Diğer kuruluşların 2011-2015 yılları GSMH'ye katkısı

Sıra no	Firma ölçeğinde katma değer in oluşumu (Gelir yoluyla)	(Bin TL)					Son iki yıl farkı (%)
		2011	2012	2013	2014	2015	
1	A- Pozitif etkiler :						
2	Personel giderleri (Yevmiyeler dahil)	1.419.338	1.450.632	1.673.154	1.812.233	2.079.654	267.421
3	Verilen faizler (Yurt içi)	52.584	860	424	96	205	109
4	Verilen bina ve arazi kiralari	147.395	171.385	194.323	225.844	328.431	102.587
5	Karşılık giderleri	966.460	1.477.258	2.043.968	1.706.058	1.591.215	(114.843)
6	Mevzuat gereğince katılma payları	23.555	32.980	36.696	43.839	46.338	2.499
7	Dernek ve benzeri yerlere bağışlar	1.680	3.233	980	449	1.029	580
8	Geçmiş yıllara ait gider ve zararlar	67.084	137.423	55.632	207.329	247.093	39.764
9	İç sigorta fonu gideri	9.742	15.023	14.957	1.864	3.586	1.722
10	Amortisman ve tükenme payları	195.248	203.452	203.466	215.135	241.389	26.254
11	Dış aleme ödenen giderler	168.219	72.745	313.137	349.446	585.928	236.482
12	Diğer pozitif etkiler	1.154.396	1.284.010	1.359.528	1.796.121	2.012.363	216.242
13	Dönem kârı	4.640.621	5.867.052	5.383.350	6.942.684	6.074.278	(868.406)
	Toplam (A)	8.846.322	10.716.053	11.279.615	13.301.098	13.211.509	(89.589)
14	B- Negatif etkiler (-) :						
15	Alınan faizler (Yurt içi)	111.938	132.238	107.970	130.531	174.824	44.293
16	Alınan bina ve arazi kiralari	53.117	48.056	66.494	74.995	82.031	7.036
17	Karşılıklardan kullanılmayan kısım	675.324	465.828	521.290	840.114	834.310	(5.804)
18	Geçmiş yıllara ait gelir ve karlar	92.829	65.013	151.161	516.565	78.070	(438.495)
19	İştiraklerden alınan kar payları	186.264	146.700	204.445	297.233	273.373	(23.860)
20	İç sigorta fonundan yapılan tahsilat	5	5	11	11	2	(9)
21	Dış alemden sağlanan gelirler	23.826	49.496	71.415	71.153	178.271	107.118
22	Diğer negatif etkiler	1.224.386	1.457.497	1.708.702	2.120.301	2.011.510	(108.791)
23	Dönem zararı	8.910	52.294	52.294	2.120.301	146.973	146.973
	Toplam (B)	2.376.594	2.364.833	2.883.771	4.050.903	3.779.364	(271.539)
24	Üretici fiyatlarıyla gayri yurt içi hasıla (GSYH)'ya katkı (A-B)	6.469.728	8.351.220	8.395.844	9.250.195	9.432.145	181.950
25	Subvansiyonlar (-)	3.825	7.287	5.153	6.051	6.094	43
26	Hazine yardımları (-)	132.380	204.642	108.900	126.631	130.793	4.162
27	Diğer yardım ve bağışlar (-)	4.539	8.309	7.751	8.042	8.919	877
28	Vergi iadeleri (-)	-	-	-	-	-	-
29	Tüketicilere yansıtılan vergi ve fonlar	1.007.614	957.106	692.711	748.914	758.798	9.884
30	Alicı fiyatlarıyla gayrisafi yurt içi hasıla (GSYH)'ya katkı	7.336.598	9.088.088	8.966.751	9.858.385	10.045.137	186.752
31	Dış aleme ödenen giderler (-)	(168.219)	(72.745)	(313.137)	(349.446)	(585.928)	(236.482)
32	Dış alemden sağlanan gelirler	23.826	49.496	71.415	71.153	178.271	107.118
33	Alicı fiyatlarıyla gayrisafi milli hasıla (GSMH)'ya katkı	7.192.205	9.064.839	8.725.029	9.580.092	9.637.480	57.388

Çizelge: 110/a - Diğer kuruluşların 2015 yılı GSMH'ye katkısı

(Bin TL)

Sıra no	Firma ölçeğinde katma değer in oluşumu (Gelir yoluyla)	Tarım	Hizmetler				Mali kur.	Toplam
			Ulaş-hab.	Ticaret	Diğer hiz.	Hizmetler toplamı		
1	Personel giderleri (Yevmiyeler dahil)	21.428	584.121		93.666	677.787	1.380.439	2.079.654
2	Verilen faizler (Yurt içi)				205	205		205
3	Verilen bina ve arazi kiralari		86.328		758	87.086	241.345	328.431
4	Karşılık giderleri	10	15.815		57	15.872	1.575.333	1.591.215
5	Mevzuat gereğince katılma payları	70	17.632		100	17.732	28.536	46.338
6	Dernek ve benzeri yerlere bağışlar		97			97	932	1.029
7	Geçmiş yıllara ait gider ve zararlar	1.551	10.653		679	11.332	234.210	247.093
8	İç sigorta fonu gideri	384	350		2.852	3.202		3.586
9	Amortisman ve tüketme payları	1.824	65.191		16.636	81.827	157.738	241.389
10	Dış aleme ödenen giderler		3.687		4.879	8.566	577.362	585.928
11	Diğer pozitif etkiler	14.205	4.365		124.960	129.325	1.868.833	2.012.363
12	Dönem kârı	17.791			3.586.194	3.586.194	2.470.293	6.074.278
13	Toplam (A)	57.263	788.239		3.830.986	4.619.225	8.535.021	13.211.509
14	B-Negatif etkiler (-)	762	45.407		128.655	174.062		174.824
15	Alınan faizler (Yurt içi)	40.474	14.023		26.226	40.249	1.308	82.031
16	Alınan bina ve arazi kiralari	84	1.889		4.494	6.383	827.843	834.310
17	Karşılıklardan kullanılan kısım	142	7.225		49.482	56.707	21.221	78.070
18	Geçmiş yıllara ait gelir ve karlar				211.243	211.243	62.130	273.373
19	İştiraklerden alınan kar payları				2	2		2
20	İç sigorta fonundan yapılan tahsilat				16.179	19.847	158.424	178.271
21	Dış alemden sağlanan gelirler	1.282	28.725		430.148	458.873	1.551.355	2.011.510
22	Diğer negatif etkiler		146.973			146.973		146.973
23	Dönem zararı	42.744	247.910		866.429	1.114.339	2.622.281	3.779.364
24	Toplam (B)	14.519	540.329		2.964.557	3.504.886	5.912.740	9.432.145
25	Üretici fiyatlarıyla gayrisafi yurt içi hasıla (GSYH)'ya katkı (A-B)		6.094			6.094		6.094
26	Sübvansiyonlar (-)				130.793	130.793		130.793
27	Hazine yardımları (-)				8.919	8.919		8.919
28	Diğer yardım ve bağışlar (-)							
29	Vergi iadeleri(-)							
30	Tüketiciye yansıtılan vergi ve fonlar	6.860	11.852		625.948	637.800	114.138	758.798
31	Alıcı fiyatlarıyla gayrisafi yurt içi hasıla (GSYH)'ya katkı	21.379	546.087		3.450.793	3.996.880	6.026.878	10.045.137
32	Dış aleme ödenen giderler (-)		(3.687)		(4.879)	(8.566)	(577.362)	(585.928)
33	Dış alemden sağlanan gelirler		3.668		16.179	19.847	158.424	178.271
	Alıcı fiyatlarıyla gayrisafi milli hasıla (GSMH)'ya katkı	21.379	546.068		3.462.093	4.008.161	5.607.940	9.637.480

F- YATIRIMLAR

Diğer kuruluşların 2011-2015 dönemi sabit sermaye yatırımları 111 sayılı çizelgede gösterilmiştir.

Çizelge: 111 – Diğer kuruluşların 2010-2015 yılları nakdi yatırım harcamaları

(Bin TL)

Sektörler	2011	2012	2013	2014	2015	Son iki yıl farkı	
						Tutar	(%)
a) Tarım	562	237	578	2.950	1.668	(1.282)	(43,5)
b) Sanayi (İmalat)	730	594	544				
c) Hizmetler:							
ca)Ulaştırma-haberleşme	33.403	38.935	44.549	30.390	75.418	45.028	148,0
cb)Diğer hizmetler	28.923	35.295	27.548	15.705	5.719	(9.986)	(63,6)
Toplam (c)	62.326	74.230	72.097	46.095	81.137	35.042	311,0
d) Mali kuruluşlar	256.420	285.153	411.064	67.268	384.455	317.187	472,0
Genel toplam	320.038	360.214	484.283	116.313	467.260	350.947	302,0

Diğer kuruluşların 2015 yılı yatırımları geçen yıla göre %302 oranında artarak 467.260 milyon TL olarak gerçekleşmiştir. 2015 yılında tarım ve diğer hizmetler sektörü yatırımlarında azalış kaydedilirken, mali kuruluşlar ile ulaştırma ve haberleşme sektöründe artış olmuştur.

III. İŞTİRAKLER

A-İŞTİRAK TANIMI, İŞTİRAK NEDENLERİ, HUKUKİ YAPI VE DENETİM ŞEKLİ

1-İştirak tanımı, iştirak nedenleri ve hukuki yapı:

233 sayılı KHK'nın 2 nci maddesinin altıncı fıkrası iştiraki; iktisadi devlet teşekküllerinin veya kamu iktisadi kuruluşlarının veya bağlı ortaklıkların, sermayelerinin en az %15, en çok %50 sine sahip buldukları anonim şirketler, olarak tanımlanmıştır.

233 sayılı KHK'nın 27/1 inci maddesine göre, bir teşebbüsün veya bağlı ortaklığın bir anonim şirkete iştiraki, kuruluşun önerisi üzerine YPK kararıyla yapılabilmektedir. Söz konusu KHK'nın 27/2 nci maddesi gereği, bir anonim şirkete iştirak için teşebbüsün veya bağlı ortaklığın şirket sermayesine katılma oranının en az %15 olması ve bu oranın ortaklığın sermaye artırması halinde de korunması gerekmektedir.

233 sayılı KHK'nın;

-28 inci maddesinde; teşebbüs veya bağlı ortaklıklara ait iştiraklerin yönetim kurullarında, teşebbüs ve bağlı ortaklığı temsilen her %15 hisse için en az bir üye buldurulacağı, söz konusu temsilcilerin, teşebbüsün veya bağlı ortaklığın kendi mensupları arasından ve imkan dahilinde iştirakin bulunduğu yere en yakın teşebbüs veya bağlı ortaklık birimi içinden veya dışardan teşebbüs veya bağlı ortaklığın yönetim kurulunun göstereceği adaylar arasından seçileceği,

-38 inci maddesinde; iştiraklerin tasfiye, devir, satış ve işletme haklarının verilme kararının Yüksek Planlama Kurulu tarafından alınacağı,

-58 inci maddesinin üçüncü fıkrasında; teşebbüslerin, bu KHK hükümleriyle bağlı olmaksızın yurt dışında şirket kurmalarına ve kurulmuş şirketlere iştirak etmelerine izin vermeye ve bu konularda ilgili esasları kurumlar itibarıyla belirlemeye Bakanlar Kurulunun yetkili olduğu,

-Geçici 2 nci maddesinde; teşebbüslerin ve bağlı ortaklıkların faaliyet alanları dışında kalan ve normal piyasa şartları içinde elden çıkarılmaları mümkün olan mevcut iştirak paylarının devir veya tasfiyesinin bu KHK'nın yürürlüğe girdiği tarihi izleyen bir yıl içinde bitirileceği, mevcut iştiraklerden teşebbüsün faaliyet alanı içinde kalanlardan iştirak payları %10'un altında olup, devamında kamu yararı veya ekonomik yarar bulunanların YPK kararıyla muhafaza edileceği,

hükümleri yer almıştır.

Bankacılık sektörü açısından, 5411 sayılı Bankacılık Kanunu'nun tanımlar ve kısaltmalar başlıklı 3 üncü maddesinde;

-Bağlı ortaklık; ana ortaklığın kontrolü altında faaliyet gösteren ortaklıkları,

-İştirakleri ifade eden nitelikli pay; bir ortaklığın sermayesinin veya oy haklarının doğrudan veya dolaylı olarak yüzde on veya daha fazlasını teşkil eden paylar ile bu oranın altında olsa dahi yönetim kurullarına üye belirleme imtiyazı veren payları,

şeklinde tanımlanmıştır.

5411 sayılı Kanun'un ortaklık paylarına ilişkin sınırlamalar başlıklı 56 ncı maddesinin birinci fıkrasında, "Bankaların; kredi kuruluşları ve finansal kuruluşlar dışındaki bir ortaklıktaki payı kendi öz kaynaklarının yüzde onbeşini, bu ortaklıklardaki paylarının toplam tutarı ise kendi öz kaynaklarının yüzde altmışını aşamaz" hükmü getirilmiş, diğer fıkralarda iştirak oranlarının öz kaynaklar karşısındaki durumu ile banka sermayesinde payı bulunan ortaklıkların iştirak ilişkisi düzenlenmiştir.

Bankacılık sektörü için, bağlı ortaklık, iştirak, birlikte kontrol edilen ortaklıklar ve satılmaya hazır finansal varlıklarda izlenen ortaklıkların ayrı ayrı tanımlanması gerekmektedir.

BDDK tarafından çıkarılan ve 08.11.2006 tarihli ve 26340 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Bankaların Konsolide Finansal Tablolarının Düzenlenmesine İlişkin Tebliğde;

-Bağlı ortaklık; ana ortaklığın kontrolü altında faaliyet gösteren ortaklık,

-İştirak; ana ortaklık bankanın sermayesine katıldığı, üzerinde kontrolü bulunmama ile birlikte önemli etkinliğe sahip olduğu yurt içinde veya yurt dışında kurulu bulunan ortaklık,

-Birlikte kontrol edilen ortaklıklar; iş ortaklıkları ve adi ortaklıklar dahil olmak üzere, ana ortaklık bankanın bir ortaklık sözleşmesi çerçevesinde başka gruplarla birlikte kontrol ettiği, yurt içinde veya yurt dışında kurulu bulunan ortaklık,

-Satılmaya hazır finansal varlıklarda izlenen ortaklık payları ise; %10'a kadar ortaklık yapılan yurt içinde veya yurt dışında kurulu bulunan ortaklıklar,

şeklinde tanımlanmıştır.

2-İştiraklerin denetimi:

Anonim şirket statüsündeki iştiraklerin yönetim ve denetim organları Türk Ticaret Kanunu hükümlerine göre teşkil edilmektedir. Dolayısıyla 233 sayılı KHK'nın iştiraklerin yönetimi başlıklı 28 inci maddesinde yer alan; teşebbüs veya bağlı ortaklıklara ait iştiraklerin yönetim kurullarında, teşebbüs ve bağlı ortaklığı temsilen her %15 hisse için en az bir üye bulundurulacağı hükmü saklı kalmak kaydıyla kamu iştiraklerinin gerek yönetim kurulu üyesi, gerekse denetçilerinin seçimi, kamu kesiminin etkinliğine, şirket ana sözleşmesine ve iştirak payına bağlıdır. Kuruluşlar iştiraklerinde çoğu kez bakanlık veya kendi personelinden yönetim ve denetim kurulu adaylarını, hisselerini temsil eden vekili vasıtasıyla iştirakin genel kurulunda seçirmektedir.

5411 sayılı Kanun'un konsolide denetim başlıklı 66 ncı maddesinde ise; konsolide bazda sınırlama ve oranlara tabi olan ana ortaklık bankalar ve bunların yurt içi ve dışı bağlı ortaklıkları, birlikte kontrol edilen ortaklıkları, şube ve temsilciliklerinin konsolide denetime tabi olduğu, denetim sonuçları ile denetime esas bilgi ve belgeler anılan yetkili mercilerin görüşü alınarak BDDK'ca belirlenecek usul ve esaslara göre paylaşılacağı ve kullanılacağı belirtilmiştir.

Zaman içinde şirketlerde yapılan sermaye artışlarına özel sektörün katılmaması nedeniyle taahhüt edilmeyen sermaye artışlarının kamu tarafından taahhüt edilmesi veya şirketlerin nakit ihtiyaçlarının karşılanması için verilen ve geri dönmeyen kredilerin sermayeye eklenmesi sonucu kamu payı %50'nin üzerine çıkan şirketler 3346 sayılı Kanun'un 2 nci maddesi kapsamında Sayıştay tarafından denetlenmektedir.

6085 sayılı Sayıştay Kanunu'nun denetim alanını düzenleyen 4 üncü maddenin birinci fıkrasının (a) ve (b) bentlerinde öngörülen %50 sınırının Anayasa Mahkemesinin 04.12.2014 tarih ve 2014/184 K. Sayılı kararıyla iptal edilmesi üzerine, birinci fıkranın (a) ve (b) bentlerinde sayılan tüm kuruluş, idare ve şirketler sermayesindeki kamu payının oranına ve doğrudan mı, dolaylı mı olduğuna bakılmaksızın Sayıştay'ın denetim alanına girmiştir.

Anayasa Mahkemesi kararı üzerine, 14.01.2016 tarih ve 6661 sayılı Kanun'un 19 uncu maddesiyle, 6085 sayılı Kanun'un 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinde yer alan "sermayesindeki kamu payı doğrudan veya dolaylı olarak %50'den fazla olan" ibaresinin "sermayesinde doğrudan veya dolaylı olarak kamu payı olan" şeklinde değiştirilmek suretiyle, sermayesinde kamu payı olan tüm kuruluşlar Sayıştay'ın denetimine tabi olmuştur.

4046 sayılı Kanunda da; özelleştirme programında olan kuruluşlardaki sermaye payı %50'nin altına düşüncüye kadar bu kuruluşların Sayıştay tarafından denetlenmesi öngörülmüştür.

2015 yıl sonu itibarıyla, Sayıştay tarafından 3346 sayılı Kanun kapsamında denetlenmekte olan kuruluşlara ait toplam 141 adet iştirak bulunmaktadır. İştirakler arasında yer alan T.C. Merkez Bankasının sermayesindeki kamu payı %77,9 olmasına rağmen 3346 sayılı Kanun'un 2 nci maddesinin üçüncü fıkrası ile bu Kanunla konulan denetimin dışında tutulmuştur.

B- İŞTİRAK UYGULAMALARI

2015 yıl sonu itibarıyla 134 adet iştirak bulunmaktadır. Bazı kamu kurum ve kuruluşlarının, sermayesine çok düşük oranda katıldıkları iştiraklerde, sermayeyi temsilen bir yönetim kurulu üyesi bulundurma hakkı bulunmadığı gibi, şirketlerin tasarrufları üzerinde etkili olma imkânı da bulunmamaktadır.

T.C. Ziraat Bankası, TPAO ve BOTAŞ'ın bazı şirketleri ise sermayesinin tamamı ilgili kuruluşlara ait olmak üzere yurt dışında kurulmuştur.

Bazı iştiraklerin dönem sonuçlarının kuruluş kayıtlarına zamanında intikal ettirilmemesi, dönem kârları üzerinden yapılacak temettü tahsilatlarının takibini zorlaştırmaktadır.

İştiraklere ait başlıca bilgiler 112 sayılı çizelgede gösterilmiş, ayrıntılı bilgilere (Ek:7) de yer verilmiştir. Çizelgeler denetim raporlarında yer alan bilgiler çerçevesinde hazırlanmış, muhasebe kayıtlarında enflasyon düzeltmeleri nedeniyle geçmiş yıllarda oluşan farklar göz önüne alınmamıştır.

Çizelge: 112- İştiraklere ait başlıca bilgiler

Başlıca bilgiler	Ölçü	2011	2012	2013	2014	2015	Son iki yıl farkı	Değişme oranı %
İştirak edilen şirket sayısı:								
-Bir kuruluşun iştirak ettiği	Adet	60	54	54	54	49	(5)	(9,3)
-Birden fazla kuruluşun iştirak ettiği	Adet	10	11	12	12	14	2	16,7
-Tasfiye halindeki ve faaliyetsiz iştirakler	Adet	15	16	18	15	16	1	6,7
-Yabancı sermayeli iştirakler	Adet	50	42	40	42	42	0	0,0
-% 50'den fazla kamu payı olanlar	Adet	11	17	14	11	13	2	18,2
Toplam	Adet	146	140	138	134	134	-	-
İştiraklerin:								
-Esas sermayeleri	Bin TL	23.808.117	24.663.008	29.472.385	34.005.888	40.748.046	6.742.158	19,8
-Ödenmiş sermayeleri	Bin TL	20.654.263	21.899.551	27.679.623	32.561.897	37.447.280	4.885.383	15,0
-Sermaye ödeme oranı	%	86,8	88,8	93,9	95,8	91,9	(3,9)	(4,0)
Denetlenen kuruluşların iştirakleri:								
-Sermaye taahhüdü	Bin TL	4.658.189	5.019.689	5.739.051	7.803.029	9.891.689	2.088.660	26,8
-Sermaye ödemesi	Bin TL	4.607.844	4.984.093	5.604.323	6.658.045	8.372.729	1.714.684	25,8
-Sermaye ödeme oranı	%	98,9	99,3	97,7	85,3	84,6	(0,7)	(0,8)
-Denetlenen kuruluşların, iştiraklerin sermayesine katılma oranı	%	19,6	20,4	23,2	22,9	24,3	1,3	5,8
İştiraklerin:								
-Dönem kârları toplamı	Bin TL	15.265.232	9.268.607	9.865.819	16.641.548	59.269.612	42.628.064	256,2
-Dönem zararları toplamı	Bin TL	(657.674)	(371.292)	(581.122)	(265.971)	(624.019)	(358.048)	134,6
Denetlenen kuruluşların payına düşen:								
-Temettü	Bin TL	274.021	709.019	904.013	517.311	421.819	(95.492)	(18,5)
-Temettünün ödenen iştirak payına oranı	%	5,9	14,2	12,7	7,8	5,0	(2,7)	(35,2)

IV. DENETLENEN KURULUŞLARIN GENEL VE ORTAK SORUNLARI İLE ÖNERİLER

1-İstihdamla ilgili sorunlar ve öneriler:

a) Sorunlar:

-Kuruluşların birçoğunda bilimsel yöntemlerle hazırlanmış norm kadrolar bulunmasına rağmen uygulamaya konulmaması; gerçek personel ihtiyacının tespitini ve işin niteliğine uygun personel seçimini güçleştirmekte, mevcut kadroların ihtiyaca göre dağılımını da olumsuz yönde etkilemektedir.

-4857 sayılı İş Kanunu'nun geçici 6 ncı maddesi gereğince özel bir kanunla düzenlenmesi öngörülen "Kıdem Tazminatı Fonu"nun tesis edilmemiş olması, kuruluşların kıdem tazminatı ödedikleri dönemdeki yüklerini artırmaktadır.

-Kuruluşlarda çalışan yüklenici işçileri tarafından, "işletmenin ve işin gereği ile teknolojik uzmanlık gerektiren işler dışında olan bir işin bölünerek yükleniciye (alt işverene) verildiği ve aynı işin bir bölümünde asıl işveren kamu kuruluşunun işçisi ile birlikte çalışıldığı" iddiası ve bu durumun 4857 sayılı İş Kanunu'nun 2 nci maddesinin 7 nci fıkrasına aykırılık oluşturduğu gerekçesiyle açtıkları davaların, genellikle kuruluşlar aleyhine sonuçlanması, kuruluşlara ek istihdam ve ek işçilik maliyetleri getirmektedir.

-Kamu iktisadi teşebbüslerine iç denetçi kadrosu tahsis edilmesine ve finansman kararlamaları ile iç denetimle ilgili düzenlemelerin yapılması öngörülmüş olmasına rağmen, iç denetçi kadrolarına atanacak olan personelin statüsü, özlük hakları ve maaş unsurları ile ilgili herhangi bir yasal düzenlemenin bulunmaması ve ilgili personelin iç denetçi kadrolarına atanması durumunda ödenecek ek ödeme, zam ve tazminat oranları ile uygulanacak statüye ilişkin tereddütler nedeniyle gerekli atamalar yapılamamakta, iç denetim faaliyetleri görevlendirme suretiyle yerine getirilmeye çalışılmaktadır.

b) Öneriler:

-Kuruluşların bilimsel esaslara dayalı norm kadrolarını tespit etmek üzere başlatılmış olan çalışmalar sürdürülerek sonuçlandırılmalı ve uygulamaya konulmalı; faaliyetlerin en uygun sayı ve nitelikte personelle yürütülmesi sağlanmalıdır.

-4857 sayılı İş Kanunu'nun geçici 6 ncı maddesinde, özel bir kanunla düzenlenmesi öngörülen "Kıdem Tazminatı Fonu"nun kurulması sağlanmalıdır.

-Kamu iktisadi teşebbüsleri ve bağlı ortaklıklarına ait genel yatırım ve finansman kararlamalarında öngörüldüğü gibi; esas faaliyet konusu işlerde yüklenici personeli çalıştırılmaması; hizmet alımlarında, yüklenici işçisinin muhatabının teşebbüs değil yüklenici firma olması, yüklenici işçilerin teşebbüsle olan ilişkilerinde, iş hukukuna göre devamlılık arz edebilecek hükümlerin sözleşmelerde yer almaması hususlarına kuruluşlarca gereken özen gösterilmelidir.

-Kamu iktisadi teşebbüslerinin iç denetçi kadrolarına atanacaklara ödenecek ek ödeme, zam ve tazminat oranları ile uygulanacak statüye ilişkin mevzuat düzenlemeleri biran evvel gerçekleştirilmelidir.

2-Mali durumla ilgili sorunlar ve öneriler:

a) Sorunlar:

-Kuruluşların faaliyetlerini yürütmede ihtiyaç duydukları öz kaynaklarının yetersizliği yanında destekleme faaliyetlerinden ve görev zararından doğan Hazineden alacaklarının zamanında ve tam olarak ödenmemesi, ilgili kuruluşların mali yapısında olumsuzluklara neden olmaktadır.

-KİT'ler, alacaklarının tahsilindeki gecikmeler nedeniyle, yükümlülüklerini yerine getirebilmek için kredi kullanmak ve dolayısıyla ilave finansman yüküne katlanmak zorunda kalmaktadır.

b) Öneriler:

-Kuruluşların finansman ihtiyaçlarının karşılanmasında yabancı kaynak kullanımının ve finansman yükünün azaltılması için gereken sermaye artırımlarının yapılmasının yanı sıra, ödenmemiş sermayeleri ile Hazine tarafından karşılanması gereken görev zararlarının zamanında ödenmesi sağlanmalıdır.

-Alacakların zamanında tahsil edilmesi sağlanmalı, kamu kuruluşlarının birbirlerine sattıkları mal ve hizmetlerin bedelinin zamanında ödenmesi için etkin önlemler alınmalıdır.

3- İşletme çalışmalarıyla ilgili sorunlar ve öneriler:

a) Alımlarla ilgili sorunlar ve öneriler:

aa) Sorunlar:

-4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun geçici 4 üncü maddesinde; enerji, su, ulaştırma ve telekomünikasyon sektörlerinde faaliyet gösteren kuruluşlar, özel kanunları yürürlüğe girinceye kadar bu Kanun'a tabi tutulmuş olup, söz konusu sektörlerde faaliyet gösteren kuruluşların tabi olacağı kanuni düzenleme yapılmamıştır.

ab) Öneriler:

-4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun geçici 4 üncü maddesinde sayılan enerji, su, ulaştırma ve telekomünikasyon sektörlerinde faaliyet gösteren kuruluşların kendi özel durumlarına uygun yasal düzenleme yapılmalıdır.

b) Mali kuruluşlarla ilgili sorunlar ve öneriler:

ba) Sorunlar:

-Kamu sermayeli mevduat bankalarının mevduat vadelerinin kısa olması kaynak maliyetlerinin yüksek gerçekleşmesine neden olmaktadır.

-Kamu bankalarının takipteki kredilerinin tahsilatında yaşanan gecikmeler, bankaların gelirlerini ve kaynakların etkin şekilde kullanılmasını olumsuz yönde etkilemektedir.

-Kamu bankaları, kredi kartları sayısı ile işlem ciroları hacminde aktif büyüklüklerine göre sektör oranlarının altında kalmıştır.

bb) Öneriler:

-Kaynak maliyetlerini düşürücü yönde yapılan çalışmaların devam ettirilerek, banka bilançosunun pasif tarafında ortalama vadenin uzatılması ve düşük maliyetli kaynaklara yönelmek suretiyle maliyetlerin düşürülmesi sağlanmalıdır.

-Takipteki alacakların tahsili yönündeki çalışmalar etkin şekilde sürdürülmelidir.

-Kamu bankalarının, kredi kartı sayısı ve işlem cirosu bakımından bankacılık sektöründeki pazar paylarını artırıcı politikaların geliştirilmesinin yanında, gelecekte sağlayacağı rekabet avantajları nedenleriyle internet bankacılığı müşteri sayısı ile işlem hacminin artırılması hususlarında daha fazla gayret gösterilmeli, müşteriyi teşvik edici politika ve uygulamalar geliştirilmelidir.

4- Yatırımlarla ilgili sorunlar ve öneriler:

a) Sorunlar:

-Enerji sektöründe, elektriğin üretiminden, iletim, dağıtım ve nihai tüketiciler tarafından kullanımında enerji verimliliğini artırmaya yönelik yatırımların özendirilmesi ve öncelik verilmesi konuları önemini korumakta olup, enerji üretim tesislerinde yer alan teçhizattaki yerli dizayn ve üretim payları düşük seviyelerdedir.

Türkiye'nin birincil enerji arzında büyük oranda yurt dışından karşılanan petrol ve doğal gaz kaynaklarına olan bağımlılığı devam etmektedir. Özellikle elektrik üretiminde doğal gazın payı yüksekliğini sürdürmekte, bu kaynakta sınırlı sayıda ülkeye olan bağımlılık arz güvenliği açısından ayrıca bir risk unsuru olarak görülmektedir.

-Demiryolu hatlarının yaklaşık %90 oranındaki kısmında tek hat işletmeciliği yapılmakta olup, bu durum verimli, etkin çalışmayı, tren trafiğini ve gelir artışını olumsuz yönde etkilemektedir.

Demiryolu taşımacılığının toplam taşımacılık içindeki payının halen düşük seviyelerde bulunması nedeniyle, yük ve yolcu ulaştırma hizmetlerinin etkin, verimli, ekonomik, çevreye duyarlı, emniyetli ve kaliteli bir şekilde sürdürülmek üzere geliştirilmesi hususu önemini korumaktadır.

b) Öneriler:

-Enerji sektöründe; üretilen elektrik enerjisinin üretim, iletim ve dağıtımında verimliliği artırıcı tedbirler alınmalı, arz güvenliğini sağlamak üzere yerli kaynaklar ile ithal enerji kaynakları çeşitlendirilmeli, enerji santrallerinde yer alan tüm elektromekanik teçhizattaki yerli dizayn ve üretim oranlarını artırıcı planlamalar yapılmalı, üretimde dışa bağımlılığın azaltılmasına çalışılmalıdır.

-Demiryolu işletmeciliğinin modernizasyonu, TCDD'nin bu alandaki rekabet gücünün yükseltilmesi ve demiryolu taşımacılığının toplam taşımacılık içindeki payının artırılması için; demiryolu hatlarında çift hatlı yolların artırılması, yük ve yolcu ulaştırma hizmetlerinin geliştirilerek daha etkin, verimli, ekonomik, çevreye duyarlı, emniyetli ve kaliteli bir şekilde sürdürülmesi konusundaki çalışmalara etkinlik kazandırılmalıdır.

EKLER

- 1- KİT'lerin 2011-2015 yılları dönem sonuçları
- 2- Diğer kuruluşların 2011-2015 yılları dönem sonuçları
- 3- KİT'lerin 2015 yılı varlıklarının ayrıntısı
- 4- KİT'lerin 2015 yılı kaynaklarının ayrıntısı
- 5- Diğer kuruluşların 2015 yılı varlıklarının ayrıntısı
- 6- Diğer kuruluşların 2015 yılı kaynaklarının ayrıntısı
- 7- 2015 yılı iştirak bilgileri
- 8- Denetlenen kuruluşların 2015 yılına ilişkin başlıca bilgileri

(Ek : 1/1)

KİT'lerin 2011-2015 yılları dönem sonuçları

(Bin TL)

Kuruluşlar	2011	2012	2013	2014	2015
Tarım :					
TİGEM	30.099	15.823	32.054	(124.681)	(79.874)
Madencilik :					
Eti Maden İşletmeleri	841.485	779.077	841.797	1.032.916	1.248.003
T. Kömür İşletmeleri (Konsolide)	513.807	860.016	178.037	(8.865)	81.340
T. Taşkömürü Kurumu (Konsolide)	(460.056)	(529.356)	(558.658)	(580.760)	(755.652)
T. Petrolleri AO	1.792.793	1.471.136	1.634.199	839.412	822.580
Madencilik toplamı	2.688.029	2.580.873	2.095.375	1.282.703	1.396.271
İmalat :					
Et ve Süt Kurumu	(48.854)	(25.534)	(45.447)	(91.142)	67.492
TH Karadeniz Bakır İşletmeleri AŞ	7.204	9.439	6.980	1.976	2.209
Makine ve Kimya Endüstrisi Kurumu	164.969	138.808	136.862	5.759	47.746
Sümer Holding AŞ (1)	(105.101)				
T. Şeker Fabrikaları AŞ	(134.883)	(198.228)	(251.362)	(197.026)	(100.279)
T.Elektromekanik Sanayii AŞ	(26.236)	(36.862)	(49.136)	(23.080)	(42.785)
Çay İşletmeleri	(74.557)	(64.828)	(39.301)	12.062	22.671
T.Vagon Sanayi TAŞ	2.375	(22.301)	(21.393)	13	1.326
T.Lokomotif ve Motor San.TAŞ	1.829	(4.326)	(8.031)	3.702	27.486
T.Demiryolu Mak.San.TAŞ	543	(42.375)	323	1.687	(8.926)
Acıpayam Selüloz San. ve Tic. AŞ	(198)				
DOĞUSAN Boru San. ve Tic. AŞ	(1.207)	(1.013)	(1.176)	(1.528)	(1.402)
İmalat toplamı	(214.116)	(247.220)	(271.681)	(287.577)	15.538
Enerji :					
T.Elektrik Tic. ve Taahhüt AŞ	(463.228)	859.122	573.859	25.429	(559.070)
Elektrik Üretim AŞ (Konsolide)	1.555.094	573.440	2.981.214	(2.527.342)	131.026
T. Elektrik Dağıtım AŞ (2)	(178.680)	(34.543)	(4.373.150)	(539.853)	(190.598)
T. Elektrik İletim AŞ	311.183	1.090.538	1.037.169	1.422.558	1.354.968
Ankara Doğal Elektrik Üretim ve Tic.AŞ	2.350	2.843	1.106	1.977	3.866
Enerji toplamı	1.226.719	2.491.400	220.198	(1.617.231)	740.192
Ulaştırma - haberleşme :					
T. Denizcilik İşletmeleri AŞ	(28.022)	(12.015)	12.647	(20.825)	5.599
Boru Hatları ile Petrol Taşıma AŞ	(1.342.476)	(606.244)	1.556.465	(587.278)	541.810
TCDD (Füzyon)	(733.327)	(877.508)	(1.280.554)	(1.874.310)	(2.098.074)
PTT	174.039	171.445	64.543	287.925	425.314
Devlet Hava Meydanları İşletmesi	811.075	754.756	796.275	918.923	1.573.234
Kıyı Emniyeti ve Gemi Kurtarma İşletmeleri	151.217	155.028	167.938	228.345	344.943
TÜRKSAT AŞ	162.202	185.130	200.751	79.128	217.759
Ulaştırma - haberleşme toplamı	(805.292)	(229.408)	1.518.065	(968.092)	1.010.585
Ticaret :					
Devlet Malzeme Ofisi	112.856	92.924	110.693	137.144	203.475
Toprak Mahsulleri Ofisi	44.275	13.530	102.635	70.073	149.738
Başkent Doğalgaz Dağıtım AŞ (3)	48.739	57.304			
TP Petrol Dağıtım AŞ	(47.800)	52.244	5.183	53.262	13.605
Ticaret toplamı	158.070	216.002	218.511	260.479	366.818

KİT'lerin 2011-2015 yılları dönem sonuçları (devam)

(Bin TL)

Kuruluşlar	2011	2012	2013	2014	2015
Diğer hizmetler :					
Sümer Holding AŞ (1)		(14.986)	(26.411)	(9.753)	5.166
ttta Gayrimenkul AŞ	(316.987)	(163.332)	(116.809)	(33.219)	(42.148)
Arıcak Turizm Tic. AŞ	(573)	(591)	(613)	(526)	(551)
Bileşim Alternatif Dağ.Kan.ve Öd.Sis. AŞ	2.284	1.615	3.571	2.248	2.112
Emlak Konut Gayrimenkul Yatırım Ort.AŞ (4)	343.973	488.913	1.230.195		
Ziraat Teknoloji AŞ (5)	705	868	3.602	6.265	3.120
Halk Gayrimenkul Yatırım Ortaklığı AŞ	26.769	12.005	29.211	56.168	61.509
TÜBİTAK Marmara Teknokent AŞ	4.718	2.880	3.271	4.240	3.452
Vakıf İnşaatRestorasyon ve Tic. AŞ	(324)	2.004	205	1.343	2.928
Diğer hizmetler toplamı	60.565	329.376	1.126.222	26.766	35.588
Bankalar :					
T.H.T.Emlak Bankası AŞ	687.129	31.360	94.140	137.151	165.683
T.C.Ziraat Bankası AŞ	2.779.504	3.504.725	4.378.523	5.178.733	6.567.623
Ziraat Katılım Bankası AŞ (6)					(11.708)
İller Bankası AŞ	334.472	393.942	441.018	709.283	779.904
T. Halk Bankası AŞ	2.636.696	3.329.139	3.364.892	2.727.255	2.855.643
T.İhracat Kredi Bankası AŞ	230.256	221.191	245.927	427.009	489.406
T.Kalkınma Bankası AŞ	32.158	55.083	47.262	59.179	80.081
Bankalar toplamı	6.700.215	7.535.440	8.571.762	9.238.610	10.926.632
Diğer mali kuruluşlar :					
Halk Sigorta AŞ	(8.932)	16.265	52.839	56.538	12.217
Halk Hayat ve Emeklilik AŞ	43.522	58.644	91.972	110.874	132.907
Halk Yatırım Menkul Değerler AŞ	12.988	12.513	11.538	20.696	14.200
Halk Finansal Kiralama AŞ	27.228	27.228	20.600	6.409	7.780
Halk Portföy Yönetimi AŞ	122	583	1.642	2.847	5.668
Halk Faktoring AŞ	(333)	(333)	1.293	9.339	13.270
T.H. Kalkınma Yatırım Menkul Değerler AŞ	538	201	296	454	600
Ziraat Finansal Kiralama AŞ	21.810	24.069	10.705	(51.115)	49.368
Ziraat Hayat ve Emeklilik AŞ	66.626	89.288	164.902	183.229	203.818
Ziraat Sigorta AŞ	54.146	58.582	69.982	81.300	110.070
Ziraat Portföy Yönetimi AŞ	1.936	811	237	3.940	7.031
Ziraat Yatırım Menkul Değerler AŞ	14.422	9.157	9.998	11.893	23.573
Diğer mali kuruluşlar toplamı	234.073	297.008	436.004	436.404	580.502

(1) 2012 yılından itibaren diğer hizmetler sektöründe değerlendirilmiştir.

(2) 2011-2012 değerleri konsolide.

(3) 31.05.2013 tarihinde özelleştirildi.

(4) 18.11.2013 itibarıyla halka arz edildi.

(5) 08.04.2014 tarihine kadar Fintek Finansal Teknoloji Hizmetleri AŞ.

(6) 16.02.2015 itibarıyla faaliyete geçti.

(Ek : 2)

Diğer kuruluşların 2011-2015 yılları dönem sonuçları

(Bin TL)

Kuruluşlar	2011	2012	2013	2014	2015
Tarım :					
Atatürk Orman Çiftliği	5.674	3.248	9.044	4.763	17.791
Ulaştırma-haberleşme :					
TRT	133.979	179.450	113.136	152.268	(146.973)
Ticaret :					
Ekici Tütünleri Satış Piyasalarını Destek. İşleri (1)	(8.815)	2.964	(651)		
Diğer hizmetler :					
İMKB. İst. Menkul Kıymetler Borsası (2)	51.537				
İstanbul Altın Borsası (2)	5.087				
Milli Piyango İdaresi	389.622	432.719	468.192	481.148	483.562
Olimpiyat Oyunları Haz.ve Düz.Kurulu	26.898	28.997	(51.643)	63.544	844
Şeker Kurumu	(95)	2.268	1.378	1.369	2.608
TOKİ	2.434.377	3.332.045	2.807.786	4.025.916	3.099.180
Merkezi Kayıt Kuruluşu AŞ (2)	18.266				
Diğer hizmetler toplamı	2.925.692	3.796.029	3.225.713	4.571.977	3.586.194
Bankalar :					
T.Vakıflar Bankası TAO	1.575.181	1.885.361	1.982.914	2.213.676	2.470.293

(1) 6456 sayılı Kanunla 18.04.2013 tarihi itibarıyla tta Gayrimenkul AŞ'ye devredilmiştir.

(2) 2012 yılında denetimden çıkmıştır.

(Ek:7/1)

İştirakler	KıT'ler ve Sayıştay'ın denetimine giren kuruluşların işirakleri									
	İştirakin		Kuruluş tarafından		2015 dönemi sonucu		Temettünün ödenmiş sermayeye oranı (%)	Kuruluşta isabet eden temettü Bin TL	Sermayeye katılan kuruluşlar	
	Esas sermayesi Bin TL	Ödenen sermayesi Bin TL	Ödeme Oranı %	Taahhüt edilen Bin TL	%	Ödenen Bin TL				%
1 - Bir kuruluşun iştirak ettiği şirketler										
1 - Aktaş Elektrik Ticaret Anonim Şirketi	1.000	1.000	100,0	150	15,0	150	100,0			TEİAŞ-Türkiye Elektrik Ticaret ve Taahhüt A.Ş.
2 - Alidaş Alanya Liman İşl. A.Ş.	6.000	6.000	100,0	30	0,5	30	100,0		(831)	T. Halk Bankası A.Ş.
3 - Ankara Cıvırı Pancar Ek. K. Kop.	827	827	100,0		0,0					AOC Atatürk Orman Çiftliği
4 - Anten Teknik Hizmetler ve Verici Tesis İşletme A.Ş.	17.680	1.680	9,5	1.680	9,5	840	50,0	70.106		TRT T. Radyo ve Televizyon Kurumu
5 - Arap Türk Bankası	440.000	440.000	100,0	67.900	15,4	89.541	100,0			T.C.Ziraat Bankası A.Ş.
6 - Axia Sigorta A.Ş.	1.225.650	1.225.650	100,0	89.541	7,3	89.541	100,0		(280,316)	T.C.Ziraat Bankası A.Ş.
7 - Bala-Can İşl. San ve Tic.A.Ş.	45.000	45.000	100,0	9.000	20,0	9.000	100,0	165.949	(940)	TİGEM Tarım İşletmeleri Genel Müdürlüğü
8 - Birecik Barajı ve Hidroel. San. Tic. A.Ş.	35.260	35.260	100,0	10.578	30,0	10.578	100,0			EÜAŞ Elektrik Üretim A.Ş.
9 - Boğaziçi Konut Hiz. Yön. İşl. Tic. A.Ş.	2.800	2.800	100,0	28	1,0	28	100,0	101		TOKİ Toplu Konut İdaresi Başkanlığı
10 - Caysan Doğu Karadeniz Çay Eng. San. A.Ş.	8.000	8.000	100,0	3.832	47,9	3.832	100,0	3.503		Cay-Kur Çay İşletmeleri Genel Müdürlüğü
11 - ELTEM-TEK (Elektrik Tes. Müh. Hizm. ve Tic. A.Ş.)	2.500	2.500	100,0	1.175	47,0	1.175	100,0	250		TEİAŞ- Türkiye Elektrik İletim A.Ş.
12 - Emek İnşaat İşl. A.Ş.	14.500	14.500	100,0	102	0,7	102	100,0	4.206		AOC Atatürk Orman Çiftliği
13 - Enlak Pazarlama İnş. Proje Yön. ve Tic. A.Ş.	65.000	65.000	100,0	31.850	49,0	31.850	100,0	153.965		TOKİ Toplu Konut İdaresi Başkanlığı
14 - Enerji Piyasaları İşletme A.Ş. (EPIAŞ)	61.572	61.572	100,0	18.471	30,0	18.471	100,0		(5.602)	TEİAŞ- Türkiye Elektrik İletim A.Ş.
15 - Eti Soda A.Ş.	128.300	116.570	90,9	33.358	26,0	33.358	100,0			Eti Maden İşletmeleri Genel Müdürlüğü
16 - GEDAŞ Gayrimenkul Değerlendirme A.Ş.	700	700	100,0	343	49,0	343	100,0		(368)	TOKİ Toplu Konut İdaresi Başkanlığı
17 - Gübre Fabrikaları T.A.Ş.	334.000	334.000	100,0	478	0,1	478	100,0		(86.862)	Sümer Holding A.Ş.
18 - Güçbirliği Holding A.Ş.	30.000	30.000	100,0	21	0,1	21	100,0		(8.600)	T. Vakıflar Bankası T.A.O.
19 - Güneş Sigorta	150.000	150.000	100,0	54.524	36,3	54.524	100,0		(13.440)	T. Vakıflar Bankası T.A.O.
20 - İzmir Banliyö Taş. Sis. Tic. A.Ş. (İZBAN)	275.000	255.200	92,8	137.500	50,0	127.500	92,7		(33.586)	TCDD T.C. Devlet Demiryolları İşletmesi
21 - İzmir Enternasyonal Otelelik A.Ş.	120	120	100,0	6	5,0	6	100,0	1.437	(5.610)	T. Vakıflar Bankası T.A.O.
22 - Kazova Vasıfı Diren Tar. İşl. San. ve Tic. A.Ş.	7.000	7.000	100,0	1.750	25,0	1.750	100,0			TİGEM Tarım İşletmeleri Genel Müdürlüğü
23 - Kömür İşletmeleri A.Ş.	1.600	1.600	100,0	768	48,0	768	100,0	12.961		TKİ T. Kömür İşletmeleri Kurumu
24 - Maksan Malatya Makine San. A.Ş.	1.525	1.525	100,0	475	31,1	475	100,0	2.212.135		TKB T. Kalkınma Bankası A.Ş.
25 - Mannesman Boru End. T.A.Ş.	141.750	141.750	100,0	1.916	1,4	1.916	100,0	19.845		Sümer Holding A.Ş.
Sayfa toplamı	2.995.784	2.948.254	98,4	465.476	15,5	454.636	97,7	2.644.458	(436.155)	
								74.058		16,3

(Ek:7/2)

KİT'ler ve Sayıştay'ın denetimine giren kuruluşların iştrafları

İştirakler	İştirakin		Kuruluş tarafından				2015 dönem sonucu		Kuruşsa isabet eden temettü Bin TL	Temettünün ödenmiş sermayeye oranı (%)	Sermayeye katılan kuruluşlar	
	Esas sermayesi Bin TL	Ödenen sermayesi Bin TL	Ödeme Oranı %	Taahhüt edilen		Kar Bin TL	Zarar Bin TL					
				Bin TL	%			Bin TL				%
Devreden toplam	2.995.784	2.948.254	98,4	465.476	15,5	454.636	97,7	2.644.458	(436.155)	74.058	16,3	T.C.Ziraat Bankası A.Ş. EÜAŞ Elektrik Üretim AŞ T.Şeker Fabrikaları A.Ş. T.Şeker Fabrikaları A.Ş. (TCDD) EÜAŞ Elektrik Üretim AŞ T.Vakıflar Bankası T.A.O. T.Vakıflar Bankası T.A.O. EÜAŞ Elektrik Üretim AŞ TRT T.Radyo ve Televizyon Kurumu TMO Toprak Mahsulleri Ofisi TOKİ Toplu Konut İdaresi Başkanlığı Slimer Holding A.Ş. T.Vakıflar Bankası T.A.O. T.Vakıflar Bankası T.A.O. T.Vakıflar Bankası T.A.O. T.Vakıflar Bankası T.A.O. T.Vakıflar Bankası T.A.O. T.Vakıflar Bankası T.A.O. T.Vakıflar Bankası T.A.O. TKİ T.Kömür İşletmeleri Kurumu TKB T.Kalkınma Bankası AŞ
26 - Milli Reasürans T.AŞ	660.000	660.000	100,0	16.431	2,5	16.431	100,0	13.243		996	6,1	
27 - NURTEK Elektrik Üretim AŞ	10.000	10.000	100,0	3.000	30,0	3.000	100,0					
28 - Pancar Ekiçileri Koop. (Raporunda bilgi yok)				269		269	100,0					
29 - Pankobirlik (Raporunda bilgi yok)				20		20	100,0					
30 - Sivas Travers İmalat San. ve Tic. AŞ	7000	7000	100,0	1.050	15,0	1.050	100,0	618				
31 - SOYTEK Elektrik Sant. Tesis İşl. ve Tic. AŞ	3.522	2.598	73,8	528		506	95,8					
32 - T. Sunai Kalkınma Bankası AŞ	1.750.000	1.750.000	100,0	146.606	8,4	146.606	100,0	369.274		26.975	18,4	
33 - Taksim Otacılık AŞ	334.257	334.257	100,0	170.474	51,0	170.474	100,0	5.817				
34 - TGT Enerji Üretim ve Ticaret AŞ	52.745	52.745	100,0	17		17	100,0					
35 - TİAK Televizyon İzleme Araştırmaları AŞ	50	5	10,0	5	10,0	5	100,0					
36 - TMO-TOBB Tar. Ürün.Lis.Dep.San.ve Tic.AŞ	51.000	51.000	100,0	25.500	50,0	25.500	100,0					
37 - TOBAŞ Toplu K.-BŞ.Bel.İnş.Eml.Mim.Pr.AŞ	13.000	13.000	100,0	6.490	49,9	6.490	100,0					
38 - Tümaş Türk Müh.Müşavirlik Mütעה. AŞ	5.000	5.000	100,0	2.450	49,0	2.450	100,0	2.614		980	40,0	
39 - Vakıf Emeklilik AŞ (1)	26.500	26.500	100,0	14.284	53,9	14.284	100,0	31.091		12.666	88,7	
40 - Vakıf Enerji ve Madencilik AŞ. (1)	85.000	85.000	100,0	55.675	65,5	55.675	100,0					
41 - Vakıf Finans Fac. Hizmetleri AŞ.(1)	22.400	22.400	100,0	17.560	78,4	17.560	100,0	10052				
42 - Vakıf Gayrimenkul Değerleme AŞ.(1)	14.000	14.000	100,0	7.600	54,3	7.600	100,0	21.855		805	10,6	
43 - Vakıf Menkul Kıymetler Yatırım Ort. AŞ.(1)	20.000	20.000	100,0	4.579	22,9	4.579	100,0	6994		5429	118,6	
44 - Vakıf Portföy Yönetimi AŞ.(1)	3.000	3.000	100,0	3.000	100,0	3.000	100,0	2.561		600	20,0	
45 - Vakıf Finansal Menkul Değerler AŞ.(1)	35.000	35.000	100,0	34.650	99,0	34.650	100,0	3.830				
46 - Vakıflar Finansal Kiralama AŞ.(1)	65.000	65.000	100,0	38.163	58,7	38.163	100,0					
47 - Vakıflar Pazarlama Sanayi ve Ticaret AŞ.(1)	30.241	30.241	100,0	20.966	69,3	20.966	100,0	3.861		1211	13.455,6	
48 - Yeni Çelik Madencilik AŞ	55	55	100,0	9	16,4	9	100,0	7.400				
49 - Yozgat Otacılık	96	96	100,0	4	4,2	4	100,0					
Toplam (1)	6.183.650	6.135.151	99,2	1.034.806	16,7	1.023.944	99,0	3.123.668	(467.169)	123.720	12,1	

(1) Özel kanunu gereğince denetime tabi olan Vakıflarbank'ın iştirak payı %50'nin üzerinde olmakla birlikte, şirket denetime tabi değildir.

(Ek:7/5)

KıT'ler ve Sayıştay'ın denetimine giren kuruluşların iştrakleri

İştrakler	Esas sermayesi		Ödenen sermayesi		Ödeme Oranı		Kurulmuş taraftan				2015 dönem sonucu		Kuruluşun isabet eden temettü Bin TL	Temettütün ödenmiş sermayeye oranı (%)	Sermayeye katılan kuruluşlar
	Bin TL	%	Bin TL	%	Bin TL	%	Bin TL	%	Bin TL	%	Kar Bin TL	Zarar Bin TL			
Devreden toplam	12.317.188	85,7	10.560.501	85,7	707.389	5,7	693.943	98,1	10.036.215	(44.975)	54.391	7,8	T. Halk Bankası A.Ş.		
22 - Macaristan Halk Bankası - Volksbank RT	372.617	100,0	372.617	100,0	1.948	0,5	1.948	100,0	11.072.141	(102.065)			T.C.Ziraat Bankası A.Ş.		
23 - Mastercard Inc.E.	275.000	100,0	275.000	100,0	3414	3,0	8.140	100,0	468.351				MIKE Makine ve Kimya Endüstrisi Kurumu		
24 - Mercedes-Benz Türk AŞ	503.103	100,0	503.103	100,0	53.739	10,7	53.739	100,0					BOTAŞ Boru Hatları İle Petrol Taahhütlü AŞ		
25 - NIC Nabucco Gas Pipeline International Co.	5.701.804	100,0	5.701.804	100,0	8.053	0,1	8.053	100,0					TÜRKİSAT Uydur Haberleşme Kablo TV ve İşlet.AŞ		
26 - Pendrell Corporation (ICO Global Comm.Ltd)	15.094	100,0	15.094	100,0	7.245	48,0	7.245	100,0	396		786	1.228,1	İtita Gayrimenkul AŞ		
27 - TH ReYTEK Tütün San. ve Tic. AŞ	26.396	100,0	26.396	100,0	64	0,2	64	100,0					Slimer Holding A.Ş.		
28 - Security Papers Ltd (Pakistan)	30	100,0	30	100,0	30	100,0	30	100,0	41.550				TPAO T. Petrolleri AO		
29 - TPBTC(Turkish Petr.Baku Tiflis Ceyhan Ltd.)	3.417.700	100,0	3.417.700	100,0	3.417.700	100,0	3.417.700	100,0					BOTAŞ Boru Hatları İle Petrol Taahhütlü AŞ		
30 - TPIC(Turkish Petroleum International Com.)	1.500.000	0,4	5.736	0,4	1.500.000	100,0	5.736	0,4					TPAO T. Petrolleri AO		
31 - TPOC(Turkish Petroleum Overseas Comp.)	140	0,0	140	0,0	140	100,0	140	100,0					TPAO T. Petrolleri AO		
32 - TPSCP(Turkish Pet.Sour Caucas Pipeline Ltd.)	161.470	100,0	161.470	100,0	161.470	100,0	161.470	100,0					T.C.Ziraat Bankası A.Ş.		
33 - Turkish Ziraat Bank Bosnia DD	50.313	100,0	50.313	100,0	25.257	50,2	25.257	100,0	25.517		4.413	17,5	T.C.Ziraat Bankası A.Ş.		
34 - Turkmen -Turkish Com. Bank	80	100,0	80	100,0	28	35,0	28	100,0	455				BOTAŞ Boru Hatları İle Petrol Taahhütlü AŞ		
35 - Turusgaz	20.615	100,0	20.615	100,0	191	0,9	191	100,0	14.250				T. Halk Bankası A.Ş.		
36 - Uluslararası Garagum Ortaklar Bankası	37.592	100,0	37.592	100,0	18.789	50,0	18.789	100,0	8.977				T.C.Ziraat Bankası A.Ş.		
37 - Uzbekistan-Turkish Bank	221.627	100,0	221.627	100,0	199.464	90,0	199.464	100,0	31.964		11.291	5,7	T.Vakıflar Bankası T.A.O.		
38 - VakıfBank International AG	17.595	100,0	17.595	100,0	90.863	100,0	90.863	100,0	18.399.293				T.C.Ziraat Bankası A.Ş.		
39 - Visa Inc.E.	51.844	100,0	51.844	100,0	2.639	15,0	2.639	100,0	2.724				TCDD T.C. Devlet Demiryolları İşletmesi		
40 - Vostalpine Kardanir Dem. Sis.San. Tic.AŞ	409.825	100,0	409.825	100,0	409.825	100,0	409.825	100,0	43.448				T.C.Ziraat Bankası A.Ş.		
41 - Ziraat Bank (Moskow) CJSC													T.C.Ziraat Bankası A.Ş.		
42 - Ziraat Bank International AG													T.C.Ziraat Bankası A.Ş.		
Toplam (IV)	25.100.033	87,0	21.848.942	87,0	6.668.186	26,6	5.160.336	77,4	40.145.281	(150.397)	70.881	1,4			

(Ek:7/6)

KİT'ler ve Sayıştay'ın denetimine giren kuruluşların işbirlikleri

İştirakler	İştirakin				Kuruluş tarafından				2015 üyemen sonucu			Temettüünün ödenmiş sermayeye oranı (%)	Sermayeye katılan kuruluşlar
	Esas sermayesi Bin TL	Ödenen sermayesi Bin TL	Ödeme Oranı %	Taahhüt edilen		Ödenen		Kar Bin TL	Zarar Bin TL	Kuruluş isabet eden temettüü Bin TL			
				Bin TL	%	Bin TL	%						
1 - Halk Faktoring AŞ (2)	46.500	46.500	100,0	1.154	2,5	1.154	100,0	9.982		149	12,9	Halk Finansal Kiralama A.Ş., Halk Portföy Yönetimi A.Ş., Bileşim Alternatif Dağ Kanal. ve Öd.Sis..A.Ş., Halk Yatırım Menkul Değerler A.Ş.	
2 - Halk Finansal Kiralama AŞ (2)	272.250	272.250	100,0		0,0		0,0	7.780				Halk Yatırım Menkul Değerler A.Ş., Halk Sigorta A.Ş., Bileşim Alternatif Dağ Kanal. ve Öd.Sis..A.Ş., Halk Portföy Yönetimi A.Ş.	
3 - Halk Gayrimenkul Yat. Ort.AŞ (2)	743.000	743.000	100,0	280	0,0	280	100,0	57.424		19	6,8	Halk Finansal Kiralama A.Ş., Halk Yatırım Menkul Değerler A.Ş.	
4 - Halk Portföy Yönetimi AŞ (2)	8.000	8.000	100,0	2.000	25,0	2.000	100,0	4.539				Halk Yatırım Menkul Değerler A.Ş., Halk Finansal Kiralama AŞ	
5 - Halk Yatırım Menkul Değerler AŞ (2)	82.000	82.000	100,0		0,0			14.200				Bileşim Alternatif Dağ Kanal. ve Öd.Sis..A.Ş.	
6 - Türkiye Kalkınma Bankası AŞ	160.000	160.000	100,0	3	0,0	3	100,0	62.434				Sümer Holding A.Ş.	
7 - T. Vakıflar Bankası TAO (3)	2.500.000	2.500.000	100,0	258	0,0	258	100,0					T.C.Ziraat Bankası A.Ş.	
8 - Vakıf İnş. Rest. Tic. AŞ. (4)	10.000	10.000	100,0	5.309	53,1	5.309	100,0					TOKİ Toplu Konut İdaresi Başkanlığı	
9 - Ziraat Finansal Kiralama AŞ (5)	250.000	250.000	100,0		0,0		0,0	49.368		41	170,8	Ziraat Teknoloji A.Ş.	
10 - Ziraat Hayat ve Emeklilik AŞ (5)	80.000	80.000	100,0	24	0,0	24	100,0	203.818				Ziraat Yatırım Menkul Değerler A.Ş., Ziraat Finansal Kiralama A.Ş.	
11 - Ziraat Portföy Yönetimi AŞ (5)	8.500	8.500	100,0	2.126	25,0	2.126	100,0	7.031				Ziraat Finansal Kiralama A.Ş.	
12 - Ziraat Sigorta AŞ (5)	50.000	50.000	100,0	15	0,0	15	100,0	110.070		16	106,7	Ziraat Yatırım Menkul Değerler A.Ş., Ziraat Yatırım Menkul Değerler A.Ş., Ziraat Finansal Kiralama A.Ş.	
13 - Ziraat Yatırım Menkul Değerler AŞ (5)	60.000	60.000	100,0	14.400	24,0	14.400	100,0	23.573		2.019	14,0	Ziraat Finansal Kiralama A.Ş.	
Toplam (V)	4.270.250	4.270.250	100,0	25.569	0,6	25.569	100,0	550.219		2.244	8,8		
Genel toplam	40.748.046	37.447.280	91,9	9.891.689	24,3	8.372.729	84,6	59.269.612	(624.019)	421.819	5,0		

(1) Sermayesinin %50'den fazlası kamu kuruluşlarına ait olduğundan, denetim raporu hazırlanmaktadır.

(2) Sermayesinin %50'den fazlası T. Halk Bankası AŞ'ye ait olduğundan, bağlı ortaklık statüsündedir.

(3) Sermayesinin %58,45'i Vakıflar Genel Müdürlüğüne temsil edildiğinden, özel kanunu gereğince denetlenmemektedir.

(4) Sermayesinin %63,1'i TOKİ'ye aittir.

(5) Sermayesinin %50'den fazlası T. C. Ziraat Bankası AŞ'ye ait olduğundan, bağlı ortaklık statüsündedir.

